

รายงานฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
ในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย ผศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุลและคณะ

ตุลาคม 2554

การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
ในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย ผศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุลและคณะ

ตุลาคม 2554

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้ ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประมาณ 40% ของพื้นที่ชายฝั่งทอดสู่อ่าวไทย ภูมิประเทศที่ราบสูงภูเขาสลับซับซ้อน เป็นต้น กำเนิดลุ่มน้ำ 14 ลุ่มน้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนเกาะแก่งในทะเล มีผลผลิตทางการเกษตรทั้งยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้ นานาชนิด และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีธรรมชาติ ชายหาดเกาะแก่งที่สวยงาม บริเวณนอกชายฝั่งระหว่างอ่าวบ้านดอนเป็นแหล่งนิเวศวิทยาสัตว์ทะเลหายาก ที่สำคัญมีโบราณสถานและวัฒนธรรมที่สำคัญของอารยธรรมศรีวิชัย และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ เช่น งานชักพระประเพณี จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีฐานเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่ง ด้วยทำเลที่ตั้งเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมของภาคใต้ตอนบนทั้งทางบก ทางอากาศ และทางน้ำที่ติดกับทะเลอ่าวไทย จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว ศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรด้านการอาหาร ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่มีพลังในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหารครัวไทยสู่ครัวโลก

กล่าวเฉพาะด้านการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีจัดการศึกษา โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 3 เขต เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 มีครูและบุคลากรทั้งสิ้น 3,450 คน นักเรียน 73,780 คน เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 มีครู 2,377 คน นักเรียน 55,696 คน เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 มีครู 2,039 คน นักเรียน 54,585 คน โดยภาพรวมผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ของโรงเรียนทั้งสิ้น 553 โรงเรียนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างจากจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำกว่าจังหวัดใกล้เคียงบางจังหวัดด้วยซ้ำไปทั้ง ๆ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและมากกว่าจังหวัดใกล้เคียงดังกล่าว

กระบวนการเรียนรู้เป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ไม่จบสิ้น กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์และเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของมนุษย์ที่เปลี่ยนไป ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์เปลี่ยนไปด้วย กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างการเล่นและการสร้างความรู้ ที่สามารถทำให้เป็นกระบวนการได้อย่างต่อเนื่อง หมุนเป็นวงที่ยกระดับความรู้ขึ้นให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นกระบวนการของปัญญา

เครือข่ายเป็นเครื่องมือในการเชื่อมประสาน กลุ่มคน องค์กรต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นกระบวนการโดยไม่จำเป็นต้องเป็นสถาบันที่มีกฎระเบียบชัดเจนนัก ลักษณะของเครือข่ายจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของสมาชิก พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ วัตถุประสงค์ของเครือข่าย กิจกรรมหลักของเครือข่าย โครงสร้าง การจัดการเครือข่าย ลักษณะเครือข่ายที่ดีต้องมีวัตถุประสงค์หรือความสนใจที่ชัดเจน มีเวทีดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก มีแกนเครือข่ายทำหน้าที่ประสานงาน จัดการระบบสื่อสารหลากหลายรูปแบบ มีความผูกพัน รับผิดชอบกับโครงสร้างที่ได้พัฒนาขึ้น มีความเป็นเจ้าของร่วมกันมุ่งมั่นที่จะทำตามวัตถุประสงค์ มีรายงานติดตามประเมินผล

ในปัจจุบันทุกคนเห็นด้วยกับการที่ทุกคนทุกฝ่ายทุกองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้รวมทั้งเห็นความสำคัญขององค์กรท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งจะเป็นการ

ระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาและช่วยกันจัดการศึกษาทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้นและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเป็นสำคัญ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการดำเนินการในรูปแบบของเครือข่าย ระดับกลุ่มโรงเรียน เครือข่ายเขตพื้นที่ และเครือข่ายในจังหวัด ในรูปแบบของโครงการเชิงประเด็นต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนนอกจากนี้ยังมีกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่มีโครงการขับเคลื่อนและหนุนเสริมในการพัฒนาคุณภาพจากการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน และสำรวจโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการในเครือข่ายในด้านโครงสร้าง วัตถุประสงค์กิจกรรม การดำเนินงาน รูปแบบการบริหารจัดการและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตลอดจนศักยภาพ โอกาส ความเป็นไปได้ในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อเป็นฐานทุนที่จะเสริมพลังในการบูรณาการขับเคลื่อนของวงล้อการส่งเสริมการเรียนรู้หลากหลายวงล้อที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยมีบุคลากรในพื้นที่มีจินตนาการร่วมกัน และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างพลังขับเคลื่อนภายใต้การมีสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่และเครือข่ายเป็นพี่เลี้ยงหนุนเสริม (Learning Facilitator) โรงเรียนเป็นฐาน กลไกขับเคลื่อนสำคัญ คือ ครู นักเรียน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ตามเป้าหมายและจินตนาการร่วมกันคือคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

โรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในประเภทที่ท้าทายในวงการศึกษาไทยมาช้านานและนับวันจะทวีจำนวนมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในชนบท เป็นโรงเรียนที่มีความผูกพันกับชุมชน เนื่องจากการเกิดและดำรงอยู่อาศัย ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก รวมทั้งเป็นโรงเรียนที่รองรับนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ประสงค์ ที่จะส่งให้ไปเรียนไกลบ้าน โรงเรียนขนาดเล็กจึงเปรียบเสมือน เป็นที่พึ่งทางการศึกษาของครอบครัวชนบท แต่ในขณะเดียวกันมักจะเป็นเป้าหมายของการยุบรวมเพื่อลดจำนวนให้น้อยลง เพราะต้องใช้ทรัพยากรสูงในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และเมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณตามความจำเป็น คุณภาพทางการศึกษาก็ไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2550 มีโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ จำนวน 13,184 แห่ง ให้การศึกษาแก่นักเรียน ประมาณ 909,800 คน โดยมีครูทำงานในโรงเรียนดังกล่าว ประมาณ 72,300 คน คิดเป็นอัตราส่วนที่สูงถึง 1 ต่อ 13 ซึ่งสูงกว่าอัตราที่หน่วยงานกลางของรัฐตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 1 ต่อ 15 ในขณะเดียวกันการประเมินมาตรฐานภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบแรกได้พบว่า ร้อยละ 66.67 ของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาตรฐานพอใช้หรือควรปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : คำนำ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ตั้งอยู่ ณ ตำบลหนองไทร อำเภอบ้านพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีภารกิจในการจัดการศึกษาในพื้นที่ 8 อำเภอ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 242 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนโรงเรียนขึ้นทุกปี โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ต้องประสบกับปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัจจัยที่เป็นตัวบ่อนทำลายไม่เพียงพอและไม่มีความพร้อม รวมทั้งมีปัญหา

ในด้านประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียน มีระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านปัจจัยที่เป็นโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 108 แห่ง ให้การศึกษาแก่นักเรียน จำนวน 7,386 คน โดยมีครูทำงานในโรงเรียนดังกล่าวจำนวน 614 คน คิดเป็นอัตราส่วนที่สูงถึง 1 ต่อ 12.03 ซึ่งสูงกว่าอัตราที่หน่วยงานกลางของรัฐตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 1 ต่อ 15

โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ประสบกับปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัจจัยที่เป็นตัวป้อนมีไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ รวมทั้งมีปัญหาด้านประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่หรือโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านปัจจัย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องหาแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 จนถึงปัจจุบัน พบว่า ปัญหาพื้นฐานสอดคล้องกับปัญหาในระดับชาติ และข้อค้นพบสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 มีจุดอ่อนที่ควรพัฒนาโดยเร่งด่วนและต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2547 : 26 - 27)

1. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน คือ ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่จริง ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อย ส่งผลต่อการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์เพื่อการเรียนการสอน การขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพราะโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องน้ำห้องส้วม สนาม และไม่มีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาค้นคว้าและศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ควรพัฒนาและแก้ไขเร่งด่วนได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไม่ครบถ้วน ไม่ตรงกับความต้องการ ครูผู้สอนได้รับมอบหมายให้มีการปฏิบัติงานไม่ตรงตามความสามารถและความถนัด และจำนวนครูไม่ครบชั้น

3. ด้านผู้เรียน ปัญหาที่ต้องแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ขาดการคิดอย่างสร้างสรรค์ ไม่มีความสามารถในการจินตนาการและคาดการณ์ เพื่อกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ด้านบุคลากร พบว่า ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังครูใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ครูมีวุฒิไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนของโรงเรียน จึงจำเป็นต้องจัดตามสภาพความเป็นจริง ทำให้ครูสอนหลายชั้น หลายสาระการเรียนรู้ มีแผนการเรียนรู้ที่ไม่ได้มาตรฐาน ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับ

ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ยึดถือหนังสือเรียนเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้พิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีผลการประเมินไม่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2547 : 8 - 10)

สำหรับสภาพการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทบทวนองค์ความรู้ และสภาพการจัดการเรียนการสอน โดยได้รวบรวมข้อมูล จากการประชุมปฏิบัติการ (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์ระบบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 79 โรงเรียน (พ.ศ. 2547) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่โรงเรียนได้ใช้วิธีการสอนสลับห้องเรียนโดยใช้ครูผู้สอนเพียงคนเดียว รวมทั้งได้ใช้วิธีการนำนักเรียนต่างระดับชั้นมาเรียนรวมกัน แต่ประเด็นการจักระบบการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้มีการพัฒนาวิธีการให้เอื้อต่อระบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความพยายามในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน จึงทำให้เกิดปัญหาในด้านคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2547 : 6 - 7)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นวิธีการดำเนินงานในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากไม่มีความพร้อมในด้านปัจจัยโดยเฉพาะปัจจัยในด้านบุคลากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ โดยได้เล็งเห็นว่า ผลที่เกิดจากการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก สามารถแก้ปัญหาปัจจัยในด้านบุคลากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ และสามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้ในระดับหนึ่งจึงได้นำแนวคิดการในการบริหารจัดการซึ่งเป็นกระบวนการซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมาขยายผล โดยได้นำเสนอกรณีโรงเรียนตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบปัญหาดังกล่าวสามารถ นำแนวคิดและวิธีการไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก

ความเป็นมาของแนวคิดเรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น เป็นผลมาจากข้อค้นพบของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ ที่ประสบปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัจจัยที่เป็นตัวบ่อนมีไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ รวมทั้งมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้ผู้เรียน มีระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะมีปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วน ควรได้รับการแก้ไขที่สำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับชาติ

2. ปัญหาด้านกระบวนการบริหารและจัดการการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาสำคัญและควรที่จะแก้ไขอย่างรีบด่วน ได้แก่ การจัดทำแผนการเรียน การวัดและการประเมินผล การพัฒนาบุคลากรด้านการสอน สื่อการเรียนรู้และห้องสมุด

3. ปัญหาด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนไม่เพียงพอ การขาดแคลนครุภัณฑ์ ด้านการสนับสนุนการสอน

4. ปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนห้องเรียน อาคารเรียนเก่าและชำรุด ช่องทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ทั่วถึง

5. ปัญหาการขาดแคลนอัตราากำลังครู ทำให้มีครูไม่ครบชั้น เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังครูนั้นใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทบทวนองค์ความรู้เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ โดยเน้นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยได้รวบรวมข้อมูล จากการประชุมปฏิบัติการ (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์ระบบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 76 โรงเรียน (พ.ศ. 2547) สรุปได้ว่า สภาพการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่สำคัญสรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. โรงเรียนมีการสอนประจำชั้นทุกวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 5 หรือในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โดยนักเรียนรวมอยู่ในห้องเดียวกัน

2. โรงเรียนจัดให้มีการสอนโดยการแบ่งเวลาในชั่วโมงการสอนวิชาเดียวกัน เช่น ในระยะเวลาหนึ่งชั่วโมงสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครึ่งชั่วโมง และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครึ่งชั่วโมง

3. โรงเรียนจัดให้มีครูรับผิดชอบสองคน แบ่งการสอนเป็นรายวิชาไปทั้ง 2 ช่วงชั้น

4. โรงเรียนจัดให้มีการสอนโดยครูคนเดียว 2 ระดับชั้น โดยในช่วงเช้าชั่วโมงแรกเข้าสอนในระดับชั้นหนึ่ง ในขณะที่อีกระดับชั้นให้นักเรียนเตรียมความพร้อมโดยการเขียนวัน เดือน ปี เตรียมคำใหม่ในบทเรียน เพื่อรอครูออกจากห้องเรียนอีกห้องหนึ่ง

5. โรงเรียนจัดให้มีการสอนในวิชาที่แตกต่างกันในห้องเรียนที่มี 2 ระดับชั้นที่มีนักเรียนอยู่รวมกันในห้องเดียวกัน โดยสลับให้นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละรายวิชา เช่น ในขณะที่ครูสอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จะมีเรื่องที่ครูเตรียมไว้ให้อ่านบนกระดานดำและเตรียมตอบคำถามจากครู เมื่อครูสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในระหว่างนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบฝึกหัดวิชาคณิต เป็นต้น

6. โรงเรียนจัดให้มีการสอนโดยให้นักเรียนเรียนรวมทั้ง 3 ชั้น โดยให้นักเรียน 2 ระดับชั้น นั่งฟังขณะที่ครูสอนอีกชั้นหนึ่ง เช่น การสอนคณิตช่วงชั้นที่ 2 ในขณะที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ก็นั่งฟังไปด้วย ต่อไปสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั่งฟัง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำแบบฝึกหัด

7. โรงเรียนจัดให้มีการสอนทั้ง 2 ช่วงชั้นโดยใช้วิธีการสอนแบบเดียวกัน

8. โรงเรียนจัดให้มีการสอนสลับห้องกัน โดยให้แต่ละห้องทำกิจกรรมต่างกัน เช่น ตอนเช้าประถมศึกษาปีที่ 2 จะทำงานที่ครูสั่งไว้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูจะเข้าสอน ในระหว่างที่

นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบฝึกหัด ก็จะเข้าห้องสอนประถมศึกษาปีที่ 2 แล้วจะสลับไปสลับมาระหว่างสองห้อง

ทางผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดการศึกษา การปรับปรุงวิธีการและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่อยู่บนพื้นฐานของความขาดแคลนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทางสถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการสนับสนุนและให้คำปรึกษา โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก รวมถึงความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลและภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมโรงเรียนขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย อบต. และผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนและ สถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อพัฒนาครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนของครูเอง โดยคงไว้ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการและช่วงชั้น การเรียนรู้ควบคู่การวิจัย สื่อเทคโนโลยี กิจกรรมพัฒนาเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทักษะการปรับตัว ทักษะการอ่านตลอดจนความรู้พื้นฐานด้านอาชีพในท้องถิ่น
4. เพื่อประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนความสำคัญของการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานีควรเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการดำเนินการด้านกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ ระยะเวลา และการดำเนินงานการวิจัยดังนี้

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเน้นการสร้างเครือข่ายสถาบันการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก เขตการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตลอดจนได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในเครือข่าย ทั้ง 13 โรงเรียน

ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการศึกษา พัฒนา หนุนเสริมสร้างเครือข่ายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตเวลา

ขอบเขตเวลา ทำการศึกษาตั้งแต่ กันยายน 2552-สิงหาคม 2554 (2 ปี)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโครงการวิจัยนำร่องโดยยึดแนวทาง 4 ขั้น : ความใฝ่ฝัน 4 ประเด็นคือ ขั้นแรก จัดระบบ - นวัตกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ขั้นที่สอง ยกระดับ- นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพนักเรียนการพัฒนาครูสู่คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ขั้นที่สาม สนับสนุนเพิ่ม - หนุนเสริมคุณภาพผู้เรียน และขั้นสุดท้าย เติบโตเต็มทั้งจังหวัด - ประเมินผลการสร้างเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเผยแพร่องค์ความรู้ ซึ่งจากแนวทาง 4 ขั้นหรือความใฝ่ฝัน 4 ประเด็น ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 : พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนและออกแบบแนวทางการทำงานและประเด็นการประชุมของเครือข่ายและภาคีที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษฯ อปท. และภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ จัดประชุมคัดกรองโรงเรียนที่มีแนวโน้ม 15 โรงเรียนจาก 50 โรงเรียน เพื่อเข้าร่วมโครงการสรุปแนวทางการทำงานและแจ้งผลการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ

ช่วงที่ 2 : พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายก่อนใช้แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนจัดทำรายวิชาการเพื่อพัฒนาครู การจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU. การศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริม

ประสบการณ์การเรียนรู้ การนิเทศน์เพื่อหนุนเสริมและจัดส่งเสริมการอ่าน และการตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU.

ช่วงที่ 3 : พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการร่วมสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ช่วงที่ 4 : สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล

ในช่วงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุป วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดำเนินการถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนในเครือข่ายวิจัย LLEN.SRU. แสดงผลงานและความก้าวหน้าของโครงการ การคัดเลือก Best Practice ของโรงเรียนในเครือข่าย กิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูล / ประชาสัมพันธ์โครงการ และจัดทำสรุปรายงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานีสรุปผลการวิจัยออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีการประชุมหาความร่วมมือเครือข่าย และภาคีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เครือข่ายภายนอกและภาคีที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานสรุปได้ว่า โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองในพื้นที่โรงเรียนขนาดเล็ก 13 โรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้นผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะชุมชน และผู้ปกครองในเขตโรงเรียนเครือข่ายได้รับรู้ ได้ร่วมมือกันมากขึ้นในการพัฒนาโรงเรียนไม่เพียงการสนับสนุนงบประมาณหรือแรงงานเพียงอย่างเดียวแต่มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมวางแผนกับคณะผู้บริหารและครูในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในขณะนี้ชุมชน ผู้ปกครองต่างรู้จักโครงการ LLEN.SRU. เป็นอย่างดี ส่วนเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เข้ามาเป็นแนวร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้ไปจัดกิจกรรมออกค่ายอาสา รวมถึงเครือข่ายต้นกล้าปัญญาที่เป็นเครือข่ายภายนอกเข้าร่วมพัฒนาโครงการ รวมถึงการระดมทุน และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อหนุนเสริม การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนสีเขียว แหล่งเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง และบ่อน้ำพุร้อน อีกทั้งที่สำคัญคือ เครือข่ายภาครัฐและสื่อมวลชนเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ดำเนินกิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อ

การเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 กลุ่มสาระ ตลอดจนกิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู ผลการดำเนินงานสรุปได้ว่า

1. กิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

ก่อนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู มีการจัดทำแผนและแนวทางพัฒนาการทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ 7 ยุทธศาสตร์ และติดตามผลการทำแผนปฏิบัติการและการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนโดยใช้วงจร PDCA ของเดมมิ่ง ได้รูปแบบและแนวคิดแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ หลังจากนั้นประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครู โดยการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับคณะครูและผู้บริหาร ทางคณะครูและผู้บริหาร ต่มาอบรมครูให้โรงเรียนในเครือข่ายได้ร่วมจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 ใน 4 กลุ่มสาระหลักคือ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระภาษาไทย สาระวิทยาศาสตร์ ซึ่งผลการอบรมสรุปได้ว่า ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระภาษาไทย สาระวิทยาศาสตร์ ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมากที่สุดถึงมาก และส่วนใหญ่มีความพึงพอใจความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ รวมถึงครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรม

2. กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู

การจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและครูในโรงเรียนเครือข่ายเข้าร่วมเรียนรู้ด้วย 2 ค่ายด้วยกันคือ ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลนและค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงและบ่อน้ำพุร้อน ทำให้ครูทั้ง 13 โรงเรียนได้มาพบปะกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพจริยธรรมและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน

3. กิจกรรมการจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU.

การจัดกิจกรรมตลาดนัดความรู้โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายมาร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ของแต่ละโรงเรียน และโครงการร่วมกันของเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งการจัดโครงการมุ่งเน้นให้ความรู้ 5 เรื่องคือ เรื่องเทคนิคการเพิ่มสมรรถนะผู้บริหาร สมรรถนะผู้บริหาร เรื่องเล่นเส้น เรื่องหลักสูตร เรื่อง ICT ใช้ประโยชน์อะไรบ้างจาก ICT และเรื่องคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2544 กับหลักสูตร 2551 ต่างกันอย่างไร

4. กิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริมประสบการณ์การเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและปรับโลกทัศน์ให้กับคณะครูของโรงเรียนในเครือข่าย มีครูเข้าร่วมโครงการ 14 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านไทรงาม โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านศิลางาม โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้าน

อ่างทอง โรงเรียนสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว ผลการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนองค์ความรู้จากครู ได้แก่ ครูต้องมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีเอกสารประกอบการสอน สอดคล้องกับคู่มือการสอน มีความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยี รวมทั้งต้องมีความมุ่งมั่นพร้อมที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงและการสัมพันธ์ด้านชุมชน ต้องดึงภูมิปัญญาของชุมชน มาไว้ในโรงเรียนโดยให้ครูศึกษาและถ่ายทอดให้นักเรียน นอกจากนี้ที่สำคัญครูต้องอุทิศเวลา และเสียสละ ภาระหน้าที่ของครู

5. กิจกรรมการนิเทศเพื่อหนุนเสริม (Site Visit)

การลงพื้นที่เพื่อนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่าย (Site Visit) ได้แก่ โรงเรียนโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านปากน้ำ ผลการนิเทศนี้ได้ Mind Map เพื่อเสริมศักยภาพของครูทำให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

6. กิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU.

การจัดกิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU. ทำให้ครูที่ผ่านการอบรม 4 กลุ่มสาระนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา นำเทคนิคการสอนแบบโครงงานไปประยุกต์ใช้ให้นักเรียนทำโครงการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนวัดตรีธาราราม นำเทคนิคคำกลอนและการทำงานหนังสือเล่มเล็กจากการอบรมกลุ่มสาระภาษาไทยไปใช้สอนนักเรียน ให้สามารถทำหนังสือเล่มเล็ก โรงเรียนวัดอินทาราม นำเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษด้วยเพลงไปจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้โรงเรียนที่นำผลการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้สามารถผ่านการประเมินจาก สมศ. โรงเรียนได้รับการประเมินจาก สมศ. ในระดับดีมาก เช่น โรงเรียนวัดตรีธาราราม ที่นำแนวคิดการทำหนังสือคำกลอนและหนังสือเล่มเล็กไปสอนนักเรียน และได้รับคำชมจาก สมศ. ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ครบทั้ง ทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ของนักเรียน

ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย ก่อนใช้แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้การทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และการร่วมสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest โดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากจัดทำข้อสอบที่มีคุณภาพความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 เมื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 13 โรงเรียนก่อนเริ่มเรียน (Pretest) และปลายภาคเรียน (Posttest) ในภาคเรียนที่ 1/2553 และภาคเรียนที่ 2/2543 จะทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ปลายปี โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนน 60% ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบปลายปี โดยรวมมีทั้งต่ำกว่า สูงกว่าและเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 60

ช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล

การสรุปวิเคราะห์ และประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุป วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนในเครือข่ายวิจัย LLEN.SRU. ในด้านโรงเรียน การบริหารจัดการ ครู นักเรียน และชุมชน ผลที่สรุปได้ว่า

ด้านโรงเรียน โรงเรียนที่ได้รับเข้าร่วมโครงการวิจัย LLEN.SRU. เป็นที่รู้จักและได้รับความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจจากชุมชนมากขึ้น และได้รับความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนมีการพัฒนาครู บริหารจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาหลักสูตร พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น พัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ แต่ยังมีขาดแคลนครู ขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียน

ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มพูนศักยภาพในการบริหารร่วมกัน รวมถึงได้เปิดวิสัยทัศน์มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตัวบริหารมากขึ้น ทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ อีกทั้งได้รับประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จจากการทัศนศึกษา โรงเรียนใกล้เคียงและโรงเรียนสมถวิล อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งนอกจากนี้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนในสาระวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ

ด้านครู ครูที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ ได้รับการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสาระภาษาไทย กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และสามารถนำความรู้พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจากการศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดกระบวนการเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียง และโรงเรียนสมถวิล นอกจากนี้ครูยังได้รับการพัฒนาทักษะวิชาชีพครู มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเรียนการสอนพร้อมจะรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

ด้านนักเรียน นักเรียนได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและได้รับการพัฒนาด้านวิชาการและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่นๆ โดยการเข้าค่ายทางวิชาการคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลงานทั้งใบความรู้ ใบงาน โครงงาน สิ่งประดิษฐ์ แบบฝึกทักษะ ตลอดจนได้พัฒนาทักษะ การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน มีความคิดสร้างสรรค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กล้าแสดงออก มีความสุขและสนุกในการเรียนรู้มากขึ้น

ด้านชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน เห็นความสำคัญให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความพึงพอใจและเข้าในการบริหารจัดการของโรงเรียนและยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนในทุกด้าน มีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้

แบบคณะชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่นโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีชมรมอาสาพัฒนาท้องถิ่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และเพื่อพัฒนาครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนของครูเอง โดยคงไว้ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและช่วงชั้น การเรียนรู้ควบคู่การวิจัย สื่อเทคโนโลยี กิจกรรมพัฒนาเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทักษะการปรับตัว ทักษะการอ่านตลอดจนความรู้พื้นฐานด้านอาชีพในท้องถิ่น นอกจากนี้เพื่อประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นการวิจัยโดยการผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน สำหรับแนวทางในการพัฒนาที่นำมาใช้ในการปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า

ช่วงที่ 1 การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมีการประชุมหาความร่วมมือเครือข่าย และภาคีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เครือข่ายภายนอกและภาคีที่เกี่ยวข้อง และได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้นผลเป็นที่น่าพอใจ และช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 กลุ่มสาระคือ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระภาษาไทย สาระวิทยาศาสตร์ ตลอดจนกิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู ทำให้ครูทั้ง 13 โรงเรียนได้มาพบปะกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพจริยธรรมและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน รวมถึงครูได้รับการพัฒนามีความรู้หลังการอบรมในระดับมากที่สุดถึงมาก ส่วนช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายก่อนใช้แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้การทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล โดยการถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนในเครือข่ายวิจัย LLEN.SRU. ในด้านโรงเรียน การบริหารจัดการ ครู นักเรียน และชุมชน ดังนั้นการพัฒนาเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียน และสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ที่ขาดแคลน สนับสนุนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้งและเอาวิชาเป็นเครื่องมือ รวมถึงสนับสนุนให้โรงเรียนมีผู้บริหารที่มีความสามารถรอบตัว เก่งรอบด้าน ประสานชุมชนได้ อีกทั้งในการบริหารจัดการโรงเรียนควรบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่าย

Abstract

The research was a participatory action research. The methodology was a combination between quality and quantity researches. The objective was to build an area network to develop teachers toward students' learning quality development in small-sized schools. The innovation of community educational development had 4 stages. The first stage was the innovation of small-sized schools' network administration or 'to systemize'. The second stage was the innovation of learning management by teachers' development toward students' learning quality or 'to enhance.' The third stage was the innovation of students' quality reinforcement with learning sources such as genius classrooms, volunteer teachers, computers or satellites or 'to support'. Lastly, the fourth stage was the innovation of publicize knowledge to other areas or 'to fulfill.' The research area was the area base 2, involving 8 districts of Surat Thani Province. The target population was educational institute network, 13 selected small-sized schools with the total of 547 students from Pratom 1-6, 47 teachers, school headmasters, an area base director, supervisors, a local administrative organization, as well as related public and private agents. Then, the secondary data were collected from documents, textbooks, websites, and related researches. However, the primary data were gathered from area works, minutes of meetings, activity participation, observation, action colloquiums, training test results, and questionnaire answers. The data analysis and synthesis was the classification of research issues. The research framework was the innovation of small-sized schools' network development, which was used to build data analysis framework, and also to examine data for confidence, completeness, and quality. The research found that there was a circle of learning concerning schools, community, learning sources, students, small-sized school network of area 2 in Surat Thani, university network, and wisdom offspring network. This resulted in collaboration and assistance by competency, areas of expertise, and strength points to develop students' learning. In other words, in a school aspect, schools joined LLEN SRU became well-known and gained more trust and reliability from their community. In an administrative aspect, 13 school headmasters exchanged experiences and knowledge all together. In a teacher aspect, they were developed about teaching and learning process, the writing of mix classes learning patterns with child-centered ideas, the use of 2009 primary education standard modules, and the application of knowledge to develop learning innovation and learning instruments. In a student aspect, by the learning assessment, the students got higher score results. In a community aspect, the community acknowledged the importance, cooperated, and participated in education. There were good interactions, satisfactions and understanding of school administration, additionally, the teachers willingly helped and supported in any sections, such as the publicized of knowledge. The LLEN SRU knowledge flea market was hosted for administrative and teachers to join and integrate learning lessons and to make exclusive projects of students' quality development toward each school identity to extend its best practices. Also, there were 13 schools joint projects to develop mixed class modules and assessment tool invention. Consequently, the overall results would be exhibited later on

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย	(14)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(16)
สารบัญ	(17)
สารบัญตาราง	(19)
สารบัญภาพ	(26)
บทที่	
1 บทนำ	1
เหตุผลและความสำคัญการวิจัย	1
เป้าหมายของโครงการวิจัย	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
คำถามการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
วิธีการดำเนินงานวิจัย	10
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก	17
การสร้างเครือข่าย	35
การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน	39
การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านของนักเรียน	43
การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
กำหนดแนวคิดและรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก	60
แนวทางการดำเนินงานพัฒนา 4 ช่วง	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

4	ผลการดำเนินงานวิจัย	62
	ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ	62
	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	62
	ผลการดำเนินงานกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ	77
	แนวทางการสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง	86
	ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู	87
	กิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้	87
	กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครู	97
	กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู	97
	กิจกรรมการจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU.	111
	กิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริมประสบการณ์	
	การเรียนการสอน	124
	กิจกรรมการนิเทศเพื่อหนุนเสริม (Site Visit)	127
	กิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU.	134
	ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน	135
	กิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียน	135
	กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนานักเรียน	202
	ช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล	204
	แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน	215
5	บทสรุป	222
	สรุปผลการวิจัย	222
	สรุปแนวทางการทำงานกับโรงเรียนในเครือข่าย	238
	ข้อเสนอแนะ	243
	บรรณานุกรม	244

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	ข้อมูลรูปแบบการจัดการเรียนรู้	7
1.2	ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ.2548	7
1.3	ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ.2549	7
1.4	ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ. 2550	8
2.1	จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2546-2533	19
2.2	จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2553	19
2.3	แสดงเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	21
4.1	ข้อมูลเบื้องต้นโรงเรียนนาร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้	59
4.2	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนเครือข่ายนาร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้	65
4.3	สรุปการออกค่ายกิจกรรมชมรมนักศึกษา ภาคปกติ	67
4.4	โครงการพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนของครู	90
4.5	โครงการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน	90
4.6	โครงการส่งเสริมรักการอ่าน	90
4.7	แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
4.8	แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	98
4.9	แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	99
4.10	แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์	99
4.11	แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	100
4.12	แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	101
4.13	แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	102
4.14	แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

4.15	แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	106
4.16	แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	106
4.17	แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรม	107

	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	
4.18	แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	107
4.19	แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม	108
4.20	แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	109
4.21	แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	110
4.22	แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	110
4.23	แสดงคุณภาพข้อสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระในระดับชั้น ป.1 – ป.6	136
4.24	ผลการปรับปรุงข้อสอบภาคเรียนที่ 1/2553	136
4.25	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าประสิทธิผล	138
4.26	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n=66)	138
4.27	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน	139
4.28	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n=59)	140
4.29	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน	140
4.30	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (n=78)	141
4.31	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

4.32	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=77)	143
4.33	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน	143
4.34	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=78)	142
54.35	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน	145
4.36	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	146

	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน	
4.70	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=73)	174
4.71	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน	174
4.72	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6(n=71)	175
4.73	ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน	176

สารบัญตาราง (ต่อ)

4.74	ผลการทดสอบคุณภาพข้อสอบปลายปี	177
4.75	ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์ 60%	179
4.76	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน	179
4.77	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน	180
4.78	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน	181
4.79	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน	182
4.80	ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์	183
4.81	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน	183
4.82	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน	184
4.83	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน	185
4.84	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน	186
4.85	ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์	187
4.86	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน	187
4.87	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน	188

สารบัญภาพ

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงแนวคิดหลักในการดำเนินโครงการ	10
1.2	แสดงรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก	11
1.3	แสดงแนวทาง 4 ชั้น : ความไฝ่ฝัน 4 ประเด็น	13
2.1	แสดงโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ภาคใต้	20
2.2	แสดงแผนที่ของแหล่งเรียนรู้	46

บทที่ 1

บทนำ

เหตุผลและความสำคัญการวิจัย

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้ ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประมาณ 40% ของพื้นที่ชายฝั่งทอดสู่อ่าวไทย ภูมิประเทศที่ราบสูงภูเขาสลับซับซ้อน เป็นต้น กำเนิดลุ่มน้ำ 14 ลุ่มน้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนเกาะแก่งในทะเล มีผลผลิตทางการเกษตรทั้งยางพารา ปาล์มน้ำมัน ผลไม้นานาชนิด และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีธรรมชาติ ชายหาดเกาะแก่งที่สวยงาม บริเวณนอกชายฝั่งระหว่างอ่าวบ้านดอนเป็นแหล่งนิเวศวิทยาสัตว์ทะเลหายาก ที่สำคัญมีโบราณสถานและวัฒนธรรมที่สำคัญของอารยธรรมศรีวิชัย และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ เช่น งานชักพระประเพณี จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีฐานเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่ง ด้วยทำเลที่ตั้งเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรมของภาคใต้ตอนบนทั้งทางบก ทางอากาศ และทางน้ำที่ติดกับทะเลอ่าวไทย จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว ศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ด้านการอาหาร ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งที่มีพลังในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมอาหารครัวไทยสู่ครัวโลก

กล่าวเฉพาะด้านการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีจัดการศึกษา โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 3 เขต เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 มีครูและบุคลากรทั้งสิ้น 3,450 คน นักเรียน 73,780 คน เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 มีครู 2,377 คน นักเรียน 55,696 คน เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 มีครู 2,039 คน นักเรียน 54,585 คน โดยภาพรวมผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (NT) ของโรงเรียนทั้งสิ้น 553 โรงเรียนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแล้วไม่แตกต่างจากจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำกว่าจังหวัดใกล้เคียงบางจังหวัดด้วยซ้ำไปทั้ง ๆ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและมากกว่าจังหวัดใกล้เคียงดังกล่าว

กระบวนการเรียนรู้เป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ไม่จบสิ้น กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์และเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของมนุษย์ที่เปลี่ยนไป ทำให้กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์เปลี่ยนไปด้วย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างการเล่นและการสร้างความรู้ที่สามารถทำให้เป็นกระบวนการได้อย่างต่อเนื่อง หมุนเป็นวงที่ยกระดับความรู้นั้นให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ จนเป็นกระบวนการของปัญญา

เครือข่ายเป็นเครื่องมือในการเชื่อมประสาน กลุ่มคน องค์กรต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นกระบวนการโดยไม่จำเป็นต้องเป็นสถาบันที่มีกฎระเบียบชัดเจนนัก ลักษณะของเครือข่ายจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของสมาชิก พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ วัตถุประสงค์ของเครือข่าย กิจกรรมหลักของเครือข่าย

โครงสร้าง การจัดการเครือข่าย ลักษณะเครือข่ายที่ดีต้องมีวัตถุประสงค์หรือความสนใจที่ชัดเจน มีเวทีดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก มีแกนเครือข่ายทำหน้าที่ประสานงาน จัดการระบบสื่อสารหลากหลายรูปแบบ มีความผูกพัน รับผิดชอบกับโครงสร้างที่ได้พัฒนาขึ้น มีความเป็นเจ้าของร่วมกันมุ่งมั่นที่จะทำตามวัตถุประสงค์ มีรายงานติดตามประเมินผล

ในปัจจุบันทุกคนเห็นด้วยกับการที่ทุกคนทุกฝ่ายทุกองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้รวมทั้งเห็นความสำคัญขององค์กรท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งจะเป็นการระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาและช่วยกันจัดการศึกษาทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้นและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเป็นสำคัญ

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการดำเนินการในรูปแบบของเครือข่าย ระดับกลุ่มโรงเรียน เครือข่ายเขตพื้นที่ และเครือข่ายในจังหวัด ในรูปแบบของโครงการเชิงประเด็นต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนนอกจากนี้ยังมีกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ ที่มีโครงการขับเคลื่อนและหนุนเสริมในการพัฒนาคุณภาพจากการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน และสำรวจโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการในเครือข่ายในด้านโครงสร้าง วัตถุประสงค์กิจกรรม การดำเนินงาน รูปแบบการบริหารจัดการและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตลอดจนศักยภาพ โอกาส ความเป็นไปได้ในการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อเป็นฐานทุนที่จะเสริมพลังในการบูรณาการขับเคลื่อนของวงล้อการส่งเสริมการเรียนรู้หลากหลายวงล้อที่มีอยู่ในพื้นที่ โดยมีบุคลากรในพื้นที่มีจินตนาการร่วมกัน และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างพลังขับเคลื่อนภายใต้การมีสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่และเครือข่ายเป็นพี่เลี้ยงหนุนเสริม (Learning Facilitator) โรงเรียนเป็นฐาน กลไกขับเคลื่อนสำคัญ คือ ครู นักเรียน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น ตามเป้าหมายและจินตนาการร่วมกันคือคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

โรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 120 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในประเภทที่ท้าทายในวงการศึกษาไทยมาช้านานและนับวันจะทวีจำนวนมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในชนบท เป็นโรงเรียนที่มีความผูกพันกับชุมชน เนื่องจากการเกิดและดำรงอยู่อาศัย ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก รวมทั้งเป็นโรงเรียนที่รองรับนักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ประสงค์ ที่จะส่งให้ไปเรียนไกลบ้าน โรงเรียนขนาดเล็กจึงเปรียบเสมือน เป็นที่พึ่งทางการศึกษาของครอบครัวชนบท แต่ในขณะเดียวกันมักจะเป็นเป้าหมายของการยุบรวมเพื่อลดจำนวนให้น้อยลง เพราะต้องใช้ทรัพยากรสูงในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และเมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณตามความจำเป็น คุณภาพทางการศึกษาก็ไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2550 มีโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ จำนวน 13,184 แห่ง ให้การศึกษาแก่นักเรียน ประมาณ 909,800 คน โดยมีครูทำงานในโรงเรียนดังกล่าว ประมาณ 72,300 คน คิดเป็นอัตราส่วนที่สูงถึง 1 ต่อ 13 ซึ่งสูงกว่าอัตราที่หน่วยงานกลางของรัฐตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 1 ต่อ 15 ในขณะเดียวกันการประเมินมาตรฐานภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบแรก

ได้พบว่า ร้อยละ 66.67 ของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาตรฐานพอใช้หรือควรปรับปรุง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : คำนำ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ตั้งอยู่ ณ ตำบลหนองไทร อำเภอบ้านนาเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีภารกิจในการจัดการศึกษาในพื้นที่ 8 อำเภอ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 242 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนโรงเรียนขึ้นทุกปี โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ต้องประสบกับปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัจจัยที่เป็นตัวบ่อนทำลายไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ รวมทั้งมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียน มีระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านปัจจัยที่เป็นโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด จำนวน 108 แห่ง ให้การศึกษาแก่นักเรียน จำนวน 7,386 คน โดยมีครูทำงานในโรงเรียนดังกล่าว จำนวน 614 คน คิดเป็นอัตราส่วนที่สูงถึง 1 ต่อ 12.03 ซึ่งสูงกว่าอัตราที่หน่วยงานกลางของรัฐตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 1 ต่อ 15

โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ประสบกับปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัจจัยที่เป็นตัวบ่อนทำลายไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ รวมทั้งมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่หรือโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านปัจจัย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากข้อมูลที่ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องหาแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 จนถึงปัจจุบัน พบว่า ปัญหาพื้นฐานสอดคล้องกับปัญหาในระดับชาติ และข้อค้นพบสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 มีจุดอ่อนที่ควรพัฒนาโดยเร่งด่วนและต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2547 : 26 - 27)

1. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน คือ ปัญหาการขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนที่มีอยู่จริง ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อย ส่งผลต่อการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์เพื่อการเรียนการสอน การขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพราะโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้อจำกัดด้านอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องน้ำห้องส้วม สนาม และไม่มีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาค้นคว้าและศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ควรพัฒนาและแก้ไขเร่งด่วนได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศไม่ครบถ้วน ไม่ตรงตามความต้องการ ครูผู้สอนได้รับมอบหมายให้มีการปฏิบัติงานไม่ตรงตามความสามารถและความถนัด และจำนวนครูไม่ครบชั้น

3. ด้านผู้เรียน ปัญหาที่ต้องแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ขาดการคิดอย่างสร้างสรรค์ ไม่มีความสามารถในการ

จินตนาการและคาดการณ์ เพื่อกำหนดเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ด้านบุคลากร พบว่า ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลัง ครูใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ครูมีวุฒิไม่ตรงตามสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนของ โรงเรียน จึงจำเป็นต้องจัดตามสภาพความเป็นจริง ทำให้ครูสอนหลายชั้น หลายสาระการเรียนรู้ มี แผนการเรียนรู้ที่ไม่ได้มาตรฐาน ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ ยึดถือหนังสือเรียนเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้พิจารณาจากผล การประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ซึ่งพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีผลการประเมินไม่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับ พอใช้และปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2547 : 8 - 10)

สำหรับสภาพการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทบทวนองค์ความรู้ และสภาพการจัดการเรียนการสอน โดยได้รวบรวมข้อมูล จากการประชุมปฏิบัติการ (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์ระบบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มี นักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 79 โรงเรียน (พ.ศ. 2547) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า สภาพการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่โรงเรียนได้ใช้วิธีการสอนสลับห้องเรียนโดยใช้ครูผู้สอน เพียงคนเดียว รวมทั้งได้ใช้วิธีการนำนักเรียนต่างระดับชั้นมาเรียนรวมกัน แต่ประเด็นการจักระบบ การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้มีการพัฒนาวิธีการให้เอื้อ ต่อระบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความพยายามในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน จึงทำให้ เกิดปัญหาในด้านคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2, 2547 : 6 - 7)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นวิธีการดำเนินงานใน การพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากไม่มีความพร้อมในด้านปัจจัยโดยเฉพาะปัจจัยในด้านบุคลากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ โดยได้ เล็งเห็นว่า ผลที่เกิดจากการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ใน โรงเรียนขนาดเล็ก สามารถแก้ปัญหาปัจจัยในด้านบุคลากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ และสามารถยกระดับ คุณภาพผู้เรียนได้ในระดับหนึ่งจึงได้นำแนวคิดการในการบริหารจัดการซึ่งเป็นกระบวนการซึ่งเป็น กระบวนการที่สำคัญที่ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมาขยายผล โดยได้ นำเสนอกรณีโรงเรียนตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบปัญหาดังกล่าว สามารถ นำแนวคิดและวิธีการไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก

ความเป็นมาของแนวคิดเรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ ช่วงชั้น เป็นผลมาจากข้อค้นพบของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ ที่ประสบปัญหาสำคัญ ๆ คือ ปัจจัยที่ เป็นตัวบ่อนมีไม่เพียงพอและไม่มีคุณภาพ รวมทั้งมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพในกระบวนการบริหาร

จัดการและกระบวนการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้ผู้เรียน มีระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะมีปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วน ควรได้รับการแก้ไขที่สำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าระดับชาติ

2. ปัญหาด้านกระบวนการบริหารและจัดการการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาสำคัญและควรที่จะแก้ไขอย่างรีบด่วน ได้แก่ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การพัฒนาบุคลากรด้านการสอน สื่อการเรียนรู้และห้องสมุด

3. ปัญหาด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนไม่เพียงพอ การขาดแคลนครุภัณฑ์ ด้านการสนับสนุนการสอน

4. ปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนห้องเรียน อาคารเรียนเก่าและชำรุด ช่องทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ทั่วถึง

5. ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังครู ทำให้มีครูไม่ครบชั้น เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังครูนั้นใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและทบทวนองค์ความรู้เพื่อวิเคราะห์สาเหตุ โดยเน้นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยได้รวบรวมข้อมูล จากการประชุมปฏิบัติการ (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์ระบบการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน จำนวน 76 โรงเรียน (พ.ศ. 2547) สรุปได้ว่า สภาพการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่สำคัญสรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. โรงเรียนมีการสอนประจำชั้นทุกวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 5 หรือในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โดยนักเรียนรวมอยู่ในห้องเดียวกัน

2. โรงเรียนจัดให้มีการสอนโดยการแบ่งเวลาในชั่วโมงการสอนวิชาเดียวกัน เช่น ในระยะเวลาหนึ่งชั่วโมงสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครึ่งชั่วโมง และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครึ่งชั่วโมง

3. โรงเรียนจัดให้มีครูรับผิดชอบสองคน แบ่งการสอนเป็นรายวิชาไปทั้ง 2 ช่วงชั้น

4. โรงเรียนจัดให้มีการสอนโดยครูคนเดียว 2 ระดับชั้น โดยในช่วงเช้าชั่วโมงแรกเข้าสอนในระดับชั้นหนึ่ง ในขณะที่อีกระดับชั้นให้นักเรียนเตรียมความพร้อมโดยการเขียนวัน เดือน ปี เตรียมคำใหม่ในบทเรียน เพื่อรอครูออกจากห้องเรียนอีกห้องหนึ่ง

5. โรงเรียนจัดให้มีการสอนในวิชาที่แตกต่างกันในห้องเรียนที่มี 2 ระดับชั้นที่มีนักเรียนอยู่รวมกันในห้องเดียวกัน โดยสลับให้นักเรียนทำกิจกรรมในแต่ละรายวิชา เช่น ในขณะที่ครูสอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จะมีเรื่องที่ครูเตรียมไว้ให้อ่านบนกระดานดำและเตรียมตอบคำถามจากครู เมื่อครูสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในระหว่างนั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบฝึกหัดวิชาคณิต เป็นต้น

6. โรงเรียนจัดให้มีการสอนโดยให้นักเรียนเรียนรวมทั้ง 3 ชั้น โดยให้นักเรียน 2 ระดับชั้น นั่งฟังขณะที่ครูสอนอีกชั้นหนึ่ง เช่น การสอนคณิตช่วงชั้นที่ 2 ในขณะที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ก็นั่งฟังไปด้วย ต่อไปสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั่งฟัง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำแบบฝึกหัด

7. โรงเรียนจัดให้มีการสอนทั้ง 2 ช่วงชั้นโดยใช้วิธีการสอนแบบเดียวกัน

8. โรงเรียนจัดให้มีการสอนสลับห้องกัน โดยให้แต่ละห้องทำกิจกรรมต่างกัน เช่น ตอนเข้าประถมศึกษาปีที่ 2 จะทำงานที่ครูสั่งไว้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูจะเข้าสอน ในระหว่างที่นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำแบบฝึกหัด ก็จะเข้าห้องสอนประถมศึกษาปีที่ 2 แล้วจะสลับไปสลับมาระหว่างสองห้อง

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ปีการศึกษา	แบบช่วงชั้น (จำนวน / โรงเรียน)			ตามหลักสูตรปกติ (จำนวน / โรงเรียน)
	เต็มรูปแบบ	ไม่เต็มรูปแบบ	รวม	
2547	24	4	28	51
2548	34	7	43	54
2549	34	7	41	61
2550	52	11	63	42
2551	70	16	86	22

หมายเหตุ : ปีการศึกษา 2547 – 2549 อยู่ในระหว่างการทดลอง (ปีการศึกษา 2549 ยุบ 2 โรงเรียน)

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ.2548

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา	วิชา / เฉลี่ยร้อยละ			
		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	อังกฤษ
2548	ระดับชาติ	53.09	46.43	47.77	39.99
	ระดับเขตพื้นที่	50.48	44.27	43.73	36.70
	โรงเรียนขนาดเล็ก หลักสูตรปกติ (N = 54)	48.59	45.47	43.87	37.11
	โรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มทดลอง (N = 43)	51.33	45.91	45.05	39.71

ตารางที่ 1.3 ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ.2549

ปีการศึกษา	ระดับการศึกษา	วิชา / เฉลี่ยร้อยละ			
		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	อังกฤษ
2549	ระดับชาติ	42.74	38.87	43.17	34.51
	ระดับเขตพื้นที่	43.77	38.63	43.73	31.72

ปี การศึกษา	ระดับการศึกษา	วิชา / เฉลี่ยร้อยละ			
		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	อังกฤษ
	โรงเรียนขนาดเล็ก หลักสูตรปกติ (N = 61)	41.58	35.13	39.40	29.00
	โรงเรียนขนาดเล็กกลุ่ม ทดลอง (N = 40)	42.99	38.32	43.93	32.28

ตารางที่ 1.4 ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พ.ศ. 2550

ปี การศึกษา	ระดับการศึกษา	วิชา / เฉลี่ยร้อยละ			
		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	อังกฤษ
2550	ระดับชาติ	36.58	47.54	49.57	38.66
	ระดับเขตพื้นที่	35.36	44.88	47.34	32.51
	โรงเรียนขนาดเล็ก หลักสูตรปกติ (N = 50)	35.30	47.44	48.38	33.38
	โรงเรียนขนาดเล็กแบบ ช่วงชั้น (N = 54)	34.38	44.50	46.40	32.24
	โรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ ช่วงชั้น (N = 9)	38.13	50.73	49.64	36.26

ทางผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดการศึกษา การปรับปรุงวิธีการและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่อยู่บนพื้นฐานของความขาดแคลนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทางสถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการสนับสนุนและให้คำปรึกษา โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก รวมถึงความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลและภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเครือข่ายนวัตกรรมโรงเรียนขนาดเล็ก

เป้าหมายของโครงการวิจัย

1. คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก
3. นวัตกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก
4. นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและช่วงชั้น
5. เครือข่ายความร่วมมือของภาคเอกชน สถานประกอบการ ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น อบต. และสถาบันการศึกษาในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย อบต. และผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนและ สถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อพัฒนาครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนของครูเอง โดยคงไว้ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการและช่วงชั้น การเรียนรู้ควบคู่การวิจัย สื่อเทคโนโลยี กิจกรรมพัฒนาเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทักษะการปรับตัว ทักษะการอ่านตลอดจนความรู้พื้นฐานด้านอาชีพในท้องถิ่น
4. เพื่อประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนความสำคัญของการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานีควรเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กควรเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตในการดำเนินการด้านกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ ระยะเวลา และการดำเนินงานการวิจัยดังนี้

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเน้นการสร้างเครือข่ายสถาบันการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก เขตการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตลอดจนเน้นการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในเครือข่าย ทั้ง 13 โรงเรียน

ขอบเขตพื้นที่

พื้นที่ดำเนินการศึกษา พัฒนา หนุนเสริมสร้างเครือข่ายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

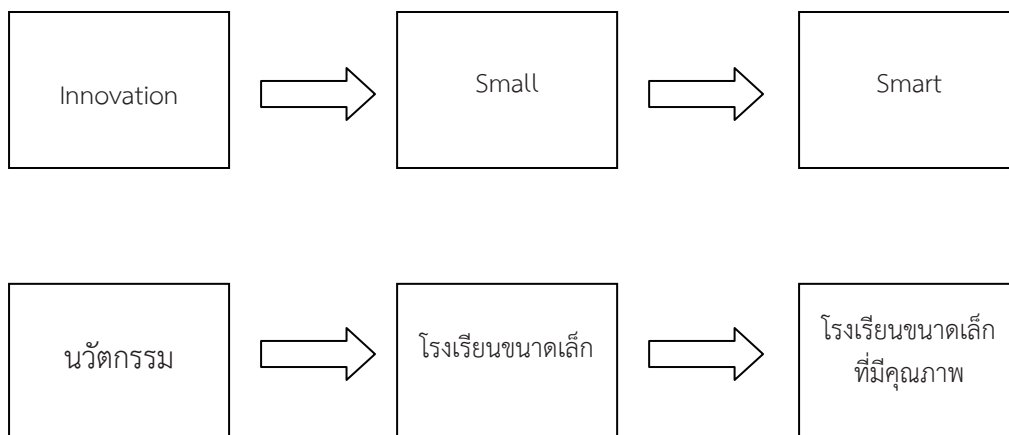
ขอบเขตเวลา

ขอบเขตเวลา ทำการศึกษาตั้งแต่ กันยายน 2552-สิงหาคม 2554 (2 ปี)

วิธีการดำเนินงานวิจัย

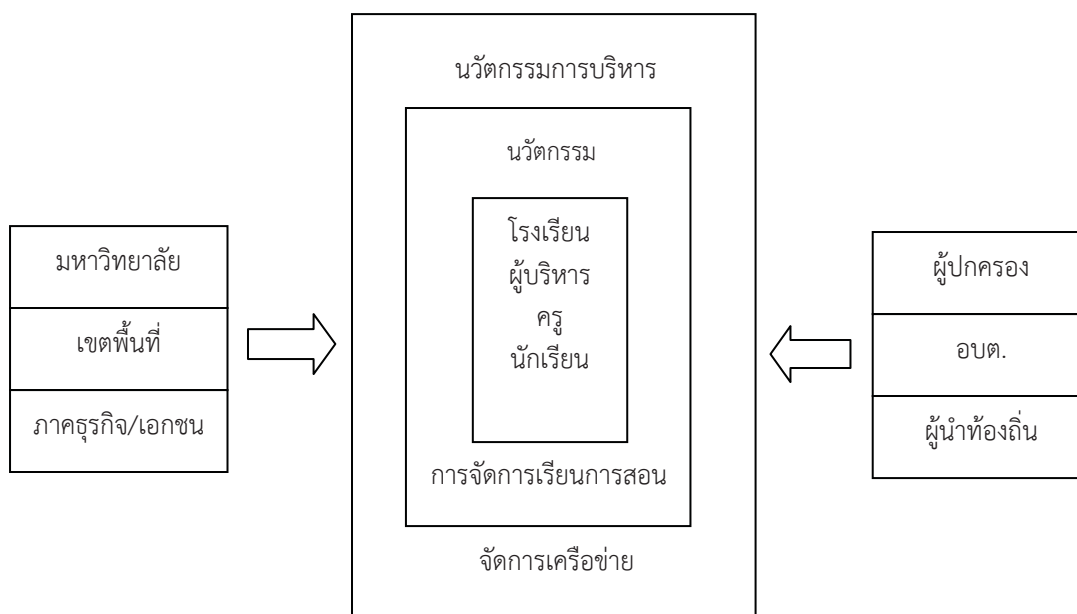
ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยการผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิด รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย แนวทางการดำเนินงาน และหลักการทำงานที่สำคัญดังนี้

1. กำหนดแนวคิดในการดำเนินโครงการ

ภาพที่ 1.1 แสดงแนวคิดหลักในการดำเนินโครงการ

2. รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

ภาพที่ 1.2 แสดงรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

3. บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย

มหาวิทยาลัย

1. มหาวิทยาลัยไปจุดประกายให้เกิด “สะกิดแห่งปัญญา” แล้วเฝ้ามองคอยช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้เกิดการรวมพลังของเครือข่าย ไม่เน้นการเป็นผู้นำ แต่เน้นการเชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลายเข้าด้วยกัน

2. เสริมสร้างให้ครูและโรงเรียนมีพื้นฐานที่เข้มแข็งสามารถ “รองรับปรับเลือก” สิ่งที่ต้องการให้มาได้ มิใช่เป็นผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว

3. เลือกพัฒนาครูและโรงเรียนที่มี “แวว” และมีความพร้อมที่จะสานต่อยกระดับความเข้มแข็งสู่การพัฒนาและกระจายสู่เครือข่ายพื้นที่ได้

4. เป็น “ตัวเชื่อม” ในการเปิดพื้นที่/เวทีในการกำหนดเป้าหมาย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามความก้าวหน้าร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆในพื้นที่

5. จัดกระบวนการเรียนรู้และให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความตระหนัก รวมถึงทักษะในการสานสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับกลุ่มอันหลากหลาย การรับมือและแนวทางแก้ไขปัญหา โดยกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้รู้จริง ไม่ใช่การฝึกอบรมระยะสั้น ทั้งนี้ อาจใช้กระบวนการต้นแบบเป็นพี่เลี้ยง

6. ใช้การจัดการความรู้ (KM) เป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาเครือข่ายและคุณภาพการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

7. สร้าง “วงเรียนรู้” ให้เกิดขึ้นระหว่างเครือข่าย ทั้งเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายชุมชน เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคี ภาครัฐและเอกชน

เขตพื้นที่

1. ติดตามตรวจสอบและคอยให้คำแนะนำในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตร ต้องเป็นเสมือน “พี่เลี้ยงทางวิชาการ” ที่ดีให้กับโรงเรียนในเครือข่าย

2. สร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยอาศัยความร่วมมือ ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้นักเรียน

3. การทำงานของเขตพื้นที่การศึกษาต้องทำอย่าง “มีจุดเน้น” และ “ต่อเนื่อง”

4. ส่งเสริมให้มีหน่วยประสานที่เป็นศูนย์กลางและเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนในการขยายบทบาทการจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมที่มีมาตรฐาน รวมถึงการสนับสนุนเครือข่ายพ่อแม่ เครือข่ายชุมชนที่มีความพร้อม ให้เข้ามาเป็น “หุ้นส่วน” จัดการศึกษาในเขตพื้นที่นั้น

ภาคธุรกิจเอกชน

ร่วมให้การสนับสนุน “ทรัพยากรต่างๆ” เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้นักเรียน อาจอยู่ในรูปแบบการสนับสนุนทุนในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน หรือสนับสนุนการจัดหาหนังสือที่ดีและสวยงามมีภาพประกอบเข้าโรงเรียน หรือสนับสนุนสื่อเทคโนโลยีอื่นๆ เช่น จานดาวเทียม และสื่อทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

ผู้ปกครอง

1. ร่วมพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้มีความเข้มแข็ง และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมทักษะในด้านต่างๆให้กับนักเรียน นอกเหนือจากด้านวิชาการ

องค์กรปกครองท้องถิ่นและผู้นำชุมชน

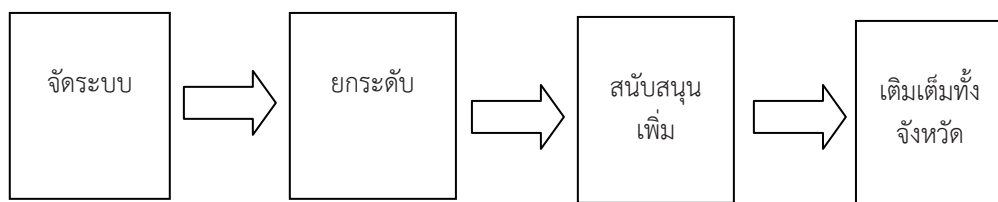
1. พัฒนาเครือข่ายในชุมชนสู่การเป็น "ทุนทางสังคม"และ"ทุนทางวัฒนธรรม"ให้แก่การเรียนรู้ของนักเรียนในชุมชน
2. ร่วมสร้างแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายแตกต่างไปจากระบบโรงเรียน ไว้เป็นทางเลือกแก่การเรียนรู้ของนักเรียน
3. สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน
4. การมีส่วนร่วมจัดการเรียนการสอน ในลักษณะนี้ อาจเป็นไปได้ตั้งแต่การเป็นวิทยากรท้องถิ่น ครูชาวบ้าน สถานประกอบการ แหล่งความรู้ ศูนย์การเรียนรู้ สถาบันทางราชการและธุรกิจเอกชน อบต. วัด ฯลฯ โรงเรียนอาจส่งนักเรียนไปเรียนรู้โดยตรงภายในชุมชน เช่น ไปฝึกงานในสถานประกอบการหรือไปเก็บข้อมูล วิจัย สัมภาษณ์ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน จากคนเฒ่าคนแก่ หรือแม้แต่การให้กลุ่มผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาดังกล่าวนี้อย่างน้อยถึงมีส่วนร่วมวางแผนการศึกษา การออกแบบหลักสูตรที่ต้องใช้องค์ความรู้ของชุมชน เป็นต้น โดยโรงเรียนสามารถประยุกต์ความรู้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรวิชาต่าง ๆ
5. การมีส่วนร่วมในการจัดการ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ การจัดการโครงการ การรณรงค์ การบริหารหรือจัดหางบประมาณ - ความร่วมมือ การบำเพ็ญประโยชน์ การเข้าร่วมดำเนินงานวาระพิเศษต่างๆ เช่น แผนงานรณรงค์ยาเสพติด โครงการอนุรักษ์พลังงาน เป็นต้น
6. การมีส่วนร่วมในระบบ Whole School Approach (W.S.A) ในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบบริหารจัดการ การเรียนการสอนทั้งด้านกายภาพ และชีวภาพ ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ร่วมกันหรือก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งภายในสถานศึกษาและจากชุมชน อาทิ การให้ชุมชนร่วมจัดสิ่งแวดล้อม การฝึกอบรมแก่บุคลากร การจัดทำป้ายนิเทศ นิทรรศการ การจัดทำสื่อ เสียงตามสายฯ เป็นต้น

เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก

1. เน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นวิธีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีปัญหาด้านบุคลากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ใช้วิธีการยุบชั้นเรียนให้โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น สามารถจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้โดยไม่ต้องทิ้งห้องเรียน
2. เน้นการใช้โรงเรียนเป็นฐานปฏิบัติงาน โดยใช้กระบวนการของโรงเรียนเอง มีการคิดจากฐานโรงเรียนหรือสภาพแวดล้อมจริงของโรงเรียน

4. แนวทางการดำเนินงาน

แนวทาง 4 ขั้น: ความไฝ่ฝัน 4 ประเด็น

ภาพที่ 1.3 แสดงแนวทาง 4 ขั้น : ความไฝ่ฝัน 4 ประเด็น

4.1 จัดระบบ - นวัตกรรมจัดการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก

4.1.1 เครือข่ายโรงเรียน

4.1.2 เครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ เอกชน ชุมชนท้องถิ่น (อบต. ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักการศึกษาในพื้นที่ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่)

4.2 ยกระดับ - นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพนักเรียนการพัฒนาครูสู่

คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2.1 การพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและช่วงชั้น

4.2.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ควบคู่การวิจัย

4.2.3 การจัดการเรียนรู้เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว

4.3 สนับสนุนเพิ่ม - หนุนเสริมคุณภาพผู้เรียน

4.3.1 แหล่งเรียนรู้-ค่ายวิชาการ, กิจกรรมต่างๆ

4.4 เต็มเต็มทั้งจังหวัด - ประเมินผลการสร้างเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนา

คุณภาพของผู้เรียนและเผยแพร่องค์ความรู้

4.4.1 จัดนิทรรศการ

4.4.2 จัดพื้นที่/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.4.3 จัดประชุมวิชาการ

4.4.4 สรุปและประเมินผล

5. หลักการทำงานที่สำคัญ

5.1 เสริมสร้างระบบคุณค่าของครู (ครูเพื่อศิษย์) เริ่มที่ฐานความเชื่อมั่นในตัวครู ว่าครูทุกคนมีความภูมิใจในความสำเร็จของตนเองและหนุนเสริมให้ครูมีแรงบันดาลใจ

5.2 ปูฐานเพื่อให้ครูเปิดใจรับ เครื่องมือที่สำคัญคือการทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสุนทรียสนทนา(Dialogue) เพื่อกำหนดแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งสู่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3 การนำเสนอเค้าโครงการความร่วมมือควรมีเป้าหมายร่วมกัน และเป้าหมายต้องเป็นรูปธรรมที่เกิดกับตัวเด็ก มากกว่าตัวครู

5.4 จำนวนโรงเรียนที่จะทำโครงการในแต่ละช่วง ไม่ควรน้อยเกินไปเพราะจะขาดพลังขับเคลื่อน และมากเกินไปก็อาจล้มเหลวได้ ในโครงการเลือกนาร่อง 12 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีคุณภาพระดับปานกลาง

5.5 ใช้กระบวนการวิจัยสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยหนุนเสริมให้ครูสอนด้วย กระบวนการวิจัยร่วมกับนักเรียน

5.6 มุ่งผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ที่นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน และภาคีต่าง ๆ จะเกิดความรู้ความเข้าใจในบางเรื่องบางปัญหาร่วมกัน มากกว่ากิจกรรมของการสร้างวัตถุ (เช่น จัดหาถังขยะ การปรับปรุงสวนหย่อม)

5.7 เน้นการมีส่วนร่วมและบทบาทของชุมชนกับโรงเรียนอย่างเสมอภาค สมานฉันท์ มิใช่กิจกรรมของโรงเรียนฝ่ายเดียว หรือมีชุมชนเข้าร่วมอย่างจำกัดหรือเป็นครั้งคราว

5.8 มีแนวโน้มของความยั่งยืนในระยะยาว สามารถขยายผลต่อเนื่องไปได้ มิใช่กิจกรรมระยะสั้น ที่ทำเสร็จสิ้นไปในช่วงเวลาเฉพาะหน้าเท่านั้น

5.9 เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะสร้างสรรค์ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนโรงเรียนที่จะดำเนินการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมเช่นนี้ได้ จะต้องทำความรู้จักเข้าใจ ชุมชน เข้าใจวัฒนธรรม จิตวิญญาณ และศักยภาพของชุมชน สามารถสร้างความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบและมองภาพรวมได้ เพื่อนำไปสู่การสร้างระบบเรียนรู้ของสังคม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรมและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการดังนี้

1. ด้านความร่วมมือ สร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในพื้นที่
 - 1.1 เครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน สถาบันการศึกษา ภาคีท้องถิ่น อบท. ภาคเอกชน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 - 2.1 ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ
 - 2.1.1 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในการทดสอบระดับชาติมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น
 - 2.1.2 นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ในระบบกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในลักษณะของพี่ได้ดูแลน้อง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบมากขึ้น
 - 2.1.3 นักเรียนมีทักษะด้านภาษา การอ่าน การคิด เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีโอกาสในการฝึกทักษะการเรียนรู้แบบซ้ำ ๆ
 - 2.1.4 นักเรียนมีพัฒนาการตามจุดเน้นที่สำคัญ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และกระบวนการทำงานกลุ่ม
 - 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู คือ
 - 2.2.1 ครูสามารถใช้ประมวลการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นเป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.2.2 ครูสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการแก้ปัญหาด้านเวลาในการเตรียมการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการบริหารจัดการ คือ

2.3.1 สามารถลดชั้นเรียนสามารถแก้ปัญหาครูผู้สอนไม่ครบชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น ครูมีเวลาในการเตรียมการสอนมีเวลาในการทำหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ในขณะที่นักเรียนในห้องเรียนไม่ถูกทอดทิ้ง และมีโอกาสได้เรียนรู้ครบทุกสาระการเรียนรู้

3. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อาจารย์ นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของท้องถิ่น และนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ 5 ประเด็นหลักคือ ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก การสร้างเครือข่าย การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านของนักเรียน และการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็ก

ความหมายของโรงเรียนขนาดเล็ก

สวัสดี อินแถลง (2547 : 17 - 18) ให้ความหมายของโรงเรียนขนาดเล็กว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โดยความหมายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดความหมายที่แตกต่างไปจากโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) ในเรื่องของขนาดโรงเรียนเดิมยึดเอาโรงเรียนที่มีขนาด จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดที่ขนาดโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 300 คน ลงมาซึ่งยึดกรอบที่กำหนดไว้ในร่างกฎกระทรวง “ว่าด้วยการจัดระบบบริหารและการจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก พ.ศ.” สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คนนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียน 121 - 300 คน และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ดังนั้น โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดคือ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คนในขั้นต้นนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเป้าหมายที่จะดำเนินการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีขนาดนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมาก่อน ในกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 60 คนลงมา และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนเกิน 60 คนแต่ไม่เกิน 120 คน

โรงเรียนขนาดเล็ก มีความสำคัญ ดังนี้ (วัลลภ ตั้งคณานุรักษ์. 2548 ; ออนไลน์ อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เอื้อใจ. 2549 : 14)

1. โรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้ชุมชน นักเรียนไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนไกล ไม่ต้องเสี่ยงกับภัยจราจร ซึ่งพ่อ แม่สามารถดูแลได้อย่างใกล้ชิด
2. โรงเรียนขนาดเล็กมีขนาดและจำนวนนักเรียนพอเหมาะ สามารถเน้นในเชิงคุณภาพได้ไม่ยาก
3. โรงเรียนขนาดเล็ก ท้องถิ่นสามารถเข้ามาร่วมบริหารจัดการ สนับสนุนและกำหนดหลักสูตรที่ สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

สวัสดี อินเทล (2547 : 9) กล่าวว่า ทุกโรงเรียนไม่ว่าขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกโรงเรียน ล้วนแล้วแต่มีคุณภาพดีทุกโรงเรียนผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนใดก็เหมือนกัน ไม่มีความแตกต่างมากนัก เด็กนักเรียนทุกคนได้ใช้บริการโรงเรียนใกล้บ้าน คงทำให้ทุกคนตั้งแต่นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องตลอดจนท้องถิ่นชุมชน สังคม มีความเข้มแข็ง มีความสุข ลดปัญหาการจลาจล ลดอุบัติเหตุจากการจลาจล ลดค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือนเพื่อการศึกษาของบุตรหลานของประชาชน ทำให้ผู้ปกครองมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องลงทุนจะเห็นว่าถ้าสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้จะเกิดประโยชน์แก่ทุกคนทุกฝ่ายมากมาย ที่สุดผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุดสังคมประเทศชาติก็ได้ ประโยชน์ ครอบครัว ชุมชน สังคมก็อบอุ่น และเข้มแข็ง

จิรภา เกตุกาหลง (2545 : 23) กล่าวว่า ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาประเทศที่ใหญ่มีประชากรหลายเชื้อชาติแตกต่างกัน ทั้งทางวัฒนธรรม ความเชื่อ ทัศนคติ และเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีเชื้อชาติจากแอฟริกา อเมริกาใต้ เอเชีย เป็นต้น และคนเหล่านี้จะมีปัญหาทางภาษา โดยเฉพาะกลุ่มสมาชิกในครอบครัวจะมีการศึกษาน้อย รายได้ต่ำ เป็นผลกระทบต่อการศึกษาของบุตรหลาน ดังนั้นจากการศึกษาของนักการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความพยายามของนักการศึกษา ผู้บริหารชุมชนอันเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่จะปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีรายได้ต่ำและความเป็นอยู่ไม่ค่อยดีเท่าที่ควร และผลการศึกษานี้จะเป็นวิธีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งเน้นไปที่ขนาดของโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กจะแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น และจะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนได้ดีกว่า

ข้อมูลระดับประเทศ ข้อมูลระดับจังหวัด

1. ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศ

ระบบการศึกษาไทยกำลังประสบปัญหาท้าทายสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากและมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากประชากรวัยเรียนมีจำนวนลดลง และความนิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปเรียนในเมือง ปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมากถึง 14,397 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.82 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2553 : คณะกรรมการการอุดมศึกษาขั้นพื้นฐาน) การมีโรงเรียนจำนวนมากดังกล่าว ทำให้การจัดระบบการศึกษาขาดคุณภาพและประสิทธิภาพ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างไร้คุณค่ามีข้อจำกัดด้านการใช้ครู และขาดแคลนสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาจึงลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2536 - ปัจจุบัน มีโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้มีโรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนเลยกว่า 100 โรงเรียนมากที่สุด คือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ขอนแก่น แม่ฮ่องสอน ตามลำดับ โดยนักเรียนที่มีจำนวน 1-20 คน มากที่สุด คือจังหวัดเชียงใหม่ เช่นกัน จำนวนนักเรียน 21-40 คน มีมากที่สุด คือ จังหวัดอุบลราชธานี และนักเรียนต่ำกว่า 40 คน มีมากที่สุด ในเขตภาคเหนือ

ตารางที่ 2.1 จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2546-2553

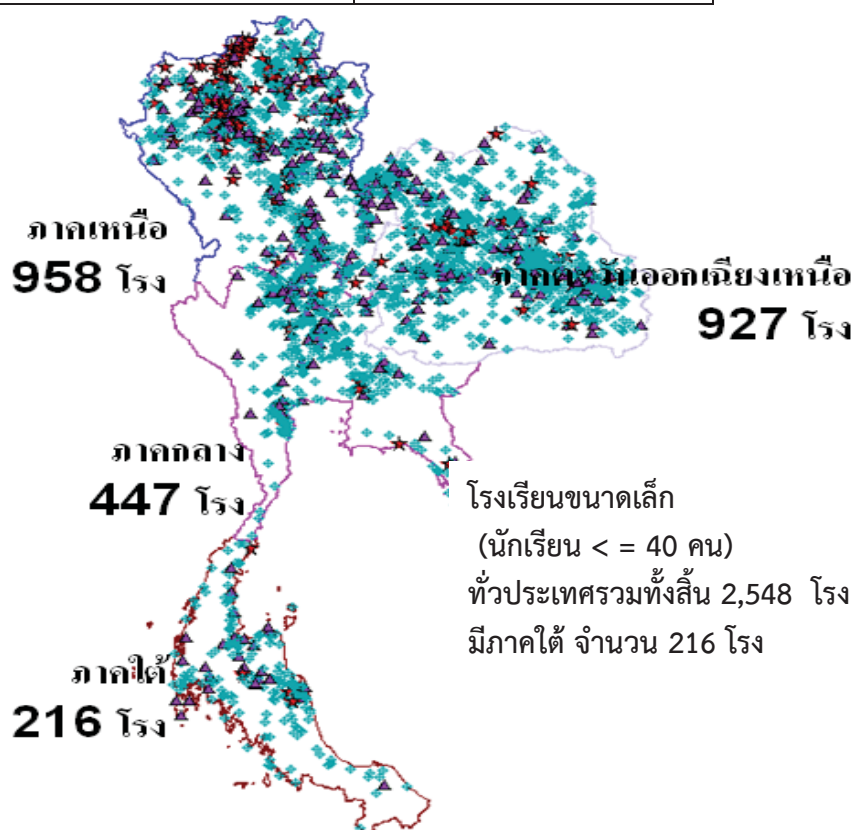
ปีการศึกษา	จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก	ร้อยละ
2546	10,877	33.23
2547	11,599	35.88
2548	12,269	37.94

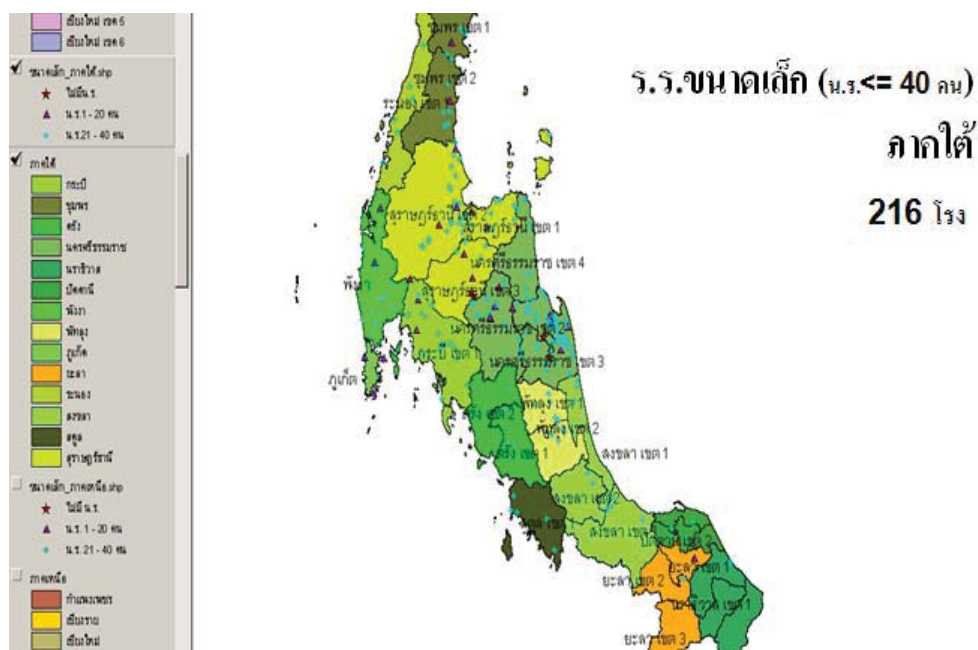
2549	12,828	39.73
2550	13,518	41.90
2551	13,915	43.73
2552	14,056	44.36
2553	14,397	45.82

สัดส่วนครูต่อนักเรียน โดยเฉลี่ย 1 : 12.46 (ระดับประเทศ 1: 19) (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2553)
จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น จำนวน 7,280 โรงเรียน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2551)

ตารางที่ 2.2 จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2553

รายการ/คน	จำนวน/โรง
ไม่มีนักเรียน	137
1-20	444
21-40	1,967
41-60	3,082
61-80	3,355
81-100	3,040
101-120	2,372

2.1 โรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ภาคใต้

2. ข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเขตพื้นที่การศึกษา แบ่งออกเป็น 3 เขต รายละเอียดแต่ละเขตตามตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จำนวน/เขต	เขต 1	เขต 2	เขต 3
โรงเรียนทั้งหมด	145	218	177
ครูทั้งหมด	2,193	2,286	2,029
ผู้บริหาร	52	90	73
ผู้สอน	245	456	406
นักเรียนจำนวน 0			
โรงเรียน	-	-	2
ครู	-	-	4
นักเรียนจำนวน 1-20			
โรงเรียน	4	4	2
นักเรียน	48	36	40
ครู	8	10	6
ห้อง	26	35	12

นักเรียนจำนวน 21-40			
โรงเรียน	10	21	3
นักเรียน	325	664	96
ครู	31	80	14
ห้อง	76	161	24
นักเรียนจำนวน 41-60			
โรงเรียน	10	29	8
นักเรียน	494	1,444	373
ครู	48	122	30
ห้อง	78	223	59

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

จำนวน/เขต	เขต 1	เขต 2	เขต 3
นักเรียนจำนวน 61-80			
โรงเรียน	8	21	28
นักเรียน	555	1,538	1,931
ครู	38	118	154
ห้อง	65	160	222
นักเรียนจำนวน 81-100			
โรงเรียน	15	20	26
นักเรียน	1,322	1,805	2,296
ครู	79	136	182
ห้อง	118	155	204
นักเรียนจำนวน 101-120			
โรงเรียน	11	11	12
นักเรียน	1,190	1,192	1,311
ครู	93	80	89
ห้อง	99	91	94
ห้องเรียน	462	822	615
นักเรียน	3,934	6,679	6,047
จำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก	58	106	81
% ของโรงเรียนขนาดเล็ก	40.00	48.62	45.76

ที่มา : สำนักงานอุดมศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการและการบริหารงานทั้งด้านวิชาการ ด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารทั่วไป ต้องคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของนักเรียนเป็นหลักตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพสู่การศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้นในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กไว้ คือ บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การรวมโรงเรียนขนาดเล็ก การยุบ หรือการเลิกล้มโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวได้คำนึงถึง ผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าและการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่น การบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพ และรูปแบบการดำเนินงาน จะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดด้วยเรียน

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งมีความผูกพันกับโรงเรียนอย่างแนบแน่นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การยุบหรือการล้มเลิกโรงเรียนขนาดเล็กจึงจำเป็นต้องเป็นวิธีสุดท้ายและชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กจากรูปแบบ

รูปแบบและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

1. รูปแบบ เรียนรวมบางชั้น

การจัดชั้นเรียนที่นำนักเรียนในแต่ละชั้น ที่อยู่ภายในช่วงชั้นเดียวกันมาเรียนรวมกันเป็นห้องเรียนเดียวกัน ซึ่งแต่ละช่วงชั้นประกอบด้วยนักเรียนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ของช่วงชั้นนั้น ๆ และ การนำนักเรียน มาเรียนรวมกัน อาจเป็นการรวมนักเรียน 2 ชั้นหรือ 3 ชั้นก็ได้

วิธีดำเนินการ

การนำนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายบางชั้น เช่น อนุบาล 1-2 ป.1-3 หรือ ป 4-6 ไปเรียนโดยจัดระบบการเรียนการสอนร่วมกันกับโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย ต้องมีการสนับสนุนค่าพาหนะ การประกันอุบัติเหตุที่เดินทางมาเรียนร่วม การบริหารจัดการโรงเรียน ในกรณีที่ มีผู้บริหารของโรงเรียนเครือข่าย อยู่ให้บริหารจัดการโรงเรียนเครือข่าย สำหรับโรงเรียนเครือข่ายที่ไม่มีผู้บริหารให้ผู้บริหารโรงเรียนหลักเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งโรงเรียนเครือข่าย

ทรัพยากรที่ต้องการ

การปรับปรุงด้านบุคลากรที่มีมีความรู้ความสามารถ ด้านอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนที่มาเรียนรวมได้รับบริการอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ ครัวภัณฑ์/วัสดุ สอนวิชาชีพแบบ

ห้องเรียนเคลื่อนที่ มีการขอรับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าพาหนะจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อพัฒนาการศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้รับ

เป็นการลดภาวะการขาดแคลนครูผู้สอน ผู้เรียนได้เรียนครบตรงตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ เป็นการเน้นการมีส่วนร่วม การพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการโรงเรียนในการบริหารจัดการโรงเรียนของชุมชนให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. รูปแบบ เรียนรวมช่วงชั้น

วิธีดำเนินการ

ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันศึกษาข้อมูลโรงเรียนเกี่ยวกับข้อมูลจำนวนผู้เรียนในปัจจุบันและคาดการณ์ล่วงหน้า 5 ปี ในเรื่องจำนวนครู สภาพเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของชุมชนสภาพพื้นที่ใกล้เคียงสภาพการคมนาคม แล้วจัดกลุ่มกำหนดเป็นศูนย์รวมโรงเรียน โดยคำนึงถึงสภาพที่ตั้งของการปกครอง คือสภาพเทศบาลตำบล สภาพระยะทางการเดินทาง จัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อชี้แจงและหารือแนวดำเนินการเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินงานร่วมกันในลักษณะการจัดการศึกษาเป็นช่วงชั้น คือ จัดแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นช่วงชั้นวางแผนกำหนดจัดครูในโรงเรียนในตำบลรวมกัน โดยจัดครูเข้าสอนตามระดับช่วงชั้นตามความรู้ ความสามารถและความถนัดของครู โดยพิจารณาการจัดจำนวนครูตามเกณฑ์จำนวนครูที่จะทำการสอนในชั้นเรียน เสนอโครงการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล(รวมเรียนช่วงชั้น) ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล เพื่อให้มีหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานการดำเนินการในระดับอำเภอ ตำบลและโรงเรียน จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล

ด้านการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

พิจารณาจัดครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียนในตำบลเป็นทีมรวมกันตามสัดส่วนห้องเรียน และช่วงชั้นตามศูนย์ช่วงชั้นในโรงเรียนต่าง ๆ โดยที่ทุกโรงเรียนยังคงมีสถานภาพเป็นโรงเรียนตามเดิม มีการบริหารจัดการตามลักษณะการบริหารโรงเรียนตามปกติ มีการดำเนินการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามปกติ เมื่อโรงเรียนแต่ละโรงเรียนรับเด็กเข้าเรียนแล้วจัดส่งไปเรียนศูนย์โรงเรียนระดับช่วงชั้นนั้นในการบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูที่สอนในโรงเรียนนั้นร่วมกันวางแผนในเรื่องต่าง ๆ เช่น งานหลักสูตรและการนำไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุ สื่อการเรียน การสอน ห้องสมุด งานนิเทศภายใน งานพัฒนาด้านวิชาการต่างๆ เป็นต้น ส่วนการบริหารงานธุรการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุโรงเรียนโดยงานธุรการในชั้นเรียน มีการจัดทำ 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ยังคงแยกทำเป็นรายโรงเรียนตามเดิม และส่วนที่ 2 ทำเป็นภาพรวมในระดับชั้นที่ศูนย์นั้น ๆ ส่วนงานธุรการ การเงิน การบัญชี และการพัสดุโรงเรียนเดิม ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบปฏิบัติงานตาม

ภารกิจ โดยการจัดซื้อวัสดุตามจำนวนเงินรายหัวผู้เรียนให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีการประสานความต้องการใช้สื่อหรือวัสดุร่วมกัน จากนั้นจัดแบ่งวัสดุหรือสื่อตามสัดส่วนของจำนวนผู้เรียนที่กระจายไปตามศูนย์เรียนช่วงชั้นนั้นในส่วนของการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ให้ครูผู้สอนประจำห้องเรียนในแต่ละศูนย์ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในระหว่างปี ปลายปี และภาคเรียน แล้วจัดส่งผลการวัดและประเมินผลไปยังโรงเรียนเดิมของผู้เรียนชั้นนั้น ๆ เพื่อให้โรงเรียนเดิมอนุมัติผลการเรียน การบริหารงานบุคคลผู้บริหารโรงเรียนออกคำสั่งให้ครูไปควบคุมดูแลผู้เรียนและปฏิบัติหน้าที่สอน และงานอื่นๆ ในโรงเรียนศูนย์ช่วงชั้นนั้น โดยมีการลงเวลาปฏิบัติงานที่โรงเรียนศูนย์นั้น การพิจารณาความดีความชอบ มีการพิจารณาร่วมกันในระดับ ศูนย์โรงเรียนระดับตำบลเขตฯ สู่การพิจารณาในระดับกลุ่มโรงเรียน ด้านสวัสดิการ จัดวิธีการสนับสนุนค่าพาหนะให้ผู้เรียนทุกคน จัดระบบประกันชีวิตหมู่ให้กับผู้เรียนทุกคน จัดระบบการเดินทางเพื่อให้ผู้เรียนได้เดินทางปลอดภัย

ทรัพยากรที่ต้องการ

การจัดค่าพาหนะให้กับผู้เรียน และครูที่ไปปฏิบัติงานทุกคนที่เดินทางไปเรียนรวม โดยจัดหารูปแบบที่หลากหลาย เช่น เป็นค่าจ้างเหมารถรับ-ส่งผู้เรียน เงินอุดหนุนผู้เรียนที่จัดสรรให้กับผู้เรียนหรือผู้ปกครองนักเรียนได้โดยตรง เพื่อความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณตามสภาพจริง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนและองค์กรบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์ระดับตำบล แบบเรียนรวมช่วงชั้นใน 3 ด้านคือ ด้านปัจจัยการดำเนินการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผลผลิตที่เป็นคุณภาพผู้เรียน

3. รูปแบบศูนย์โรงเรียนแบบพักนอน

ศูนย์โรงเรียนแบบพักนอนเกิดขึ้นจากการดำเนินการรวมศูนย์โรงเรียนในรูปแบบต่างๆ ดังได้กล่าวมา แต่เนื่องจากผู้เรียนที่เดินทางมาเรียนรวมไม่สามารถเดินทางไป-กลับระหว่างโรงเรียนหลักได้ เนื่องจากบ้านเรือนอยู่ห่างไกลและการคมนาคมยากลำบาก หลายแห่งเป็นภูเขาและป่าทึบ ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องพักนอนค้างคืนที่โรงเรียนหลัก

วิธีดำเนินการ

โรงเรียนประสานงานร่วมกับชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการวางแผนการดำเนินงาน จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับที่พัก อาคาร และวัสดุอื่น ๆ ที่จำเป็น จากภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดสร้างและจัดหาที่พักสำหรับผู้เรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานบริหารจัดการศูนย์พักนอน

ทรัพยากรที่ต้องการ

งบประมาณในการจัดสร้างเรือนพักนอน ค่าอาหาร ค่าวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนค่าตอบแทนบุคลากรที่รับผิดชอบ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามศักยภาพของตนเองได้รับความเสมอภาคในการเรียนในกลุ่มประสบการณ์และสาระการเรียนรู้

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา เพราะจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ การนำหลักสูตรไปใช้จึงจะบังเกิดผลตามที่ต้องการ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น อาจพิจารณาดำเนินการได้โดยการจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้น และการบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้น การจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้น อาจจัดให้สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่โรงเรียนมีอยู่โดยการรวมชั้นที่ติดกันเข้าด้วยกัน เช่น ช่วงชั้น ป.1-2, ป.3-4, ป.5-6 หรือช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ช่วงชั้น ป.1-2, ป.3-4, ป.5-6 เป็นต้น

สำหรับการบูรณาการเนื้อหาวิชา สามารถดำเนินการได้โดยการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแล้วนำวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยงสู่การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังจากนั้นจึงนำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการแล้วมากำหนดกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวมาพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาครูไม่ครบชั้น สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งเดียวในการสอนหลายชั้นและผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ เกิดทักษะชีวิต และผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

ในการจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้นและการบูรณาการเนื้อหาวิชาดังกล่าวข้างต้นนั้นสามารถกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ได้ดังนี้

ประชุมคณะครูในโรงเรียนเพื่อร่วมปรึกษาหารือและวางแผนดำเนินงานร่วมกัน ดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อบูรณาการเนื้อหาและการจัดกิจกรรมการเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน จัดทำตารางสอน และกำหนดครูผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับช่วงชั้นเรียนเพื่อจัดทำกำหนดการเรียนรู้และแผนการเรียนรู้ และดำเนินการจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ที่จัดไว้ จากนั้นประเมินผลการดำเนินงานแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านผู้เรียนมีคุณภาพดีขึ้น คือ ครูมีความใกล้ชิดกับผู้เรียน สามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และแก้ปัญหาเป็นรายกรณี (Case Study) ได้ เมื่อโรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตลอดเวลา ส่งผลให้คุณภาพนักเรียนดีขึ้น ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากชุมชนไม่ต้องการให้มีการยุบเลิกโรงเรียน หรือนำนักเรียนไปเรียนรวมกับโรงเรียนอื่น เพราะโรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญหน่วยหนึ่งของชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น

การดูแลรักษาพัฒนาโรงเรียนการเป็นองค์ความรู้ให้โรงเรียน ตลอดจนการสนับสนุนด้านปัจจัยต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการลงทุนของรัฐในการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ รัฐไม่จำเป็นต้องลงทุนด้านค่าใช้จ่ายในการเพิ่มครูให้ครบชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก

5. รูปแบบ Mobile Teacher

Mobile Teacher เป็นรูปแบบการนำครูคนใดคนหนึ่ง หรือ หลายๆ คน จากโรงเรียนที่เกินเกณฑ์ออกไปสอนตามโรงเรียนต่างๆ ที่ขาดแคลนครู ทำให้สามารถแก้ปัญหาขาดแคลนครู และครูที่เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปสอน

วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู เป็นการวัดประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ครอบคลุม ตามมาตรฐานมากยิ่งขึ้นและทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางจากครูผู้มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านแต่ละสาขา

วิธีดำเนินการ

ดำเนินการสำรวจครูในโรงเรียนเกินเกณฑ์ หรือ ครูที่ความรู้ความสามารถเฉพาะวิชา เช่น วิชาชีพ หรือวิชาที่ขาดแคลน สำรวจโรงเรียนที่ขาดแคลนครู และมีความต้องการครูช่วยสอน วางแผนจัดทำหลักสูตร จัดตารางการปฏิบัติงานร่วมกับโรงเรียนที่จะไปสอน จัดพาหนะให้ Mobile Teacher ไปสอนหรือจัดสนับสนุนค่าน้ำมันรถ และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล

ทรัพยากรที่ต้องการ

ครูอาสาสมัครจากโรงเรียนเกินเกณฑ์ งบประมาณสนับสนุนค่าน้ำมันรถ และ ค่าตอบแทนครู พาหนะให้กับครูที่ไปสอนในโรงเรียนที่ร่วมโครงการ

ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาขาดแคลนครู และช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพดีขึ้น

6. รูปแบบ การใช้หน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่

หน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ มี 4 รูปแบบ ได้แก่

6.1. Bus Mobile Unit เป็นรถบัส บรรจุคอมพิวเตอร์ 20 เครื่อง สามารถขับเคลื่อนไปบริการให้กับโรงเรียนที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ หรือมีแต่ไม่เพียงพอ และโรงเรียนที่ขาดแคลนครู

6.2 Container Mobile Unit เป็นตู้คอนเทนเนอร์บรรจุคอมพิวเตอร์ 15 เครื่อง สามารถใช้รถลากจูงไปบริการให้กับโรงเรียนที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ หรือมีแต่ไม่เพียงพอ และโรงเรียนที่ขาดแคลนครู

6.3 Mini Bus Mobile Unit เป็นรถมินิบัส บรรจุคอมพิวเตอร์ 13 เครื่อง สามารถขับเคลื่อนไปบริการให้กับโรงเรียนที่ไม่มีคอมพิวเตอร์ หรือมีแต่ไม่เพียงพอและโรงเรียนที่ขาดแคลนครู

6.4 Office Station เป็นศูนย์คอมพิวเตอร์ สำหรับบริการเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียนใกล้เคียงที่ขาดแคลน และมีความต้องการที่จะแสวงหาความรู้จากคอมพิวเตอร์

วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูวิชาเฉพาะทางด้านคอมพิวเตอร์ และเป็นจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากเทคโนโลยีจากสื่อคอมพิวเตอร์ให้ครอบคลุมตาม
มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนคอมพิวเตอร์และขาดแคลนครู ร่วมกันประชุม
วางแผนการบริการ จัดหลักสูตร จัดตารางสอน และปฏิทินการสอนเพื่อทราบความต้องการการใช้บริการ
หน่วยคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ กำหนดจุดและจัดหาครูสอนที่จะนำ Bus Mobile Unit ,Container Mobile
Unit และMini Bus Mobile Unit ไปจอดสอน ในส่วนกรณี Office Station จัดตารางสอนแจ้งให้กับ
โรงเรียนที่มาใช้บริการ ดำเนินการสอน นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน สรุปผลรายงานนำไปปรับปรุง
พัฒนาต่อไป

ทรัพยากรที่ต้องการ

จัดหางบประมาณค่าน้ำมันรถ ค่าสาธารณูปโภค (ค่าไฟฟ้า) ค่าตอบแทนครูประจำ
รถโมบายล์ และ Office Station และงบประมาณซื้อสื่อ อุปกรณ์ เพิ่มเติม

ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากคอมพิวเตอร์ เป็นการ
แก้ปัญหาขาดแคลนครู และทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจ

7. รูปแบบ การใช้ห้องเรียนเคลื่อนที่

ห้องเรียนเคลื่อนที่ เกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชนที่เห็นความสำคัญของการ
การศึกษา และชุมชนที่อยู่ห่างไกลและการคมนาคมยากลำบาก หลายแห่งเป็นภูเขาและป่าทึบดังนั้น
จึงจัดตั้งห้องเรียนเคลื่อนที่เข้าไปจัดการศึกษาให้กับประชาชนวัยเรียนและมีการจัดครูเข้าไปสอน

วัตถุประสงค์

เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสทางการศึกษาในถิ่นทุรกันดารด้วยระดมทรัพยากร
จากชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องในการร่วมจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการ

โรงเรียนประสานสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ภาครัฐ เอกชน และหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา และขอความร่วมมือในการจัดหาอาคาร
สถานที่และความปลอดภัยของครู ได้แก่ การจัดห้องเรียนชั่วคราว บ้านพักครู อาคารประกอบ
ครูภัณฑ์ที่จำเป็น

ทรัพยากรที่ต้องการ

จัดหางบประมาณในการจัดสร้างห้องเรียนชั่วคราว ห้องน้ำห้องส้วม บ้านพักครู
อาคารประกอบที่จำเป็น ค่าตอบแทนอัตราจ้าง วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ขอรับการสนับสนุน
ด้านบุคลากร

ประโยชน์ที่ได้รับ

ช่วยให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาทั่วโรงเรียนชุมชนและหน่วยงานอื่น

8. รูปแบบ การเรียนการสอนผ่านดาวเทียม

การเรียนการสอนผ่านดาวเทียม เป็นการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการเน้นการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู-อาจารย์ ในโรงเรียนทั่วประเทศเป็นระบบฟรีทีวี มีการออกอากาศในระดับประถมศึกษา 6 ช่อง ระดับมัธยมศึกษา 6 ช่อง ระดับอาชีวศึกษา 1 ช่อง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 1 ช่อง และแยกธนาคารนานาชาติอีก 1 ช่อง รวม 15 ช่อง รายการที่ออกอากาศเน้นวิชาพื้นฐาน ตั้งแต่ ป.1- ป.6

วัตถุประสงค์

การเรียนการสอนผ่านดาวเทียมมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความสามารถเฉพาะทาง และเป็นระดมทรัพยากรจากหน่วยงาน องค์กร ที่เกี่ยวข้องร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ขาดแคลน

วิธีดำเนินการ

วิธีการดำเนินการด้านการเรียนการสอนผ่านดาวเทียมโดยการสำรวจโรงเรียนที่ต้องการงานดาวเทียมและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสานขอจางานดาวเทียมไปยังมูลนิธิการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ดำเนินการติดตั้งงานดาวเทียมและอุปกรณ์ จากนั้นทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยรับสัญญาณผ่านดาวเทียม และมีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการดำเนินการ

ทรัพยากรที่ต้องการ

ค่าอุปกรณ์งานดาวเทียม เครื่องรับสัญญาณ โทรทัศน์ ค่าติดตั้ง

ประโยชน์ที่ได้รับ

การเรียนการสอนผ่านดาวเทียมเป็นการช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์มากขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

9. รูปแบบ โรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง

โรงเรียนพี่โรงเรียนน้องเป็นการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนที่มีความพร้อมกับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีอัตราการขาดแคลนครูไม่ครบชั้นแต่ไม่มาก มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือขาดสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ระดับมากและต้องอยู่ใกล้กันระยะห่างไม่เกิน 2 กิโลเมตร

วัตถุประสงค์

โรงเรียนพี่โรงเรียนน้องเป็นการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครู และขาดครูที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง และเพื่อระดมทรัพยากรจากโรงเรียนที่มีความพร้อมภายในกลุ่มโรงเรียนร่วมจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการ

ร่วมกันคัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมเป็นโรงเรียนพี่ และพิจารณาโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนน้อง แบบมีส่วนร่วมและเป็นไปตามความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง วางแผนการ เสนอของบประมาณ ขอรับการสนับสนุนของโรงเรียนพี่ ในด้านบุคลากรไปช่วยสอนที่โรงเรียนน้อง โดยสนับสนุนค่าพาหนะและ ค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่วางแผนร่วมกันในการพาผู้เรียนจากโรงเรียนน้อง ไปเรียนที่โรงเรียนพี่ เพื่อใช้สื่อที่มีอยู่เป็นชั่วคราว โดยการสนับสนุนค่าพาหนะสำหรับนักเรียนในการจ้างเหมารถยนต์

ทรัพยากรที่ต้องการ

ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนพี่และโรงเรียนน้องประกอบด้วย ผู้บริการโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านงบประมาณค่าพาหนะ สำหรับครูผู้สอน ค่าพาหนะสำหรับนักเรียนค่าประกันชีวิตผู้เรียนกรณีการประกันอุบัติเหตุเป็นรายบุคคล

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ผู้เรียนได้เรียนครบตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจากการโรงเรียน

10. รูปแบบการเรียนรวมทุกชั้นเรียน

รูปแบบการเรียนรวมทุกชั้นเรียนมีรูปแบบการจัดการดังนี้ มีโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนโรงเรียนตั้งแต่ 2-5 โรงเรียน กระจายตัวตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่มีเส้นทางคมนาคมระหว่าง 2-5 กิโลเมตร มีสภาพการคมนาคมที่สะดวกทุกฤดูกาล ให้คัดเลือกโรงเรียนที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมและตั้งอยู่ศูนย์กลาง หรือสามารถเดินทางได้สะดวก เป็นโรงเรียนหลัก ส่วนโรงเรียนที่เหลือเป็นโรงเรียนเครือข่าย ทางโรงเรียนนำผู้เรียนทุกระดับชั้นเรียนมาเรียนรวมที่โรงเรียนหลัก โดยได้รับการสนับสนุนค่า พาหนะในการเดินทางมาเรียน มีการวางแผนจัดอัตรากำลังครู ทั้งผู้บริหาร และครูสายผู้สอน ตลอดจนบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันที่โรงเรียนหลัก และนำทรัพยากรจากโรงเรียนเครือข่ายมาใช้ร่วมกันที่โรงเรียนหลัก และปรับสภาพโรงเรียนเครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้

วิธีดำเนินการ

ผู้บริหารและครูผู้สอนวางแผนการบริหารจัดการ กำหนดบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการตั้งโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย นำผู้เรียนจากโรงเรียนเครือข่ายมาเรียนรวมในโรงเรียนหลักทุกชั้นเรียนการบริหารจัดการโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่ายอย่างชัดเจน มีการพิจารณาพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายให้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือพิจารณาเลิกล้มโรงเรียนตามความเหมาะสม ของงบประมาณค่าพาหนะนักเรียน สำหรับนักเรียนทุกคนทุกระดับชั้นที่มาเรียนที่โรงเรียนหลัก

ทรัพยากรที่ต้องการ

ด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน/นักการศึกษา ผู้นำทางการศึกษา ผู้นำ

ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ด้านงบประมาณ ได้แก่ค่าพาหนะนักเรียน ค่าปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายเป็นแหล่งเรียนรู้ ค่าใช้จ่ายพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนหลัก ค่าประกันชีวิตนักเรียนกรณีการประกันอุบัติเหตุเป็นรายบุคคล

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ทำให้ผู้เรียนในโรงเรียนหลัก และโรงเรียนเครือข่ายได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาทั้งโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานอื่นอีกทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณภาครัฐ ลงทุนด้านงบประมาณต่ำแต่คุณภาพผู้เรียนสูงขึ้น

11. รูปแบบ การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้มีรูปแบบย่อย ๆ ออกไปอีกดังนี้

11.1 ครูชาวบ้านประสานครูในโรงเรียน

มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีสิ่งที่ดีงามในท้องถิ่นมีวิธิดำเนินการด้วยการเข้าไปสำรวจภูมิปัญญาแหล่งเรียนรู้วิทยากรในท้องถิ่นโดยโรงเรียนร่วมกับชุมชนวางแผนงานในการใช้ครูชุมชนช่วยจัดการเรียนรู้ร่วมกับโดยครูในโรงเรียนเป็นผู้ประสานงานตลอดเวลา มีการสรุปและประเมินผล มีการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการคือครูภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และการสนับสนุนงบประมาณค่าวิทยากรท้องถิ่นและจัดทำแหล่งเรียนรู้ในการดำเนินการรูปแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีสิ่งที่ดีงามในท้องถิ่นทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ของบุคลากรในท้องถิ่น

11.2 การจัดหลักสูตรหน่วยบูรณาการช่วงชั้น

มีวัตถุประสงค์ ในการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงในวิธิดำเนินการนั้นดำเนินการโดยการวิเคราะห์สาระและมาตรฐานกลุ่มสาระช่วงชั้นและสร้างหน่วยบูรณาการช่วงชั้น จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมชั้นในแต่ละช่วงชั้นตามหน่วยบูรณาการ แต่ครูวางแผนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่ละชั้นต่างกัน เช่น ขณะจัดกิจกรรมผู้เรียน ป.1 มีกิจกรรมการเรียนรู้ง่ายไม่สลับซับซ้อน แต่เด็ก ป.2 , ป.3 กิจกรรมการเรียนรู้จะให้เด็กปฏิบัติเข้มและสลับซับซ้อนมากขึ้น มีการประเมินผลตามการเรียนรู้ที่คาดหวังของผู้เรียนแต่ละชั้นและสรุปผลการดำเนินการดำเนินการนี้ทรัพยากรที่ต้องการคือด้านครูและบุคลากรที่มีความรู้ด้านหลักสูตรด้านงบประมาณในการจัดประชุม ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการผลจากการดำเนินการมีประโยชน์ที่ได้คือทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สอดคล้องกับสภาพจริงและได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ตามจุดเน้นของหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

11.3 การจัดการเรียนรู้เป็นทีม (Team Teaching)

การจัดการเรียนรู้เป็นทีมมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร เป็นระดมความคิด ความสามารถในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และการยืดหยุ่นเวลาในการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เป็นทีมมีขั้นตอนวิธิดำเนินการคือ การวางแผนจัดบุคลากร รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้

เป็นช่วงชั้น เช่น 2 หรือ 3 คนต่อ 1 ช่วงชั้น การวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม โดยวิเคราะห์หลักสูตร โดยยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยในช่วงชั้นหนึ่ง อาจจะจัดกิจกรรมร่วมกัน แต่แยกเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่ต่างกันในแต่ละชั้น เป็นต้น และมีการประเมินผลโดยยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นเกณฑ์ในการประเมิน โดยการจัดการเรียนรู้เป็นทีม มีความต้องการทรัพยากรด้านครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนและงบประมาณสนับสนุนการประชุม

11.4 ฐานการเรียนรู้แทนครูถือหลัก

การจัดฐานการเรียนรู้แทนครูถือหลักมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพและความสนใจและเป็นการเสริมสร้างนิสัยใฝ่รู้ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน มีวิธีดำเนินการคือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียนวางแผน จัดบุคลากรรับผิดชอบช่วงชั้น และร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร3 สาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ช่วยกันวางแผนสร้างฐานการเรียนรู้เป็นฐานตามสาระของหลักสูตรและสนองความสนใจของผู้เรียน และการส่งเสริมพหุปัญญาแต่ละด้าน และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ โดยมีใบงานหรือใบคำสั่งครูเป็นผู้คอยประสานการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการวัดและประเมินผล การเรียนให้สอดคล้องกับแนวการประเมินผลของหลักสูตร สำหรับทรัพยากรที่ต้องการด้านครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการสอน ด้านงบประมาณสนับสนุนการประชุมและวัสดุอื่นๆ ส่วนประโยชน์ที่จะได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบนี้คือทำให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามศักยภาพและตามความสนใจของตนเอง

11.5 ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอน

การดำเนินการแบบครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับครูหลากหลาย และถนัดในแต่ละสาระการเรียนรู้และเป็นการส่งเสริมการปฏิบัติงาน วิชาการโดยใช้ฐานกลุ่มโรงเรียน มีวิธีดำเนินการดังนี้โดยให้กลุ่มโรงเรียนร่วมวางแผน สำรวจความรู้ความสามารถและแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในแต่ละโรงเรียนและชุมชนในกลุ่มโรงเรียน มีวางแผนการจัดครูของกลุ่มเวียนสอน ในโรงเรียนภายในกลุ่มโดยอาจเคลื่อนครูเป็นวันๆ ไป หรือครั้งวันไปตามห้องเรียนโรงเรียน หรือแหล่งเรียนรู้ในกลุ่มโรงเรียน จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยใช้สื่ออุปกรณ์เคลื่อนที่ของศูนย์วิชาการกลุ่มประกอบร่วมกันประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากการดำเนินการดำเนินการแบบครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอนมีทรัพยากรที่ต้องการในด้านครูที่มีความเชี่ยวชาญในการสอน และด้านสื่อ อุปกรณ์ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กับครูหลากหลาย และถนัดในแต่ละสาระการเรียนรู้และเป็นการระดมทรัพยากรภายในกลุ่มโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

11.6 ครูอาสา

การดำเนินการแบบครูอาสามีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและเป็นการส่งเสริมให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียนท้องถิ่นทุรกันดาร มีวิธีดำเนินการคือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรในระดับอำเภอ และกลุ่มโรงเรียน จัดประชุมสัมมนา วางแผนสำรวจข้อมูลและรับสมัครครูอาสา วางแผนการเรียนรู้ของครูอาสา วางแผนการทำงานจัดการเรียนรู้และผู้รับผิดชอบ ดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นจุดๆ อาจใช้วันหยุด

เพื่อให้ครูอาสาได้ปฏิบัติงานได้สะดวก มีต้องการทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการด้านค่าตอบแทน ครูอาสา ด้านวัสดุอุปกรณ์ และผลที่ประโยชน์ที่ได้รับทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความจำเป็นในการดำรงชีวิต และเป็นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียนท้องถิ่นที่ทุรกันดารที่อยู่ห่างไกล

11.7 ครูพี่ ศิษย์น้อง

การดำเนินการแบบครูพี่ ศิษย์น้องมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และการเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตย มีวิธีดำเนินการดังนี้ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร สสำรวจผู้เรียนที่มีลักษณะผู้นำและมีความสามารถถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ช่วยครูได้ ร่วมวางแผนกับครูพี่ในการจัดการเรียนรู้ให้น้อง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยครูคอยเอื้ออำนวยความสะดวกประเมินผลการเรียนรู้ ทรัพยากรที่ต้องการใช้ในการดำเนินการด้านบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครู และผู้เรียนที่มีความสามารถ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ผลที่ได้รับจากการดำเนินการคือผู้เรียนที่มีความสามารถได้มีโอกาสแสดงออกที่เป็นประโยชน์ และผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยฝึกความเป็นผู้นำ ผู้ตามในการอยู่ร่วมกันได้

11.8 เรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จรูป

การดำเนินการแบบเรียนรู้จากบทเรียนสำเร็จรูป มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใฝ่รู้ ใฝ่เรียนรักการอ่าน มีวิธีดำเนินการดังนี้ คือร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร จัดการประชุมปฏิบัติการผลิตบทเรียนสำเร็จรูป ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยบทเรียนสำเร็จรูปและประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับทรัพยากรที่ต้องการในการดำเนินการคือด้านบุคลากรในโรงเรียน และด้านบทเรียนสำเร็จรูป ผลที่ได้รับจากการดำเนินการคือเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียน และทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน การใฝ่เรียนรู้

11.9 หลักสูตรชีวิตในบ้านพัก

การดำเนินการแบบหลักสูตรชีวิตในบ้านพักมีวัตถุประสงค์ เพื่อบูรณาการหลักสูตรให้สัมพันธ์กับชีวิตจริงและเป็นแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ดำเนินการดังนี้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนร่วมกันวางแผนบุคลากรเพื่อรับผิดชอบ หอพักหรือบ้านพักผู้เรียนวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำหลักสูตรบูรณาการเน้นชีวิตในบ้านพักเป็นประเด็นหลักจัดการเรียนรู้จากสภาพจริงในวิถีชีวิตในบ้าน มีการประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนเรื่องทรัพยากรที่ต้องการด้านบุคลากรในโรงเรียน และด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการคือเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและงบประมาณ ทำให้เกิดมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการของโรงเรียน และทำให้คุณภาพด้านการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นจากรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว มีรูปแบบในการบริหารและเป็นแนวทางในการนำไปใช้บริหารร่วมกันของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพได้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาหลักในการบริหารบุคลากรวิชาการงบประมาณรวมทั้งทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

การสร้างเครือข่าย

ความหมายของเครือข่าย

ความหมายของเครือข่ายการทำงานในทางรับประศาสตร์มีความหลากหลาย เช่น O'Toole (1999 : 45) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายการทำงานว่า การจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานจำนวนหลายแห่งในลักษณะที่พึ่งพาอาศัยกันและกันโดยไม่มีองค์กรหนึ่งองค์กรใดมีอำนาจควบคุมหรือสั่งการเหนือกว่าการองค์กรอื่นๆในเครือข่าย

Frederickson (1999 : 704-708) ให้ความหมายว่า เป็นการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ซึ่งมีลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และเป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันและกัน(reciprocal) โดยที่องค์กรต่างๆภายในเครือข่ายมีเป้าหมายค่านิยมในทางวิชาชีพ หรือมีอุดมการณ์ในการดำเนินงานร่วมกัน

วีระศักดิ์ เครือเทพ (2550) การทำงานแบบเครือข่าย หมายถึง สภาวะที่หน่วยงานภาครัฐ ร่วมมือกับองค์กรต่างๆไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกัน องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน สถาบันวิชาชีพ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เพื่อแก้ไขปัญหาหรือเพื่อดำเนินการกิจการสาธารณะให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่างๆ เหล่านี้มิได้เกิดขึ้นในลักษณะของการบังคับหรือการสั่งการตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา นอกจากนี้โดยสนอง โลหิตวิเศษ ได้สรุปเครือข่ายการเรียนรู้ ว่าในปัจจุบันมี 3 ลักษณะคือ

1. การแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูล ข่าวสาร ประสบการณ์และการเรียนรู้ระหว่างบุคคล องค์กรและแหล่งความรู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนเป็นระบบที่เชื่อมโยงกัน ส่งผลให้เกิดการเผยแพร่และการประยุกต์ความรู้ใหม่ ๆ จนมีพลังที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือการพัฒนาได้ (ปาน กิมปี “เครือข่ายการเรียนรู้” สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 2546 : 81)
2. แลกเปลี่ยน เชื่อมโยง ที่มีอย่างน้อย 2 หน่วยขึ้นไป มีหน่วยงานกลาง หรือไม่มี
3. ประสานแหล่งความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร การใช้ทรัพยากร การปฏิบัติงาน เชื่อมโยงกันทั้งระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดและกระจายความรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง (สกศ.)

อิวาน อิลลิช (Ivan Illich ~1930-2002) ผู้เขียนหนังสือ Deschooling Society (1970s) (อ้างถึงใน สนอง โลหิตวิเศษ) เสนอเรื่องการล้มเลิกระบบการผูกขาดของโรงเรียน และเสนอให้จัดสถาบันทางการศึกษาอย่างเป็นทางการในรูปแบบใหม่ “เครือข่ายการเรียนรู้” เป็นสถาบันที่น่าจะเป็นทางการแบบใหม่ ซึ่งอิลลิชมองว่า ปกติทรัพยากรทางการศึกษาถูกจัดไว้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ผู้สอนกำหนด ในความเป็นจริง ผู้เรียนควรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตนเอง ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องช่วยผู้เรียนให้เข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาหรือแหล่งความรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ ดังนั้น อิลลิช มองว่าระบบการศึกษาที่ดีควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก ให้ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนอะไร โดยสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกเวลา ประการที่สอง ให้ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนจากใคร โดยผู้ต้องการเรียนรู้กับผู้ต้องการแลกเปลี่ยนความรู้สามารถสื่อสารกันได้ และประการสุดท้าย ให้ทุกคนที่ต้องการเสนอแนวคิดหรือประเด็นใด ๆ ได้มีโอกาสสื่อสารกับสาธารณะหรือมวลชนได้ทำให้ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์กับ

สิ่งแวดล้อมใหม่โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ เขาเสนอว่าช่องทางการเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้ที่สำคัญ ซึ่งเขาเรียกว่า **เครือข่ายการเรียนรู้** มี 4 ช่องทาง คือ

1. การอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลและกระบวนการที่ใช้ในการศึกษา (Access to Educational Objects) เช่น ห้องสมุด ร้านเช่า พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ หน่วยงานที่ให้ยืมอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ รวมทั้งการเปิดโรงเรียนไว้บริการ ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไว้ให้บริการ ให้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการศึกษามากขึ้น โดยให้ผู้เรียนไปใช้บริการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. การแลกเปลี่ยนทางทักษะ (Skill Exchange) ให้บุคคลระบุนายการความรู้และทักษะที่ตนมี เจือปนในการสอน และสถานที่ที่ติดต่อได้ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ สามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยนทักษะและความรู้ซึ่งกันและกัน

3. เครือข่ายการสื่อสาร ที่ให้บุคคลระบุนายการการเรียนรู้ที่ตนสนใจ เพื่อหาเพื่อนแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ (การจับคู่ผู้ที่มีความสนใจตรงกัน Peer Matching) โดยการติดต่อกับบุคคลที่มีความรู้และมีความสนใจคล้ายกัน เป็นแนวทางใหม่ให้ตนเองกลมกลืนและสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและเลือกสรรสิ่งที่เขาต้องการจะเรียนรู้ และเลือกสรรว่าจะเรียนรู้จากผู้ใด สิ่งนี้จะแก้ไขการผูกขาดทางการศึกษาที่ครูส่วนมากทำกันอยู่

4. มีการรวบรวมรายชื่อนักวิชาชีพ ผู้มีคุณวุฒิ รวมทั้งนักวิชาชีพอิสระ (System of Independent Educators) ให้ผู้เรียนหรือผู้สนใจเลือกเข้าไปเรียนด้วยได้ โดยมีการจัดอันดับความนิยม หรือให้ผู้เรียน สามารถสอบถามจากผู้ที่เคยใช้บริการมาแล้วหลักคิดของเครือข่ายการเรียนรู้ของอิลลิช จะสะท้อนอยู่ในเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีอยู่ทั่วไปพัฒนาการของเครือข่ายช่วงแผนการศึกษาแห่งชาติ 2520-2535 แนวคิดเรื่องเครือข่ายการเรียนรู้เน้นที่ส่งเสริมจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 4 มาตรา 26- ถึงปัจจุบัน ชุมชนเข้มแข็ง กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน สังคมการเรียนรู้ สังคมฐานความรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ฯลฯ

สำหรับแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการศึกษา องค์ประกอบหลัก ๆ ในการพัฒนา ที่ควรนึกถึงคือ

1. วิธีการพัฒนา น่าจะเป็นการวิจัยและพัฒนา และ ใช้ Action Research (หากใช้ PAR ก็น่าจะเป็นวิธีการที่น่าสนใจ) หรืออาจมีวิธีอื่น ๆ ที่จะสร้างนวัตกรรมของเครือข่ายการเรียนรู้

2. ความต้องการการเรียนรู้ และการพัฒนาของผู้ที่จะเป็นสมาชิกของเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา ความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ (Learning Style) เครือข่ายการสื่อสารที่ชอบใช้ ข้อจำกัดของผู้เรียนที่จะเป็นสมาชิกหรือผู้สนใจ ต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงเครือข่าย เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบความคิดของเครือข่าย และการพัฒนารูปแบบของเครือข่าย วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลว

3. โครงสร้างและเครือข่ายการสื่อสาร ช่องทางการสื่อสารในเครือข่ายการเรียนรู้ผ่าน web บนอินเทอร์เน็ต หรือผ่านเครือข่ายอื่น ๆ คำนึงถึงความง่ายและสะดวกในการเข้าถึงเครือข่าย เช่น ได้ทุกขณะ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีทางเลือกให้หลากหลายวิธี จะเรียนอะไรในลักษณะใด เปิดโอกาสให้บุคคลได้มากขึ้น Learning on demand เรียนรู้แบบประสานเวลา (Synchronous) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous) มีให้เลือกได้หลากหลาย เป็นต้น

4. ระบบข้อมูลและสารสนเทศการศึกษา และแหล่งความรู้ และแหล่งข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการรวบรวมรายชื่อนักวิชาชีพ ผู้มีคุณวุฒิ รวมทั้งนักวิชาชีพอิสระให้ผู้เรียนหรือผู้สนใจเลือกเข้าไปเรียน ถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ด้วยได้

5. พัฒนาการของเครือข่ายการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงการเกิดเมื่อเริ่มต้นเครือข่าย การขยายการพัฒนา และการดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง

เครือข่ายโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้

1. การพัฒนาเครือข่ายด้วยโครงการพัฒนาโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สอง

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และใช้ทรัพยากรบางส่วนร่วมกัน โดยปกติ ลักษณะเครือข่ายจะประกอบด้วยแม่ข่ายและลูกข่าย ซึ่งต่างก็มีเป้าหมายที่เหมือนกัน ซึ่งนักวิจัยได้ทดลองสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546-2547 โดยมีความตระหนักถึงเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญว่าโรงเรียนต้องมีความพร้อมบางประการจึงจะเข้าร่วมโครงการเรียนรู้ในเวลาสั้น (2ปี) ได้ ความพร้อมที่สำคัญคือ ต้องไม่มีความอ่อนแอในลักษณะของความเป็นครู ส่วนความสามารถในการสอนหรือการบริหารอย่างมืออาชีพอยู่ในวิสัยของการเรียนรู้ในกระบวนการเครือข่าย จึงได้พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะสำคัญบางประการ และจัดให้มีกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้นลักษณะสำคัญของโรงเรียนที่เข้าร่วมเครือข่ายประกอบด้วย 4 ประการสำคัญคือ

- 1.1 ผู้บริหารอุทิศเวลากับการพัฒนาโรงเรียน
- 1.2 ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำเป็นที่ยอมรับของครูและชุมชน
- 1.3 ครูส่วนใหญ่(มากกว่า 90%) อุทิศเวลาให้กับงานครู
- 1.4 ครูส่วนใหญ่(มากกว่า 90%)ให้ความร่วมมือกับงานส่วนรวม
- 1.5 ผู้บริหารและครูเห็นด้วยกับการเข้าร่วมเครือข่ายพัฒนาโรงเรียน

2. กิจกรรมการพัฒนาสมาชิกภายในเครือข่าย

กิจกรรมพัฒนาความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่จำเป็นต่อการนำไปปฏิบัติด้วยความเข้าใจมี 5 กิจกรรมหลัก ซึ่งในครั้งนี้นักเครือข่ายจะใช้บทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ ให้ครูและผู้บริหารเกิดความคุ้นเคยกับการปฏิบัติปกติที่มีแหล่งเรียนรู้ ที่ปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิด มองเห็นความหลากหลายของวิธีการอย่างเป็นสาระที่ถูกต้องสามารถปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ ไม่ติดยึดกับรูปแบบ แต่สามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กิจกรรมทั้ง 5 นี้ มีกำหนดเวลาและความถี่ตามความต้องการและความเหมาะสมของการทำงานร่วมกัน ดังนี้

2.1 สร้างความเข้าใจในแนวความคิดของการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นบ้านที่สอง
วิเคราะห์ความสำคัญในหน้าที่ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่จะให้เกิดความสุข เป็นคนดี และเป็นคนเก่ง กิจกรรมจะเน้นการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ครูและการปฏิบัติงานที่สะท้อนถึงความเข้าใจ เน้นการปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างเข้าใจตามพื้นฐานความแตกต่างตามธรรมชาติ

2.2 เสริมความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการและการสอนอย่างมืออาชีพ
กิจกรรมเนื้อหาที่จัดขึ้นภายในเครือข่ายเป็นความต้องการของสมาชิกที่จะนำไปปฏิบัติจริงและมีการติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นวงจรของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 เสริมความรู้การพัฒนากิจกรรมบูรณาการ ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดการทำงานที่สร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นคนดี คนเก่ง ที่มีความสุข และนำไปออกกิจกรรม มีการใช้ของจริงและติดตามผลการเรียนรู้และพัฒนาด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

2.4 เสริมทักษะการประเมินตนเองและเรียนรู้การวิจัยปฏิบัติการที่สร้างวงจรการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนปรากฏเป็นผลงานที่มีคุณภาพ เช่นการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ สื่อและอุปกรณ์การสอน การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลวิจัยและพัฒนากระบวนการสอนหรือการะบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

2.5 สร้างบรรยากาศแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และชื่นชมผลการทำงาน ทั้งภายในโรงเรียนและเครือข่ายนอกโรงเรียน นำเสนอเป็นผลงานสาธารณะให้เป็นกรณีศึกษาของแต่ละโรงเรียน กระตุ้นให้โรงเรียนกำหนดมาตรฐานคุณภาพสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยใช้หลักการเรียนรู้จุดเด่นพัฒนาให้มีคุณภาพ และเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับโรงเรียนที่มีสมรรถนะที่เหนือกว่า

การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน

การพัฒนาครูสู่การกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ดร.กวางใจ คิม ผู้อำนวยการสำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯและอดีต รมช. ศึกษาธิการของสาธารณรัฐเกาหลี (อ้างถึงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐวันที่ 3 ธันวาคม 2552 หน้า 15) กล่าวว่าคุณภาพของครูมีความสำคัญต่อการศึกษามากกว่าอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีใดๆในห้องเรียน โดยเฉพาะครูที่มีความทุ่มเทในการสอน จะเป็นสิ่งที่มีค่ามากต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งจากประสบการณ์ของตนที่ต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ขาดแคลนทรัพยากร แต่เพราะครูผู้สอนมีความทุ่มเท มั่นทนและเพื่อนๆจะขาดตำราเรียน ทั้งห้องสมุดก็มีเพียงแห่งเดียว แต่ครูก็ทุ่มเทการสอนให้พวกตนสามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้เหมือนนักเรียนอื่นๆ และยังเป็นแรงบรรดาลใจให้ตนเองและเพื่อนๆ มุ่งมั่นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่อไป

ดิเรก พรสีมา, (มติชนรายวัน วันที่ 15 มกราคม 2553 หน้า 6-7) ได้เขียนบทความ ครู คือคำตอบสุดท้าย ส่วนใหญ่ประเทศอุตสาหกรรมและพัฒนาแล้วดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของแต่ละประเทศคล้ายๆกัน แต่มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน โดยอาจแบ่งจุดเน้นในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศอุตสาหกรรมได้ เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1) เน้นเรื่องครู กลุ่มที่ 2) เน้นเรื่องโครงสร้างและการกระจายอำนาจและกลุ่มที่ 3) เน้นหลายๆเรื่องและให้น้ำหนักแต่ละเรื่องใกล้เคียงกัน ซึ่งผลลัพธ์ของการปฏิรูปการศึกษาของทั้ง 3 กลุ่มประเทศนั้น จากการรายงานของ McKinsey and Company (2007) ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มประเทศที่เน้นเรื่องครูประสบความสำเร็จสูงที่สุด อย่างเช่นสิงคโปร์ เกาหลีใต้ และฟินแลนด์ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มประเทศเหล่านี้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งการทดสอบโดยข้อสอบระดับประเทศ หรือระดับนานาชาติ เช่น คะแนนจากการสอบ PISA (Program for International Student Assessment) โดยกลุ่มประเทศที่เน้นเรื่องครู เช่นฟินแลนด์ เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ จะให้ความสำคัญเรื่องการผลิตและพัฒนาครู ด้วยการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาไปเพื่อการผลิต การพัฒนาและการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการผลิตและ

การพัฒนาครูในสัดส่วนที่สูงกว่าภารกิจทางการศึกษาด้านอื่นๆ ซึ่งประเทศเหล่านี้จำกัดจำนวนนักเรียนครูที่รับเข้าศึกษาใหม่ในแต่ละปีให้สอดคล้องกับจำนวนครูที่ใช้ในอนาคต นอกจากนี้ยังสนับสนุนทุนนักเรียนครู คัดเลือกเฉพาะนักเรียน ม. 6. ที่เยี่ยมๆ มาเรียนรู้ ดำเนินการผลิตครูโดยใช้วิธีการผลิตครูคล้ายๆ กับวิธีการผลิตแพทย์ เช่น ให้นักเรียนครูพักในหอพักร่วม ให้ได้เรียนกับคณาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์สูง ให้นักเรียนครูเรียนทฤษฎีผ่านการสาธิตและทดลอง ให้หลักประกันการมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา กำหนดขึ้นเงินเดือนของครูให้น้อยขึ้นแต่ขั้นมีมูลค่าเป็นเงินสูง ให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาจรรยาบรรณนักเรียนครู เมื่อสำเร็จไปประกอบอาชีพแล้วครูก็ได้รับโอกาสให้พัฒนาตนเอง

การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาของไทยว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกันค้นหาปัจจัยต่างๆ พบว่ามีทั้งหมด 6 ปัจจัย คือ

ปัจจัยที่ 1 การพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา แต่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครอบครัวของผู้เรียนเอง เช่น ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ไม่สมบูรณ์ ,ไม่มีความพร้อม ไม่ได้รับการสนับสนุนที่จะทำให้เขาเรียนได้

ปัจจัยที่ 2 การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่ ตอนนีเราประสบกับปัญหาการขาดแคลนครู ประสบกับปัญหาครูไม่มีคุณภาพ และเราไม่สามารถที่จะดึงดูดคนดีคนเก่งให้เข้ามาเป็นครูได้ จึงทำให้ไม่สามารถที่จะกอบกู้บูรณาการทางการศึกษาได้ เราจึงอยากที่จะผลักดันนโยบายที่ว่าเลิกอัตราครูจ้างให้เป็นข้าราชการครูทั้งหมด โดยจะคัดกรองให้คนที่มีความสนใจ มีใจรักอาชีพครูจริงๆ เข้ามาเป็นครู

ปัจจัยที่ 3 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เราต้องการเทคโนโลยี สื่อ และอุปกรณ์ทางการศึกษาที่ทันสมัยเข้ามาช่วยครูและเด็ก เพื่อให้เขาสามารถแสวงหาความรู้ และมีทักษะที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งถือเป็นหนทางที่จะช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

ปัจจัยที่ 4 การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาเกือบทุกระดับยังเป็นระบบที่ล้าหลังอยู่ ซึ่งจะเน้นอยู่แต่ในเรื่องระบบการวัดผล และการเลื่อนขั้นแบบอัตโนมัติ แม้เด็กจะอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็เลื่อนไปเรื่อยๆ เราจึงจะเลิกใช้ทั้ง 2 ระบบ

ปัจจัยที่ 5 การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา โดยการกระจายอำนาจให้โรงเรียนในระดับต่างๆ มีความเข้มแข็งขึ้น และจะสนองนโยบายที่ให้เด็กเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน ซึ่งจะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีความเข้มแข็งและมีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจัยที่ 6 ผู้เรียนหรือนักเรียน ยังไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านอย่างเพียงพอ ก่อนการเข้าเรียน เช่น IQ ต่ำหรือลดลง มีปัญหาด้านพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ยังไม่เต็มที่ รวมทั้งการเตรียมผู้เรียนก่อนจะเข้าเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่ามีปัญหาการขาดแคลนครู และปัญหาคุณภาพของครู โดยมีข้อเสนอให้พัฒนาครูประจำการ ให้ทบทวนระบบการพัฒนาครู

1. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ICT ในปัจจุบันควรจะนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในฐานะเครื่องมือของครู และเครื่องมือของเด็ก จึงจะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เต็มที่
2. ด้านระบบการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ระบบหน่วยกิตมาเป็นเวลานาน แต่ยังไม่สะท้อนความเป็นหน่วยกิต จึงควรจะใช้ระบบหน่วยกิตให้เต็มที่ มิใช่ใช้เพียงครึ่งๆ กลางๆ อย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ โดย ศธ.จะสร้างความพร้อมให้กับโรงเรียน คิกระบบให้ดี มีการเตรียมการให้กับโรงเรียน ซึ่งอาจจะใช้เวลาระยะหนึ่ง 3-5 ปี และมีหลายเรื่องที่เชื่อมโยงกับความอ่อนแอทางการศึกษา เช่น การใช้ระบบชั้นเรียน การตกหรือซ้ำชั้น การเลื่อนชั้นอัตโนมัติ การวัดผลที่ไม่เข้มข้น มีการกำหนดไว้เพียงเกรดเฉลี่ย 1.00 หรือไม่ถึง 1.00 ก็เลื่อนชั้นได้ จึงได้เสนอให้มีการทบทวนการจัดระบบการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. การสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา ผลการเรียนรู้เกิดที่สถานศึกษา สถานศึกษาจึงต้องมีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงระบบกระจายอำนาจที่เบ็ดเสร็จและสิ้นสุดที่สถานศึกษา ระบบการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหาร ครู คณาจารย์ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ในระดับสถานศึกษา รวมทั้ง ระบบการช่วยสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างเข้มแข็ง
4. การมีส่วนร่วมของเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ การร่วมจัด ไม่ว่าจะเป็นเอกชน ท้องถิ่น รัฐบาล หรือบุคคลจัด ควรจะมีการกำหนดสัดส่วนการรับผิดชอบ เช่น ท้องถิ่นควรเน้นการศึกษาของเด็กเล็กและการศึกษาภาคบังคับ เอกชนควรเพิ่มความรับผิดชอบต่อ 18% เป็น 25% หรือไม่ ในการมีส่วนร่วมที่จะเข้ามาสนับสนุนรัฐ โดยส่วนนี้จะเน้นไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีทรัพยากรสามารถสนับสนุนได้ ศธ.ได้เสนอว่า การจะให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมรับภาระเป็นเรื่องที่สำคัญ หากมีกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ที่เป็นอุปสรรค คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะดูแลแก้ไข เพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่

การศึกษานอกสถานที่ของครูและนักเรียนหรือการจัดค่ายกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

การเรียนรู้โดยการศึกษานอกสถานที่เป็นการให้ผู้เรียนไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน ซึ่งอาจจะเป็นการเรียนรู้จากบุคลากร สถานที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น สิ่งที่เป็นมรดกท้องถิ่น มรดกชาติ และมรดกโลก เป็นต้น นอกจากนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งความรู้ที่อยู่นอกห้องเรียน จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ตื่นเต้น น่าสนใจ และ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ วิธีการหาความรู้ และเป็นการพัฒนาคุณธรรม คุณนิสัยให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย ซึ่งการเรียนรู้โดยการศึกษานอกสถานที่มีขั้นตอนและองค์ประกอบ ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ การเตรียมการในการออกไปศึกษานอกสถานที่ที่เป็นบทบาทและหน้าที่ของครูผู้สอนโดย
 - 1.1 ติดต่อและแจ้งเจ้าของสถานที่ที่จะไปศึกษา แจ้งถึงเรื่องจุดประสงค์ จำนวนผู้เรียน วันเวลาที่จะไป
 - 1.2 ติดต่อวิทยากรที่จะให้ช่วยพาชม บรรยายสรุป หรือตอบ-คำถาม

1.3 ศึกษา สำรวจสิ่งที่จะให้ผู้เรียนไปศึกษาล่วงหน้าตลอดจนสำรวจเส้นทางในการเดินทาง และวางแผนการเดินทาง

1.4 เตรียมผู้เรียนให้พร้อมในเรื่องที่จะไปศึกษาหัวข้อหรือประเด็นการศึกษา การแบ่งหน้าที่ของผู้เรียน เตรียมตัวเดินทาง และย้ำเตรียมในเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง

2. ขึ้นดำเนินการศึกษานอกสถานที่ เป็นบทบาทของผู้เรียน โดยครูเป็นเพียงผู้สังเกตการเรียนรู้ และให้คำแนะนำประกอบ

2.1 ผู้เรียนวางแผนการทำงาน

2.2 การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามวัตถุประสงค์

2.3 การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือกลุ่ม

3. ขึ้นสรุปและประเมินผล เป็นบทบาทของนักเรียน เมื่อสิ้นสุดกระบวนการออกไปศึกษานอกสถานที่แล้ว ผู้เรียนควรสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการไปศึกษานอกสถานที่

3.2 ความประพจน์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

3.3 ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านของนักเรียน

การอ่านคือ พฤติกรรมทางความคิด สติปัญญา ความเพียรพยายามตั้งใจ และความเข้าใจของมนุษย์ที่กระทำผ่านสิ่งซึ่งเรียกว่า “สื่อ” หรือแต่เดิมก็คือ “หนังสือ” อันหมายถึง สิ่งพิมพ์ในกระดาษหรือเล่ม ต่อมาเมื่อมีพัฒนาการด้านการพิมพ์และความรู้ ตลอดจนวิวัฒนาการเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ สื่อสิ่งพิมพ์หรือหนังสือ จึงหมายรวมถึงวัสดุอื่นๆ ที่ผลิตหรือสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ทำนองเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันด้วย สรุปเรียกว่า “วัสดุห้องสมุด”

พระราชบัญญัติว่าด้วยหอสมุดแห่งชาติในบางประเทศให้คำนิยาม วัสดุห้องสมุดไว้ว่า หมายถึง (จำพวกแรก): หนังสือที่จัดพิมพ์วารสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ แผนที่ รูปภาพ รูปถ่าย ภาพพิมพ์ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ทั้งหลาย (จำพวกที่สอง): फिल्मทุกชนิด รวมถึงไมโครฟิล์มและไมโครฟิช फिल्मเนกาทีฟ เทป ดิสก์ ร่องบันทึกเสียง และอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งบันทึกภาพมากกว่า 1 ภาพ หรือบันทึกเสียงหรือข้อมูลอื่นใดลงไป และสามารถทำซ้ำได้ใหม่ ไม่ว่าด้วยเครื่องมืออื่นใดก็ตาม

เหตุใดจึงใช้คำว่า “วัสดุห้องสมุด” คือ ประเทศที่มีระบบดูแลและพัฒนาการอ่านของคนในชาติอย่างเห็นเป็นสำคัญนั้น บัญญัติไว้ในกฎหมายที่เดียวว่า ผู้ผลิตสิ่งต่างๆ ตามนิยามข้างต้นจะต้องส่งมอบแก่หอสมุดแห่งชาติเพื่อเก็บเป็นข้อมูล หลักฐานของชาติในด้านนี้และเพื่อการศึกษาและอีกประการ คือ การดำเนินการใดๆ เรื่องการอ่านต้องมาจากรัฐบาล หน่วยงานของรัฐบาลเป็นแบบอย่าง เพราะศูนย์กลางหลักของอารยประเทศคือหอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดสาธารณะต่างๆ ของรัฐบาล รวมถึงห้องสมุดเอกชนและสถานศึกษา

ในประเทศที่ประชากรมีฐานะดี ส่วนใหญ่ร่ำรวย หรือเป็นคนชั้นกลางการส่งเสริมการอ่านก็กลายเป็นการส่งเสริมการซื้อไม่ใช่เรื่องแปลก แต่ประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยขึ้นต่ำน้อยกว่าราคาหนังสือตลก 1 เล่ม การส่งเสริมการซื้อหนังสืออย่างทั่วถึงไม่อาจเกิดขึ้น มาตรฐานการอ่าน แม้เพียงขั้นริเริ่มก็

ผุดเกิดขึ้นไม่ได้ ประเทศที่มีผู้บริหารมองการณ์ไกล จึงเน้นพัฒนาระบบห้องสมุดของชาติไปพร้อมๆ กับส่งเสริมการอ่าน และพัฒนากลไกส่วนอื่นๆ ด้วย

โครงสร้างระบบหนังสือของชาตินั้น ประกอบด้วยห่วงโซ่ 14 ห่วง ในประเทศที่เข้าใจระบบการอ่าน ห่วงโซ่นี้เป็นสายโซ่ที่แกร่งและมั่นคง คล้องยึดเป็นวงโซ่ต่อเนื่องไม่ขาดหลุดออกจากกัน แต่ในประเทศล้าหลังมักปล่อยให้ห่วงโซ่ขึ้นสนิม จนกร่อนขาดหลุดออก หากศึกษาประวัติศาสตร์โซ่ที่ละห่วงก็จะเห็นร่องรอยของออกซิเจนซึ่งดูเหมือนเป็นธาตุที่บริสุทธิ์ผุดผ่องและมีคุณค่าแต่แอบกัดกินโลหะห่วงโซ่นั้น

ผู้บริหารการอ่านของชาติ ต้องรู้ว่า ห่วงโซ่แต่ละห่วงคืออะไรประกอบด้วยธาตุโลหะชนิดใดบ้าง เช่น ระบบหอสมุดและห้องสมุด หรือระบบหนังสือสาธารณะ มีกลไกและฟันเฟืองครบถ้วนพร้อมจะทำงานไม่ติดขัดได้อย่างไร กลไกชำรุดเสียหาย ขึ้นสนิม เป็นง่อย หรือไม่ยอมทำงาน ก็ต้องรื้อออก หาชิ้นส่วนใหม่ แต่หากบางอย่างไม่มีชิ้นส่วนอะไหล่ก็ต้องรื้อออก หาชิ้นใหม่ แต่หากบางอย่างไม่มีชิ้นส่วนอะไหล่ก็ต้องสร้างขึ้นและต้องรู้ด้วยว่าจะไปหาที่ไหนจะสร้างใหม่อย่างไร สิ่งสำคัญผู้บริหารการอ่านของชาติหรือหน่วยงานดำเนินงานนี้ มีอำนาจหน้าที่สั่งการหอสมุดแห่งชาติหรือไม่ให้คุณให้โทษหรือบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ได้เพียงใด หากประเทศใดหอสมุดแห่งชาติยังอยู่แบบตายซาก ไม่มีงบประมาณ และผู้บริหารการอ่านของรัฐบาลในประเทศนั้นไม่เข้าใจว่า หอสมุดแห่งชาติเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการส่งเสริมละพัฒนาการอ่านเพียงใด ก็ยากจะทำอะไรต่อไปได้ เพราะกลไกหรือห่วงโซ่อื่นๆ นั้นยังซับซ้อนและดูผิวเผินเหมือนมีได้เกี่ยวข้องกับการอ่านด้วยซ้ำ และหากมันปล่อยให้ห่วงโซ่ปัญหาแต่ละห่วงอยู่ตามลำพัง หรือคิดแก้ปัญหาแยกส่วน ก็ยากจะกล่าวคำว่า ส่งเสริมการอ่าน หรือแม้จะกล่าวว่า ริเริ่มการอ่าน ก็ยังไม่ได้ เช่น

นโยบายของรัฐ และงบประมาณ ระบบสังคมที่แตกต่าง ระบบการศึกษา นักเขียนและนักแปล บรรณาธิการทุกสาขา บรรณารักษ์และนักวิจารณ์ ผู้มีอาชีพในวงการพิมพ์และหนังสือ ครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง คนทำหนังสือ และสำนักพิมพ์ สายส่ง และร้านหนังสือ เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป ระบบหนังสือสาธารณะ(ห้องสมุด)ของชาติ โครงสร้างการจัดการเรื่องหนังสือและการอ่าน

โดยในหนังสือ Reading for life มีประเด็นสำคัญในการนำไปใช้ได้ ดังนี้

1. แทนที่จะมุ่งสอนให้เด็ก (ป 5 อายุ 10 ขวบ) อ่านออก ตามที่ทางการกำหนด ครู Rafe Eaquith มุ่งสอนให้เด็ก “อ่านเพื่อชีวิต” คือ ให้รักการอ่าน สนุกกับการอ่าน
2. แทนที่จะวัดสัมฤทธิ์ผลของการเรียน การอ่านแบบที่ทางการกำหนด ครู Rafe บอกว่า ควรวัดจำนวนครั้งของเสียงหัวเราะและปริมาณหยาดน้ำตาของเด็ก เพราะแสดงว่า เด็กซาบซึ้งกับเรื่องที่อ่าน
3. แรงูงะความสามารถในการอ่าน ที่เป็นตัวหาประโยชน์จากเด็กและถ่วงพัฒนาการเด็ก ได้แก่ ทีวี วีดีโอเกม ครูที่สอนห่วย ความยากจน ครอบครัวแตกแยก และการไม่มีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ
4. เพื่อให้เด็กรักการอ่าน และอ่านหนังสือสนุก เด็กต้องการผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ

5. การไปห้องสมุดเป็นวิธีการสร้างนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าของการอ่าน แต่ต้องมีผู้ใหญ่ไปให้คำแนะนำครูต้องไม่ใช่แค่ปล่อยให้เด็กไปห้องสมุด แล้วลงบันทึกว่า เป็นชั่วโมงเข้าห้องสมุด

6. สโมสรหนังสือ(book club) ที่จัดอย่างดี จะช่วยสร้างนักอ่าน ช่วยให้เด็กได้พบปะ และแลกเปลี่ยนกับ “คนคอเดียวกัน” ในด้านการอ่านหนังสือ

ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของ นายพงษ์พิศาล ชินสำราญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ที่ประกาศต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด (มติชน ฉบับวันอังคารที่ 10 พฤศจิกายน 2552 หน้า 28) มีบางข้อว่า อ่านออก “ รมรณรงค์ให้นักเรียนตั้งแต่ ชั้น ป. 3 ขึ้นไป อ่านหนังสือออกทุกคน โดยการทำงานเป็นทีมของครูทั้งโรงเรียน ใช้โครงการหมอสอนอ่านเป็นตัวเสริม” แสดงออก “ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเรียนอ่อน หรือเด็กหลังห้อง โดยจัดกิจกรรมเข้าค่ายและเวทีวิชาการให้แสดงออกเพื่อสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์” แต่ ผอ. บางแห่งใน จ.ปราจีนบุรี “ไม่สอนหนังสือ ไม่อ่านหนังสือ” เลยไม่สร้างแรงจูงใจอะไรทั้งนั้น แล้วจะสัมฤทธิ์ได้อย่างไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีภาระ 3 ข้อ เพื่อส่งเสริมการอ่าน แล้วมี 1 ใน 3 คือ สร้างนิสัยรักการอ่าน ต้องทำให้ได้ภายใน 1-2 ปี ให้คนไทยอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น ตลอดจนเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2552 นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (อ้างอิงในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน หน้า 22) ได้เปิดเผย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก คือ 1) เพิ่มขีดความสามารถการอ่านให้กับคนไทย 2) สร้างนิสัยการอ่านให้เกิดขึ้น และ 3) สร้างบรรยากาศการอ่าน และสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้น โดยจะดำเนิน 5 แผน ประกอบด้วยการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน การเพิ่มสมรรถนะการอ่าน สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมสำหรับการอ่าน สร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน และการจัดทำแผนการวิจัยและพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นไป โดยจะใช้งบประมาณ 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นงบจากภาครัฐและเอกชน ส่วนที่สอง เป็นงบประมาณ จากกระทรวงศึกษาธิการ

โดยมาตรการการลดหย่อนภาษีจะเน้น 3 ส่วนเพื่อจูงใจ คือ ส่วนที่ 1 ภาษีจากการบริจาคหนังสือ ในส่วนนิติบุคคลจะเสนอให้หักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า แต่ต้องไม่เกิน 30% ของกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายอื่น ส่วนบุคคลธรรมดาให้หักค่าบริจาคหนังสือเป็นค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่าแต่ไม่เกิน 30% ของเงินได้หลังหักค่าลดหย่อนภาษีจากเดิมหักได้ไม่เกิน 10% ส่วนที่ 2 การซื้อหนังสือให้หน่วยงานตนเอง ในนามนิติบุคคลธรรมดาให้หักภาษี 2 เท่า ส่วนบุคคลธรรมดา หากซื้อหนังสืออ่านเอง ให้หักค่าลดหย่อนได้ปีละไม่เกิน 1 หมื่นบาท จากเดิมลดหย่อนไม่ได้ และส่วนที่ 3 ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ปัจจุบันธุรกิจสิ่งพิมพ์ไม่ได้อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ทำให้เกิดปัญหาเวลาซื้อวัตถุดิบแล้วต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่นำไปขอเครดิตภาษีมูลค่าเพิ่มไม่ได้

การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเภทบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต หรือประเภทสถานที่ ที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังแผนภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 แสดงแผนที่ของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล

แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี คงจะไม่มีบุคคลใดที่ไม่รู้จักท่าน ซึ่งท่านมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นแนวทางการในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม คือ

1. ท่านพุทธทาสภิกขุ

ประวัติ

ท่านอาจารย์พุทธทาส มีนามเดิมว่า เจื่อม นามสกุล พานิช เกิดเมื่อ วันอาทิตย์ ขึ้น 7 ค่ำ เดือน 7 ปีมะเมีย วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2449 ในสกุลของพ่อค้าที่ตลาด พุมเรียง ไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี บิดาชื่อ เข้าย มารดาชื่อ เคลื่อน มีน้องสองคนเป็นชายชื่อยี่เก้ย และเป็นหญิงชื่อกิมซ้อย บิดาของท่านมีเชื้อสายจีน ประกอบอาชีพหลักคือ การค้าขายของชำ เฉากั้น ที่ชาวจีนนิยมทำกันทั่วไปแต่อาชีพที่ท่านได้รับจากบิดา กลับเป็นเรื่องของ ความสามารถทางด้านกวี และทางด้านช่างไม้

ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่รักยิ่งของบิดา ส่วนอิทธิพลที่ได้รับจากมารดา คือ ความสนใจ ในการศึกษาธรรมะอย่างลึกซึ้ง อุปนิสัยที่เน้น เรื่องความประหยัด เรื่องละเอียดละออในการใช้จ่ายและการทำทุกสิ่งให้ดีที่สุด และต้องทำให้ดีกว่าครูเสมอ ท่านได้เรียนหนังสือเพียงแค่ชั้น ม.3 แล้วต้องออกมาค้าขาย แทนบิดาซึ่งเสียชีวิตครั้ง อายุครบ 20 ปี ก็ได้บวชเป็นพระ ตามคตินิยมของชายไทย ที่วัดโพธาราม ไซยาได้รับฉายาว่า"อินทปัญญา" แปลว่า ผู้มีปัญญา อันยิ่งใหญ่ เดิมท่านตั้งใจจะบวชเรียนตามประเพณีเพียง 3 เดือน แต่ ความสนใจ ความซาบซึ้ง ความรู้สึกเป็นสุข และสนุกในการศึกษาและเทศน์แสดงธรรม ทำให้ท่านไม่อยากรู้สึก เล่ากันว่า เจ้าคณะอำเภอ เคยถามท่าน ขณะที่ เป็นพระเจี๊มว่ามีความคิดเห็นอย่างไรในการใช้ชีวิต ท่านตอบว่า "ผมคิดว่าจะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ ให้มากที่สุด" "..แต่ถ้าเฝ้าฯ จะบวช ผมก็ต้องสึกออกไป อยู่บ้านค้าขาย" ท่านเจ้าคณะอำเภอ ก็เลยไปคุยกับโยมแม่ของท่านว่า ท่านควรจะอยู่เป็นพระต่อไป ส่วนเฝ้าฯ น้องชายของท่านนั้นไม่ต้องบวชก็ได้เพราะมีชีวิตเหมือนพระอยู่แล้ว คือเป็นคนมักน้อย สันโดษ การกินอยู่ก็เรียบง่าย ตัดผมสั้นเกรียน ตลอดเวลานายเฝ้าฯ ก็เลยไม่ได้บวช ให้พี่ชาย บวช แทน มาตลอด

อุดมคติแห่งชีวิต

พระเจี๊มได้เดินทางมาศึกษาธรรมะต่อ ที่กรุงเทพฯ สอบได้นักธรรมเอกแล้วเรียนภาษาบาลีจนสอบได้เปรียญ 3 ประโยคระหว่างที่เรียน เปรียญธรรม 4 อยู่ นั่น ด้วยความที่ท่านเป็นคนรักการศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎก และศึกษาค้นคว้าออกไปจากตำรา ถึงเรื่องการปฏิรูปพระพุทธศาสนาในประเทศศรีลังกา อินเดีย และการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในโลกตะวันตก ทำให้ท่านรู้สึกขัดแย้งกับวิธีการสอนธรรมะ ที่ยึดถือรูปแบบตามระเบียบแบบแผนมากเกินไป ความย่อหย่อนในพระวินัยของสงฆ์ ตลอดจนความเชื่อที่ผิดๆ ของพุทธศาสนิกชน ในเวลานั้น ทำให้ท่านมีความเชื่อมั่นว่า พระพุทธศาสนาที่สอนที่ปฏิบัติกัน ในเวลานั้นคลาดเคลื่อน ไปมาก จากที่พระพุทธองค์ทรงชี้แนะ

ปณิธานแห่งชีวิต

อุดมคติ ที่หยั่งรากลึกกลงแล้วนี้ ทำให้ท่านสนใจใฝ่หาความรู้ทางธรรมะตลอดเวลา โดยเฉพาะพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท หรือหินยาน แต่ครอบคลุมไปถึงพระพุทธศาสนา แบบมหายาน และศาสนาอื่น เช่น คริสต์ อิสลาม ฮินดู ลิกซ์ เป็นต้น จากความรอบรู้ที่กว้างขวาง และลึกซึ้ง นี้เองทำให้ท่านสามารถประยุกต์ วิธีการสอน และปฏิบัติธรรมะได้อย่างหลากหลาย ให้คนได้เลือกปฏิบัติให้สอดคล้องกับพื้นความรู้และอุปนิสัยของตนได้ โดยไม่จำกัดชนชั้นเชื้อชาติ และศาสนา เพราะท่านเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนก็คือ เพื่อน ร่วม เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น และหัวใจของทุกศาสนาก็เหมือนกันหมด คือ ต้องการ ให้คน พ้นจากความทุกข์ ท่านจึง ได้ตั้ง ปณิธานในชีวิตไว้ 3 ข้อ คือ ข้อแรก ให้พุทธศาสนิกชน หรือ ศาสนิกแห่งศาสนาใดก็ตามเข้าถึง ความหมายอันลึกซึ้ง ที่สุดแห่งศาสนาของตน ข้อที่สอง ทำความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา และข้อสุดท้าย ดึงเพื่อนมนุษย์ให้ออกมาเสียจากวัตถุนิยม ซึ่งในที่สุด ท่านก็ได้รับการยอมรับ จากวงการ คณะสงฆ์ไทย วงการศึกษาของไทยและวงการศึกษาธรรมะของโลก ได้รับการยอมรับให้เป็นเสนาบดีแห่งกองทัพธรรมในยุคหลัง กึ่งพุทธกาลเถียงพระมหากัสสป ในครั้งพุทธกาล

สมณศักดิ์ที่ท่านได้รับ

1. เป็นพระครูอินทปัญญาจารย์ พ.ศ. 2489
2. เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ พระอริยนั้นทมนี พ.ศ. 2493
3. เป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่ พระราชชัยกวี พ.ศ. 2500
4. เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ที่ พระเทพวิสุทธิเมธี พ.ศ. 2514
5. เป็นพระราชาคณะชั้นธรรม ที่ พระธรรมโกศาจารย์ พ.ศ. 2520

แม้ท่านจะมีชื่อ สมณศักดิ์ ตามลำดับ หลายชื่อ แต่ท่านจะใช้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็น ต้องติดต่อทางราชการเท่านั้น ถ้าเป็นเรื่องอื่นแล้ว ท่านจะใช้ชื่อว่า "พุทธทาส อินทปัญญา" เสมอ แสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อม ถ่อมตัวของท่าน ประการหนึ่ง ชื่อ พุทธทาสนี้ เป็นที่มาแห่งอุดมคติ ของท่านนั่นเอง

ปริญญาทางโลก ที่ท่านได้รับ

1. พุทธศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จาก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2522
2. อักษรศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาและศาสนาจาก มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2528
3. ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต กิตติมศักดิ์ สาขา วิชาศึกษาศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2528
4. ศิลปศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาจาก มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ พ.ศ. 2529
5. อักษรศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2530
6. การศึกษา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์จาก มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2532
7. ศิลปศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จาก มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2536 ในระดับนานาชาติ ปัจจุบันทุกมหาวิทยาลัยที่มีแผนก สอนวิชาศาสนาสาทุกทั้งในยุโรป และ อเมริกาเหนือ ล้วนศึกษางานของท่าน หนังสือของท่าน กว่า 140 เล่ม ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษกว่า 15 เล่ม เป็นภาษาฝรั่งเศส และอีก 8 เล่ม เป็นภาษาเยอรมัน นอกจากนั้นยังแปลเป็นภาษา จีน อินโดนีเซีย ลาว และ ตากาล็อก อีกด้วย กล่าวได้ว่าในประวัติศาสตร์ไทย ท่านอาจารย์พุทธทาส มีผลงานที่เป็นหนังสือแปลสู่ต่างประเทศ มากที่สุด

ผลงานแห่งชีวิต

ตลอดชีวิตของ ท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านย้ำอยู่เสมอว่า "ธรรมะ คือ หน้าที่" เป็น การทำหน้าที่ เพื่อความอยู่รอด ทั้งทางฝ่ายกาย และฝ่ายวิญญาณ ของมนุษย์ และท่านได้ทำหน้าที่ใน ฐานะ ทาสผู้ซื่อสัตย์ของพระพุทธเจ้า ทุกอนุแห่งลมหายใจเข้าออก จนแม้วาระสุดท้ายแห่งชีวิต จึงไม่ น่าสงสัยเลยว่า ผลงานที่ท่านสร้างสรรค์ ไว้ เพื่อ เป็น มรดก ทางธรรมนั้น จะมีมากมาย สักปานใด ซึ่ง จะขอนำมากล่าวเฉพาะ ผลงานหลักๆ ดังนี้ คือ

1. การจัดตั้ง สถานปฏิบัติธรรม สวณโฆขพลาราม และ สวณโฆกษณานาชาติ
 2. การร่วมกับ คณะธรรมทาน ในการออกหนังสือพิมพ์ "พุทธศาสนา" รายเดือน 3 ฉบับเป็นหนังสือพิมพ์ ทาง พระพุทธศาสนา เล่มแรก ของไทยเริ่มตีพิมพ์ เมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2476และ ต่อเนื่องมา จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา รวม 61 ปี นับเป็นหนังสือพิมพ์ ทาง พระพุทธศาสนา ที่มีอายุยืนยาวที่สุดของไทย

3. การพิมพ์หนังสือ ชุด "ธรรมโฆษณ" ซึ่งเป็นหนังสือที่ รวบรวม พิมพ์จาก ปาฐกถาธรรม ที่ท่านแสดงไว้ในวาระต่างๆ และ งานหนังสือเล่ม เล่มอื่นๆของท่าน โดยแบ่งออก เป็น 5 หมวด คือ

3.1. หมวด"จากพระโอษฐ์" เป็นเรื่องที่ท่านค้นคว้าจากพระไตรปิฎกฉบับ ภาษาบาลี โดยตรง

3.2. หมวด"ปกรณ์พิเศษ" เป็นคำอธิบายข้อธรรมะ ที่เป็นหลักวิชาและหลักปฏิบัติ

3.3. หมวด"ธรรมเทศนา"เป็นคำบรรยายแบบเทศนาในเทศกาลต่างๆ

3.4. หมวด"ชุมนุมธรรมบรรยาย" เป็นคำขยายความ ข้อธรรมะ เพื่อให้เข้าใจ ได้อย่างถูกต้อง

3.5. หมวด"ปกิณกะ" เป็นการอธิบายข้อธรรมะ เบ็ดเตล็ด ต่างๆประกอบ ความเข้าใจ

4. การปาฐกถาธรรมของท่าน ที่ก่อให้เกิดกระแสการวิพากษ์ วิจารณ์ ทั้งในแง่ วิธีการ และการตีความพระพุทธศาสนาของท่าน กระตุ้นให้ผู้คนกลับมาสนใจธรรมะกันอย่างลึกซึ้ง แพร่หลายมากขึ้น ครั้งสำคัญได้แก่ ปาฐกถาธรรม เรื่อง "ภูเขแห่งวิถิปุทธธรรม" "อภิธรรมคืออะไร" "ปฏิจสุมุปาบท คืออะไร" "จิตว่าง หรือ สุนยตฺตา" "นิพพาน" "การทำงาน คือ การปฏิบัติธรรม" "การศึกษาสุนัขหางด้วน" เป็นต้น. งานประพันธ์ ของท่านเอง เช่น "ตามรอยพระอรหันต์" "ชุมนุมเรื่องสั้น" "ชุมนุมเรื่องยาว" "ชุมนุมข้อคิดอิสระ" "บทประพันธ์ของ สิริवास" (เป็นนามปากกา ที่ท่านใช้ ในการเขียน กวีนิพนธ์) เป็นต้น

5. งานแปลจากภาษาอังกฤษของท่าน เล่มสำคัญ คือ "สูตรของเว่ยหล่าง" "คำสอนของฮวงโป" ทั้งสองเล่ม เป็นพระสูตรที่สำคัญของพุทธศาสนานิกายเซ็น เป็นต้น

ท่านอาจารย์ พุทธทาส ได้ละสังขาร กลับคืนสู่ธรรมชาติดอย่างสงบ ณ สวณโฆ ขพลาราม เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2536 สิริรวม อายุ 87 ปีนับได้ 67 พรรษา คงเหลือไว้แต่ ผลงานที่ ทรงคุณค่า แทนตัวท่านให้อนุชนคนรุ่นหลังได้ สืบสานปณิธานของท่าน รับมรดกความเป็น "พุทธทาส" เพื่อ พุทธทาส จะได้ไม่ตายไปจากพระพุทธศาสนา

2. นายไชยวัฒน์ วรรณานนท์

นายไชยวัฒน์ วรรณานนท์ เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2489 เป็นบุตรคนที่ 2 ของ นายสมชายและนางเต็ม วรรณานนท์ ภูมิลำเนาอยู่ ณ บ้านเลขที่ 40 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าฉาง อำเภอนาทม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชีวิตในวัยต้น ได้เริ่มเรียนชั้นประถมปีที่ 1 - 3 ที่โรงเรียนวัดอินทารามตำบล ท่าฉาง แล้วไปเรียนต่อที่โรงเรียน หาดเสี้ยว จังหวัดระนอง และจบชั้นประถมปีที่ 4 ที่นั่นเมื่อปี พ.ศ. 2501 ต่อมาได้กลับมาอยู่ที่บ้านและเรียนจบ ชั้นมัธยมปีที่ 1-3 ที่โรงเรียนท่าฉางวิทยา ตำบลท่าฉาง

อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และเรียนชั้นมัธยมปีที่ 4 ที่โรงเรียนเวียงไชยศึกษา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังจากนั้นได้เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 ที่โรงเรียนบ้านนาสาร อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่นั่นในปี พ.ศ.2506 เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วมีความตั้งใจที่จะเรียนต่อที่โรงเรียนเพาะช่างเนื่องจากสนใจในงานศิลปะ มาก แต่ที่บ้านไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอจึงไม่มีโอกาส ในปี พ.ศ.2507 จึงได้ไปอยู่กับลุงที่จังหวัดภูเก็ต เพื่อจะได้ฝึกงานเป็นช่างกลึง แต่ไม่ชอบ ลุงจึงได้นำไปฝากให้อยู่กับช่างเขียนภาพโฆษณาของโรงหนังเริงจิต ได้ฝึก เป็นช่างเขียนภาพโฆษณาที่โรงหนังแห่งนี้ จนกลายเป็นผู้ที่มีฝีมือดีที่สุดในจังหวัดภูเก็ต ในช่วงระยะเวลา 2 ปี ต่อมา

ในปี พ.ศ.2509 ได้เดินทางเข้ากรุงเทพฯ ด้วยเงินที่สะสมไว้ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะฝึกหัดการเขียนภาพโฆษณา ภาพยนตร์ให้ดียิ่งขึ้น โดยที่นายเอียง ช่างเขียนภาพของเอสจันโฆษณา ซึ่งได้รู้จักกันที่ภูเก็ต ได้นำไปฝากกับ นายเทียมเจ้าของโรงงานเขียนภาพโฆษณาที่มีชื่อเสียง ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นคนล้างพู่กัน กวาดโรง งาน และจัดสีให้แก่ช่างวาดซึ่งมีอยู่ 7-8 คน ต้องตื่นนอนตั้งแต่ 5 นาฬิกาเป็นประจำ เพื่อทำงานดังกล่าวและใช้ เวลาขณะที่คนอื่นยังไม่ตื่นนอนเขียนภาพทุกวัน โดยไม่มีใครเคยได้รู้เห็นด้วยการซ่อนไว้ และลบทิ้งในเวลาต่อมา ทำเช่นนี้อยู่เป็นเวลาถึง 2 ปี จนกระทั่งปี พ.ศ.2511 เขามีโอกาสเป็นช่างเขียน เนื่องจากในช่วงที่กำลังรับงานเขียนเป็นจำนวนมาก ช่าง 2 คนล้มป่วยลงอย่างกะทันหัน ไม่สามารถหาคนมาทำงานให้ทันตามกำหนดได้ จึงได้รับอาสาเขียนภาพที่ต้องการด้วยความสามารถที่ปรากฏจากผลงานจึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ควบคุมงานทั้งหมด ขณะที่ทำงานกับนายเทียม ได้รับความรู้เกี่ยวกับศิลปะกว้างขวางขึ้น เนื่องจากเห็นภาพแปลก ๆ และได้ฟัง อาจารย์จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และช่างฝีมือดีสนทนากันบ่อย ๆ ทำให้เกิดความสงสัยเรื่องงานศิลปะของ มหาวิทยาลัยศิลปากร แต่เมื่อถามใคร ๆ ก็ไม่ได้รับคำตอบที่น่าพอใจ มีแต่คนคอยห้ามปรามไม่ให้ไปเป็นศิลปิน เพราะกลัวจะเอาชีวิตไม่รอด แต่ก็ยังไม่ท้อถอยจนกระทั่งได้มาทำงานเขียนภาพโฆษณาสินค้าที่ซอยสารภี ถนนตากสินได้มีโอกาสรู้จักกับ ประเทือง เอมเจริญ และจำ แซ่ตั้ง ทั้งยังมีโอกาสติดตามบุคคลดังกล่าวไป เขียนภาพธรรมชาติหลายครั้ง ได้รับการฝึกหัดด้วยการแนะนำวิจารณ์จากบุคคลทั้งสองจนมีความรู้ความชำนาญ สามารถเขียนภาพธรรมชาติได้ดีคนหนึ่ง ซึ่งจากการที่เริ่มเขียนภาพธรรมชาติ ก็ทำให้ห่างเหินจากโรงงานเขียนภาพของนายเทียมจนกระทั่งได้กลับมาบ้านที่อำเภอท่าฉาง และได้เขียนภาพสีน้ำมันชื่อ "ตาลเดี่ยว" ซึ่งเมื่อ ประเทือง เอมเจริญ เห็นก็ชอบใจได้ นำไปจัดแสดงที่แกลลอรี ซอยอโศก ร่วมกับศิลปินอื่น ๆ รวม 6 คน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจเป็นอันมาก เนื่องจากมีความต้องการศึกษาธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง จึงได้เดินทางไปยังปราสาทหินเขาพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ พักอยู่ที่นั่น 4 เดือน ได้วาดภาพปราสาทหินและฝึกสมาธิไปด้วย จากการทำสมาธิและได้รับคำบอก กล่าวสั่งสอนจากบุคคลที่น่าเชื่อถือ ทำให้หันไปสนใจธรรมะและต้องการบวชเป็นภิกษุที่นั่น แต่ก็ไม่มีโอกาสด้วยมีเห็นจำเป็นที่จะต้องกลับมาบ้านอีกครั้งหนึ่ง ในปี พ.ศ.2511 จึงได้อุปสมบทที่วัดอินทาราม อำเภอ ท่าฉาง หลังจากถือสมณเพศได้ 1 เดือน ก็ไปพักอยู่ที่วัดอุโมงค์(สวนพุทธธรรม) จังหวัดเชียงใหม่ อยู่นั้น หยุดเขียนภาพโดยสิ้นเชิง มุ่งมั่นเพียรศึกษาธรรมเท่านั้น

ในปี พ.ศ.2514 หลังจากพักที่วัดอุโมงค์ได้ 2-3 ปี ก็เดินทางไปยังเกาะเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ศึกษาธรรมชาติของทะเล ที่นั่นได้เริ่มเขียนทะเล ท้องฟ้า โดยใช้สีน้ำมันอย่างจริงจัง ภาพเหล่านี้ประเทือง เอมเจริญ ได้นำไปแสดงร่วมกับกลุ่มธรรมหลายภาพ หลังจากที่ได้พักอยู่

ที่เกาะเสม็ด 3-4 เดือน ก็ได้กลับไปวัดอุมงค์อีก ต่อมาได้เดินทางไปจำพรรษาที่วัดหนองบุ อำเภอมืองจังหวัดอุดรธานี ด้วยเหตุผลเพื่อฝึกเผยแพร่ธรรม จึงเริ่มหัดเทศน์และปาฐกถาธรรมอย่างเป็นกิจจาลักษณะ เมื่อออกพรรษาได้ออกไปพักอยู่ที่เกาะเสม็ดอีกครั้งหนึ่ง โอกาสนี้ได้ร่วมก่อตั้งสำนักสงฆ์ ได้เขียนภาพสีน้ำมันที่เป็นจำนวนหลายภาพ หลังจากนั้นได้ กลับไปวัดหนองบุ จังหวัดอุดรธานี และได้เขียนภาพผนังโบสถ์ของวัดนี้จนแล้วเสร็จ แล้วจึงกลับไปสำ นักสงฆ์เกาะเสม็ดสารจังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องทะเล ทำให้มีผลงานสีน้ำอีกเป็นจำนวนหลายภาพกลุ่มธรรมได้นำภาพเขียนเหล่านี้ไปแสดงอีกหลายครั้งต่อมา

ประมาณปี พ.ศ.2518 ได้เดินทางกลับบ้านที่อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและได้ลาสิกขาบท แล้วไปเปิดแกลอรีที่พัทธากับเพื่อนในเวลาต่อมา แต่ทำอยู่ไม่นานนักก็ได้มอบงานนี้ให้เพื่อนได้ดำเนิน การต่อ ตนเองได้กลับมาทำงานศิลปะทางศาสนาโดยเริ่มต้นที่วัดเกษมบำรุง อำเภอพนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยทำหน้าที่ บัณฑิต ฐานปัทม์ เจริญ ชุ่มประตุ มีผู้ศรัทธามอบหมายงานวัดอื่นๆ มากขึ้น ตามลำดับ งานที่ภาคภูมิใจมาก คือการร่วมเขียนภาพที่ผนังวัดโบสถ์ วัดคลองเตยนอก กรุงเทพฯ ฯ ร่วมกับศิลปินมีชื่ออีก 3 ท่าน เขียนภาพปริศนาธรรมที่วัดชุมแสง อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี ทั้งยัง ได้ปั้นดินด้วยศิลปศรัทธาประดับธรรมศาลาที่วัดนี้ด้วย ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2522-2528 มีการจัดแสดงภาพเขียนที่กรุงเทพฯ ฯ หลายครั้งและในเวลาต่อมายังได้ นำไปแสดงที่อเมริกา ได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรเผยแพร่งานด้านนี้ในสถาบันระดับมัธยมศึกษา และ อุดมศึกษาเป็นประจำ ทั้งในส่วนกลางและภาคอื่นๆ โดยเฉพาะที่วิทยาลัยครูและโรงเรียนช่างศิลป์ ฯลฯ

ปี พ.ศ.2528 - ปัจจุบัน ได้ทำงานศิลปะเกี่ยวกับศาสนา สร้างผลงานภาพเขียนตามโอกาสและร่วมก่อ ตั้งชมรมศิลปศรัทธาที่สุราษฎร์ธานี เพื่อเผยแพร่ศิลปะให้กว้างขวางด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น สาธิตการเขียนภาพ จัดนิทรรศการ บรรยายวิธีเขียนภาพต่าง ๆ ฯลฯ ทำให้งานศิลปะในจังหวัดนี้ได้รับความสนใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

นายไชยวัฒน์ วรรณานนท์ เป็นศิลปินผู้ประสบความสำเร็จด้วยวิริยอุตสาหะ มุ่งมั่นที่จะดำรงคุณค่าแห่ง ศิลปะ และใช้ศิลปะเพื่อสังคม โดยมีพื้นฐานทางคุณธรรมเป็นที่ตั้ง มีการสั่งสมและสร้างสรรค์ผลงาน ไม่ขาดสาย ทั้งจิตรกรรมและปฎิมากรรมนับขึ้นไม่ถ้วน ให้ผู้ที่รับรู้และพบเห็นมีโอกาสภาคภูมิใจฝีมือ คนไทยโดยทั่วกัน ด้วยเหตุดังกล่าว ชัยวัฒน์ วรรณานนท์ จึงได้รับการยกย่องจากสำนักงานคณะกรรมการ การวัฒนธรรมแห่งชาติให้เป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมของภาคใต้ประจำปี พ.ศ.2529

แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ สถานะที่ราชการ โบราณสถานพิพิธภัณฑ

แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ สถานะที่ราชการ โบราณสถานพิพิธภัณฑในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสถานที่ที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ทั้งสิ้น แต่สถานที่สำคัญและน่าสนใจจะนำเสนอคือ สถานที่ ดังนี้

1. สวนโมกขพลาราม

เดิมชื่อวัดธารน้ำไหล มีท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้ริเริ่มสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2502 เพื่อเป็นสถานที่แสวงหาความสงบและศึกษาธรรม มีโรงมหรสพทางวิญญาณ ซึ่งประกอบด้วยภาพศิลปบทกวี คติธรรมคำสอนในพุทธศาสนานิกายต่าง ๆ ภาพพุทธประวัติ ภาพจำลองจากภาพหินสลัก เรื่อง

พุทธประวัติในอินเดีย รอบบริเวณร่มรื่น เหมาะสำหรับเป็นที่ฝึกอบรมจิตใจและศึกษาพุทธศาสนา โดยภายในสถานที่แห่งนี้ได้มีสถานที่ที่สำคัญ เช่น

โรงมหรสพทางวิญญาณ หรือ ที่เรียกกันทั่วไปว่า โรงหนัง เริ่มก่อสร้างในปี 2505 ใช้เวลาสร้างนาน 10 ปี ใน จุดประสงค์ เพื่อเป็นที่ให้ความรู้และเพลิดเพลินเพื่อ ดวงตาเห็นธรรม ดังสัญลักษณ์แจกดวงตา

ห้องสมุดโมกขพลบรรณาลัย อาคารเรือลำที่ 2 ภายในเป็นห้องประชุมใหญ่ด้านล่างเรือใช้เป็นที่พักผ่อน ส่วนหัวเรือ คือทางเข้าห้องสมุดประจำสวนโมกข์ ชื่อ โมกขพลบรรณาลัย เปิดบริการเมื่อปี พ.ศ. 2528

โรงปั้นภาพ หรือโรงปั้น ที่นี่คือแหล่งผลิตภาพปูนปั้นรอบ โรงหนัง ในอดีต ปัจจุบัน โรงปั้น เป็นสถานที่ “ปั้นคน” โดยเน้นเรื่อง ความกตัญญูทศเวที และการละเลิกจากอบายมุขสิ่งเสพติด

พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ท่านพุทธทาส ให้พระในสวนโมกข์ช่วยกันปั้นรูปพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ตามคติของฝ่ายมหายาน เพื่อเป็นสื่อสอนธรรมอีกแบบหนึ่ง รูปปั้นนี้ขยายจากองค์จริง ซึ่งค้นพบที่ไชยาในสมัยรัชกาลที่ 5 ในยุคศรีวิชัยนั้น ตามบ้านเรือนโดยทั่วไปจะมีรูปปั้นนี้ไว้บูชา เพื่อระลึกถึงองค์คุณของ พระโพธิสัตว์ ได้แก่ สุทธิ ปัญญา เมตตา ขันติ รูปปั้นนี้ พระโกวิท เหมานันทะ ในสมัยนั้นเป็นผู้ปั้นไว้

สระนาฬิกา สร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อสอนธรรมะ โดยจำลองมาจากบทเพลงกล่อมลูกของชุมชนรอบอ่าวบ้านดอนในอดีต อันแสดงถึงภูมิปัญญาของ ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ฝากปรีชาธรรมชั้นโลกุตตระ ด้วยสุนทรียารมณ์ ไว้ในตัวลูกหลานตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ โตขึ้นวันใด แก่ปรีชานี้ตกดวงตาก็สว่าง ชีวิตก็เข้าสู่พระนิพพาน

ธรรมาศรมนานาชาติ หรือที่นิยมเรียกกันว่า “สวนโมกข์นานาชาติ” ก็เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2529 บนสวนมะพร้าวแห่งนี้ ซึ่งอยู่คนละฝั่งถนนและห่างจาก สวนโมกขพลาราม อ.ไชยา ประมาณ 2 กม. ท่านพุทธทาส ปรารถนาเล่น ๆ ในตอนเริ่มก่อตั้งว่า เราจะทำ “แก๊งค์โลก” นอกจากจัดให้มีการประชุมระหว่างชาติ ศาสนา นิกาย กลุ่ม ฯลฯ เพื่อความร่วมมือ และนำไปสู่สันติภาพของโลกแล้ว ยังจัดให้มีการอบรมธรรมะอย่างจริงจัง ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติทุก ๆ เดือน

2. พิพิธภัณฑ์แห่งชาติไชยา

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไชยา ตั้งอยู่ในพื้นที่ทางทิศตะวันออกของวัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร ตำบลเวียง อำเภอไชยา จัดเป็นพิพิธภัณฑ์สถานประเภทประวัติศาสตร์ศิลปะและโบราณคดี มีหน้าที่สำคัญตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 คือ มีหน้าที่ในการเก็บรักษาโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ไชยา ในระยะแรก จากการรวบรวมศิลปวัตถุที่พบในเขตพื้นที่อำเภอไชยา โดยท่านพระครูโสภณเจตสิกการาม (เอี่ยม) อดีตเจ้าคณะอำเภอไชยา เป็นผู้ก่อตั้ง และกรมศิลปากรได้รับไว้เป็นสาขาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2478 ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 ท่านพระครูอินทปัญญาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุฯ และเงินจากการจำหน่ายหนังสือเรื่อง "แนวสังเขปโบราณคดีรอบอ่าวบ้านดอน" อาคารหลังนี้สร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2495 ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 กรมศิลปากรได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์หลังที่ 2 ขึ้น โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจาก พ.ต.อ. พัฒน์ นิลวัฒนานนท์

ผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี จนอาคารเสร็จสมบูรณ์เมื่อ พ.ศ. 2500 และได้ทำการขนย้ายโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในวัดพระบรมธาตุไชยาทั้งหมดไปจัดเก็บและจัดแสดงในอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ใหม่นี้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ได้รับเงินงบประมาณปรับปรุงขยายต่อเติมอาคารหลังแรก และปรับปรุงการจัดแสดงใหม่ให้ได้มาตรฐานสากล การดำเนินงานแล้วเสร็จและได้รับพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ โดยได้กราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไชยา และทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไชยา เมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2525

3. อุทยานแห่งชาติเขาสก

อุทยานแห่งชาติเขาสก มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอพนม และอำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสภาพพื้นที่เป็นธรรมชาติอันกว้างใหญ่ปกคลุมไปด้วยป่าดิบชื้น ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของเขตอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงต่ำสลับซับซ้อน พื้นที่ราบมีน้อย พื้นที่ส่วนหนึ่งด้านทิศเหนือบริเวณคลองพระแสงเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ เกิดขึ้นเนื่องจากการก่อสร้างเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนเชี่ยวหลาน) ประกอบไปด้วยพรรณไม้และสัตว์ป่านานาชนิด อุทยานแห่งชาติเขาสกมีเนื้อที่ประมาณ 738.74 ตารางกิโลเมตร หรือ 461,712.5 ไร่ ได้มีการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2523

อุทยานแห่งชาติเขาสกอยู่บริเวณตอนใต้ของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 08 องศา 50 ลิบดา 43 พิลิปดา – 09 องศา 17 ลิบดา 24 พิลิปดา เหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 98 องศา 30 ลิบดา 44 พิลิปดา – 98 องศา 90 ลิบดา 13 พิลิปดา ตะวันออก มีอาณาเขตทิศเหนือจดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา ทิศใต้จดนิคมสหกรณ์พนม ทิศตะวันออกจดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสงและเขื่อนรัชชประภา และทิศตะวันตกจดอุทยานแห่งชาติศรีพังงา นอกจากนี้โดยทั่วไปพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสกเป็นภูเขาหินปูนสูงสลับซับซ้อน โดยเฉพาะช่องแคบเขากาเลาะมีลักษณะเป็นภูเขาหินปูนที่มียอดแหลมระเกะระกะ มีแนวหน้าผาสูงชันบางแห่งเป็นแท่งสูงชันไปในอากาศคล้ายหอคอยสูง ที่ราบมีไม่มาก มีสภาพป่าเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์มากเป็นป่าต้นน้ำลำธารของคลองสกและคลองพะแสง ไหลมาบรรจบรวมกันเป็นต้นกำเนิดของคลองพุมดวง ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำตาปี จุดสูงสุดมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 961 เมตร โดยเฉลี่ยสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 เมตร และลักษณะดินโดยทั่วไปเป็นดินเหนียวปนทรายมีสีแดง บางแห่งเป็นดินลูกรังแต่มีส่วน้อย ซึ่งพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติด้านทิศเหนือเกือบทั้งหมดเป็นทะเลสาบที่เกิดขึ้นจากการสร้างเขื่อนรัชชประภา ซึ่งสร้างปิดกั้นคลองพะแสง มีขนาดใหญ่ประมาณ 168 ตารางกิโลเมตร

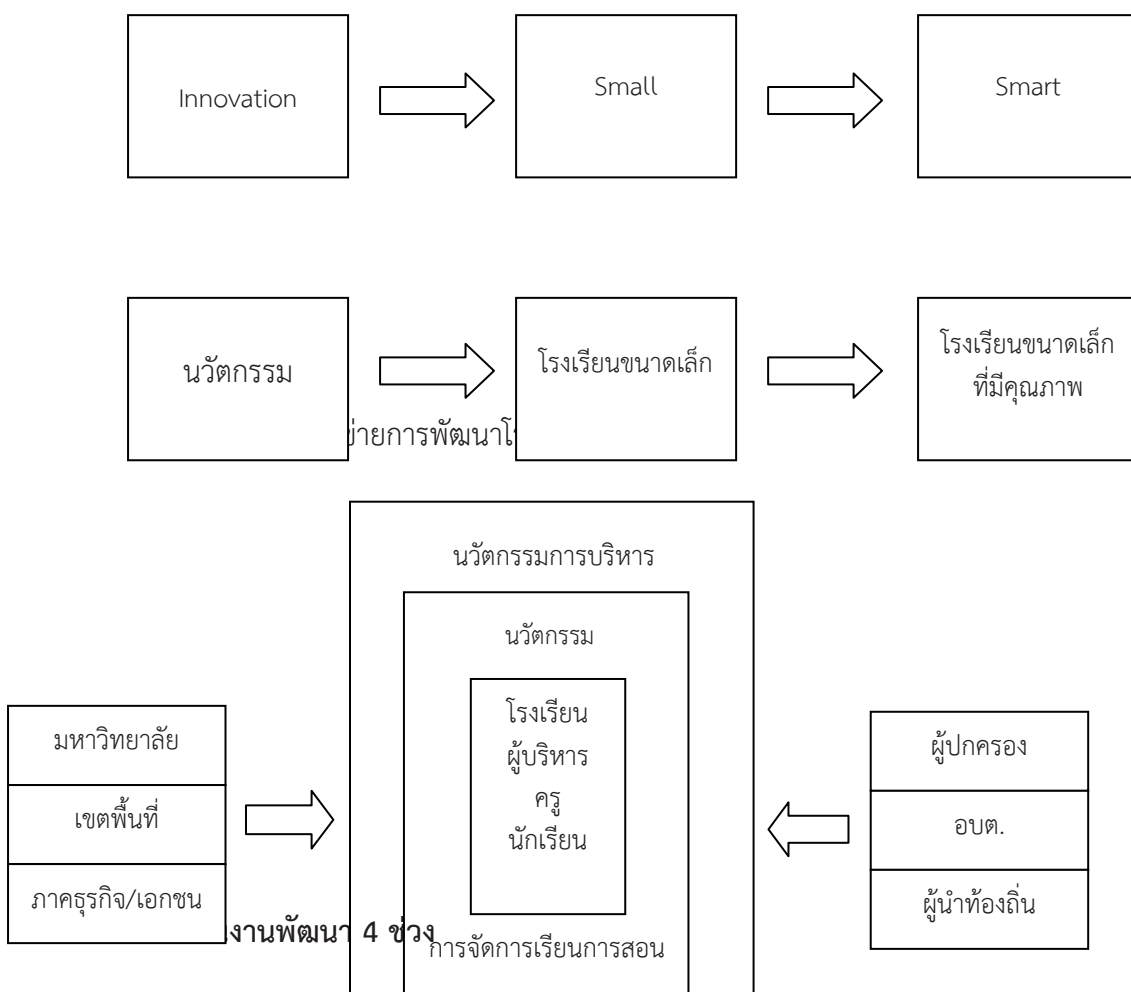
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยโดยการผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ กำหนดแนวคิดและรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานพัฒนา 4 ช่วง ดังนี้

กำหนดแนวคิดและรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

1. กำหนดแนวคิดในการดำเนินโครงการ

การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโครงการวิจัยนำร่องโดยยึดแนวทาง 4 ขั้นตอน : ความใฝ่ฝัน 4 ประเด็นคือ ขั้นแรก จัดระบบ - นวัตกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ขั้นที่สอง ยกระดับ-

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพนักเรียนการพัฒนาครูสู่คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ชั้นที่สาม สนับสนุนเพิ่ม - หนุนเสริมคุณภาพผู้เรียน และขั้นสุดท้าย เต็มเต็มทั้งจังหวัด - ประเมินผลการสร้างเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเผยแพร่องค์ความรู้ ซึ่งจากแนวทาง 4 ขั้นหรือความไฝ่ฝัน 4 ประเด็น ผู้วิจัยกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 : พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการประชุมคณะกรรมการเพื่อวางแผนและออกแบบแนวทางการทำงานและประเด็นการประชุมของเครือข่ายและภาคีที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศิษยานุศิษย์ อบต. และภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ จัดประชุมคัดกรองโรงเรียนที่มีแนว 15 โรงเรียนจาก 50 โรงเรียน เพื่อเข้าร่วมโครงการสรุปแนวทางการทำงานและแจ้งผลการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ

ช่วงที่ 2 : พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโดยดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ และกิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายก่อนใช้แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู การจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU. การศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริมประสบการณ์การเรียนการสอน การนิเทศน์เพื่อหนุนเสริมและจัดส่งเสริมการอ่าน และการตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU.

ช่วงที่ 3 : พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการร่วมสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ช่วงที่ 4 : สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล

ในช่วงนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุป วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดำเนินการถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนในเครือข่ายวิจัย LLEN.SRU. แสดงผลงานและความก้าวหน้าของโครงการ การคัดเลือก Best Practice ของโรงเรียนในเครือข่าย กิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูล / ประชาสัมพันธ์โครงการ และจัดทำสรุปรายงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คือ เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภทคือ ประเภทแรกเป็น แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลจาก เว็บไซต์ และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ส่วนประเภทที่สอง แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็น ข้อมูลที่รวบรวมจากการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 4 ช่วง ประกอบด้วย ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. การใช้กรอบแนวคิด รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก บทบาทหน้าที่ของเครือข่าย แนวทางการดำเนินงาน และหลักการทำงานในการสร้างกรอบสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การจำแนกประเภทข้อมูลตามระดับช่วงเวลาและเหตุการณ์ 4 ช่วง ประกอบด้วย ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล
3. การตรวจสอบข้อมูล เพื่อหาความเชื่อถือได้ ดูความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูลการทำข้อสรุปชั่วคราวและการกำจัดข้อมูล เพื่อสรุปผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กและเครือข่ายความร่วมมือเพื่อหนุนเสริมของภาคี ภาครัฐ/ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ซึ่งผลการดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วงที่ 4 สรุปวิเคราะห์ และประเมินผล

ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือดำเนินการเดือนกันยายน 2552 - เดือนธันวาคม 2552 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่สำคัญคือ ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนและออกแบบแนวทางการทำงานและประเด็นการประชุมของเครือข่ายและภาคีที่เกี่ยวข้อง และจัดประชุมผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่าย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษฯ อปท. และภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ จัดประชุมคัดกรองโรงเรียน เพื่อเข้าร่วมโครงการสรุปแนวทางการทำงานและแจ้งผลการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ร่วมประชุมหาความร่วมมือเครือข่าย และภาคีโรงเรียนเครือข่ายขนาดเล็กดังนี้

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

1. การประชุมหาความร่วมมือเครือข่าย และภาคีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก

การนัดประชุม โดยการประสานเขตพื้นที่และเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ศึกษาพิเศษฯ ที่ดูแลโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 58 โรงเรียนที่ครูไม่ครบชั้นและครูวิชาการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแลโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัย และปรึกษาหารือเรื่องการทำงานร่วมกัน ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประเด็นการประชุม ได้ชี้แจงรายละเอียดและแนวทางการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการสร้างเครือข่าย การพัฒนาครู การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และแนวทางการขยาย

เครือข่ายในอนาคต และให้โรงเรียนขนาดเล็กทั้ง 58 โรงเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ กรอกใบสมัครพร้อมรายละเอียดประกอบการพิจารณาในเบื้องต้น นอกจากการสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว คณะนักวิจัยยังจัดเวทีระดมความคิดเห็นให้ผู้อำนวยการโรงเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนนำร่องของโครงการอีกด้วย ซึ่งในการพิจารณาใบสมัครรายละเอียดของโรงเรียน และข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก ทางโครงการวิจัยจะคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้นของโรงเรียนที่มี “แวว” และเหมาะสมกับโครงการวิจัยฯ ทั้งนี้ก่อนการประกาศผลการคัดเลือก “โรงเรียนเครือข่ายนำร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้” ทางทีมวิจัยได้เชิญทีมงานจากกลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานกับโรงเรียนขนาดเล็กมาช่วยวิพากษ์โครงการและแนวทางการทำงานของคณะนักวิจัยโดยเฉพาะในประเด็นการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ

ผลที่ได้รับจากการประชุม จากการประชุมในครั้งนี้มีโรงเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ จำนวน 25 โรงเรียน โดยทุกโรงเรียนรับทราบและพบว่าทุกโรงเรียนยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ และมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง บทบาทของโครงการวิจัยฯ ในลักษณะของการเป็นที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงของการเข้าไปพัฒนา และจากการระดมความคิดเห็นจากหลายฝ่ายทางทีมวิจัยได้ข้อสรุปว่ามีความจำเป็นต้องลงพื้นที่เยี่ยมโรงเรียนทั้ง 25 แห่ง ที่มีแวว เพื่อศึกษาสภาพจริงของโรงเรียนและเก็บข้อมูลจากชุมชนในพื้นที่ประกอบการคัดเลือกอีกทางหนึ่งด้วย และเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลจากแต่ละโรงเรียนเป็นข้อมูลที่แท้จริง ทางคณะนักวิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบข้อมูลครั้งที่สองจาก คุณวิเชษฐ์ ชนะแก้ว ศึกษาพิเศษสำนักงานพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ที่ทำหน้าที่ดูแลโรงเรียนขนาดเล็ก และขอความคิดเห็นจากคุณอุทิศ ภูมิชัยอดีตผู้อำนวยการพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เพื่อปรับ – ลด – เพิ่ม โรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ผลจากการลงพื้นที่โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีครูไม่ครบชั้นทั้ง 25 โรงเรียน ทำให้ทีมวิจัยได้โรงเรียนขนาดเล็กเพื่อเข้าร่วมโครงการจำนวน 13 โรงเรียน หรือคิดเป็น 22.4 เปอร์เซ็นต์ของโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้นในสพฐ.เขต 2 สุราษฎร์ธานี โดยมีรายชื่อและข้อมูลเบื้องต้นดังตารางที่ 4.1 และ 4.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลเบื้องต้นโรงเรียนนำร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้

ลำดับ	โรงเรียน/ที่ตั้ง/ผู้บริหาร	ระดับชั้นที่เปิดสอน/จำนวนนักเรียน (คน)							จำนวนครู (คน)	การจัดการเรียนการสอน
		ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	รวม		
1	โรงเรียน : บ้านสหกรณ์ ที่ตั้ง: ต.กรูด อ.พุนพิน ผอ : นายบำเพ็ญ สระแก้ว	11	11	10	14	9	6	61	7	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน/ที่ตั้ง/ผู้บริหาร	ระดับชั้นที่เปิดสอน/จำนวนนักเรียน (คน)							จำนวนครู (คน)	การจัดการเรียนการสอน
		ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	รวม		
2	โรงเรียน: วัดสุวรรณโกฏิ ที่ตั้ง: ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน ผอ. : นางนพรัตน์ ตรียวง	6	11	6	6	10	8	47	3	รวมชั้น ได้แก่ ป.1 – 2, ป.3 – 4, ป.5 – 6
3	โรงเรียน: วัดบางมะเดื่อ ที่ตั้ง: ต.บางมะเดื่อ อ.พุนพิน ผอ. : นายสง่า มีเทพ	10	3	8	12	9	1	43	2	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
4	โรงเรียน: วัดตรีธาราราม ที่ตั้ง: ต.ลีเล็ด อ.พุนพิน ผอ. : นายวินัย จันทร์ส่วง	6	11	2	7	3	4	33	3	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
5	โรงเรียน : บ้านอ่างทอง ที่ตั้ง : ต.หนองไทร อ.พุนพิน ผอ. : นายสุบิล ศรีทองสุข	4	7	7	7	4	4	33	2	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
6	โรงเรียน: บ้านแสนสุข ที่ตั้ง: ต.คลองชะอุ่น อ.พนม ผอ. : นายวิสันท์ พาหะมาก	9	4	5	12	6	10	46	4	รวมชั้น ได้แก่ ป.1 – 2, ป.3 – 4, ป.5 – 6
7	โรงเรียน: บ้านย่านยาว ที่ตั้ง: ต.บ้านยาง อ.ศรีรัฐนิคม ผอ.: นางดวงฤทัย ทองแก้วเกิด	11	7	6	4	13	11	52	5	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
8	โรงเรียน: บ้านควนรา ที่ตั้ง: ต.เขาถ่าน อ.ท่าฉาง ผอ.: นางพรจิต โสดยิ้ม	2	11	5	10	3	12	43	3	รวมชั้น ได้แก่ ป.1 – 2, ป.3 – 4, ป.5 – 6
9	โรงเรียน: บ้านปากน้ำ ที่ตั้ง: ต.พะแสง อ.บ้านตาขุน ผอ. : นายสุวัชรชัย สายแก้ว	4	3	2	1	2	3	15	2	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
10	โรงเรียน: บ้านนาแค ที่ตั้ง: ต.ทุ่ง อ.ไชยา ผอ. : นายโอภาส เอ่งเหมาะ	5	12	11	9	7	12	56	3	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
11	โรงเรียน: วัดนาควาส ที่ตั้ง: ต.ท่าโรงช้าง อ.พุนพิน ผอ. : ดร.ทวีลาภ แก้วคงคา	9	10	9	1	9	8	46	3	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน/ที่ตั้ง/ผู้บริหาร	ระดับชั้นที่เปิดสอน/จำนวนนักเรียน (คน)							จำนวนครู (คน)	การจัดการเรียนการสอน
		ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	รวม		
12	โรงเรียน : วัดอินทาราม ที่ตั้ง : ต.ท่าช้าง อ. ท่าช้าง ผอ. : นายอุทัย ตรีอุดม	0	6	7	6	9	6	34	5	2 ช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ป.1 - ป.3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4 - ป.6
13	โรงเรียน: บ้านโพธิ์นา ที่ตั้ง: ต.ตะกุกใต้ อ. วิภาวดี ผอ.: นายพงษ์ศักดิ์ แก้วมีศรี	9	7	6	7	4	5	38	5	ป.1 และ ป.6 ชั้นละ 1 ห้องเรียน ป.2 - 3 จำนวน 1 ห้องเรียน ชั้น 4 - 5 1 ห้องเรียน
	รวม	86	103	84	96	88	90	547	47	
	เฉลี่ย	6	7	6	7	6	6	39	3	

ตารางที่ 4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนเครือข่ายนำร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวน นักเรียน	ระดับคุณภาพ (เฉลี่ย)						สมศ.
			NT (ป.3)			O - NET (ป.6)			
			ไทย	คณิต	วิทยาศาสตร์	ไทย	คณิต	วิทยาศาสตร์	
	ค่ากลางระดับเขตพื้นที่	-	51.61	48.73	49.49	41.11	42.79	50.72	
	ค่ากลางระดับชาติ	-	47.29	48.73	49.49				
1	บ้านสหกรณ์	61	38.13	36.25	44.79	33.75	35.67	47.29	ยังไม่ได้รับการประเมิน
2	วัดสุวรรณโกฏี	47	51.67	70.83	60.83	38.06	48.89	57.22	3.06
3	วัดบางมะเดื่อ	43	51.82	50.3	49.39	43.75	47.00	56.25	3.17
4	วัดตรีธาราม	33	55.24	56.67	61.43	33.75	15.00	20.00	ยังไม่ได้รับการประเมิน
5	บ้านอ่างทอง	33	55.71	50.48	58.57	40.00	31.20	52.50	2.90
6	บ้านแสนสุข	46	58.89	58.89	60.56	40.21	39.00	48.54	2.28
7	บ้านย่านยาว	52	69.17	65.00	66.67	55.50	60.40	74.25	3.75
8	บ้านควนรา	43	51.11	48.15	55.19	36.25	34.67	47.08	ยังไม่ได้รับการประเมิน
9	บ้านปากน้ำ	15	73.33	66.67	70.00	45.00	52.00	52.50	ยังไม่ได้รับการประเมิน
10	บ้านนาแค	56	59.26	58.52	51.48	44.62	47.08	52.88	ยังไม่ได้รับการประเมิน
11	วัดนาคาวาส	46	60.00	60.00	70.00	36.67	38.00	42.92	ยังไม่ได้รับการประเมิน
12	วัดอินทาราม	34	62.78	66.11	61.11	39.00	40.00	45.50	ยังไม่ได้รับการประเมิน
13	บ้านโพธิ์นา	38	52.22	49.44	58.33	52.92	63.33	59.17	3.09
	เฉลี่ย	42	56	56	57	41	43	51	

1.2 การประชุมหาความร่วมมือเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

การนัดประชุม ทางทีมวิจัยจึงได้นัดประชุมอาจารย์และนักศึกษาที่ทำกิจกรรม ทั้งชมรม ชมรม และค่ายต่างๆ

ประเด็นการประชุม ได้ชี้แจงรายละเอียดโครงการและระดมความคิดเห็นถึงแนวทางการทำงานร่วมกัน นักศึกษาและอาจารย์ที่เข้าร่วมการประชุมส่วนใหญ่เป็นแกนนำหลักในการจัดกิจกรรม ชมรม เป็นผู้ที่มีความสนใจ และมีเจตนารมณ์ที่ดีที่จะทำกิจกรรมเพื่อสังคม

ผลที่ได้จากการประชุม การออกค่ายของชมรม/โครงการต่างๆ มีวัตถุประสงค์สรุปได้คือ

1. การพัฒนาทางกายภาพ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน เช่น ลานอเนกประสงค์ สร้างเสาธง สร้างแปลงเกษตร สนามเด็กเล่น ทำป้าย ทาสีโรงเรียน ตลอดจนการซ่อมสื่ออุปกรณ์ที่หนุนเสริมการเรียนรู้โดยกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกการไฟฟ้า เช่น ซ่อมคอมพิวเตอร์ ติดตั้งระบบไฟฟ้าของโรงเรียนใหม่

2. การพัฒนาทางด้านวิชาการ เช่น การจัดกิจกรรมของชมรม “การอ่านคือรากแก้วของปัญญา” ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการอ่าน การสอนหนังสือ หรือกลุ่มนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่เข้าไปให้ความรู้ จัดนิทรรศการเกี่ยวกับสุขภาวะที่ดีของชุมชน และร่วมปรับปรุงห้องน้ำ ห้างอาหารที่จะเป็นแบบอย่างของชุมชน

3. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในการออกค่านักศึกษาพบว่า ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ตลอดจนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความร่วมมือดีมาก เช่น ให้งบประมาณเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรม การจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ที่ขาดเหลือเพิ่มเติม การเลี้ยงอาหารกลางวัน ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาจัดขึ้น เช่น แข่งฟุตบอล

นอกจากนี้ ในการออกค่ายแต่ละครั้งนักศึกษามีแหล่งงบประมาณคือ กองพัฒนานักศึกษานักศึกษา การออกกระดมทุนตามสถานที่ต่างๆ กล้องรับบริจาค และจากนักศึกษาที่เป็นสมาชิกชมรม เป็นต้น ซึ่งบางกิจกรรมไม่เพียงพอต้องได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายหนึ่งของโครงการวิจัยฯ ทีมวิจัยได้เสนอให้นักศึกษาแต่ละชมรมเสนอโครงการที่ดำเนินการอยู่ โดยเลือกโรงเรียนเครือข่ายนำร่องของโครงการวิจัยจาก 14 แห่ง เป็นโรงเรียนเป้าหมายที่จะไปร่วมออกค่ายพัฒนา ทั้งนี้ทีมวิจัยจะพิจารณาโครงการของแต่ละชมรมที่เสนอมา ที่มีเป้าหมาย/วัตถุประสงค์เดียวกับทางโครงการวิจัยฯ อันจะนำไปสู่การทำงานไปในทิศทางเดียวกันซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบของการระบุวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่า “นักเรียนในโรงเรียนได้อะไร” และ “ผู้ทำกิจกรรมได้อะไร” ซึ่งถ้าโครงการไหนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย LLEN ทางทีมวิจัยก็จะเข้าไปร่วมด้วย

ในการสร้างเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยนั้น ทางทีมวิจัยของโครงการได้ประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและหาแนวทางในการผลักดันเครือข่ายไปสู่การปฏิบัติจริง สุดท้ายได้ข้อสรุปว่าจะเริ่มต้นจากการศึกษา “ฐานทุนเดิม” ในการทำกิจกรรมของเครือข่ายต่างๆ ในมหาวิทยาลัยตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สรุปการออกค่ายกิจกรรมชมรมนักศึกษา ภาคปกติ

ที่	ชื่อชมรม	สถานที่	ประธานชมรม	อาจารย์ที่ปรึกษา
1	ชมรมยุวชน สร้างสรรค์พัฒนาฯ	โรงเรียนบ้านวังหิน ต.เพิ่มพูนทรัพย์ อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี	น.ส.จฑารัตน์ เอียดเกื้อ	อ.เสาวนีย์ กฤตชญากุล
2	ชมรมจิตอาสา	โรงเรียนบ้านยูงทอง ต.อ.ปัน อ.พระ แสง จ.สุราษฎร์ธานี	นายสรวิทย์ ฤทธิพรัด	ดร.วัฒนา รัตนพรหม
3	ชมรมนักศึกษาวิชา ทหาร	โรงเรียนวัดพสุศรี ต.พสุไทร อ.บ้านตาขุน จ.สุราษฎร์ธานี	นายไพโรจน์ งามประดิษฐ์	นายวรวิมล ห้วยาเส็ม
4	ชมรมนิเทศศาสตร์อาสา พัฒนาฯ	โรงเรียนตชด. บ้านกอบเตย ต.คลองพา อ.ท่าชนะ จ.สุราษฎร์ธานี	นายภาณุพงศ์ ทองชล	อ.ทศพร จินดาวรรณ
5	ชมรมไฟฟ้าสัมพันธ์	โรงเรียนบ้านควนมหาชัย ต.ควนศรี อ.บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี	นายณัฏฐ์วัฒน์ แท้มจันทร์	อ.ไกรสร สาริษา
6	ชมรมคนสร้างสรรค์ สานฝันฯ	โรงเรียนวัดนิลาราม ต.บ้านยาง อ.คีรีรัฐนิคม จ.สุราษฎร์ธานี	นายธีระยุทธ ขาวศิริ	อ.สมปราชญ์ วุฒิจันทร์
7	ชมรมคอมพิวเตอร์ สัมพันธ์	โรงเรียนบ้านห้วยไทร อ.เมือง จ.ตรัง	นายธีรพงศ์ นำพล	อ.กรชูลี สังข์แก้ว
8	ชมรมเยาวชนคน อาสาพัฒนา	โรงเรียนวัดโพธิ์น้อย ต.ตะกุกใต้ อ.วิภาวดี จ.สุราษฎร์ธานี	นายวัชร บัติโยธา	อ.นิรมล เสริมทรัพย์
9	ชมรมอาสาพัฒนา ท้องถิ่น	โรงเรียนบ้านโตนยาง ต.ท่าขนอน อ.คีรีรัฐนิคม จ.สุราษฎร์ธานี	น.ส.วรรณศา โพธิ์สุวรรณ	อ.ธำธี คำแหง
10	ชมรมไอทีสัมพันธ์	โรงเรียนไสใน อ.กาญจนดิษฐ์ จ.สุราษฎร์ธานี	นายธีรภัทร ห่อเพชร	อ.ธนาวิทย์ รัตนเกียรติขจร
11	ชมรมเทคโนโลยีสัมพันธ์	โรงเรียนวัดนทิตมเขต ต.คลองฉนาก อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	นายสรศักดิ์ ฉิมสอาด	นายสมบัติ เพ็งแก้ว
12	ชมรมทรัพย์สัมพันธ์ ศึกษา	โรงเรียนบ้านในเปลว ต.ขนอม อ.ขน อม จ.นครศรีธรรมราช	นายแทนไท มะลิเผือก	อ.ธีรรัตน์ ฐานุโรจน์นันท์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	ชื่อชมรม	สถานที่	ประธานชมรม	อาจารย์ที่ปรึกษา
13	ชมรมปลูกป่าทดแทน	หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำพะ โต๊ะ ต.ปากทรง อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร	นายชนิพงษ์ พิงชาติ	นายสมบัติ เพ็งแก้ว
14	ชมรมทำดีเพื่อพ่อ	สถานีวิจัยเพื่อพัฒนาชายฝั่งทะเลอัน ดามัน	นายพรรษา บุญศรีสวัสดิ์	อ.ชุดิมา ดำรงค์ดีเมธี
15	ชมรมท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	อุทยานแห่งชาติเขาสก อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี	น.ส.อาภาภา ภูริปริญญา	อ.กฤษณะ ทองแก้ว
16	ชมรมรักษ์ไทย	ศาลาประสานใจ มรส.	น.ส.ปัทมา ประทุมสุวรรณ	อ.อัชนา ปลอดแก้ว
17	ชมรมมุสลิมสัมพันธ์	หมู่บ้านกำพวน ต.กำพวน อ.สุข สำราญ จ.ระนอง	นายเปาชัน นิจะ	อ.อาดือนา นิโด
18	ชมรม Math Spirit	โรงเรียนบ้านประตูลึก ต.ไทรโสภา อ.พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี	น.ส.เสาวลักษณ์ ระดมกิจ	อ.ธนนต์ ก่อเกียรติสกุล

จากการศึกษาพบว่า มีอาจารย์และนักศึกษาในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยที่รวมตัวกันทำกิจกรรมในรูปของชมรมโดยมีเป้าหมายอยู่ที่การช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนและส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาในด้านกายภาพ เช่น ทาสีอาคารเรียน ซ่อมไฟในโรงเรียน และการสร้างห้องสมุด ฯลฯ

ในขณะที่อาจารย์และนักศึกษาคณะครุศาสตร์ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักก็มีการจัดกิจกรรมค่ายทางวิชาการเป็นหลัก เช่น ค่ายคณิตศาสตร์ ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายภาษาอังกฤษ ค่ายรักการอ่าน ฯลฯ

ความช่วยเหลือของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพเบื้องต้นของโรงเรียนทำให้พบปัญหาด้านกายภาพที่มีผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนคือโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงทำให้มีความขาดแคลนในด้านต่างๆ มากมาย รวมถึงเรื่องการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียน ซึ่งส่วนหนึ่งต้องเดินไปเรียน และบางส่วนต้องรอให้ผู้ปกครองเลิกกรีดข่างแล้วจึงไปส่งซึ่งพบว่าบางครั้งนักเรียนไปถึงโรงเรียนไม่ทันเวลา และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมที่โรงเรียนจัดก่อนการเข้าแถว และนอกจากนี้ผู้ปกครองมองว่าเป็นภาระในการต้องไปรับส่ง อีกทั้งผู้ปกครองมีทางเลือกอื่นคือ การส่งลูกหลานไปเรียนโรงเรียนที่มีความพร้อมในการรับส่งนักเรียน ซึ่งปัจจัยนี้เป็นเหตุผลหนึ่งของการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานไปเรียนนอกพื้นที่ประการหนึ่ง ดังนั้นทางทีมวิจัยจึงได้ประสานกับมหาวิทยาลัยในการบริจาครถจักรยานแก่โรงเรียนในโครงการวิจัยทั้ง 13 โรงเรียนๆ ละ 10 - 15 คัน

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ มีความสำคัญกับการเรียนการสอนทุกระดับ ทุกพื้นที่ รวมถึงเยาวชน/นักเรียนผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งในสภาพพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลความเป็นชุมชนเมือง กอปรกับการเข้าไม่ถึงสื่อดังกล่าวของผู้ปกครอง โรงเรียนนับเป็นแหล่งเรียนรู้หนึ่งด้าน ICT ที่สามารถสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ และเปิดมุมมองใหม่ๆ แหล่งสืบค้นความรู้ใหม่ๆ ให้แก่นักเรียน ซึ่งจากการลงพื้นที่พบว่าโรงเรียนมีความพร้อมในเรื่องการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (ใช้ในการติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่ฯ) แต่ยังขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะมาเสริม

ด้านการเรียนการสอน ทางทีมวิจัยจึงได้ประสานกับทางมหาวิทยาลัยเพื่อบริจาคคอมพิวเตอร์แก่โรงเรียนที่มีความขาดแคลน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านควนรา และโรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนละ 5 เครื่อง

1.3 การประชุมหาความร่วมมือเครือข่ายภายนอกและภาคีที่เกี่ยวข้อง

การนัดประชุม ทางทีมวิจัยได้นัดประชุมภาคีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่น นักธุรกิจผู้เลี้ยงกุ้ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทักษิณ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

ประเด็นการประชุม ชี้แจงรายละเอียดและแนวทางการดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อขอความร่วมมือและชี้แจง และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการสร้างเครือข่าย การจัดตั้งแกนนำเครือข่ายภายนอกในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการทำงาน อันจะนำไปสู่การขยายเครือข่ายแกนนำ และเชื่อมโยงกับภาคีอื่นๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลที่ได้รับจากการประชุม จากการประชุมเครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนตั้งแต่ช่วงที่จัดทำข้อเสนอโครงการ ทำให้ได้ข้อสรุปร่วมกันว่า ปัญหาการศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนในสังคมต้องเข้ามาช่วยกันแก้ไข มากกว่าจะปล่อยให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นคนแบกรับ การพัฒนาในเรื่องการศึกษาต้องพยายามคิดในมุมกว้างกว่าที่เคยทำและเคยเป็นอยู่ คือ ต้องพยายามคิดรวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่มากกว่าครู นักเรียน โรงเรียน แต่น่าจะหมายรวมถึงการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการ ชุมชน อปท. สถาบันการศึกษา และภาครัฐหรือภาคธุรกิจที่สนใจเรื่องการศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเครือข่ายสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น (All For Education) และจากการประชุมภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในหลายๆ ครั้งซึ่งได้ข้อสรุปในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีร่วมกันว่า

1. เป้าหมายที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก คือ ค่า NT (National Test) กับ O – NET ต้องเพิ่มขึ้น และค่า NT ที่จะนำมาใช้อ้างอิงต้องเป็น NT ของโรงเรียนขนาดเล็กเท่านั้น ไม่ใช่ค่า NT เหมารวมของทั้งหมด เพื่อผลการศึกษาที่ได้สามารถสะท้อนความเป็นจริงมากที่สุด

2. ในเฟสแรก (สำคัญที่สุด) ต้องให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเจ้าภาพเนื่องจากองค์กรดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ ทั้งในเรื่องสุขภาพ ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย รวมถึงการศึกษาด้วย ให้ตระหนักว่าเขาคือเจ้าของโรงเรียน ขณะนี้นับเป็นโอกาสเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกือบทั้งหมดกำลังให้ความสำคัญกับภาคการศึกษา ดังนั้น term ต้องดูดีๆ และควรฉกฉวยโอกาสใช้ความสัมพันธ์ของอาจารย์ชักชวนองค์กรดังกล่าวมาร่วมพูดคุยทำความเข้าใจแล้วมีส่วนร่วมทำงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจมาเป็น key man ในการชักชวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วร่วมพบปะพูดคุยปรับความคิด และขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. แผนการพัฒนาห้องสมุด ต้องเป็นห้องสมุดที่ทำให้ค่า NT เพิ่มขึ้น เนื้อหาของหนังสือที่จะนำมาวางในห้องสมุดต้องสอดคล้องกับค่า NT (วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย) และ

ต้องเน้นในด้านการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากปัจจุบันเด็กรู้หนังสือและอ่านหนังสือเพื่อสอบเข้า (Entrance) เท่านั้น แต่ยังไม่มีการฝึกทักษะในการคิด วิเคราะห์

4. ด้านการพัฒนาครู ที่ผ่านมา เรื่อง Competency ค่อนข้างลำบาก เพราะปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กมีอยู่ 2 เรื่อง คือ ครูไม่มีความสามารถและอีกกลุ่มหนึ่งคือครูที่มีความสามารถ แต่ภารกิจหนักคือสอนทุกวิชา ทุกช่วงชั้น สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาครูที่มีความสามารถคือ ต้องดูว่าครูมีใจหรือไม่ ร่วมด้วยกับการพัฒนาหรือไม่ “ต้องดีใจครูให้แตก” เคยมีกรณีตัวอย่างคือ การมีแนวคิดจะยุบรวมโรงเรียน 2 โรงเรียน เข้าด้วยกัน มีแบ่งช่วงชั้นแล้วให้ครูหมุนเวียนกันสอนระหว่าง 2 โรงเรียน ในขณะนั้นทุกฝ่าย ทั้งกำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหาร เขตการศึกษา คณะกรรมการการศึกษา เห็นพ้องต้องกัน แต่ครูผู้สอนไม่เห็นด้วย เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายอย่าง ครูจึงนับเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ทั้งนี้ครูต้องรับภาระสูงเนื่องจากต้องทำตามคำสั่งผู้บริหารซึ่งรับคำสั่งมาจากส่วนกลางอีกทีหนึ่ง บางครั้งเกิดการสับสนเนื่องจากต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา จากความไม่นิ่งของนโยบายรัฐบาลที่มีการปรับเปลี่ยนชุดรัฐบาลอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ครูเกิดการเบื่อหน่าย ดังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเชิญครูมาพูดคุยแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการจัดการกับทรัพยากรที่อยู่ในโรงเรียนในเขตพื้นที่ ภายใต้ความต้องการที่แท้จริงของครู ทั้งนี้ต้องให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม และไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระที่เขาต้องรับผิดชอบเหมือนที่ผ่านมา

5. โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนคละชั้น ครูต้องเป็นครูรูปแบบใหม่ ต้องมี general practice คือ สามารถสอนได้ทุกวิชาแต่ไม่ต้องลึก และสามารถถ่ายทอดและสร้างความเข้าใจให้กับเด็กได้

6. ภาษาอังกฤษควรเปลี่ยน Out-source ใช้วิธีการสอนโดยการใช้สื่อ อัดเสียงครูฝรั่ง ในการช่วยสอนเด็ก จะช่วยในเรื่องสำเนียง ภาษา แทนการใช้ครูสอน ส่วนเวลาที่เหลือ ครูสามารถสอนวิชาอื่นได้ ทั้งนี้สื่อหรืออุปกรณ์ในการสอนอาจขอให้ภาคเอกชนช่วย

7. วิชาวิทยาศาสตร์ วิธีการคือ หาอาสาสมัครเข้าไปช่วยสอน เช่น วิชาชีววิทยาอาจขออาสาสมัครที่อยู่ในสายอาชีพนี้ที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ หรือสื่อที่ใช้ในการสอน เช่น กล้องจุลทรรศน์ อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ และมีความสนใจแล้วไปผูกโยงกับสิ่งที่เด็กเรียนในบทเรียน ซึ่งทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ต้องพาเด็กไปดูแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งเป็น “แหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมทักษะ” ในการพาเด็กไปดูในแต่ละครั้งแต่ละที่ ครูต้องมีเป้าหมายว่าอยากให้เด็กรู้อะไร สอดคล้องกับวิชาใด และแหล่งเรียนรู้ที่แนะนำให้เข้าไปศึกษา เช่น ด้านค้าขาย โรงงานที่เกี่ยวข้องเทคโนโลยีใหม่ๆ

8. ด้านการเคารพเชื้อพัง จริยธรรม อย่างกว้างมาก มองให้สอดคล้องกับเวลาที่เรามีอยู่อย่างจำกัด มีฉะนั้น NT จะโหว่ สำหรับวิชาเสริมทักษะ เช่น การรำ ดนตรี กีฬา ต้องไม่ปิดกัน เช่น ถ้าต้องการให้รู้เรื่องดนตรี ต้องให้เด็กรู้จักฟัง ฟังให้เพราะ และรู้ว่าเพลงนี้ต้องใช้เครื่องเล่นอะไร และทำไมต้องใช้ดนตรีชนิดนี้น่าจะมีประโยชน์กว่า อาจจัดให้วิชาเหล่านี้อยู่ในรูปของชมรมก็ได้ อยากให้เด็กเล่นอะไรเป็นขึ้นอยู่กับความถนัดและโอกาสของเด็ก ถ้าเห็นแล้วว่าเด็กมีความถนัดแต่ไม่มีโอกาส ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจเข้าไปช่วยสร้างโอกาสให้แก่เด็ก

9. ด้านปัจจัยอื่นจากส่วนกลาง เช่น นโยบายต่างๆ ที่เข้ามาโดยผ่านผู้อำนวยการเขต ผู้อำนวยการเขตต้องร่วมด้วยกับโรงเรียนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยอยู่ในระหว่างการดำเนินการโครงการต้องไม่มีการโยกย้ายครูหรือผู้บริหารโรงเรียน

10. เครือข่ายเอกชนที่จะร่วมด้วยต้องผ่านกรรมการโรงเรียนหรือกรรมการเขต โดยการขอแนวคิดหรือความคิดเห็นในสิ่งที่เครือข่ายเอกชนดังกล่าวสามารถช่วยเหลือได้ในรูปแบบหรือบทบาทของเอกชนเอง ถ้าต้องการช่วยอย่างไรได้บ้าง บางอย่างที่ต้องการใช้งบประมาณสูง บางครั้งองค์กรดังกล่าวพร้อมที่จะสนับสนุนแต่ต้องทำให้เขาเห็นว่าสิ่งที่เขาลงทุนไปได้ผลจริงๆ

11. ต้องสร้างความเชื่อให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กอันเป็นเป้าหมายของโครงการ และที่สำคัญ เพื่อประโยชน์ของครูเอง โรงเรียนของครู หรือขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นท้องถิ่น ไม่ใช่เพื่อโครงการวิจัยเอง “เราอยากพัฒนาให้คุณเป็นแบบนี้ คุณเห็นและร่วมด้วยหรือไม่ แต่เราทำได้ไม่หมด ส่วนที่เราอยากได้จากคุณ คือ สิ่งดังต่อไปนี้ทำให้เราได้หรือไม่”

12. การศึกษาบางครั้งมีบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน เช่น เด็กสายตาสั้น สมาธิสั้น หรือเด็กพิเศษ ต้องอาศัยกลุ่มแพทย์ พยาบาลที่มีความรู้เข้ามาช่วย ดังนั้นต้องไปหากลุ่มนี้เข้ามา ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ต้องให้หมดจริงๆ เพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนรู้แก่เด็ก ตัวอย่างเรื่องสุขภาพ ในช่วงที่ผ่านมามีองค์กรหลายองค์กรที่เข้ามาดูแล เช่น เด็กที่สายตาสั้นมีองค์กรที่ทำเรื่องนี้ต่อเนื่องติดต่อกันมาหลายปีคือ สโมสรโลออน ที่มีโครงการพิทักษ์สายตา ซึ่งโรงเรียนมีเด็กสายตาสั้นแต่ไม่รู้ตัวจึงได้นำเครื่องวัดสายตาไปวัด พบว่าสั้นมากจึงได้เข้าไปช่วยเหลือทันที หรือเรื่องเครื่องแต่งกาย มีสโมสรนิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สุราษฎร์ธานีกับกองบิน (ที่ใช้กองบินเนื่องจากกองบินมีเครือข่ายวิทยุ เครือข่ายสถานีกองบิน) ร่วมกันมอบ จักรยานสำหรับคนที่อยู่บ้านไกล รองเท้า เสื้อผ้าแก่นักเรียนในถิ่นทุรกันดาร เหล่านี้ เป็นต้น

13. ครูอาสาทั้งต่างชาติ และคนไทย ปัจจุบันในแต่ละปีมีครูที่เกษียณเยอะ และพอจะมีพลังกายพลังใจอยู่ ดังนั้นเรามีวิธีการอย่างไรที่จะชักชวนเขาเหล่านั้นมาช่วยเสริม

14. ในการคัดกรองโรงเรียนให้เหลือเพียง 15 โรงเรียน อันแรกที่เราเห็นคือ เนื่องจากความหลากหลายของสายอาชีพผู้ปกครองซึ่งมีทั้ง คนสวน ประมง คนที่ทำการค้ามากๆ จากข้อมูลตัวเลขจะเห็นว่า เขต 2 และ เขต 3 มีการกระโดดกันมากกับเขต 1 เพราะอาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่ของผู้ปกครองมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกคือครู โดยพิจารณาจากความพร้อม เพราะครูบางคนที่ไม่สอนในแหล่งพื้นที่ลำบากต้องอยู่สอนเพื่อรออายุราชการที่สามารถโยกย้ายได้ และไม่มีใจที่จะอยู่แล้ว ส่วนที่สองคือ อบต. ต้องเป็น อบต. ที่สนใจในด้านการศึกษา และพร้อมที่จะเข้าร่วมดำเนินการโครงการไปด้วยกันจริงๆ

15. ในการเข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนแต่ละโรงเรียน (โดยภาคเอกชน) จะต้องลงลึกในรายละเอียด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่หน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือ เนื่องจากการตัดสินใจเข้าไปช่วยเหลือของภาคเอกชนต้องได้ผล และคุ้มค่าจริงๆ

16. โครงการจะทำให้ สกว. เห็นและเข้าใจว่าเรื่องที่เราจะให้เด็กภูมุนั้นมากมาย แต่ ณ เวลานี้ ณ เด็กในวัยนี้ เวลาที่เรามีเท่านี้ เราเลือกเฉพาะเรื่องนี้ให้เด็กรู้ ให้เด็กฉันทในด้านวิชาการได้อย่างไร

ซึ่งในอดีตจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีกลุ่มผู้ให้ความสนใจเรื่องการศึกษาของเด็กนักเรียนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีคุณลุงสัมพันธ์ เชาวนปริชา เป็นผู้ริเริ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มดังกล่าว จากประสบการณ์ในการรวมกลุ่มครั้งนั้น ทำให้ได้เรียนรู้ว่าทุกภาคส่วนต้องมาช่วยกันดูแลเรื่องการศึกษา เพราะถ้าการศึกษาสุราษฎร์ธานีเข้มแข็งจังหวัดสุราษฎร์ธานีเข้มแข็ง ประเทศก็เข้มแข็งเช่นกัน

ประกอบกับเรามีโครงการวิจัย “การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี” (LLEN) ซึ่งจะเป็นโครงการที่มาหนุนเสริมและร่วมดำเนินการ “สานฝันของคุณลุงสัมพันธ์” ให้เป็นจริงต่อเนื่องและยั่งยืน และทั้งหมดนี้จึงนำไปสู่การจัดตั้งเครือข่าย “ต้นกล้าปัญญา” ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นที่ปรึกษาเครือข่าย มีนพ.บรรจบ มานะกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทักษิณเป็นประธานเครือข่าย และมีผศ.ดร.ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล หัวหน้าทีมวิจัย LLEN สุราษฎร์ธานีเป็นเลขานุการเครือข่าย

โดยมีเป้าหมายที่คุณภาพการศึกษาของนักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ตั้งแต่หน่วยงานต้นสังกัดทั้งในส่วนกลางและในเขตพื้นที่การศึกษา สถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและผลิตครู ตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาและปณิธานของเครือข่ายต้นกล้าปัญญาที่ว่า “Never Child Left Behind” : “เราจะไม่ทิ้งเด็กคนไหนไว้ข้างหลัง” ซึ่งกิจกรรมหลักของเครือข่ายต้นกล้าปัญญามีดังนี้

1. ร่วมประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่ายเดือนละ 1 ครั้ง

2. ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา

3. ให้คำปรึกษาและร่วมกิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการ LLEN

3.1 กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

3.2 กิจกรรมเรียนรู้ผ่านงานดาวเทียมโรงเรียนไกลกังวล

3.3 กิจกรรมพัฒนาครูและนักเรียน

3.4 กิจกรรมสร้างเครือข่ายเพื่อยกระดับโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ร่วมให้การระดมการสนับสนุน “ทรัพยากร” จากภาคีที่สนใจการศึกษา เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการประชุมเครือข่ายต้นกล้าปัญญา ทำให้ได้ข้อสรุปในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานีว่าสิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างมากของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในขณะนี้คือ เยาวชน ซึ่งทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา กำลังมุ่งเป้าไปที่การศึกษาของเยาวชน และภาคเอกชนก็เป็นห่วงเรื่องเยาวชนไม่น้อย โดยเฉพาะนักธุรกิจที่พอจะช่วยตนเองได้แล้ว จะยื่นมือมาช่วยเหลือโรงเรียน หรือภาคการศึกษา ที่แล้วมาเอกชนให้การสนับสนุนก็จริงแต่จะให้ในลักษณะของปริมาณมากกว่า และที่ผ่านมามีการช่วยเหลือยังไม่ทิศทาง เป็นเบี้ยหัวแตกส่วนใหญ่ ประเด็นคือตอนนี้เราจะทำอะไร ในเมื่อเรารู้แล้วว่าโจทย์คือการศึกษายาวชน ถึงเวลาแล้วที่ชาวสุราษฎร์ธานีจะมองถึงอนาคตของเยาวชนสุราษฎร์ธานี ซึ่งจำเป็นที่ต้องเน้นการร่วมมือกันเป็นสำคัญ

การสร้างเครือข่ายเป็นหนทางหนึ่งที่จะรวมเอาทั้งภาครัฐ และเอกชนมาทำงานร่วมกัน ลงเรือลำเดียวกัน แล้วพายไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้แต่ละองค์การอาจมีนโยบายในการพัฒนาอยู่แล้ว อาจเป็นการสร้างโอกาสในการเชื่อม และประสานมือกัน แต่ต้องให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการด้วยตัวเอง องค์การหนุนเสริมอื่นๆ ทั้งภาครัฐก็ดี หรือเอกชนจะคอยอยู่เป็นทาบหลัง มิฉะนั้นโรงเรียนจะไม่ได้โตด้วยตัวเอง และไม่ได้เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะหันหน้าเข้าหากัน โดยภารกิจเริ่มแรกของการทำงานที่จะเดินไปด้วยกันคือการระดมความคิด ปรัชญาหารือกัน ซึ่งในประเด็นปัญหาและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กมีสาระสำคัญดังนี้

1. ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สำคัญคือ ด้านการบริหารจัดการ และการจัดการการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นในการทำกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ ต้องสะท้อนว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร โจทย์ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาที่สำคัญคือต้องศึกษาระบบการบริหารของผู้บริหาร การที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีแนวคิดที่จะพัฒนาจะทำให้การแก้ปัญหาต่างๆ ไม่ประสบความสำเร็จ ปัญหาของโรงเรียนไม่ใช่เพียงแค่การขาดอุปกรณ์ ขาดบุคลากร แต่อยู่ที่การบริหารจัดการของผู้บริหาร การเพิ่มจำนวนขึ้นของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นผลหนึ่งที่สืบเนื่องมาจากการจัดการศึกษาของชาติ ที่นอกเหนือจากอัตราการเกิดที่ลดลงแล้ว ซึ่งจะเห็นว่าเป้าหมายคือต้องการให้นักเรียนที่เก่งมาอยู่รวมกัน เป็นที่มาของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งที่จะพัฒนานักเรียนในด้าน 1) เกرد และผลการสอบของเด็ก 2) การอ่าน เด็กมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนหรือไม่ 3) การคิดวิเคราะห์ 4) การฝึกทักษะการปฏิบัติ เพราะถ้ามีปัจจัย 4 นี้ เด็กจะมีคุณภาพ เมื่อเด็กมีคุณภาพ เกิดการไหลของนักเรียนไปยังสถาบันศึกษานั้นๆ โดยไม่คำนึงว่าจะอยู่ไกลหรือใกล้ การที่เอกชนมีจุดแข็งด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ แต่กลับกลายเป็นข้อจำกัดของโรงเรียนรัฐบาล ค่านิยมในการย้ายบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนเอกชนของผู้ปกครองนั้นจึงเกิดขึ้น เหตุผลหนึ่งคือการประชาสัมพันธ์ตัวเองโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนเอกชน ดังนั้นหากจะพัฒนาคุณภาพพระดบไหนก็ตามอยากให้โรงเรียนกับครูช่วยกันคิด และไม่ใช่มานั่งดูปัญหาเก่าใหม่ แต่ต้องอยู่ที่ข้อมูลทั้งเบื้องต้น และข้อมูลเชิงลึกของโรงเรียน การศึกษาบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนว่ามีสภาพการดำเนินงานอย่างไร มีปัญหาอะไรที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนนั้นๆ บ้าง แนวคิดของผู้บริหารเป็นอย่างไร และปัญหาของโรงเรียนจริงๆ ไม่ใช่ปัญหาของของผู้บริหาร หรือครูคนใดคนหนึ่งมานั่งคิดเองแค่นั้น แต่ต้องเป็นปัญหาที่มาจากผู้บริหาร ครู นักเรียน ตลอดจน ผู้ปกครอง และชุมชน มาร่วมกันคิด เพราะปัญหาที่มีอยู่ในขณะนี้คือ ผู้บริหารคิดเอง แล้วให้เด็ก หรือครูทำ ไม่ใช่ปัญหาที่ให้เด็ก หรือครูช่วยกันคิด และสิ่งที่สะท้อนออกมาไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาที่แท้จริง การได้มาซึ่งข้อมูล/ปัญหาของโรงเรียนจำเป็นต้องมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีระดับปัญหาในระดับใด ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่สรรสร้างขึ้นมาจากการคิด และความร่วมมือกันของทุกคนโรงเรียนเอง และหากเป็นไปได้ผู้บริหารต้องคิดระบบที่ถาวรในการพัฒนาองค์กร ถึงแม้มีการโยกย้ายบุคลากรแล้วองค์กรก็ยังอยู่ได้ ในขณะเดียวกันการดึงเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้โอกาสประสบความสำเร็จมีมากขึ้น เมื่อครูประสบความสำเร็จ ครูจะทุ่มเท นักเรียนก็จะทำงานจริงๆ เพราะ out – put ที่เราต้องการคือนักเรียนมีประสิทธิภาพ การใช้วิธีการสอนแบบคละชั้น หรือยุบรวม ไม่ได้เป็นวิธีการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก แต่เป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหาจำนวนครู และเด็กนักเรียนไม่เพียงพอเท่านั้นเอง

2. กิจกรรม “นิสัยรักการอ่าน” ครูต้องเป็นเพื่อนอ่านหนังสือกับเด็ก เพื่อครูสามารถไปคุยกับเด็กได้ ยกตัวอย่างของเมืองนอก กิจกรรมด้านการอ่านหนังสือ นักเรียนจะเป็นผู้เลือกเรื่องที่จะอ่าน จากรายการหนังสือที่อาจารย์ทำมาให้ หากตกลงกันว่าเล่มนี้เราจะอ่าน เชคสเปียร์ ในทุกคาบของวิชาแนะแนว ครูและนักเรียนจะมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น ประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้คืออะไร ซึ่งอยู่ในรูปการช่วยกันเล่านิทาน ดังนั้นหากเด็กได้มีโอกาสเลือกหนังสือเอง เด็กจะกระตือรือร้นที่จะอ่าน หรือ อาจมีหนังสือจำนวนหลายเล่ม แต่ละคนอาจเลือกแต่ละเล่มที่ตนสนใจไปอ่าน หลังจากนั้นก็นำมาเสนอหนังสือเล่มที่ตนอ่าน ซึ่งจะนำเสนออย่างไรให้นักเรียนคนอื่นรู้สึกอยากอ่านหนังสือเล่มนั้น ซึ่งก่อนหน้าที่จะมีโปรแกรมลักษณะนี้นั้น ครูจะแนะนำหนังสือให้เด็ก แต่พบว่าเด็กไม่อ่าน เพราะไม่ใช่เรื่องที่เขายากอ่าน จากการดำเนินการด้านห้องสมุดของโรงเรียนแต่ละแห่งที่ผ่านมา เช่น การคัดเลือกรายการในการซื้อหนังสือ หรือการส่งเสริมการอ่านหนังสือ (เป็นชั่วโมง) ไม่ได้มาจากความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน แต่การเลือกซื้อหรือเลือกอ่านมาจากการตัดสินใจของครูทั้งสิ้น ยังคงขาดการบริหารจัดการภายใต้ข้อมูลของนักเรียน

ยกตัวอย่างโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี นักเรียนในโรงเรียนยืมหนังสือเทอมละ 8,000 คน ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นตัวเลขที่มากพอ ซึ่งหากจะมองกันจริงๆ พบว่าในจำนวนนักเรียน 1,700 คน เฉลี่ยแล้วนักเรียนยืมหนังสือเพียงประมาณ 3 % ดังนั้น การของบประมาณมาเพื่อปรับปรุงห้องสมุด หรือจัดซื้อหนังสือไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาที่แท้จริง วิธีการแก้ปัญหาของโรงเรียนดังกล่าวคือ ขมวดปัญหา โดยการสอบถามนักเรียน พบว่า ปัญหาของห้องสมุดคือ 1) หนังสือน้อย 2) หนังสือเก่า 3) การบริการไม่ดี 4) อยู่ไกลห้องสมุด 5) ครูไม่ส่งเสริมการใช้ ซึ่งการใช้งบประมาณในการพัฒนาเป็นห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติไม่ได้เป็นวิธีการในการแก้ปัญหาแต่อย่างใด และหนังสือที่ซื้อมาในห้องสมุดเป็นหนังสือที่เด็กไม่ต้องการอ่าน เช่น หนังสือสกุลไทย คู่มือคู่มือ เป็นต้น และได้มีแนวทางในการแก้ปัญหา คือ การทำแบบสอบถาม หรือ ไปงานให้นักเรียนไปหารายชื่อหนังสือที่เด็กอยากอ่าน ให้สำรวจว่าหนังสือดังกล่าวอยู่ร้านไหน ราคาเท่าไร หลังจากนั้นนำรายการหนังสือดังกล่าวมาพิจารณาแล้วสั่งซื้อเข้าห้องสมุด แต่ต้องใช้งบถึง 5 แสนบาท ซึ่งขณะนั้นมีงบประมาณเพียง 2 แสนบาท หลังจากนั้นทางโรงเรียนเริ่มหาความร่วมมือ โดยใช้เครือข่าย คือการเชิญผู้ปกครองมาประชุมเพื่อขอความร่วมมือ แต่การที่ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือได้ เขาต้องรู้ข้อมูลกลยุทธ์ของเราคือ ในวันนัดประชุมผู้ปกครองทางโรงเรียนได้ส่งหนังสือต่างๆ มาแล้วให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละห้องนำไปขาย ผู้ปกครอง นักเรียนคนไหนอยากอ่านเล่มไหนก็จะรีบมาให้ผู้ปกครองตนเองซื้อแล้วบริจาคแก่โรงเรียน ซึ่งในวันนั้นโรงเรียนสามารถขายหนังสือได้กว่า 6 แสนบาท นี่คือการแก้ปัญหาข้อที่ 1 ส่วนข้อ 2 กรณีอยู่ไกลห้องสมุด โรงเรียนจัดทำห้องสมุดเครือข่าย โดยซื้อตู้เหล็กให้แต่ละห้อง คัดเลือกตัวแทนนักเรียน และอบรมนักเรียนเป็นบรรณารักษ์ ทำหน้าที่ในการไปยืมหนังสือจากห้องสมุดใหญ่ ข้อ 3 ครูไม่ส่งเสริม แก้ปัญหาคือ ไปนำแผนการสอนของครูมาวิเคราะห์ มาดูว่าตลอดทั้งเทอมครูสั่งนักเรียนให้เข้าห้องสมุดกี่ครั้ง แล้วหากน้อยสั่งให้ครูสั่งเพิ่ม ข้อ 4 การปรับปรุงด้านการบริการจากเดิมใหม่ วิธีคิดต่างๆ ต้องสะท้อนในการแก้ปัญหา แต่ในการจะแก้ปัญหาต้องมีข้อมูลและสารนิเทศประกอบเป็นสำคัญคือ

1. ในการแก้ปัญหาของแต่ละโรงเรียนอยู่ที่คณะครูยังคิดวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน (treatment) ไม่เป็น แก้ปัญหาไม่ได้อาจเป็นเพราะครูไม่มีประสบการณ์ในการคิดด้วยตนเอง เพราะที่

แล้วมักจะทำตามนโยบาย หรือทำตามที่เขตพื้นที่สั่งการ นี่คือน้ำหนักของเครือข่ายที่จะต้องเข้าไปช่วยโรงเรียนเหล่านั้นในการวางแผน แต่สิ่งทดลองที่จะใส่เข้าไป (treatment) นั้นต้องมีรากงาวมาจากความคิดของเขาและผู้บริหาร และจากข้อมูลบริบทโรงเรียน ดังนั้น วิธีการนั้นสำคัญ ต้องมาจากเขาจริงๆ ซึ่งวิธีการที่จะได้จากเขาจริงๆ ผู้ที่จะเป็น วิทยากรกระบวนการ (facilitator) จึงมีความสำคัญมากๆ สำหรับการเริ่มต้น

2. ผู้มีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความเป็นห่วงด้านการศึกษาของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาก ได้มีการแก้ปัญหาด้านเยาวชนกันหลายครั้งถึงสิ่งที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากหลายๆ ฝ่ายในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำท้องถิ่น และภาคเอกชน เป้าหมายในการแก้ปัญหาในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ต้องให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และแสดงความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เราน่าจะคิดสื่อตัวหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนเชื่อมกับองค์กรส่วนท้องถิ่น เช่น มีข้อมูลอะไรที่จะไปกระทบกับชุมชนนั้น เช่น หากจะให้เด็กสุขภาพดี วิธีการคือ เด็กที่กินอาหารไม่ถูกหลัก อาจจะเนื่องจากพ่อแม่ส่งเสริมในทางที่ผิด เราอาจใช้วิธีการให้ พ่อแม่ และเด็กมาเข้าค่ายร่วมกัน แล้วเข้าฐาน ฐานที่ 1 เข้าซังน้ำหนัก วัดส่วนสูง ของเด็ก แล้วเปิดตารางและให้พ่อแม่ประเมินว่าตอนนี้เด็กที่บ้านกินอยู่อย่างไร ฐานที่ 2 เรื่องคุ้มครองผู้บริโภค ฐานที่ 3 เรื่องโรค ยุงลาย ฯลฯ ต่อจากนั้นให้เจ้าหน้าที่ หรือพยาบาลอธิบายให้ทราบเกี่ยวกับสุขภาพเด็ก แล้วนำไปปฏิบัติที่บ้านโดยพ่อแม่เป็นผู้ประเมิน แล้วเอาคะแนนเหล่านั้น (ตัวอย่าง 20%) มารวมกับคะแนนการสอบที่โรงเรียน เพราะเราต้องการกระตุ้นนักเรียนเนื่องจากต้องการคะแนน ให้เด็กปฏิบัติที่บ้านโดยมีพ่อแม่คอยดูแล เพื่อสร้างกิจกรรมให้นักเรียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ในเรื่องการอ่าน ทำอย่างไรเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนโดยที่พ่อแม่ได้ประโยชน์ อาจจัดประกวดแม่ที่อบรมสั่งสอนลูกดี ซึ่งอยู่ที่โรงเรียนที่จะจัดกระบวนการ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีกิจกรรมอื่นที่สื่อไปในกลุ่มชุมชนของอำเภอนั้น ให้ผู้ปกครอง ชาวบ้าน ผู้ใหญ่ให้เข้ามามีส่วนร่วม

3. การจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ในวงกว้าง หรือการขยายเครือข่ายความร่วมมือไปสู่สถาบันการศึกษาทั่วจังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจมีการจัดกิจกรรมและมอบรางวัล เช่น ผู้บริหารดีเด่น โรงเรียนดีเด่น การโชว์ผลงาน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่กลุ่มโรงเรียนนาร่อง ในที่สาธารณะเช่น ห้างสรรพสินค้า เป็นการประชาสัมพันธ์เครือข่ายซึ่งหลักการนี้ก็ถือเป็นการพัฒนาการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นการจัดการแข่งขันเพื่อการกระตุ้นให้โรงเรียนได้พัฒนาตัวเองโดยให้รางวัล ซึ่งรางวัลเหล่านี้อาจได้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือมูลนิธิที่มีอยู่ในสุราษฎร์ธานีซึ่งดำเนินการด้านการศึกษาอยู่แล้ว

นอกจากนี้สิ่งสำคัญโดยโครงการวิจัยฯ ได้จัดตั้งเครือข่ายที่มีชื่อว่า “เครือข่ายต้นกล้าปัญญา” มีวัตถุประสงค์ด้วยกัน 4 ประการคือ ประการแรก จัดตั้งแกนนำเครือข่ายต้นกล้าปัญญาในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประการที่สอง เพื่อกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการทำงานของเครือข่าย และพัฒนาการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประการที่สาม เพื่อดำเนินการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุราษฎร์ธานีตามกิจกรรมที่เหมาะสม และประการสุดท้าย เพื่อขยายเครือข่ายแกนนำ และเชื่อมโยงกับภาคีอื่นๆ ที่สนใจเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีเป้าหมายคือ

1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรภาคีต่างๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ LLEN สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
 3. ยกระดับการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 4. โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงภายในปี 2555
- สำหรับกิจกรรมของเครือข่ายต้นกล้าปัญญาได้ดำเนินการดังนี้
1. ร่วมประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและติดตามผลการดำเนินงานของเครือข่าย เดือนละ 1 ครั้ง
 2. ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา
 3. ให้คำปรึกษาและร่วมกิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการ LLEN
 - 3.1 กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
 - 3.2 กิจกรรมเรียนรู้ผ่านจานดาวเทียมโรงเรียนไกลกังวล
 - 3.3 กิจกรรมพัฒนาครูและนักเรียน
 - 3.4 กิจกรรมสร้างเครือข่ายเพื่อยกระดับโรงเรียนขนาดเล็ก
 4. ร่วมให้การระดมการสนับสนุน “ทรัพยากร” จากภาคีที่สนใจการศึกษา เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนของครูและพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการดำเนินงานกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชน เครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย เครือข่ายสื่อมวลชน และเครือข่ายภายนอก / ภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เครือข่ายต้นกล้าปัญญา เครือข่ายเยาวชนสร้างสรรค์ เครือข่ายภูมิปัญญา เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายจิตอาสา โดยมีขั้นตอนและผลดำเนินงานดังนี้

1. เครือข่ายและวิธีสร้างเครือข่าย โครงการ LLEN.SRU. สร้างเครือข่ายเขตพื้นที่ และโรงเรียน ชุมชน เป็นเครือข่ายแรก จากนั้นจึงสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนโครงการโดยเชื่อมต่อกับกลุ่มสนใจการศึกษาในจังหวัดจัดตั้ง “เครือข่ายต้นกล้าปัญญา” ถือเป็นเครือข่ายหลักในด้านกำลังความคิดและการสนับสนุนในทุกด้าน ต่อมาจึงสร้างเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย และเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ตลอดจนเครือข่ายด้านสื่อมวลชนในพื้นที่

1.1 เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชนในพื้นที่ 13 โรงเรียน หลังจากได้ดำเนินการโครงการโรงเรียนขนาดเล็ก มา 1 ภาคเรียนผู้บริหารและครูได้เข้าร่วมกิจกรรมกันหลายครั้งมีความสนิทสนมกันมากขึ้น โครงการ LLEN.SRU. ได้สนับสนุนให้อำนาจให้โรงเรียน 13 โรงเรียนในเครือข่ายรวมตัวกัน อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนภายใต้ชื่อเครือข่าย โรงเรียน LLEN.SRU. โดยมี ดร.ทวีลาภ แก้วคงคา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนาควาส เป็นประธานเครือข่าย และนายสุบิล ศรีทองสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอ่างทอง เป็นเลขานุการ ซึ่งมีการประชุมเครือข่าย LLEN.SRU. ครั้งแรก ในวันที่ 11- 12 ตุลาคม 2553 ณ ในเพลาเบย์ รีสอร์ท อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในขณะเดียวกันก็พยายามเสนอแนวทางให้โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มากขึ้นซึ่งก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะชุมชน

และผู้ปกครองในเขตโรงเรียนเครือข่ายได้รับรู้ ได้ร่วมมือกันมากขึ้นในการพัฒนาโรงเรียนไม่เพียงการสนับสนุนงบประมาณหรือแรงงานเพียงอย่างเดียวแต่มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมวางแผนกับคณะผู้บริหารและครูในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในขณะนี้ ชุมชน ผู้ปกครองต่างรู้จักโครงการ LLEN.SRU. เป็นอย่างดี

1.2 เครือข่ายในมหาวิทยาลัย ชมรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย หลังจากโครงการ LLEN.SRU. ได้จัดประชุมเครือข่ายภายใน มหาวิทยาลัยซึ่งได้แก่ ชมรมต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัย ปรากฏว่ามีชมรมอาสาพัฒนา ได้เข้ามาเป็นแนวร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้ไปจัดกิจกรรมออกค่ายอาสา ที่โรงเรียนบ้านปากน้ำ ในช่วงวันที่ 18 – 27 ตุลาคม 2553 โดยทางโครงการ LLEN.SRU.ได้ช่วยประสานเรื่องงบประมาณกับบริษัท Dur Bell ซึ่งเป็นบริษัทในเครือข่ายกระทรวง และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการออกค่ายอาสาเป็นจำนวนเงิน 99,000 บาทในขณะที่ชมรมอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยก็มีโครงการที่ออกค่ายอาสาในลักษณะเดียวกันกับโรงเรียนเครือข่าย LLEN.SRU. ในช่วงเดือน มีนาคม- พฤษภาคม 2554 ในปีหน้า

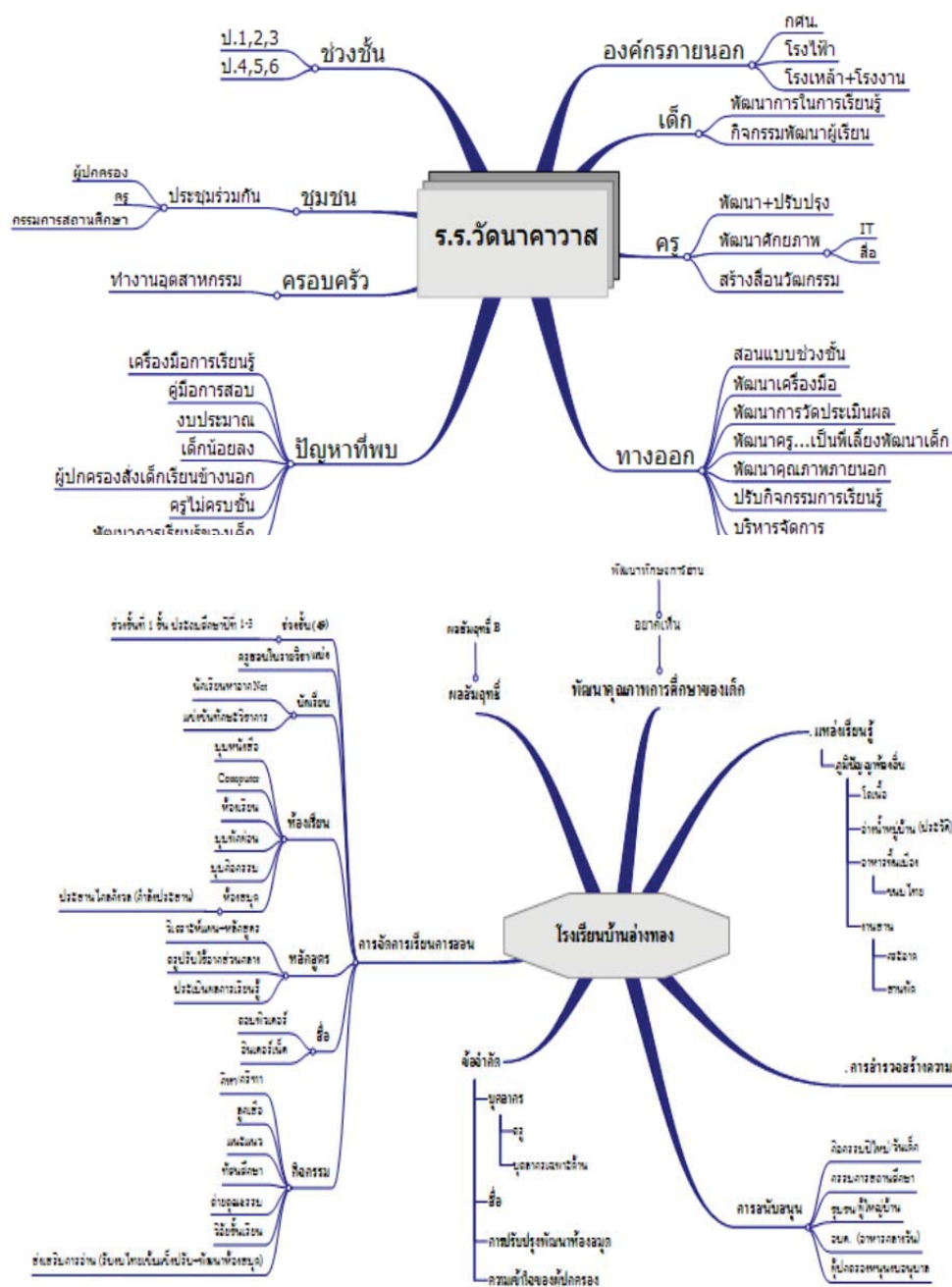
1.3 เครือข่ายภายนอก (ภาคเอกชน) เครือข่ายต้นกล้าปัญญา ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นที่ปรึกษาและมีนายแพทย์บรรจบ มานะกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทักษิณ เป็นประธานเครือข่าย ปัจจุบันมีการประชุมเพื่อรายงาน

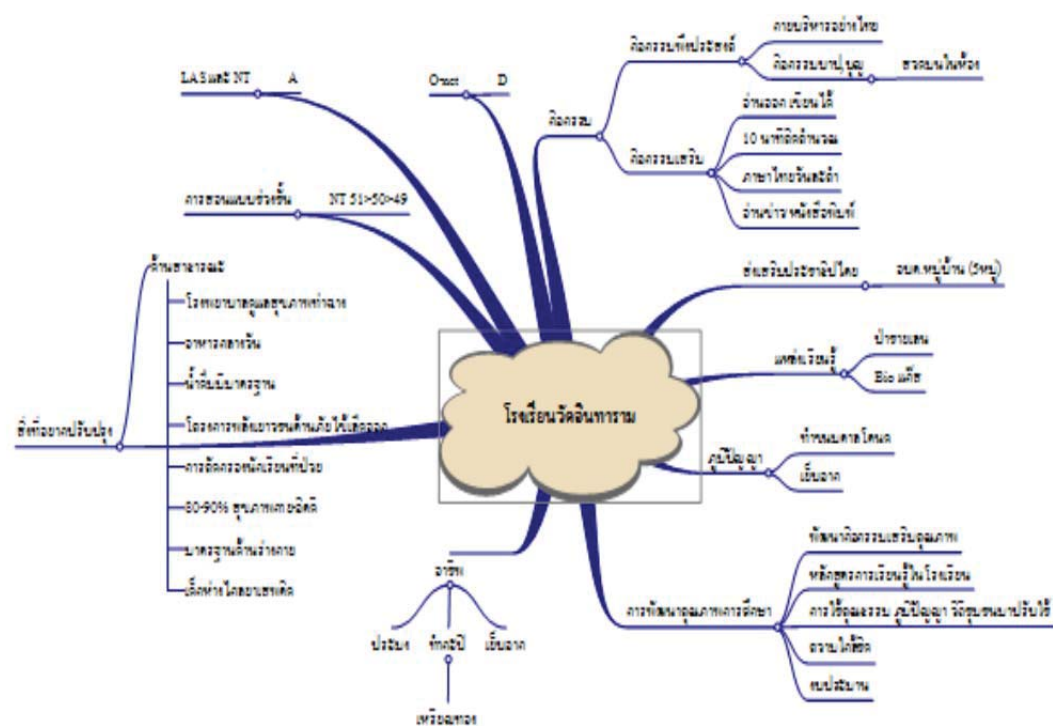
ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ การระดมความคิดเห็นการให้ข้อคิดเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาโครงการ รวมถึงการระดมทุน และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อหนุนเสริม การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการ LLEN.SRU. อย่างต่อเนื่องทุกเดือน

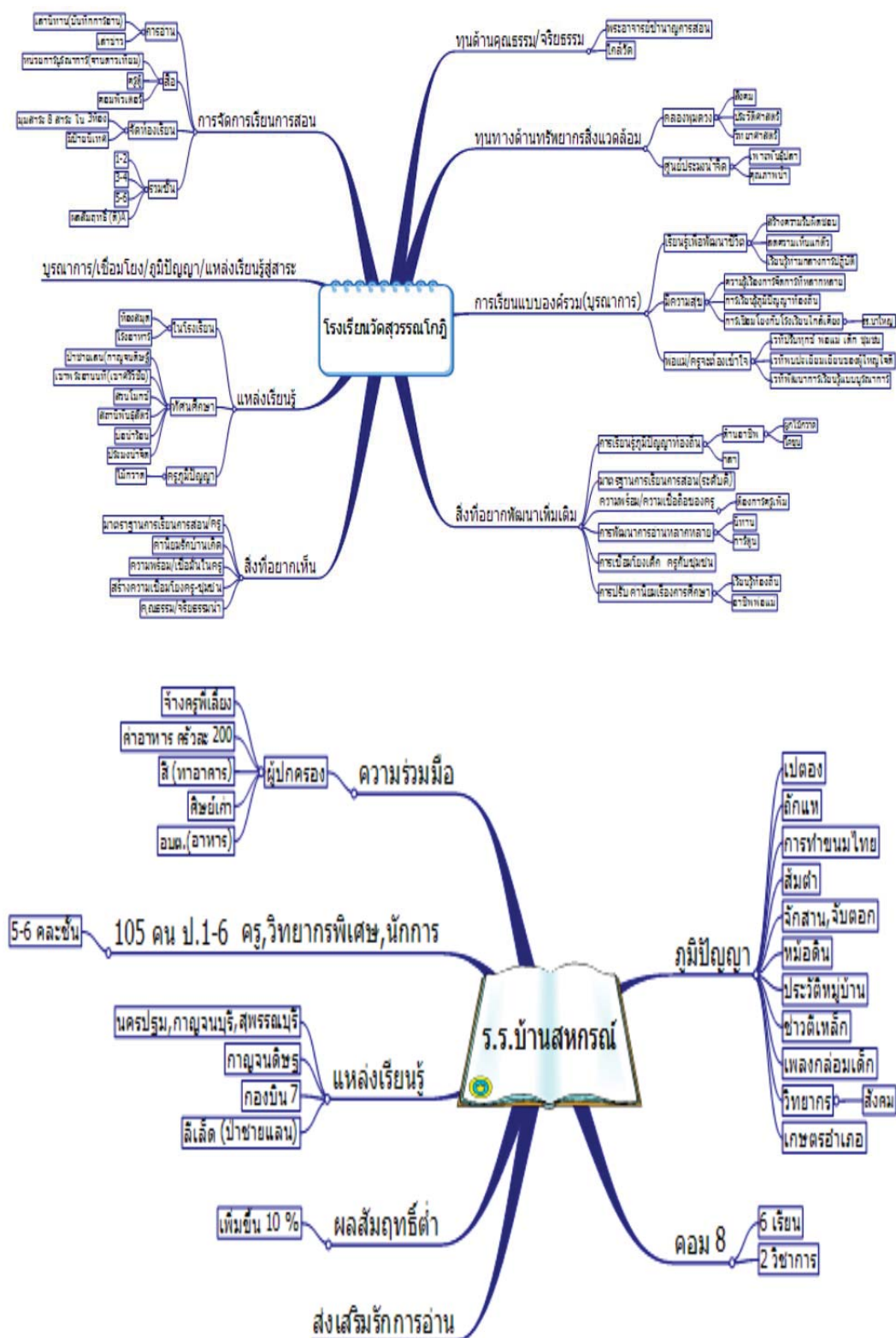
1.4 เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนลีเล็ด/ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง/เขื่อนรัชชประภาและสถานีประมงน้ำจืด ฯลฯ ในขณะนี้ทางทีมวิจัย LLEN.SRU. กำลังสร้างการเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดวงเรียนรู้ ระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น โดยที่ผ่านมา ได้มีการจัดประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นในหลาย ๆ ที่ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี เช่น ป่าชายเลนลีเล็ด ซึ่งทางโครงการ LLEN.SRU.ได้รับความร่วมมือในการจัดค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน หรือศูนย์การศึกษา เศรษฐกิจพอเพียงซึ่งให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดค่ายคณิตศาสตร์ให้นักเรียนของโรงเรียนในเครือข่าย

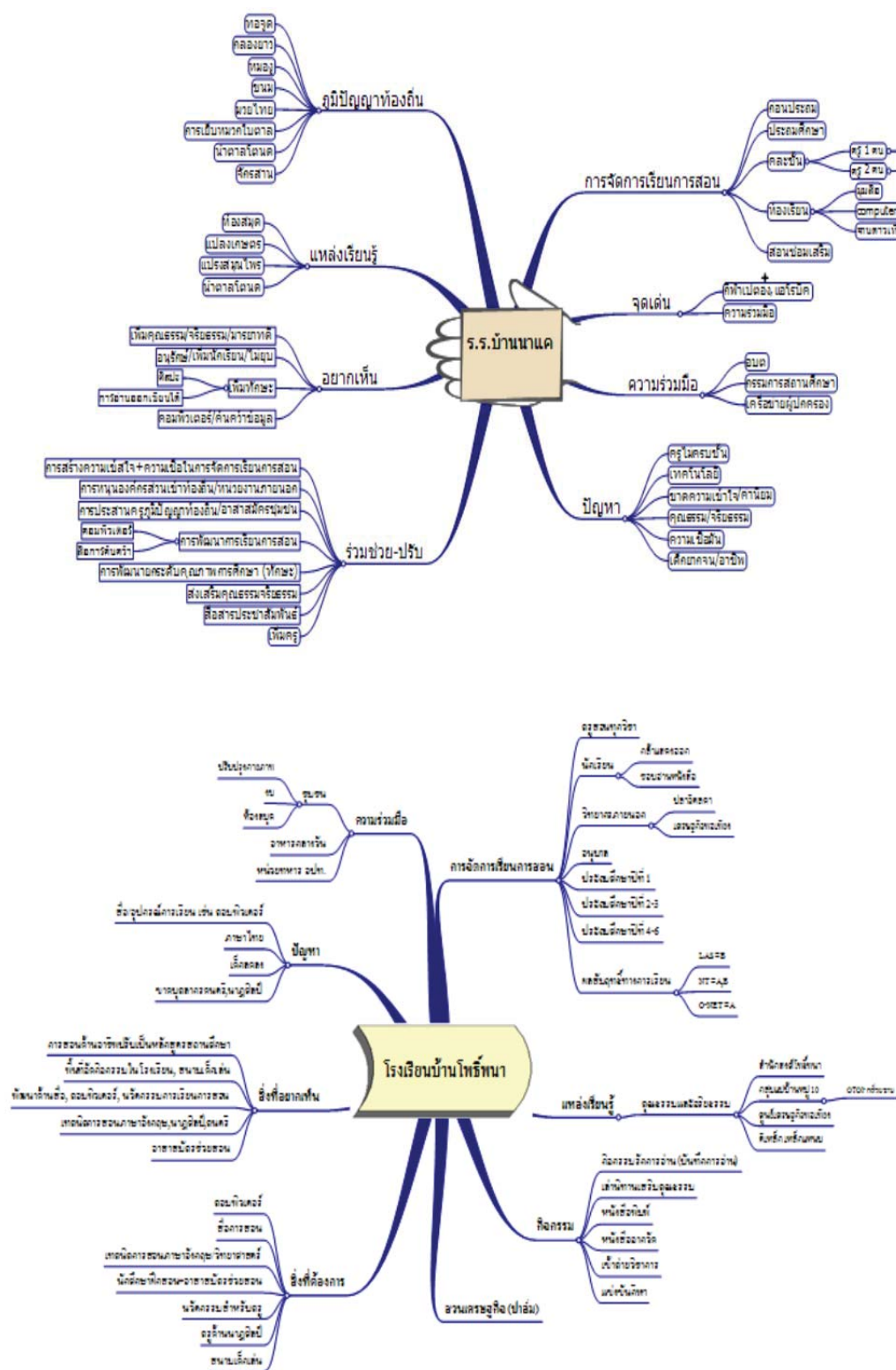
1.5 เครือข่ายภาครัฐ สพท.สุราษฎร์ธานี เขต 2 /จังหวัด/ช่อง 11 ฯลฯทางทีมวิจัย LLEN. SRU. ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเครือข่ายภาครัฐ โดยเฉพาะ สพท.สุราษฎร์ธานี เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในช่วงที่มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นทางสพท.สุราษฎร์ธานี เขต 2 ได้เลื่อนทำกิจกรรมของทางเขต เพื่อไม่ให้เวลาทับซ้อนกับทาง LLEN.SRU. ทำกิจกรรม รวมถึงส่งทีมศึกษานิเทศก์มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเกือบทุกกิจกรรมที่ทาง LLEN.SRU. จัดขึ้นมา ในขณะเดียวกัน ที่ LLEN.SRU. ได้รับความช่วยเหลือจากทีมสื่อมวลชนของทาง ช่อง 11 ในการติดตามโครงการ LLEN.SRU. ทำข่าวและสรุป เกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง รวมถึงช่วยจัดเวทีทัศน์ เพื่อนำเสนอการดำเนินงานของโครงการ LLEN.SRU. ด้วยดีมาตลอด

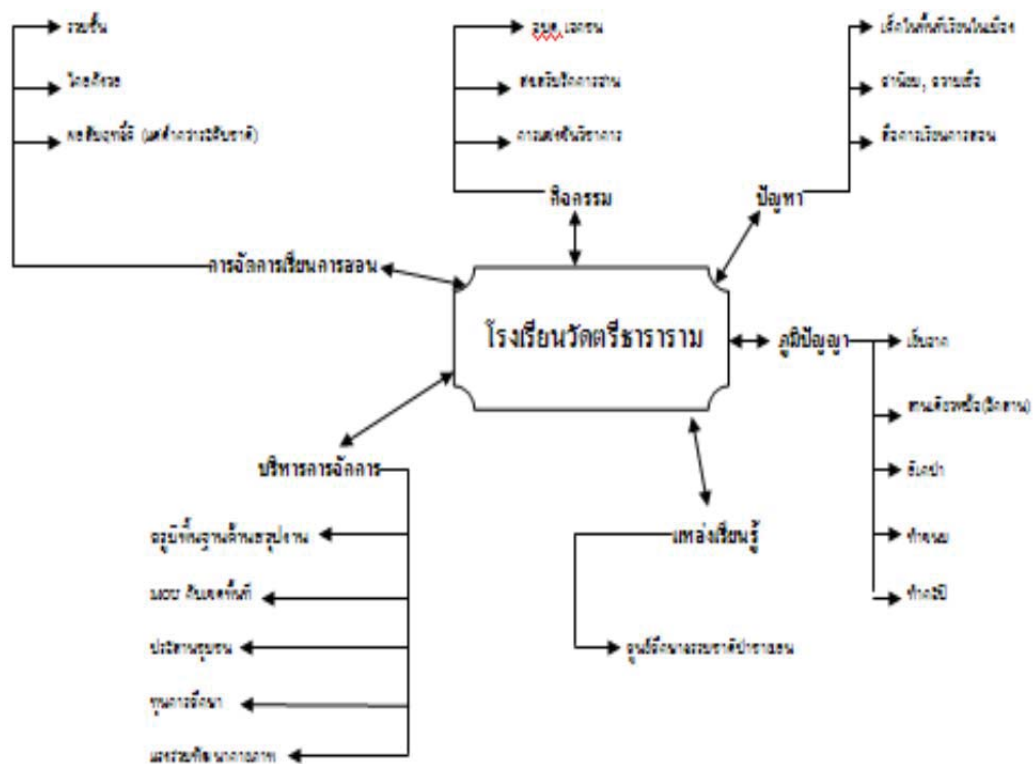
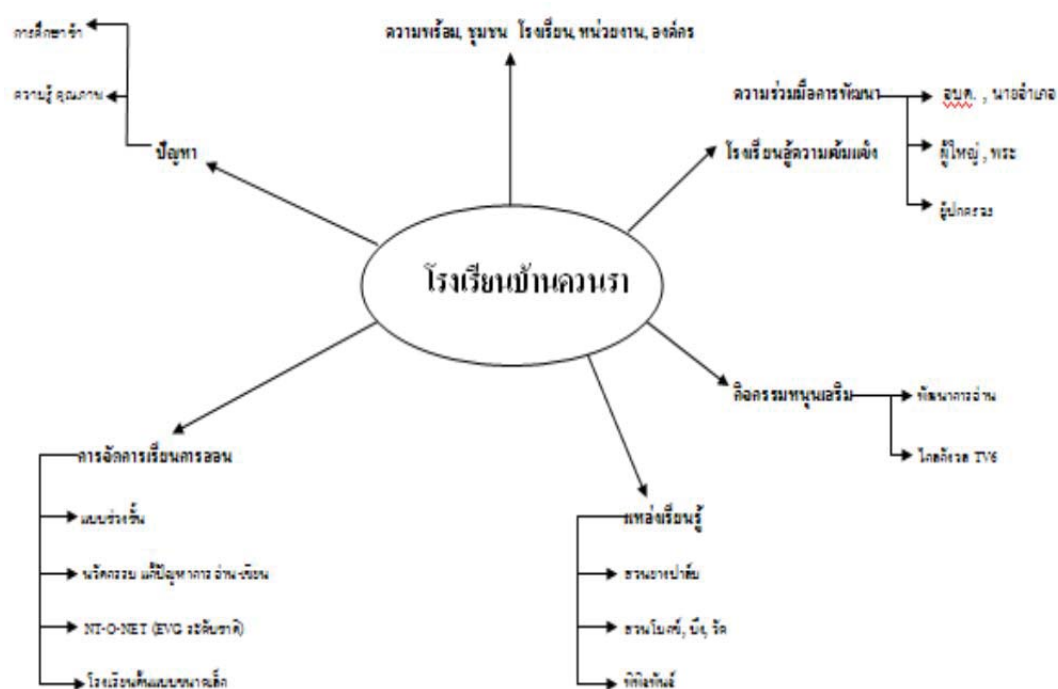
จากผลการดำเนินงานสร้างเครือข่ายความร่วมมือโรงเรียนในเครือข่าย 13 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏฐ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดตริธาราราม โรงเรียนวัดบางมะเตือ ได้ Mind Map ของแต่ละโรงเรียนดังนี้

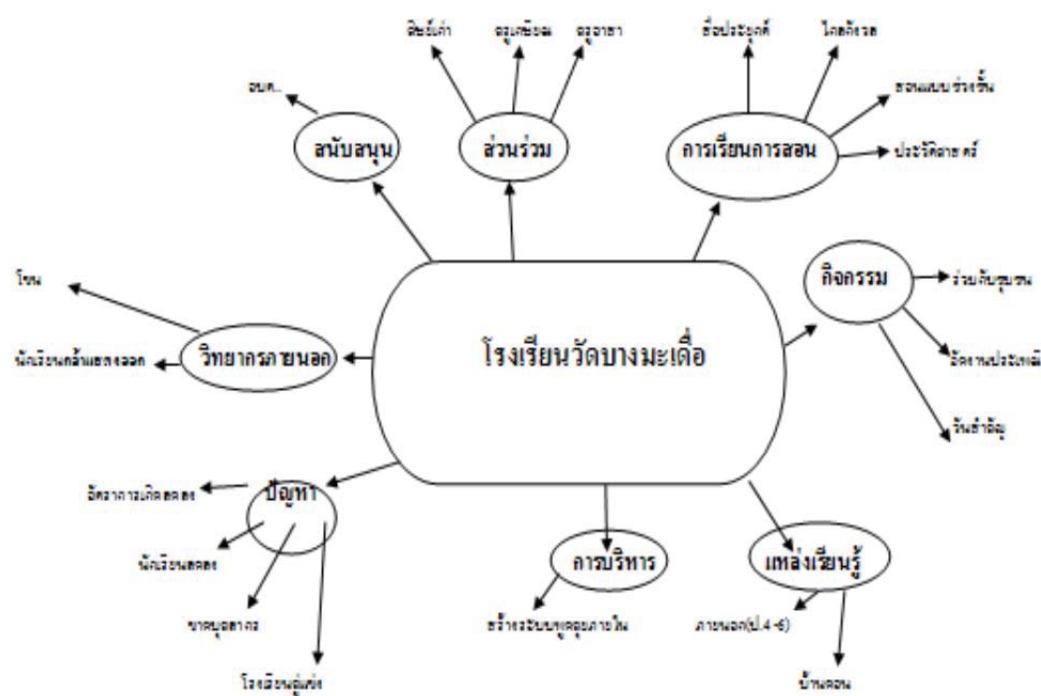

แนวทางการสร้างเครือข่ายไทยเข้มแข็ง

ขั้นที่ 1 การสร้างเครือข่ายหนุนเสริมเพิ่มพลัง

1. แสวงหาเครือข่ายจิตอาสา

1. การรวมตัวของนักธุรกิจ(เครือข่ายต้นกล้าปัญญา) คหบดี ข้าราชการเกษียณ นักการศึกษาเขตพื้นที่ศึกษานิเทศก์ ต้องเป็นกลุ่มเด็กที่ทำงานร่วมกันได้ในระยะเริ่มต้น
2. ประชุมปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการและค่อยๆสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน
3. จัดตั้งเครือข่ายที่เป็นระบบเอื้อต่อการทำงาน โดยนักวิจัยทำหน้าที่เป็นเลขานุการ
4. เริ่มภารกิจในการดำเนินกิจกรรมในการเป็นที่ปรึกษาสนับสนุนการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้
5. ร่วมลงพื้นที่เพื่อร่วมศึกษาสภาพจริงพร้อมกับนักวิจัย
6. เข้าร่วมพิธีเปิด ปิดการอบรมสัมมนาของครูโดยเป็นประธานเปิดและประธานแจกวุฒิบัตรหรือร่วมเป็นเกียรติ

2. เครือข่ายในมหาวิทยาลัยและพันธมิตร

1. ชักชวนอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยที่สนใจลงพื้นที่พร้อมนักวิจัย
2. ชักชวนอาจารย์ในคณะครุศาสตร์และวิทยาลัยศาสตร์ร่วมสังเกตการณ์ฝึกอบรมในแต่ละครั้ง
3. ร่วมเป็นวิทยากรที่เลี้ยงในการประชุมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร
4. เกิดการเชื่อมต่อระหว่างอาจารย์มหาวิทยาลัยกับโรงเรียนเป็นรายโรงเรียนในการ

เชิญอาจารย์ไปเป็นวิทยากร จัดค่ายกิจกรรม

3. เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ (องค์กร บุคคล สถานที่)

1. เชิญแหล่งเรียนรู้มาพูดคุยกับผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู
2. โรงเรียนติดต่อกับแหล่งเรียนรู้โดยตรง

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้

ขั้นรู้จักพุ่มจักษ์และร่วมเรียนรู้ (Nature and Nurture) โดยใช้หลัก 5 ใจ

1. จริงใจ

ลงพื้นที่ทำความสนิสนม แสดงให้เห็นความตั้งใจจริง ที่จะหนุนเสริมโรงเรียน และปรับความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยที่ไม่เหมือนโครงการอื่นทำความเข้าใจว่าไม่ใช่มาช่วยเหลือแต่มาร่วมคิดร่วมเรียนรู้ คณะวิจัยต้องแสดงให้เห็นถึงความ “จริงใจ” และร่วมคิดอย่าง “เปิดเผย”

2. ร่วมใจ

ลงพื้นที่ ทำเวที ถอดบทเรียนร่วมกัน ชุมชน ผู้ปกครอง อบต. โรงเรียนและครูตลอดจนการสนับสนุนคอมพิวเตอร์ และจักรยานักวิจัย แสดงให้เห็นถึงการ “ร่วมร่างกายและแรงใจ”

3. ได้ใจ

โรงเรียนและชุมชนมองเห็นความตั้งใจมุ่งมั่นขยันเอาการเอางานนักวิจัย จึง “มีใจ” ได้กับคณะวิจัย

4. มั่นใจ

อบรมครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก คือ คณิต วิทยาศาสตร์ และอังกฤษ ภาษาไทย จัดค่ายกิจกรรมกลุ่มคณิต และภาษาอังกฤษเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับครูในการจัดการเรียนการสอน

5. ใส่ใจ

ครู โรงเรียนและผู้อำนวยการพอเริ่มมั่นใจในตัวเอง แล้วกลับมาสนใจหรือใส่ใจที่จะพัฒนาโรงเรียนด้วยตัวเอง โดยนำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาประยุกต์และมันักวิจัยเป็นพี่เลี้ยงคู่คิด

ขั้นรวมพลังก้าวเดิน (Empowerment) โดยยึดแนวทาง “ก้าวเล็กๆแต่ก้าวเรื่อยๆ”

1. สร้างเครือข่ายโรงเรียน และมีประธานเครือข่ายโรงเรียน ประธานร่วมแสดงบทบาท
2. ประชุมติดตามงานการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3. ตรวจเยี่ยมให้กำลังใจในการทำงานของครูในพื้นที่
4. เปิดวิสัยทัศน์โลกกว้างดูงาน
5. เครือข่ายขับเคลื่อนด้วยตัวเอง โดยทีมวิจัยเป็นพี่เลี้ยง มีผู้นำ คือ ประธานเครือข่ายและผู้อำนวยการทั้ง 13 โรงเรียน และมีคณะครูทั้งโรงเรียนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
6. เครือข่ายเสนองานสร้างหลักสูตรคณะชั้นโดยการจัดทำของคณะครูเอง

ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูเดือนมกราคม 2553- เดือนเมษายน 2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ดำเนินกิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 กลุ่มสาระ กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู กิจกรรมการจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU. กิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนกิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU.

กิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

1. ก่อนทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูก่อนทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ได้ดำเนินการกิจกรรมจัดทำยุทธศาสตร์และหาแนวทางในการพัฒนาแผน ผลที่ได้คือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

จากการสรุปการประชุมแผนพัฒนาโรงเรียนกล่าวคือ การดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิดที่กำหนด ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันทั้งโรงเรียนในการทําวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างมียุทธศาสตร์จากการประชุมระดมความคิดเห็น ยุทธศาสตร์ที่สามารถช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ 7 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างเครือข่ายพันธมิตร (Alliance Network) การนำระบบปฏิรูปการเรียนรู้เข้าสู่ระบบปกติและการสร้างเครือข่ายพันธมิตร เพื่อเผยแพร่และขยายผลการปฏิรูปการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียนและบุคคลอื่นๆ อันจะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้เกิดการขยายตัวอย่างกว้างขวางครอบคลุมทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยอาศัยพี่เลี้ยงทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติเกิดการคิด การเรียนรู้ การแก้ปัญหา และการพัฒนางานของตน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 โรงเรียนสำรวจสภาพการณ์และดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้และการวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง ร่วมกันเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองจากฐานความรู้เดิมและทรัพยากรที่ตนมีอยู่

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บุคลากรทั้งโรงเรียนร่วมกันดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการวิจัยและพัฒนา และเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีและการวิจัยเป็นฐาน คือ ดำเนินงานโดยอิงศาสตร์ด้านการเรียนรู้และการสอนและใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 มีการบูรณาการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายโดยบุคลากรทั้งโรงเรียน บูรณาการงานปฏิบัติการเรียนรู้ และผลงานวิจัยและพัฒนา กับภาระงานปกติของตนกับงานของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 6 บุคลากรทั้งโรงเรียนปฏิบัติงานและดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเรียนรู้จากการปฏิบัติ และนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางาน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การประเมินอย่างรอบคอบ (Comprehensive Evaluation) การดำเนินงานโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในระดับกายย่อยและภาพรวม โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานและใช้ผลการประเมินในการพัฒนางานของตนและของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการพัฒนาแผน

จากสภาพปัจจุบันการติดตามผลการทำแผนปฏิบัติการและการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนพบว่า ผลการดำเนินของโรงเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุจุดประสงค์ตามเป้าหมายพบว่า ส่วนหนึ่งเป็นเพราะแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเอง บางโรงเรียนไม่เกิดผลเพราะ การวางแผนไม่ดี ไม่เกิดผลเพราะแผนที่ทำนั้นดำเนินการโดยเน้นการใช้จ่ายงบประมาณมากกว่าคิดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา บางแผนนั้นทำเสร็จแล้ว ผู้ทำไม่รู้ด้วยซ้ำว่าบรรลุผลหรือไม่ อย่างไรก็ตามเพราะผู้ทำไม่ได้กำหนดเป้าหมายนี้ชัดเจนไว้ในแผน หรือบางโรงเรียนไปดูแผนของโรงเรียนอื่นๆ ดำเนินการตามกิจกรรมของโรงเรียนที่ไปดูมาแต่ไม่สำเร็จหรือบรรลุผลเหมือนโรงเรียนอื่นๆ เพราะบริบทหรือปัญหาของแต่ละโรงเรียนต่างกัน

การดำเนินงานหรือทำงานให้ประสบความสำเร็จนั้นทุกคนก็รู้ว่ากระบวนการทำงานเชิงระบบโดยใช้วงจร PDCA ของเดมมิ่งทุกโรงเรียนก็ตอบตรงกัน ทำไปตามกระบวนการคือมีการวางแผน (Plan) ดำเนินการตามแผน (Do) ขณะดำเนินการมีการติดตามผลตรวจสอบ (Check) ทำเสร็จแล้วนำผลมาปรับปรุง พัฒนาต่อ (Act) แต่ทำไมดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว สิ้นสุดโครงการแล้วยังไม่ประสบความสำเร็จหรือดำเนินการแล้วไม่เกิดประสิทธิภาพหรือดำเนินการแล้วไม่ทราบผล ไม่ว่าทำโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนแล้ว คุณภาพนักเรียนก็ยังไม่ดีขึ้น ทำโครงการพัฒนาบุคลากรแล้ว คุณภาพนักเรียนก็ยังไม่ดีขึ้น ทำโครงการพัฒนาห้องสมุดแล้ว นักเรียนก็ยังไม่รักการอ่าน ทำโครงการสร้างห้องคอมพิวเตอร์แล้ว นักเรียนก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจหรืออีกหลายโครงการที่โรงเรียนดำเนินการแล้วแต่ยังไม่เกิดผลนอกจากจะเสียงบประมาณแล้ว เสียเวลา นักเรียนจบออกจากโรงเรียนอย่างไม่มีคุณภาพ บางโรงเรียนมีศักยภาพสูง ผู้บริหารและครูมีความรู้ความสามารถดีแต่ทำแผนงานดำเนินการแล้วไม่เกิดประสิทธิภาพ คิดว่าส่วนหนึ่งเกิดจากการวางแผนที่ไม่ดี

ดังนั้นสิ่งที่ได้เป็นข้อเสนอ/แนวความคิดการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนได้นำไปดำเนินการไปตามแผนงานหรือโครงการของโรงเรียน ในส่วนของกระบวนการทำแผนดังนี้

การวางแผน (Plan) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของกระบวนการ PDCA นั้นถ้าแบ่งขั้นตอนย่อยของ Plan ก็จะมี 5 ขั้นตอนคือ

1. ข้อมูล
2. นำข้อมูลมาทำเป็นสารสนเทศ
3. วิเคราะห์สภาพปัญหา
4. ตั้งเป้าหมายการพัฒนา
5. วางแผนทำโครงการ / กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา

จะขอยกตัวอย่างโครงการ 3 โครงการ คือ โครงการพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนของครู โครงการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน และโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ซึ่งรายละเอียดของแต่ละโครงการแสดงดังตารางที่ 4.4-4.6

ตารางที่ 4.4 โครงการพัฒนาคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนของครู

ข้อมูล	สารสนเทศ	วิเคราะห์สภาพปัญหา	ตั้งเป้าหมายการพัฒนา	คติดิจกรรรมแก้ปัญหา
เกรดของเด็กแต่ละวิชาของครูแต่ละคน	อ่อน/ เก่งร้อยละเท่าไร	อ่อน เพราะอะไร สอนไม่ดีหรือสื่อไม่ดี	ภาคเรียนต่อไปจะให้ เก่งขึ้นเท่าไร	วางแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเป็นแนวทางแก้ปัญหาลงในแผนการสอน

ตารางที่ 4.5 โครงการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน

ข้อมูล	สารสนเทศ	วิเคราะห์สภาพปัญหา	ตั้งเป้าหมายการพัฒนา	คติดิจกรรรมแก้ปัญหา
GPA ของแต่ละสาระ /แต่ละระดับชั้น	สาระ/ระดับชั้นมี GPA ต่ำร้อยละเท่าไร	ต่ำเพราะอะไร ครูไม่ดี กระบวนการไม่ดี สื่อ / แหล่งเรียนรู้ไม่ดี	ภาคเรียน / ปีต่อไปจะให้ GPA สูงขึ้นเท่าไร	วางแผนจัดทำโครงการ / แผนพัฒนาหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาแต่ละปัญหาลงในแผน

ตารางที่ 4.6 โครงการส่งเสริมรักการอ่าน

ข้อมูล	สารสนเทศ	วิเคราะห์สภาพปัญหา	ตั้งเป้าหมายการพัฒนา	คติดิจกรรรมแก้ปัญหา
ข้อมูลการรักการอ่านเดิมของนักเรียน เช่น ข้อมูลการเข้าห้องสมุด การยืมหนังสือ หรือข้อมูลจากครู ผู้ปกครอง	นักเรียนรักการอ่านร้อยละเท่าไร	นักเรียนรักการอ่านน้อยหรืออะไร - หนังสือในห้องสมุดไม่พอหรือไม่ดี - การบริการห้องสมุดไม่ดี - ไม่มีเวลาวางมาใช้บริการห้องสมุดหรืออยู่ไกลห้องสมุด - ครูสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนใช้น้อย	ภาคเรียน/ปีต่อไป ให้นักเรียนรักการอ่านเพิ่มร้อยละเท่าไร	วางแผนแนวคิดโครงการหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้สอดคล้องกับปัญหาแต่ละปัญหา เช่น โครงการจัดหาหนังสือ, โครงการปรับปรุงห้องสมุด, โครงการทำห้องสมุดชั้นเรียนประชุมเพื่อร่วมวางแผนกับครูในการจัดกิจกรรมให้เด็กสืบทอด

จะเห็นว่าแต่ละโครงการที่ยกตัวอย่างมานั้นมี 5 ขั้นตอน บางแผนงานอาจจะลดขั้นตอนลงบ้างก็ได้ ไม่จำเป็นจะต้องมีครบทั้ง 5 ขั้นตอนเสมอไป แต่ที่ขาดไม่ได้ก็คือ การคติดิจกรรรมหรือโครงการ (ขั้นตอนที่ 5) ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา (ขั้นตอนที่ 3)

เมื่อวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ สิ่งที่ค้นพบดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่เมื่อวัดและประเมินผลนักเรียน ทำเกรด (ข้อมูลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 1) แล้วส่งโรงเรียน ไม่ได้ดำเนินขั้นตอนที่ 2 – 4 แต่ภาคเรียนถัดไปก็เขียนแผนการสอนโดยไม่ได้อ

วิเคราะห์สภาพปัญหานักเรียนก่อนสอน บางคนทำแผนการสอนเพื่อส่ง แต่ไม่เคยใช้สอนด้วยซ้ำ แสดงว่าขั้นตอนการวางแผน (Plan) บกพร่อง

2. โรงเรียนส่วนใหญ่ ต้องการยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์นักเรียน แต่ไม่ได้นำผลสัมฤทธิ์หรือเกรดของนักเรียน (ข้อมูลขั้นตอนที่ 1) มาทำเป็นสารสนเทศ (ขั้นตอนที่ 2) ไม่ได้รับวิเคราะห์ว่ากลุ่มสาระวิชาอะไรบ้างยังมีปัญหา มีปัญหามากน้อยแค่ไหน ได้ระดับชั้นใดมีระดับปัญหาคุณภาพอย่างไร ไม่ได้ดำเนินการขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาว่าที่นักเรียนอ่อนในสาระวิชานั้นๆ เพราะครูไม่ดี แต่ไปโทษนักเรียนด้วยซ้ำว่าเด็กของตัวเองไม่มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ไปทำโครงการแผนงาน หรือกิจกรรมซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 5 ทำโครงการนั้น โครงการนี้ พอสิ้นปีหรือสิ้นภาคเรียนก็ไม่ว่าว่าคุณภาพนักเรียนเพิ่มหรือลดเท่าไร

3. หลายโรงเรียนทำโครงการส่งเสริมรักการอ่าน แต่ไม่มีข้อมูลเดิมของนักเรียน ซึ่งรักการอ่านมากน้อยเพียงใด แต่เริ่มไปทำขั้นตอนที่ 5 คือ ทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด แต่เริ่มไปทำขั้นตอนที่ 5 คือ ทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น ทำโครงการห้องสมุด ซื้อคอมพิวเตอร์ ซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วไม่ว่าที่นักเรียนรักการอ่านเพิ่มขึ้นหรือน้อยลงเท่าไรรู้แต่เพียงว่ามีห้องสมุดแล้ว มีหนังสือที่ซื้อมาแล้ว

ดังนั้นแนวคิดและข้อเสนอแนะในการทำแผนปฏิบัติการหรือโครงการ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียนว่าจะทำโครงการอะไรกล่าวคือ

1. ทำเพื่อแก้ปัญหา (นำข้อมูลมาทำสารสนเทศแล้ววิเคราะห์ปัญหา) ตั้งเป้าหมายการพัฒนา (เป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ) แล้วระดมความคิดเห็น คิดโครงการหรือกิจกรรมที่แก้ปัญหานั้นๆ ได้ เมื่อดำเนินการแล้วตรวจสอบว่าผลที่ได้ตรงกับเป้าหมายหรือไม่

2. ข้อระวังเป้าหมาย เป็นเป้าหมายสุดท้ายที่คุณภาพนักเรียนทำโครงการพัฒนา ครู เป้าหมายไม่ได้อยู่ที่ได้อบรมครูแล้วหรือครูไปดูงานแล้ว ถือว่าโครงการสำเร็จ ซึ่งไม่ถูกต้อง แต่เป้าหมายอยู่ที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปพัฒนานักเรียนเท่าไร อย่างไร

3. การทำโครงการหรือแผนปฏิบัติการไม่จำเป็นจะต้องใช้เงินเสมอไป หลายโครงการประสิทธิภาพอยู่ที่กิจกรรมที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม กิจกรรมที่นักเรียนได้รับผลโดยตรง

4. การขอการสนับสนุนจากผู้ปกครองก็เช่นกัน โรงเรียนควรหาแนวทางสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านแหล่งเรียนรู้ หรือร่วมกันดูแลเด็กนักเรียน บางครั้งเกิดประโยชน์มากกว่าการใช้เงินด้วยซ้ำ

5. ถ้าต้องการระดมทรัพยากร หรือสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ปกครอง จะต้องชัดเจน เรื่องข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นผลการพัฒนาลูกหลานของเขาอย่างชัดเจนจากเงินที่เขาสนับสนุน

6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการบูรณาการเป็นสิ่งจำเป็นและสอดคล้องกับการสอนเด็กแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก

เมื่อเป็นเช่นที่กล่าวมานี้จะอย่างไรครูสามารถเขียนหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยให้นักเรียนทุกชั้นที่มากละชั้น สามารถเรียนรู้ได้โดยบูรณาการเนื้อหาทุกช่วงชั้น หรือบูรณาการแต่ละสาระการเรียนรู้มาร่วมกิจกรรมเดียวกันแต่ได้ความรู้ทุกสาระ ซึ่งจะเกิดการบูรณาการ

แบบนี้ได้ จะต้องวางแผนร่วมกัน นำหลักสูตรของแต่ละช่วงชั้น ของแต่ละสาระมาดำเนินการทำแผน และคิดกิจกรรมลงในแผนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน

2. แนวคิดแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

โครงการวิจัย LLEN.SRU.ร่วมกับโรงเรียนในเครือข่าย จัดให้มีการจัดอบรมครูภายใต้โครงการ “การฝึกอบรมปฏิบัติการการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553” วันที่ 15-16 ธันวาคม 2553 ณ หอพุทธทาสธรรมโฆชน์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีขึ้น เพื่อให้โรงเรียนในเครือข่ายได้ร่วมจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 และแผนการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น โดยมีคณะวิทยากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร

รูปแบบการจัดการเรียนแบบช่วงชั้น ของโรงเรียนนำร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ 13 โรงเรียนภายใต้โครงการ “การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี”

จากแนวคิดพื้นฐานที่จัดให้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้จากที่ละชั้นเป็นการรวมหลายชั้นภายในห้องเรียนเดียวกันตามโครงสร้างการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร 2544 และระดับพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหาโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น โดยมีครู 1 – 2 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน ที่จัดห้องเรียนเป็นช่วงชั้น ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ห้องเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โดยสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการจัดห้องเรียนได้ตามบริบทของสถานศึกษา แต่ไม่ควรจัดห้องเรียนข้ามช่วงชั้น โดยมีนักเรียนในห้องไม่ควรเกิน 20 คนต่อครู 1 คนทั้งนี้ลักษณะห้องเรียน ยุบห้องเรียนจาก 2 ห้องให้เป็นห้องเรียนเพื่อให้มีพื้นที่กว้างขวางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนการจัดที่นั่งของนักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มตามระดับชั้น โดยคำนึงถึงความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพร้อมทั้ง จัดให้มีมุมความรู้ มีคอมพิวเตอร์ สื่อ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ฝึกทักษะด้วยตนเองได้ และควรมีบอร์ดสำหรับแสดงผลงานนักเรียน

3. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

จัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้นที่สอดคล้องกับประมวลการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น (กำหนดการสอน) แยกเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีการบูรณาการข้ามสาระ โดยมีหน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างแต่ละรายวิชา ไม่เหมือนกัน สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นนำ เป็นการจัดกิจกรรมพร้อมกันเพื่อเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละชั้น และขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป เป็นการจัดกิจกรรมพร้อมกันเพื่อสรุปและนำเสนอผลงาน ซึ่งการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สิ่งสำคัญควรคำนึงถึงดังนี้

1. องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

1.1 หัวเรื่อง เป็นส่วนที่บอกรายละเอียดเบื้องต้นของแผนการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น เช่น ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่สอน ปีการศึกษา ภาคเรียนที่ สัปดาห์ที่ และชั่วโมงที่จัดการเรียนรู้

1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เป็นข้อกำหนดที่บ่งบอกถึงความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ปรารถนาของผู้เรียน โดยเขียนจำแนกเป็นรายชั้นปีที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในประมวลการจัดการเรียนรู้ของช่วงชั้นของรายชั้นปี

1.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อแสดงให้เห็นพฤติกรรมคาดหวังที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามเป้าหมายของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามเป้าหมายของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัยและด้านจิตพิสัย โดยไม่แยกชั้นปี

1.4 สาระการเรียนรู้/เนื้อหา กำหนดไว้เป็นชั้นปีที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป

1.6 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1.7 การวัดและประเมินผล

1.8 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1.9 ภาคผนวก กำหนดไว้ทั้ง 3 ชั้นที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบฝึกหัด งาน เครื่องมือการวัดประเมินผล

2. การจัดทำกำหนดการสอน

จัดทำเป็นประมวลการจัดการเรียนรู้ โดยนำสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีของหน่วยการเรียนรู้ ที่สอดคล้องและเชื่อมโยง มากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง โดยครูผู้สอนสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมกันทั้งช่วงชั้นคือ นักเรียนชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษามีองค์ประกอบ ของแต่ละชั้นปี ในช่วงชั้นดังนี้

2.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละชั้นปี

2.2 สาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละชั้นปีเชื่อมโยงกัน ทั้งขั้นนำ ขั้นสอนและขั้นสรุป

2.4 ระบุสื่อ/แหล่งเรียนรู้

2.5 ระบุวิธีการวัดและการประเมินผล

3. การวัดและการประเมินผล

ประเมินผลตามมาตรฐานและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแต่ละชั้นปี เช่นเดียวกับการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรปกติ

4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปรับโครงสร้างเวลาและโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับประมวลการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้แบบช่วงชั้น

5. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบละเอียด

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนาร่องส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ ทั้ง 13 โรงเรียน ได้มีแผนการจัดการเรียนรู้ รายชั้นปี และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชั้นปีที่ใกล้เคียงกัน โดยมีรูปแบบที่สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา จำนวน 5 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ป.1 - 6 ประกอบด้วย 16 หน่วยการเรียนรู้ คือ

<u>ภาคเรียนที่ 1</u>			<u>ภาคเรียนที่ 2</u>		
หน่วยที่	1	รักษความเป็นไทย	หน่วยที่	1	ชีวิเป็นสุข
หน่วยที่	2	คุณค่าแห่งชีวิต	หน่วยที่	2	พลังปริศนา
หน่วยที่	3	ประโยชน์ใกล้ตัว	หน่วยที่	3	แดนดินถิ่นคนดี
หน่วยที่	4	มรดกล้ำค่า	หน่วยที่	4	ภาษาสร้างสรรค์
หน่วยที่	5	รักกันไว้เกิด	หน่วยที่	5	บันทึกคนดี
หน่วยที่	6	ทันโลกทันคน	หน่วยที่	6	สินค้าจากแดนไกล
หน่วยที่	7	ธรรมชาติที่รัก	หน่วยที่	7	ยอดปรารถนา
หน่วยที่	8	ด้วยแรงแห่งรัก	หน่วยที่	8	หลักชัยแห่งชีวิต

ชุดที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้น ป. 1 -6 ประกอบด้วย 8 หน่วยการเรียนรู้ คือ

<u>ภาคเรียนที่ 1</u>			<u>ภาคเรียนที่ 2</u>		
หน่วยที่	1	จำนวนธรรมชาติ	หน่วยที่	1	การบริหารจำนวน
หน่วยที่	2	เวลา ชั่ง วัด	หน่วยที่	2	ชวนใช้เรื่องเงิน
หน่วยที่	3	สารพัดเรขาคณิต	หน่วยที่	3	ผลิตเพลินด้วยมิติ
หน่วยที่	4	พิชิตแบบรูป	หน่วยที่	4	สถิติน่ารู้

ชุดที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ป.1 - 6 ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ คือ

<u>ภาคเรียนที่ 1</u>			<u>ภาคเรียนที่ 2</u>		
หน่วยที่	1	มหัศจรรย์ธรรมชาติ	หน่วยที่	3	แรงและการเคลื่อนที่
หน่วยที่	2	สารรอบตัว	หน่วยที่	4	พลังงานเพื่อชีวิต
หน่วยที่	3		หน่วยที่	5	การเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก
หน่วยที่	4		หน่วยที่	6	ท้องจักรวาล

ชุดที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ป.1 – 6 ประกอบด้วย 8 หน่วยการเรียนรู้ คือ

ภาคเรียนที่ 1			ภาคเรียนที่ 2		
หน่วยที่	1	My English	หน่วยที่	5	Body & Health
หน่วยที่	2	All about me	หน่วยที่	6	Nature
หน่วยที่	3	Family	หน่วยที่	7	Food & Drink
หน่วยที่	4	School	หน่วยที่	8	Number & Color

ชุดที่ 5 แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยบูรณาการ ป.1 – 6 ประกอบด้วย 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มี 9 หน่วยการเรียนรู้ คือ

ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2		
หน่วยที่	1	ชีวิตพอเพียง
หน่วยที่	2	สุขภาพดีชีวิตเป็นสุข
หน่วยที่	3	คุณธรรมนำไทย
หน่วยที่	4	คนดีศรีแผ่นดิน
หน่วยที่	5	รักษ์โลกรักษ์สิ่งแวดล้อม
หน่วยที่	6	เด็กไทยรู้ทันเทคโนโลยี
หน่วยที่	7	วิถีชีวิตมีค่าเพาะต้นกล้าอาชีพ
หน่วยที่	8	ดนตรีนาฏศิลป์
หน่วยที่	9	ถิ่นไทยวิไลศิลป์

6. การจัดทำกำหนดการสอน

การจัดทำกำหนดการสอนมีความสำคัญในการช่วยครูในการเตรียมสื่อ กิจกรรม และเตรียมผู้เรียนให้สอดคล้องกับตารางเรียนและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการจัดทำกำหนดการสอน ดังนี้

- 6.1 เลือกแผนกลุ่ม/ชั้นที่สอน
- 6.2 เขียนเป้าหมายการเรียนรู้
- 6.3 เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมรวมชั้น กิจกรรมกลุ่มย่อย ประกอบด้วยกิจกรรมพบครู กิจกรรมกลุ่ม/จับคู่/เดี่ยว
- 6.4 ระบุความรู้ ทักษะ/ชิ้นงาน ให้สอดคล้องกับกิจกรรม
- 6.5 ลงรายการวัดและประเมินผล

กิจกรรมการประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครู

การจัดอบรมเชิงเพื่อพัฒนาครูจากผลการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับคณะครูและ ผู้ปกครอง ทางคณะครูและผู้บริหารมีความต้องการที่จะได้รับความรู้เทคนิค การจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมศักยภาพของครูทำให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน โดยทางโครงการวิจัย LLEN.SRU. ร่วมกับโรงเรียนในเครือข่าย จัดให้มีการจัดอบรมครูภายใต้โครงการ “การฝึกอบรมปฏิบัติการการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553” วันที่ 15-16 ธันวาคม 2553 ณ หอพุทธทาสธรรมโฆชน์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานีขึ้น เพื่อให้โรงเรียนในเครือข่ายได้ร่วมจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 แผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของหน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยมีคณะวิทยากรจากคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียน ในเครือข่ายนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการอบรมครู 4 กลุ่มสาระหลักคือ กลุ่มสาระ คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระภาษาไทย สาระวิทยาศาสตร์มีดังนี้

1. การประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการการเรียนรู้ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์

ในการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดย ผศ.ดร.ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ จาก มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นวิทยากร ทางโครงการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล พื้นฐานบางส่วนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรมของผู้บริหารและคณะครูจากโรงเรียนนาร่องเพื่อ ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบ แบบสอบถาม และประเด็นความพึงพอใจจากการเข้ารับการอบรม ผลการสอบถามพบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามเป็นหญิงจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64 เป็นชาย จำนวน 20 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 35.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ครูผู้สอนจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 นอกจากนี้ทางโครงการวิจัยยังได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นอื่นๆ คือ ระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับ ความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่ การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และระดับความคิดเห็นจากการจัด กิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นเหล่านี้สามารถ อธิบายตามตารางที่ 4.7-4.10

ตารางที่ 4.7 แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นความรู้	ระดับความรู้	
	ก่อนอบรม	หลังอบรม
1. ความรู้ความเข้าใจในทักษะกระบวนการสอนสาระ วิชาคณิตศาสตร์	ปานกลาง	มาก
2. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สาระวิชาคณิตศาสตร์	ปานกลาง	มาก
3. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้สาระวิชาคณิตศาสตร์	ปานกลาง	มาก
4. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้สาระวิชาคณิตศาสตร์	ปานกลาง	มาก
5. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการสอนวิชาคณิตศาสตร์	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 4.7 ผลการสอบถามความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ประเด็นความพึงพอใจ	ความพึงพอใจ
1. ความเหมาะสมของระยะเวลาการจัดอบรม	ปานกลาง
2. ความเหมาะสมของสถานที่ที่ใช้จัดอบรม	มาก
3. ความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรม	มากที่สุด
4. ความเหมาะสมของหลักสูตรในการอบรม	มาก
5. เอกสารการประกอบการอบรม	ปานกลาง
6. ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ	มาก

จากตารางที่ 4.8 ผลการสอบถามความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีความพึงพอใจประเด็นความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นความเหมาะสมของสถานที่ หลักสูตร ระยะเวลาการจัดอบรม และเอกสารการประกอบการอบรม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์

ประเด็นข้อคำถาม	การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
1.การอบรมทำให้ท่านตระหนักและเห็นคุณค่าของการสอนวิชาคณิตศาสตร์	มาก
2.การอบรมช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้สาระคณิตศาสตร์ให้กับท่าน	มาก
3.ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้	มาก
4.ท่านคิดว่าประโยชน์ของการดำเนินการอบรม มีความคุ้มค่าต่อการสละเวลาเข้ารับการอบรมและตรงกับความต้องการของท่าน	มาก
5.ท่านคิดว่าควรจะต้องอบรมเช่นนี้ต่อไป	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการสอบถามความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกประเด็นครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.10 แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรการอบรม	ดี
2. วิทยากร	ปานกลาง
3. สถานที่จัดอบรม	ปานกลาง
4. อาหาร-เครื่องดื่ม	ปานกลาง
5. ระยะเวลาอบรม	น้อย

จากตารางที่ 4.10 ผลการสอบถามจากการความคิดเห็นจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมอยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

2. การประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ และการจัดทำสื่อการพักกระต่าย

ในการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดย ดร. ขจิต ฝอยทอง จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะการพักกระต่าย ดร.บัญชา ธนบุญสมบัติ สว.ทช. เป็นวิทยากร ทางโครงการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานบางส่วนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรมของผู้บริหารและคณะครูจากโรงเรียนนำร่องเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การศึกษาทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ประเด็นความพึงพอใจจากการเข้ารับการอบรม ผลการสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิง จำนวน 27 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 75 เป็นชาย จำนวน 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 เป็นผู้บริหาร สถานศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ครูผู้สอนจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 นอกจากนี้ ทางโครงการวิจัยยังได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นอื่นๆ คือ ระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษ ระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นเหล่านี้สามารถอธิบายตามตารางที่ 4.11-4.14

ตารางที่ 4.11 แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้ตอบ แบบสอบถาม

ประเด็นความรู้	ระดับความรู้	
	ก่อนอบรม	หลังอบรม
1. ความรู้ความเข้าใจในทักษะกระบวนการสอน กลุ่มสาระวิชาภาษาอังกฤษและการสร้างสื่อ การเรียนรู้	ปานกลาง	มาก
2. แนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้กลุ่มสาระ วิชาภาษาอังกฤษ	ปานกลาง	มาก
3. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชา ภาษาอังกฤษ	ปานกลาง	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ประเด็นความรู้	ระดับความรู้	
	ก่อนอบรม	หลังอบรม
4. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาอังกฤษ	ปานกลาง	มาก
5. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับทักษะการสอนกลุ่มสาระวิชาภาษาอังกฤษและการสร้างสื่อการเรียนรู้	ปานกลาง	มาก
6. ท่านสามารถนำทักษะความรู้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการสอนของท่านได้	ปานกลาง	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการสอบถามระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมากที่สุดถึงมาก

ตารางที่ 4.12 แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
1. รูปแบบของการจัดอบรม มีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
2. สถานที่ที่ใช้จัดอบรม มีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
3. ทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรม	มากที่สุด
4. หลักสูตรในการอบรมมีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
5. เอกสารการประกอบการอบรม	มาก
6. ท่านมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการเพียงใด	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการสอบถามความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีความพึงพอใจประเด็นทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ รูปแบบของการจัดอบรม สถานที่ที่ใช้จัดอบรม หลักสูตรในการอบรม และเอกสารการประกอบการอบรม

ตารางที่ 4.13 แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
1. การอบรมทำให้ท่านตระหนักและเห็นคุณค่าของการสอนกลุ่มสาระวิชาภาษาอังกฤษและการสร้างสื่อการเรียนรู้	มาก
2. การอบรมช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาอังกฤษและการสร้างสื่อการเรียนรู้ให้กับท่าน	มาก
3. ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้	มาก
4. ท่านคิดว่าประโยชน์ของการดำเนินการอบรมมีความคุ้มค่าต่อการสละเวลาเข้ามาเข้าร่วมการอบรมและตรงกับความต้องการของท่าน	มาก
5. ท่านคิดว่าควรจัดอบรมเช่นนี้ต่อไป	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการสอบถามความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกประเด็นครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.14 แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษ

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรการอบรม	ดี
2. วิทยากร	ดี
3. สถานที่จัดอบรม	ปานกลาง
4. อาหาร-เครื่องดื่ม	ปานกลาง
5. ระยะเวลาอบรม	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 ผลการสอบถามจากการความคิดเห็นจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมและวิทยากรอยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

นอกจากนี้การอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษยังพบว่า ครูได้สะท้อนความคิด (Self – Reflection) การอบรมวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมหลายประการกล่าวคือ

1. ความพึงพอใจกับกิจกรรมการอบรม พร้อมเหตุผล พบว่า พอใจในระดับมาก
ถึงมากที่สุด เพราะ
 - 1.1 ได้แนวคิด และสามารถนำประสบการณ์ เทคนิคการสอนไปใช้กับ
นักเรียนได้จริง
 - 1.2 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
 - 1.3 กิจกรรมมีความหลากหลาย น่าสนใจ เข้าใจง่าย สามารถสอดแทรก
เนื้อหาผ่าน เพลง เกม ฯลฯ เป็นวิธีการสอนที่ทำให้เด็กไม่เครียด เกิดความสนุก ช่วยส่งเสริมการเรียน
การสอนได้เป็นอย่างดี
 - 1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมอยากมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม
 - 1.5 ได้รับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อ
บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
 - 1.6 เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่รู้ตัวว่ากำลังเรียนรู้
 - 1.7 ชอบกิจกรรมการแต่งประโยค
2. ความพึงพอใจกับสิ่งที่ครูได้เรียนรู้จากการอบรม พร้อมเหตุผลพบว่าพอใจ
เพราะว่า
 - 2.1 ให้ความเพลิดเพลิน ไม่น่าเบื่อในการสอน
 - 2.2 ได้เทคนิคการสอน
 - 2.3 ได้เข้าร่วมกิจกรรมและร่วมสถานการณ์จริง
 - 2.4 ความรู้ที่ได้มีทั้งที่สามารถนำไปใช้ได้เลย และประยุกต์เพื่อให้เกิดความ
เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ
 - 2.5 กระตุ้นความสนใจการเรียนภาษาอังกฤษตลอดเวลา
 - 2.6 ได้คำศัพท์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
 - 2.7 เรียนรู้เทคนิคการเขียนแผนการสอน
 - 2.8 ฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในห้องเรียน
 - 2.9 ได้แหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ช่วยเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ
ผ่านระบบ internet
3. สิ่งใหม่ๆ ที่ครูคิดว่าได้เรียนรู้ในการอบรมครั้งนี้
 - 3.1 เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย เช่น เทคนิคการสอนโดยใช้เกม เพลง เป็น
สื่อซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้
 - 3.2 การออกเสียง พยัญชนะ สระ และการสื่อสาร
 - 3.3 ช่องทางการหาสื่อการสอน เช่น website และการสืบค้น
 - 3.4 กิจกรรมเรื่อง Body และกิจกรรม Simon say
 - 3.5 เทคนิคการจัดกลุ่ม ความร่วมมือในการทำงาน
 - 3.6 การใช้กิจกรรมบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ
 - 3.7 เรื่องเล่าจากวิทยากร ซึ่งบางอย่างเป็นประสบการณ์ที่คาดไม่ถึง
 - 3.8 สิ่งที่จะเชื่อมโยงให้เข้ากับกิจกรรมท้องถิ่น

- 3.9 แผนการสอน และการนำเข้าสู่บทเรียน
- 3.10 ความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ความสามัคคี การได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การยอมรับในความต่างของความคิด
4. กิจกรรมที่ชอบมากที่สุดในการอบรมครั้งนี้
- 4.1 วิทยากรเป็นกันเอง จินตนาการดี และทำให้อยากมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม
- 4.2 การใช้เกมเป็นสื่อการสอน
- 4.3 กิจกรรมเป่ายี่งุบ
- 4.4 การเขียนภาษาอังกฤษโดยการจำมาเขียน
- 4.5 การร้องเพลงและเต้นรำเปลี่ยนคู่
- 4.6 กิจกรรมการเติมคำ
- 4.7 กิจกรรมร้องเพลงประกอบท่าทาง
- 4.8 กิจกรรมเกม Body
- 4.9 เกมล่าหมอน
- 4.10 การฝึกต่อคำศัพท์ แต่งประโยค
- 4.11 กิจกรรมจับมือ ปมมนุษย์
- 4.12 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือนำเสนอกลุ่ม
- 4.13 การสร้างตัวอักษรโดยใช้นักเรียนเป็นสื่อ
- 4.14 การแบ่งกลุ่มออกแบบหน่วยการเรียนรู้
5. ครูได้เรียนรู้เนื้อหาและเทคนิคเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟัง การพูด ภาษาอังกฤษ พบว่า ได้เรียนรู้ฯ ในระดับปานกลางถึงมาก
- 5.1 ได้เรียนรู้เนื้อหาและเทคนิคเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟัง การพูด ภาษาอังกฤษ
- 5.2 อาจารย์ภาษาอังกฤษบางท่านมีพื้นฐานภาษาอังกฤษที่ไม่ดีนัก การอบรมในครั้งนี้ทำให้อยากเพิ่มเติมความเข้าใจ และสามารถสื่อสารได้
- 5.3 สามารถฝึกสำเนียงและทักษะการฟังจากการ download internet ได้เพิ่มเติม
- 5.4 ระยะเวลาอบรมควรมากกว่านี้หากต้องการทักษะดังกล่าว
6. ความคิดเห็นอื่นๆ
- 6.1 เวลาการอบรมค่อนข้างน้อย อยากให้มีกิจกรรมการอบรมดีๆ แบบครั้งนี้ อีกเนื่องจากได้ทั้งความสนุกและความรู้ และเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านการสอนที่หลากหลาย หลีกเลียงจากแบบเดิม ปรับเปลี่ยนการบูรณาการให้ดีขึ้น
- 6.2 อยากได้เอกสารประกอบการอบรมมากกว่านี้ ตลอดจน CD กิจกรรมต่างๆ
- 6.3 อยากได้เทคนิคการสื่อสาร พูดสนทนา ให้มากกว่านี้
- 6.4 วิทยากรมีเทคนิค และความชำนาญในการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก

3. การประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์

ในการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และรองศาสตราจารย์ พเยาว์ ยินดีสุข จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร ทางโครงการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานบางส่วนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรมของผู้บริหารและคณะครูจากโรงเรียนนำร่องเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเด็นความพึงพอใจจากการเข้ารับการอบรม ผลการสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงจำนวน 20 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.6 เป็นชาย จำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 44.4 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ครูผู้สอนจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6 นอกจากนี้ทางโครงการวิจัยยังได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นอื่นๆ คือ ระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นเหล่านี้สามารถอธิบายตามตารางที่ 4.15-4.18

ตารางที่ 4.15 แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นความรู้	ระดับความรู้	
	ก่อนอบรม	หลังอบรม
1. ความรู้ความเข้าใจในทักษะกระบวนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	ปานกลาง	มาก
2. แนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	ปานกลาง	มาก
3. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	ปานกลาง	มาก
4. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	ปานกลาง	มาก
5. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับทักษะการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และการสร้างสื่อการเรียนรู้	ปานกลาง	มาก
6. ท่านสามารถนำทักษะความรู้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการสอนของท่านได้	ปานกลาง	มาก

จากตารางที่ 4.15 ผลการสอบถามความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมาก

ตารางที่ 4.16 แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
1. รูปแบบของการจัดอบรม มีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
2. สถานที่ที่ใช้จัดอบรม มีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
3. ทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรม	มากที่สุด
4. หลักสูตรในการอบรมมีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
5. เอกสารการประกอบการอบรม	มากที่สุด
6. ท่านมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการเพียงใด	มาก

จากตารางที่ 4.16 ผลการสอบถามความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีความพึงพอใจประเด็นทักษะและความสามารถของวิทยากร เอกสารการประกอบการอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ รูปแบบของการจัดอบรม สถานที่ที่ใช้จัดอบรม และหลักสูตรในการอบรม

ตารางที่ 4.17 แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
1.การอบรมทำให้ท่านตระหนักและเห็นคุณค่าของการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	มาก
2.การอบรมช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้กับท่าน	มาก
3.ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้	มาก
4.ท่านคิดว่าประโยชน์ของการดำเนินการอบรม มีความคุ้มค่าต่อการสละเวลาเข้ามาเข้าร่วมการอบรมและตรงกับความต้องการของท่าน	มาก
5.ท่านคิดว่าควรจัดอบรมเช่นนี้ต่อไป	มาก

จากตารางที่ 4.17 ผลการสอบถามความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกประเด็นครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.18 แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรการอบรม	ดี
2. วิทยากร	ปานกลาง
3. สถานที่จัดอบรม	ปานกลาง
4. อาหาร-เครื่องดื่ม	ปานกลาง
5. ระยะเวลาอบรม	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 ผลการสอบถามจากการความคิดเห็นจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมอยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

4. การประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย

ในการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดย อาจารย์วิมลศรี ศุภิลวรรณ จากโรงเรียนเพลินพัฒนาเป็นวิทยากร ทางโครงการวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานบางส่วนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเข้าร่วมอบรมของผู้บริหารและคณะครูจากโรงเรียนนำร่องเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเด็นความพึงพอใจจากการเข้ารับการอบรม ผลการสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 64 เป็นชาย จำนวน 20 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 35.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ครูผู้สอนจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 77.2 นอกจากนี้ทางโครงการวิจัยยังได้สอบถามเกี่ยวกับประเด็นอื่นๆ คือ ระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นเหล่านี้สามารถอธิบายตามตารางที่ 4.19-4.22

ตารางที่ 4.19 แสดงระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเด็นความรู้	ระดับความรู้	
	ก่อนอบรม	หลังอบรม
1. ความรู้ความเข้าใจในทักษะกระบวนการสอนกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย	ปานกลาง	มาก
2. แนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย	ปานกลาง	มาก
3. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย	ปานกลาง	มาก
4. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชาภาษาไทย	ปานกลาง	มาก
5. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับทักษะการสอนกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย	ปานกลาง	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเด็นความรู้	ระดับความรู้	
	ก่อนอบรม	หลังอบรม
6. ท่านสามารถนำทักษะความรู้จากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในการสอนของท่านได้	ปานกลาง	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 ผลการสอบถามระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมากที่สุดถึงมาก

ตารางที่ 4.20 แสดงระดับความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
1. รูปแบบของการจัดอบรม มีความเหมาะสมเพียงใด	มากที่สุด
2. สถานที่ที่ใช้จัดอบรม มีความเหมาะสมเพียงใด	มาก
3. ทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรม	มากที่สุด
4. หลักสูตรในการอบรมมีความเหมาะสมเพียงใด	มาก

5. เอกสารการประกอบการอบรม	มาก
6. ท่านมีความพึงพอใจโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการเพียงใด	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 ผลการสอบถามความพึงพอใจการอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีความพึงพอใจประเด็นโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ ทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรม รูปแบบของการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นสถานที่ที่ใช้จัดอบรม หลักสูตรในการอบรม และเอกสารการประกอบการอบรม

ตารางที่ 4.21 แสดงระดับความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับการนำ ความรู้ไปสู่ การปฏิบัติ
1. การอบรมทำให้ท่านตระหนักและเห็นคุณค่าของการสอนกลุ่มสาระวิชา ภาษาอังกฤษและการสร้างสื่อการเรียนรู้	มาก
2. การอบรมช่วยเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระวิชา ภาษาอังกฤษและการสร้างสื่อการเรียนรู้ให้กับท่าน	มาก
3. ท่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้	มาก
4. ท่านคิดว่าประโยชน์ของการดำเนินการอบรมมีความคุ้มค่าต่อการสละ เวลาเข้าร่วมการอบรมและตรงกับความต้องการของท่าน	มาก
5. ท่านคิดว่าควรที่จะจัดอบรมเช่นนี้ต่อไป	มาก

จากตารางที่ 4.21 ผลการสอบถามความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลัง การอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกประเด็นครู สามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 แสดงระดับความคิดเห็นจากการจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรการอบรม	ดี
2. วิทยากร	ดี
3. สถานที่จัดอบรม	ปานกลาง
4. อาหาร-เครื่องดื่ม	ปานกลาง
5. ระยะเวลาอบรม	ดี

จากตารางที่ 4.22 ผลการสอบถามจากการความคิดเห็นจัดกิจกรรมอบรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของครูที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมวิทยากร และระยะเวลาอบรม อยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

กิจกรรมการจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU.

การจัดกิจกรรมนี้ทางโครงการวิจัยได้จัดโครงการ “ตลาดนัดความรู้โรงเรียนขนาดเล็ก LLEN” วันที่ 11-12 ตุลาคม 2553 ณ ในเพลาเบย์ รีสอร์ท อำเภอนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายมาร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังจากดำเนินการโครงการแล้ว 1 ปี และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นโครงการเดี่ยวตามจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่จะต่อยอดแนวปฏิบัติที่ดีของแต่ละโรงเรียนและโครงการร่วมกันของเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งการจัดโครงการมุ่งเน้นให้ความรู้ 5 เรื่องคือ เรื่องเทคนิคการเพิ่มสมรรถนะผู้บริหาร สมรรถนะผู้บริหาร เรื่องเล่นเส้น เรื่องหลักสูตร เรื่อง ICT ใช้ประโยชน์อะไรบ้างจาก ICT และเรื่องคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2544 กับหลักสูตร 2551 ต่างกันอย่างไร

1. เรื่องเทคนิคการเพิ่มสมรรถนะผู้บริหารวิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการมุ่งสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การมีวิสัยทัศน์

2. เรื่องเล่นเส้น

2.1 CHILD CENTER (มุ่งที่ตัวเด็ก)เด็ก ชอบ ถนัด มีความสามารถและธรรมชาติแตกต่างกัน ทุกคน สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ ครู การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดคุณภาพผู้บริหาร บริหารจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพ

2.2 SBM (School Best Management) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการตัดสินใจภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม ทั้ง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน/ท้องถิ่น

2.3 PDCA การบริหารเชิงระบบด้วยกระบวนการ P= ข้อมูลและสารสนเทศ วิเคราะห์หาสภาพปัญหาและพัฒนา วางแผนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา D = ดำเนินการบริหารจัดการ

ตามแผน C = นิเทศ ตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินการต่อเนื่อง A= ระบบการรายงานผลและการนำผลมาพัฒนาต่อ

2.4 QA ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.4.1 การจัดระบบบริหารสารสนเทศ

2.4.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

2.4.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.4.4 การดำเนินงานตามแผนคุณภาพการศึกษา

2.4.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.4.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา

2.4.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี

2.4.8 การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. เรื่องหลักสูตร

3.1 หลักสูตร 2544 ต่างกับหลักสูตร 2551 อย่างไร

3.2 กระบวนการทำหลักสูตร จากหลักสูตรสู่แผนการเรียนรู้ของครูมีกระบวนการและขั้นตอนอย่างไรบ้าง

3.3 คำเหล่านี้เกี่ยวข้องอย่างไร ได้แก่ หลักสูตรแกนกลาง หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น มาตรฐานการศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจุดประสงค์ การศึกษา จุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เรื่อง “ICTใช้ประโยชน์อะไรบ้างจาก ICT ” เน้นการกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

5. เรื่อง “คุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2544 กับหลักสูตร 2551 ต่างกัน อย่างไร” เน้นประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2551 อันได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

ผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนเครือข่าย LLEN.SRU. โครงการ“ตลาดนัดความรู้โรงเรียนขนาดเล็ก LLEN” ของแต่ละโรงเรียนสรุปได้ว่า

โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี

โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี เป็นโรงเรียน กิจกรรมวิพุทท์ ใช้ศีล สมาธิปัญญา กิณ ดู อยู่ คือ เพื่อฝึกสมาธิ และยกผลสัมฤทธิ์ นักเรียน ทางโรงเรียนได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่นั่นจะใช้กิจกรรมวิพุทท์ในการ ยกผลสัมฤทธิ์นักเรียน 21 กิจกรรม แต่ทางโรงเรียนใช้เพียง 7 กิจกรรม เนื่องจากทางโรงเรียนมีบุคลากรน้อย สำหรับวัตถุประสงค์ ในการจัดทำโรงเรียนกิจกรรมวิพุทท์ คือ เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกให้ นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติธรรม ต่าง ๆ สอดคล้องกับวิถี

ชีวิต ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมแสวงหาปัญญาและวัฒนธรรมเมตตา สำหรับตัวชีวิตก็คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ไปพร้อม ๆ กัน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งกิจกรรม ที่ปฏิบัติมี

1. การฝึกธรรมะ โดยการสวดมนต์ตอนเช้าและหลังเลิกเรียน นักเรียนก็จะมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม
2. กิจกรรมช่วยกล่อมเกล่า ฝึกจิตเรารู้สมาธิ โดยการให้นักเรียนฝึกเล่นอังกะลุง ตอนพักรับประทานอาหารกลางวันทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ ช่วยให้นักเรียนมีสมาธิ ใจเย็น
3. กิจกรรมออกกำลังกายเป็นประจำช่วยหนุนนำสุขภาพ โดยการให้นักเรียนฝึกกายบริหารโดยใช้ไม้พลองทุกตอนเช้าหลังกิจกรรมหน้าเสาธง ทำให้นักเรียนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์
4. กิจกรรมปลูกพืชสมุนไพร รั้วกินได้ช่วยให้กินเป็น ทางโรงเรียนจะให้นักเรียนช่วยกัน ปลูกผักสวนครัว และนำผักสวนครัวมาประกอบอาหารกลางวัน
5. กิจกรรมการออมและประหยัดทรัพย์ นักเรียนจะมีสมุดออมทรัพย์ทุกคน หรือเรียกว่า สมุดทำความดี ทำให้นักเรียนมีเงินออม
6. กิจกรรมยืดหลักศีลห้า นำพาไปพบธรรมทางโรงเรียนจะให้นักเรียนท่องคำสมาทานศีล 5 และนำศีล 5 มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
7. กิจกรรมอ่านเป็นนิสัย พัฒนาจิตใจ พัฒนาสมอง โดยให้นักเรียนจัดทำบันทึกการอ่าน เป็นการฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนมีดังนี้

1. โรงเรียนวิถีพุทธ 7 กิจกรรม ควรเชื่อมโยงกิจกรรม 7 กิจกรรม ให้สู่มาตรฐานตัวชีวิตของ หลักสูตรและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. กิจกรรม 7 กิจกรรม ต้องบูรณาการสู่กลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระในส่วนที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนบ้านสหกรณ์

มีนวัตกรรมการศึกษา “ติดไม้ติดมือ” ของ ครูวิภา จรุงรักษ์ ความสำคัญ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 มีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ว่ามีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า และการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เรียนรู้ภาษาไทย ถ้าผู้เรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ถูก จะเป็นดี คนเก่ง และมีความสุขได้อย่างไร ในเมื่อผู้เรียนไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ และมีผลกระทบ ต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นด้วย จึงควรให้แก่การช่วยเหลือผู้เรียนให้มีพัฒนาการ ในการอ่านการเขียนให้มีพัฒนาตามลำดับ วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนี้คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการอ่าน เขียน ได้ถูกต้องมากขึ้น
2. เพื่อฝึกทักษะการเขียนให้นักเรียนมีพัฒนาการเขียนตามลำดับ คือคำเขียน เขียนประโยคและเขียนเล่าเรื่องได้

3. ให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ คำ ประโยค เรื่องที่อ่านได้
4. ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน
5. ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้

ในเรื่องของหลักการดำเนินการ มีวิธีการดำเนินการคือ หลักการเขียน เขียนตัวอักษร สระ รูปวรรณยุกต์ตามหลักการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้อง ฝึกทักษะการอ่านจนเป็นนิสัย อ่านภาพ อ่านคำ อ่านนิทาน หนังสือแบบเรียน เอกสาร วารสารเล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน โดยการบอกเล่า เขียนคิดวิเคราะห์คำ หาความหมาย เขียนคำใหม่ เขียนแต่งประโยค แต่งเรื่อง ผลจากการดำเนินการกิจกรรมนี้ คือผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน ผู้เรียน มีทักษะการเขียน วางสระ พยัญชนะถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ผู้เรียนมีทักษะในการ คิดคำใหม่ บูรณาการจากประสบการณ์ ผู้เรียนมีความภูมิใจในผลงาน มีผลงานเชิงประจักษ์ กิจกรรมที่ 2 คือชื่อผลงาน “คำศัพท์ชวนรู้” ของ ครูประภาศรี บุญธรรม ความสำคัญ เนื่องจากการเรียนวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่ยากแก่การเข้าใจ โดยเฉพาะเกี่ยวกับคำศัพท์ต่างๆจากบทเรียน ซึ่งต้องรวบรวมความหมาย และนำมาจัดเป็นระบบเพื่อง่ายแก่การนำไปใช้ จึงได้จัดทำโครงงานนี้ขึ้นมา วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ คือเพื่อรวบรวม คำยาก จากหนังสือเสริมทักษะภาษาไทยป.6 เพื่อหาความหมายของคำยากและ เพื่อจัดทำ พจนานุกรมคำยากประจำชั้นเรียน วิธีการดำเนินการ อ่านเรื่องในบทเรียน แล้ววงกลมล้อมรอบคำ ยากด้วยดินสอ คัดลอกคำที่วงกลมไว้ในกระดาษจัดเรียงลำดับตามพจนานุกรมเปิดพจนานุกรม หาคำ อ่านและหาความหมายคัดลอก ตกแต่งเป็นรูปเล่มให้สวยงามผลจากการดำเนินการ อ่าน เขียน คำยาก ในหนังสือเสริมทักษะภาษาไทย ป.6 ได้คล่องขึ้น รู้ความหมายของคำศัพท์ เรียงลำดับคำตาม พจนานุกรมได้ถูกต้อง รวบรวมคำยากเป็นรูปเล่มได้ และสามารถใช้เป็นเอกสารประกอบการเรียนได้

ข้อเสนอแนะจากวิทยากรการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนพบว่ากิจกรรมมากมาย ในหลายด้าน รวมทั้งด้านการพัฒนาภูมิทัศน์ และมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรรวบรวมกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนมาเรียงร้อยเป็นโครงการใหญ่
2. รวมกิจกรรม “ติดไม้ติดมือ” ของครูวิชา กิจกรรมคำใหม่ในบทเรียนครู ประพฤติ และคำศัพท์ควรรู้ ครูประภาศรี
3. เขียนรายละเอียดแนวทางการดำเนินกิจกรรมของแต่ละกิจกรรม ในการมีส่วนร่วมของนักเรียน
4. สุดท้ายคือการจัดตั้ง “ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง” น่าจะเป็น นวัตกรรมที่เป็นจุดเด่นของโรงเรียนได้

โรงเรียนบ้านปากน้ำ

ตอนนี้โรงเรียนบ้านปากน้ำได้นำเอากิจกรรมลูกเสือมาปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพ นักเรียน ชื่อกิจกรรมว่า การพัฒนาคุณธรรมด้วยกิจกรรมลูกเสือ วัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มี วินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ มีความกตัญญูทุกเวที
2. เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปฏิบัติตามให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ชื่นชม และสืบสานกิจการลูกเสือ
 4. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ รักความเป็นไทยสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- กิจกรรมสำคัญ/ขั้นตอนสำคัญคือ การบูรณาการกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนได้นำกระบวนการลูกเสือมาใช้ในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ คือ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ระบบหมู่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บูรณาการกับการสอนในทุกรายวิชาให้นักเรียนเรียน ทำงานร่วมกันเป็นหมู่ ทั้งกิจกรรมในห้องเรียน และกิจกรรมนอกห้องเรียน
2. การจัดกิจกรรมนักเรียน โดยได้บูรณาการกับกิจกรรมนักเรียน เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง ซึ่งโรงเรียนได้ให้นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้า โดยเข้าแถวตามหมู่ลูกเสือ ซึ่งเป็นหมู่ถาวรของนักเรียนกิจกรรมระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียน จัดครูตามระบบช่วยเหลือดูแลนักเรียนเป็นหมู่ โดยครูทุกคนร่วมรับผิดชอบ
3. การพัฒนาบุคลากร โดยใช้กระบวนการลูกเสือ ให้ครูร่วมคิดร่วมทำแบบหมู่ลูกเสือ การฝึกอบรม พัฒนาบุคคล ใช้กระบวนการทางลูกเสือมาใช้ในการพัฒนาบุคคล

ผลจากการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นมา โดยโรงเรียนได้กระบวนการทางลูกเสือในแต่ละกิจกรรม เริ่มจากกิจกรรม หน้าเสาธง กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมองค์กรนักเรียน กิจกรรมพัฒนาบุคลากร และด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักเรียนเรียนรู้ เข้าใจ กระบวนการทางลูกเสือให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ตามแนวคิดหลักที่มุ่งในเรื่องของการใช้ระบบหมู่ โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการนำกิจกรรมลูกเสือมาใช้ในโรงเรียน ทำให้พฤติกรรมของนักเรียน ดีขึ้นเป็นลำดับแรก และจะได้นำวิธีการตามแนวปฏิบัติของคำปฏิญาณและกฎลูกเสือสอดแทรกไปกับชีวิตของนักเรียนไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่รักและหวงแหนของปู่ย่าตายาย แต่ในปัจจุบัน เป็นโรงเรียนที่ไม่ศรัทธาของคนรุ่นลูก รุ่นหลาน ดังนั้นข้อเสนอแนะที่สำคัญมีดังนี้

1. การเริ่มต้นสร้างความเข้าใจกับชุมชนเป็นแนวทางที่ถูกต้องแล้ว
2. การใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมือในการเดินเรื่องเป็นสิ่งที่ดี เพราะผู้บริหารมีทักษะ
3. ความสามารถพิเศษด้านลูกเสือ แต่จะเกิดประโยชน์หากไม่เพียงทำกิจกรรมลูกเสือเพื่อลูกเสือ และต้องใช้หลักลูกเสือที่เชื่อมโยงไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป้าหมายของการเรียนการสอน

โรงเรียนโพธิ์พนา

กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นคือ “วิชาการสู่คุณภาพชีวิต” จากการรายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-Net ,NT,Las รวมทั้งจากผลการสอบปลายภาคของระดับโรงเรียน นักเรียนบางชั้นเรียนยังมีผลการเรียนในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่น่าพึงพอใจ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงจัด

กิจกรรมนี้ขึ้นมาเพื่อพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเน้นสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพบว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการ คิด วิเคราะห์ และเขียนไม่คล่อง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางด้าน การอ่าน การคิด วิเคราะห์และเขียนไม่คล่องให้มีทักษะการพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และส่งเสริมนักเรียนที่เก่งให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพทางการเรียนรู้อีกขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนบางชั้นเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาลงมือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนบางชั้นเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ รวมทั้งเป็นสาระการเรียนรู้ที่นับเป็นภาษาสากลที่ใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลกโดยเฉพาะในโลกของการติดต่อสื่อสาร หากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ นักเรียนก็ย่อมได้เปรียบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และเป็น

ประโยชน์ในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นนอกจากนี้โรงเรียนได้จัดชุมนุมพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านนันทนาการ และด้านกีฬา

วัตถุประสงค์กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นคือ

1. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. เพื่อยกระดับคุณภาพการทางการศึกษา
3. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก
4. เพื่อให้ผู้บริหาร และคณะครูมีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดี และเหมาะสม

ข้อเสนอแนะจากวิทยาการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ จัดการเรียนเสริมฐานการเรียนรู้ค่ายวิชาการ และการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมการที่มีครูคอยควบคุมในการเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนปลายทางนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ดีแล้ว

โรงเรียนบ้านนาแค

มีการจัดโครงการ หนึ่งโรงเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (การเย็บหมวกใบตาล) เนื่องจากในท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านนาแค ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา เมื่อหมดสิ้นฤดูทำนาส่วนหนึ่งก็ไปรับจ้างก่อสร้าง อีกส่วนหนึ่ง ก็ไม่ได้ทำอะไรเกิดสภาพว่างงาน ดังนั้นทำให้ทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีนัก อันส่งผลต่อสภาพคล่องทางการเงินของผู้ปกครองนักเรียนไม่สามารถสนับสนุนเงินทุนทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวทางโรงเรียนจึงได้จัดทำ โครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (การเย็บหมวกจากใบตาล) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อนำความรู้จากชุมชนมาใช้ในการจัด

การศึกษา และเพื่อให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งโครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน นักเรียนสามารถทำหมวกใบตาลได้ และความพึงพอใจของชุมชน ในการดำเนินงานของโครงการมีวิธีการดำเนินงานคือ ตัดยอดตาลที่อ่อน ๆ ต้นหนึ่งได้ประมาณ 3-4 ใบ แล้วนำไปผึ่งแดด และเมื่อผึ่งแดดได้ที่แล้วก็เอามาจักเป็นเส้น ๆ โดยใช้ใบมีดทำเป็นซี่ ๆ ซึ่ง ชาวบ้านเรียกว่า เล็บแมว แล้วตัดตกแต่งเส้นตอกให้เรียบร้อย อีกทั้งเมื่อได้ตอกแล้วก็เอาไปผึ่งแดดให้แห้ง เมื่อได้ตอกที่แห้งแล้วก็นำมาสานสามารถสานได้หลาย ๆ สาย ก่อนสานต้องตกแต่งตอกให้เรียบร้อยเสียก่อน นอกจากนี้เมื่อสานได้ตามที่ต้องการก็นำไปปรีด เพื่อให้เรียบและบางสะดวกในการเย็บเสร็จแล้วก็เอามาเย็บเป็นรูปหมวก ซึ่งมีแบบต่าง ๆ พร้อมตกแต่งให้ สวยงามแล้วนำออกจำหน่าย ส่วนข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ โครงการการอาชีพของนักเรียน อาชีพเย็บหมวกจากใบตาล การเอาใบตาลมาสาน ถือเป็นสิ่งที่ดี นักเรียนมีรายได้เสริมจากการทำกิจกรรม

โรงเรียนบ้านย่านยาว

ทางโรงเรียนบ้านย่านยาวได้มีโครงการ “การบริหารการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น” ขึ้นมารายละเอียดของโครงการคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาศักยภาพของคนที่จะทำให้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต โดยคำนึงถึงกลไกและสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านคุณลักษณะ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ นั่นคือจะต้องให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียน มีความตระหนักถึง ภารกิจสำคัญในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนที่เป็นผลผลิตจากระบบการจัดการศึกษามีคุณภาพ โดยคำนึงถึงปัจจัย ที่เป็นตัวป้อนจะต้องมีเพียงพอและมีคุณภาพ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา และยกระดับคุณภาพในโรงเรียนจากการวิเคราะห์สถานภาพสถานศึกษา พบว่าปัจจัยที่เป็นตัวป้อนมีไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาในด้านบุคลากร ไม่ครบชั้นเรียน ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียน มีระดับคุณภาพไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ซึ่งปัญหาที่สำคัญและควรได้รับการแก้ไขมีดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากร ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดความรู้ความสามารถในการนำสื่อเทคโนโลยีมา ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
2. ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
3. ปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารเรียนเก่าและชำรุด แหล่งเรียนรู้ไม่หลากหลาย ขาดช่องทางการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน
4. ปัญหาด้าน การนิเทศ กำกับ ติดตามไม่ต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของโครงการคือ

1. เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียนและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
3. เพื่อปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย
4. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียน

1. การวิเคราะห์บริบทโรงเรียน เพื่อสำรวจสภาพปัญหาของโรงเรียนพบว่า มีปัญหาด้านบุคลากร คุณภาพผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ไม่ได้ตามเป้าหมาย
2. การสอนแบบคละชั้น หลักสูตร 51 ต้องสมบูรณ์ เอกสารประกอบต้องมี
3. นำหลักสูตรมาด้านคละชั้น มีใบงาน ใบความรู้ และนำเข้าสู่บทเรียนทั้งคละชั้น ระบบบริการที่ครอบคลุม หลักสูตร 51 ที่สมบูรณ์

โรงเรียนบ้านควนรา

รูปแบบและวิธีการดำเนินงานของโรงเรียน

1. การสร้างโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ การจัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน/จัดปฐมนิเทศผู้ปกครอง/จัดทำกิจกรรมโฮมรูม/ส่งเสริมการเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการและกีฬา/จัดทัศนศึกษา/จัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน
2. พัฒนาผลสัมฤทธิ์เป็นเลิศ จัดทำห้องสมุด 3D (ห้องสมุดมีชีวิต) /จัดการติวเข้มเตรียมพร้อม สอบและพัฒนา N.T./ฝึกทักษะเชิงวิชาการ/ทำโครงการและกิจกรรมอ่านออกเขียนคล่อง/พัฒนาสื่อและเทคโนโลยี
3. เชิดชูวิถีไทย จัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ / จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้ / จัดการศึกษาดูงาน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง / เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน / จัดกิจกรรมบ่มเพาะธรรม/จัดกิจกรรมเป็นอยู่อย่างไทยส่งเสริมการไหว้และการพูดจาอย่างสุภาพ/ยึดหลักการระธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม
4. การสร้างองค์กรเข้มแข็ง สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ/สร้างขวัญและกำลังใจ/จัดหาเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ครบถ้วน/จัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้องพร้อมดำเนินการช่วยประกอบการตัดสินใจ/ให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย ยึดหลักคุณธรรม/ยึดหลักธรรมมาภิบาลในการบริหาร เน้นการมีส่วนร่วม

วิธีการดำเนินงาน

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถาบันการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาตามตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

4. ดำเนินงานพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5. สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียน

ในการจัดทำห้องสมุด 3 D (ห้องสมุดมีชีวิต) จัดตัวเข็มเตรียมพร้อม จัดระบบรวมกิจกรรมที่เริ่มดำเนินการอยู่แล้ว อาจเขียนเป็นโครงการเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพต่อไป

โรงเรียนวัดตรีธาราราม

โรงเรียนกำลังพัฒนาในเรื่องของผลสัมฤทธิ์ในเรื่องของการได้รับการประเมินมาตรฐานรอบ 2 จาก สมศ. เป็นสิ่งดีที่หลาย ๆ โรงเรียนยกตัวอย่างโรงเรียนวัดตรีธาราราม มีหลายโรงเรียนเข้ามาเยี่ยม เยียนในขณะที่กำลังจะประเมินรอบที่ 2 ก็ถือเป็นสิ่งที่ดี โรงเรียนวัดตรีธาราราม ผู้อำนวยการจะดูแลในส่วนของการบริหารทั้งหมดเพราะอยากให้ครูอยู่ในชั้นเรียนเพื่อทำหน้าที่การเรียนการสอนให้เต็มที่ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ คือในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ยกระดับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ครูและผู้อำนวยการ ได้ปรึกษาหารือและตกลงกันในเรื่องให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ว่าจะมีวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างไร ซึ่งหลาย ๆ เหตุผลก็สรุปมาได้ว่าเกิดจากวิชาภาษาไทย จึงได้จัดทำชุดฝึกทักษะภาษาไทย 14 ชุดและวิชาคณิตศาสตร์ ก็มีเช่นกันและก็จะประชุมผู้ปกครองเพื่อแจ้งให้รับทราบว่าทางโรงเรียนจะมีกิจกรรมนี้เกิดขึ้น นักเรียนจะเลิกเรียนช้ากว่าเดิม เพราะจะฝึก ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 ฝึกในชุดของแบบฝึกที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ผลจาก สิ่งที่ได้ดำเนินการไป คือโรงเรียนมีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2552 อยู่ใน 10 อันดับแรก (Top Ten) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จากส่วนนี้ก็ทำให้ครูคิดเพิ่มเติม กิจกรรมอื่นๆ ขึ้นมาอีก เช่น แผ่นที่คนดี และการทำ สมุดเล่มเล็กของ อาจารย์ พวงน้อย คงมะลวน ก็สามารถนำมาบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ ได้ ในส่วนของความพึงพอใจของชุมชน ชุมชนพึงพอใจกับการจัดการของโรงเรียนเนื่องจากมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ แบบช่วงชั้นและคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยสังเกตได้จากการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น ไม่มีการขอย้ายนักเรียนออกไปเรียนในโรงเรียนใกล้เคียงและยินดีให้ การสนับสนุนโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ เริ่มด้วยข้อมูลเบื้องต้นบริบทของโรงเรียนดีแล้ว ที่สำคัญในการเสนอโครงการ ควรปรับมาอยู่ในรูปแบบฟอร์มของโครงการหลักสูตร การกำหนดวัตถุประสงค์โครงการยกระดับการเรียนการสอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ และภาษาไทย อีกทั้งควรเพิ่มรายละเอียดในแนวทางการดำเนินการในเรื่องการจัดการสอนเสริมหนังสือเล่มเล็ก (บูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้) และการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการประชุมการพัฒนาแนวทางการดำเนินการตั้งแต่กรรมการสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

โรงเรียนบ้านอ่างทอง

ในการเข้าร่วมโครงการ โครงการวิจัย “การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัด สุราษฎร์ธานี” ซึ่งทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น ด้านของชุมชน ชุมชนให้ความร่วมมือด้าน

ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนและโรงเรียน ก็ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนมากขึ้นเป็นเพราะโรงเรียนเอาจริงเอาจังในการที่จะพัฒนานักเรียนและก็เป็นผลจากการที่โรงเรียนได้เข้าร่วมการโครงการในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน ด้านบุคลากร ครูมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงานที่ผ่านมาการจัดการเรียนรู้จัดแบบ ช่วงชั้น การจัดกิจกรรมบางครั้งจึงอาจจะไม่สมบูรณ์แต่เมื่อมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ก็ทำให้ครูรู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ ไม่ว่าจะเป็นการทำ EM ทำสบู่ และการทำยาสระผม ใน 1 ปีโรงเรียนจะทำการส่งเสริมการอ่าน คือ ตั้งแต่ เวลา 12.30 น. – 13.00 น. เพื่อแก้ปัญหาการอ่าน ซึ่งเมื่อนักเรียนอ่านแล้วก็จะจัดกิจกรรมตอบปัญหาจากหนังสือที่นักเรียนอ่าน และในช่วง 15.00น. 16.00น. จะเป็นช่วงติวเข้ม โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะเป็นการสอนเสริม ส่วนระดับชั้นอื่น ๆ จะเป็นการสอนซ่อม ในเรื่องของโครงการโรงเรียนจะเน้นโรงงานทดลองและสำรวจ งานทางด้านธุรการจะมีเจ้าหน้าที่ธุรการมารับผิดชอบในส่วนนี้แล้ว และเจ้าหน้าที่ธุรการจบเอกคอมพิวเตอร์ โรงเรียนจึงให้ทำงานด้านธุรการในช่วงเช้าและช่วงบ่ายจะให้สอนคอมพิวเตอร์ก็เป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้อีกทางหนึ่ง ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีบรรยากาศในการเรียนรู้และมีงบประมาณพอสมควรในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะจากวิทยากรการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียน

1. โครงการใหญ่ในส่วนของโรงเรียนโดยนำเอา โครงการของครูทั้ง 2 ช่วงชั้นมารวมกัน
2. เขียนแนวทางการดำเนินการในการสอนซ่อมและสอนเสริมที่ชัดเจนตลอดจนกิจกรรมส่งเสริม การอ่านครึ่งชั่วโมงเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
3. พัฒนากิจกรรมร่วมกันของครูทุกคนทั่วโรงเรียน
4. จัดระบบรวมกิจกรรมที่เริ่มดำเนินการอยู่แล้ว โดยเขียนเป็นโครงการเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ

โรงเรียนวัดนาควาส

โรงเรียนวัดนาควาสจะแก้ปัญหาในด้านผู้เรียน ถ้าจะแก้ไขให้ผู้เรียนมีความรู้สามารถพัฒนาแข่งขัน ความรู้เหล่านี้ก็กำหนดมาเป็น 8 สาระให้นักเรียนได้เรียนรู้ในกรอบวิชา ด้วยพัฒนาสมองเด็กพัฒนาชีวิตเด็กเพราะถ้าคนไม่มีความรู้ก็จะทำอย่างอื่นไม่ได้อยู่เรื่อย ต่อมาคือพฤติกรรมต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลที่อยู่ร่วมในสังคม เพราะฉะนั้นโครงสร้างก็เลยกำหนดมาเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมาให้โรงเรียนปฏิบัติ ทั้งกิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมแนะแนว นี่คือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเด็ก แต่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับครู คือ ครูต้องนำส่วนนี้ลงสู่ การปฏิบัติ ซึ่งครูก็ต้องมีวิธีที่ตนทำได้ดีที่สุดสุดร่วมกับองค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายในวันนี้ ว่าจะทำอย่างไรให้ปัญหาทั้งสองเรื่องนี้ได้รับการพัฒนาได้รับการส่งเสริมให้เป็นคนที่มีคุณภาพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะฉะนั้นครูก็ต้องร่วมมือกันส่วนในส่วนของปัจจัยอื่น ๆ จะเข้ามาเรื่อยๆ เอง ส่วนนี้เองเป็นข้อสังเกตและอยากเสนอแนะว่ากิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าต้องการจะทำให้สำเร็จและเรียนรู้ร่วมกันนั้นคำว่าเครือข่ายที่ได้พูดไปแล้วข้างต้นน่าจะมีการร่วมมือในการปฏิบัติ ไม่ใช่ร่วมมือในการทำกิจกรรม คำว่าร่วมมือในการ

ปฏิบัติ โรงเรียนเรียนวัดนาควาสเอง ทำเรื่องเหล่านี้มาหลายปี ก็คิดว่ายังไม่สามารถที่จะให้ส่วนนอกเข้ามาศึกษาดูงานได้ เพราะขณะนี้หลักสูตรก็เปลี่ยน สิ่งเหล่านี้ก็เป็นการตอบรับได้แล้วว่าจะทำแบบเดิม ๆ ไม่ได้แล้ว จุดไหนที่คิดว่าเป็นเรื่องดี เรื่องไหนที่คิดว่าเป็นประโยชน์กับเด็กก็มีประโยชน์กับทั้ง 13 โรงเรียน

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ โครงการพัฒนาในรูปแบบของโครงการวิจัยที่มุ่งเน้นพัฒนาหลักสูตรเอกสารประกอบหลักสูตร เครื่องมือวัดประเมินผล (ข้อสอบ) คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ควรเพิ่มรายละเอียดในการดำเนินการ

โรงเรียนวัดอินทาราม

โรงเรียนวัดอินทารามได้จัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน โดยใช้ บาป-บุญ (SM : Sin & Merit) เพราะทางโรงเรียนเล็งเห็นว่านักเรียนนอกจากจะเก่งทางด้านวิชาการแล้วต้องเก่งและมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วย เพราะตอนนี้ประเทศต้องการคนดีไม่ใช่คนเก่ง แต่ถ้าเกิดดีและเก่งด้วยก็จะเป็นที่ต้องการของสังคมและพัฒนาประเทศให้เจริญขึ้นโรงเรียนวัดอินทาราม มีนักเรียนรวม 36 คน ครู 3 คน ส่วนใหญ่แล้วผู้ปกครองนักเรียนจะมีฐานะยากจน ในช่วงหน้าฝนนักเรียนก็จะขาดเรียนบ่อยเพราะการเดินทางลำบาก การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน โดยใช้บาป-บุญ (SM : Sin & Merit) ขึ้นภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี เพราะนักเรียนในโรงเรียน ส่วนใหญ่แล้วจะเอาเปรียบกัน ซึ่งกิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์คือเพื่อให้ให้นักเรียนช่วยเหลือกัน ให้อภัยกันมีความเมตตากรุณา ซินขมยินดีซึ่งกันและกัน การจัดกิจกรรมก็จะมีการสวดมนต์ไหว้พระตอนเช้า ในห้องอัมบุณนังสมาธิ 5 นาที หลังจากนั้นครูแหวแต่ละวันก็จะมาเล่านิทานให้นักเรียนฟัง และหลังจากนักเรียนฟังนิทานแล้วก็ให้นักเรียนช่วยกันแยกแยะว่าอะไรเป็นบุญ อะไรเป็นบาป สิ่งไหนดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ นักเรียนจะชอบและตั้งใจฟังที่ครูเล่านิทาน และคุณครูก็จะสรุปประเด็นของนิทานเพื่อให้นักเรียนสามารถนำข้อคิดต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โรงเรียนพึงพอใจกับกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน โดยใช้ บาป-บุญ (SM : Sin & Merit) และคิดว่ากิจกรรมนี้สามารถทำให้นักเรียนแยกแยะบาป-บุญ สร้างจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักในการเป็นคนดีต่อไปในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ โครงการ บาป-บุญ เป็นโครงการที่สามารถต่อยอดและยกระดับได้โดยเขียนเป็นโครงการที่ประชุม การมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับ เช่น นิทานที่เล่าควรมีนิทานที่คัดเลือกแล้วเหมาะกับการวิเคราะห์ อะไรบาป อะไรบุญเช่นจากนิทานภูมิปัญญา ท้องถิ่น ควรมีการรวบรวมนิทานเป็นนิทานที่ได้มาตรฐานมีภาคี ภูมิปัญญา ผู้ปกครองที่มาร่วมเล่านิทานควรจะได้ไหม ความถี่ของกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กทำให้เด็กเชื่อหรือไม่ควรโยงเข้าสู่การบูรณาการกลุ่มสาระและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ

โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ มี 16 ห้องเรียน แต่ที่ใช้อยู่จริง ๆ นั้น เพียง 2 – 3 ห้องเรียนเท่านั้น ปัญหาที่พบก็คือตัวอาคารค่อนข้างเก่า และจะมีปลวกขึ้น ในการจัดการเรียนการสอนจะให้ครูได้ทำการเรียนการสอนอย่างเต็มที่เพราะงานธุรการส่วนใหญ่แล้วผู้อำนวยการจะเป็นฝ่ายจัดทำเอง ด้านห้องสมุดของโรงเรียนกำลังมีการปรับปรุง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยการให้นักเรียนเลือก

หนังสือที่ขอเบามา ในห้องสมุดโรงเรียนได้ ประเมินการสอบระดับชาติ NT , O-Net อยู่ในระดับ 30 ของ 200 กว่าโรงเรียน และวิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในลำดับ ที่ 2 (Top Ten) ของเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ซึ่งในความเป็นจริงทางโรงเรียนไม่มีครูที่จบเอก ภาษาอังกฤษ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับทางโรงเรียน และทางโรงเรียนวัดบางมะเดื่อเองก็มีกิจกรรมที่ ค่อนข้างเด่นทางด้าน “กิจกรรมการแสดงโขน” เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้รักและหวงแหน วัฒนธรรมไทยศิลปะการแสดงของไทย นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในศิลปะการแสดงของไทย และสามารถที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ ควรเน้นโครงการ พัฒนาระบบคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

โรงเรียนบ้านแสนสุข

โรงเรียนบ้านแสนสุขเป็นโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน สมศ.ในทุกมาตรฐาน ในด้าน การจัดการเรียนการสอนนั้นโรงเรียนจะมีครูไม่ครบชั้น จึงแก้ปัญหาโดยการปรับห้องเรียนแบบคณะชั้น ทางด้านผู้ปกครองส่วนใหญ่แล้วจะไม่ค่อยมีบทบาทมีปากมีเสียงเท่าที่ควรในการสัมพันธ์กับโรงเรียน ด้านงบประมาณโรงเรียนมีงบประมาณและการสนับสนุนที่ดีจากชุมชน ตอนนี้โรงเรียนก็มีการ ปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนโดยจัดกิจกรรม นำหนังสือนักเรียนขอบเข้าห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาการอ่าน เขียน ได้ถูกต้องมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้เวลาว่างในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่ง เรียนรู้ และเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะจากวิทยากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียนคือ ควรเน้นโครงการ พัฒนาระบบคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

กิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริมประสบการณ์การเรียนการสอน

ทางโครงการวิจัยฯ ได้จัดโครงการ “ศึกษาดูงาน เสริมประสบการณ์การเรียนการสอน LLEN.SRU” เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและปรับโลกทัศน์ให้กับคณะครูของโรงเรียนในเครือข่าย วันที่ 11 – 12 กุมภาพันธ์ 2554 ณ โรงเรียนวังไกลกังวลและสถานี่โทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม และโรงเรียนสมถวิล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีผู้เข้าร่วมโครงการ 39 คน จาก โรงเรียน 14 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านไทรงาม โรงเรียน บ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านศิลางาม โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดตรีธารามโรงเรียน บ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว

ผลการถอดบทเรียนองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ศึกษาดูงานเสริม ประสบการณ์การเรียนการสอน LLEN.SRU (สรุปการ AAR ของคณะครู LLEN.SRU.) ดังนี้

โรงเรียนวังไกลกังวล

1. ครูต้องมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีเอกสารประกอบการสอน สอดคล้องกับ คู่มือการสอนการเตรียมตัวการสอนล่วงหน้าเพื่อสามารถปรับปรุงการเรียนการสอน เพราะผู้สอน สามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่องหรือปัญหาที่ผ่านมา แล้ว นำไปปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป ช่วยให้ ผู้สอนมีการเตรียมการ และมีความรอบคอบในการเลือกจุดมุ่งหมายและกิจกรรมการเรียน อีกทั้ง

ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เหมาะสม ให้ประสบการณ์การเรียนรู้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ผู้สอนสามารถเตรียมการเลือกสื่อ กิจกรรมการสอน วิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ ตรงจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2. ครูปลายทางควรเรียนรู้กับผู้เรียน และต้องจัดกิจกรรมเสริมแก่นักเรียนในการ ปฏิบัติเพิ่มเติมให้เกิดทักษะอย่างเต็มที่ครบถ้วนตามจุดประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนกล้าแสดงออกตามสภาพจริง

4. ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยี การสร้างสื่อ สื่อการเรียนรู้แต่ ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันไป สื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งๆ อาจจะเหมาะกับเนื้อหาสาระเฉพาะ เรื่อง หรืออาจใช้ในการเรียนการสอนทั่วไป สื่อบางอย่างอาจจัดทำขึ้นใช้เฉพาะตามความต้องการของ ผู้สอนในท้องถิ่น ดังนั้นผู้สอนจะต้องรู้จักเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ วิธีการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ ไม่มีสูตรสำเร็จและไม่มีเงื่อนไขว่าผู้สอนจะต้องมี ความรู้ในการผลิตสื่อด้วยตนเองแต่ผู้สอนควรมีความสามารถในการเลือกใช้สื่อ จัดเตรียมสื่อ และรู้จัก นำมาใช้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลของการเรียนการสอนโดยตระหนักว่าสื่อการเรียนรู้ที่นำมาใช้อำนวย ประโยชน์ต่อผู้เรียนได้มากที่สุด และอยู่ในวิสัยที่ผู้สอนจะสามารถนำมาใช้ได้ดีที่สุดในทุกทั้งเป็นประโยชน์ สูงสุดต่อผู้เรียน

5. โรงเรียนต้องสร้างเครือข่ายชุมชน

6. พัฒนาความพร้อมของอาคารสถานที่ สื่อและเทคโนโลยี ให้เพียงพอ

โรงเรียนสมถวิล หัวหิน

1. ครูต้องมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจน และรู้จักหน้าที่ของตน โดยเน้นให้ นักเรียนอ่านออกเขียนได้

2. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและปลูกฝังนักเรียนให้เกิดความ พยายามอดทน และรักการเรียนจากด้านในจิตใจ

3. สอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้คล่อง จนเกิดความไว้วางใจจากผู้ปกครองและ ทำให้เกิดจำนวนเด็กเพิ่มขึ้นเน้นการเข้าถึงและความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและครูควรเป็นแบบอย่างให้ นักเรียนเห็นเป็นตัวอย่างแล้วนำไปปฏิบัติ

4. การจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ใช้ภาษาเชิญชวนและพูดแนะนำชมเชยในเชิงบวก ครู ควรใช้เทคนิคการจัดแถว และทำกิจกรรมโดยใช้ดนตรีการเคลื่อนไหวประกอบจะทำให้นักเรียนเกิด ความสนุก และไม่คิดว่าเป็นการบังคับให้ทำหรือคิดว่าเป็นคำสั่ง

5. ครูและผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นพร้อมที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงและการสัมพันธ์ ด้านชุมชน

6. นักเรียนจะต้องมีแฟ้มสะสมผลงาน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ดูผลงานของนักเรียน ตลอดภาคเรียนเพื่อเสริมแรงให้ผู้ปกครองและการนำเสนอผลงานนักเรียนทุกคน ทุกชั้นงาน เพื่อ ความภาคภูมิใจของนักเรียนและผู้ปกครอง

7. ฝึกนักเรียนให้เป็นมัคคุเทศก์ มีภาวะผู้นำ กล้าแสดงออก

8. การเขียนข้อสอบหรือแผนการสอนให้ครอบคลุมโดยเน้น KPA

9. ครูต้องดึงภูมิปัญญาของชุมชนมาไว้ในโรงเรียนโดยให้ครูศึกษาและถ่ายทอดให้นักเรียน

10. ควรเน้นให้นักเรียนและผู้ปกครองมีจิตสาธารณะและร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน อีกทั้งให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผล

11. การเรียนการสอนต้องสอนให้มองเห็นภาพรวมก่อนแล้วค่อยเจาะลึกลงในรายละเอียด

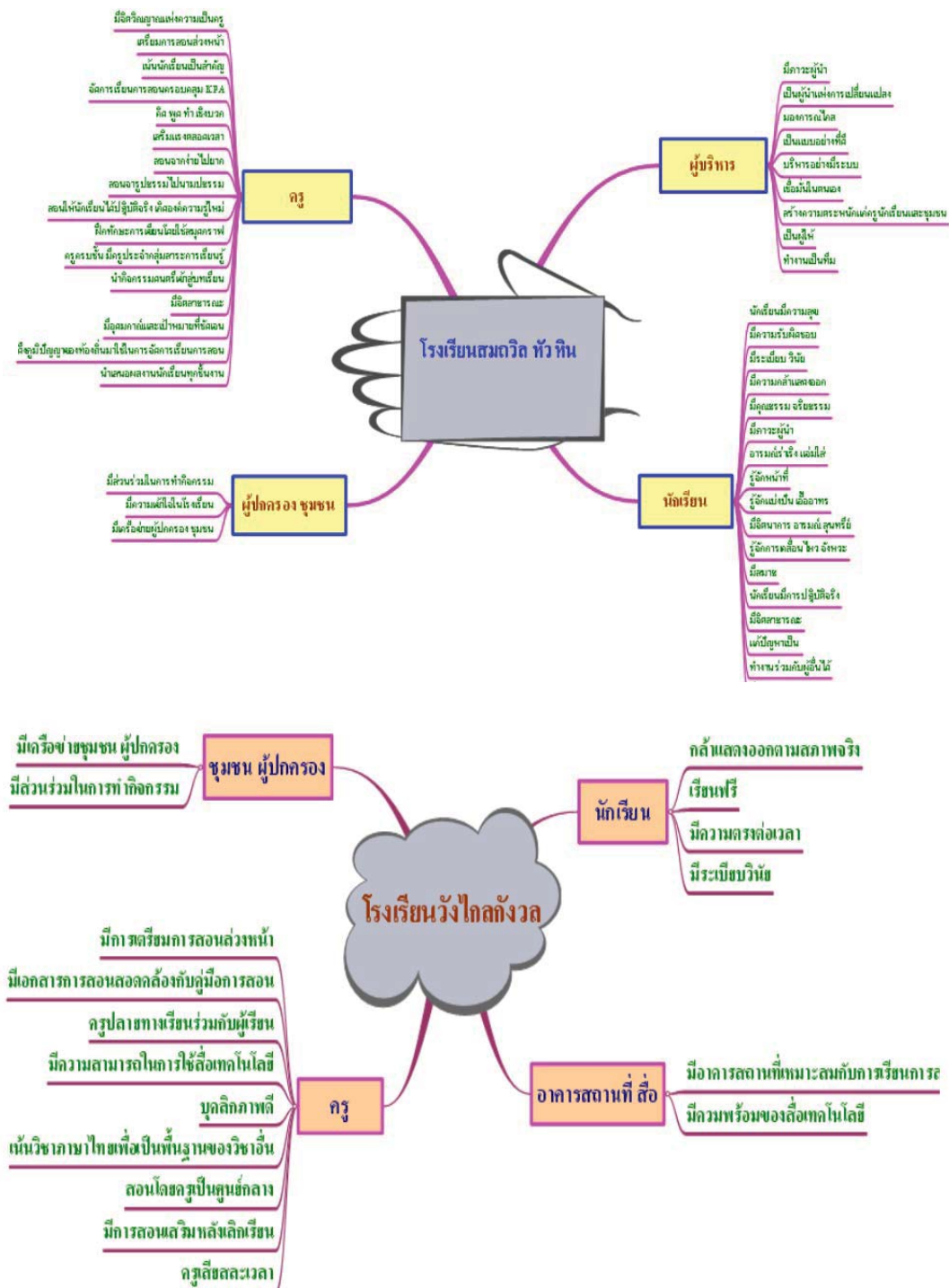
12. การปฏิบัติหน้าที่ของเด็กในการช่วยเหลืองานครูด้านธุรการชั้นเรียน โดยในห้องเรียนจะต้องมีการแบ่งหน้าที่เป็นฝ่าย เช่น วิชาการ ธุรการ ทำให้นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

13. เตรียมการสอนล่วงหน้าเพื่อความเป็นสากล สร้างความแข็งแกร่งในทุก ๆ ด้าน

14. ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มองการณ์ไกลเชื่อมั่นในตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้รู้จักการวิเคราะห์หาเหตุและผล

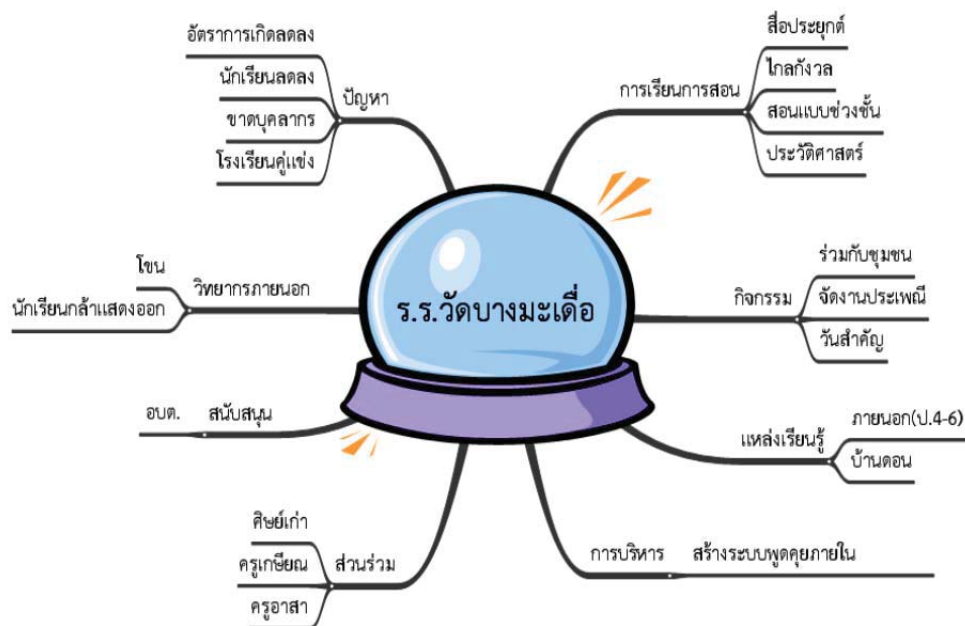
15. ครูต้องอุทิศเวลา และเสียสละ ภาระหน้าที่ของครู เป็นภาระที่หนัก เพราะการสร้างคนให้เป็น คน โดยสมบูรณ์นั้น จึงมิใช่เป็นเพียง การสอนหนังสือให้อ่านออกเขียนได้ และมีความรอบรู้เท่านั้น แต่ เป็นภาระความรับผิดชอบ ที่ผูกพันด้วยจิตวิญญาณอย่างต่อเนื่อง ที่ต้องอาศัยความเพียรพยายาม วิริยะ อุทสาหะ อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ครูที่ดี จึงมิใช่เพียงแค่สอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่คนที่เป็นครูนั้น ต้องเตรียมทั้งกายและใจความคิด ประสบการณ์ ทั้งชีวิตเพื่ออุทิศ พุ่มเทให้การสร้างคนเพื่อให้เป็น คนที่มีคุณภาพ และเมื่อคนมีคุณภาพ เราก็เชื่อมั่นว่า จะสร้างงานที่มีคุณภาพให้ชาติบ้านเมืองต่อไป

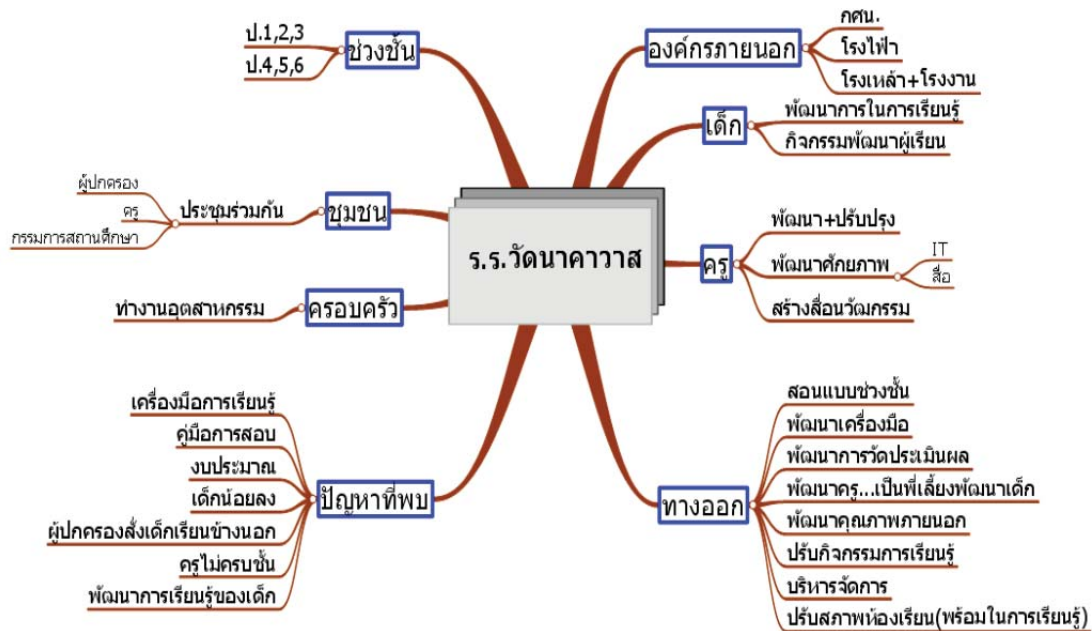
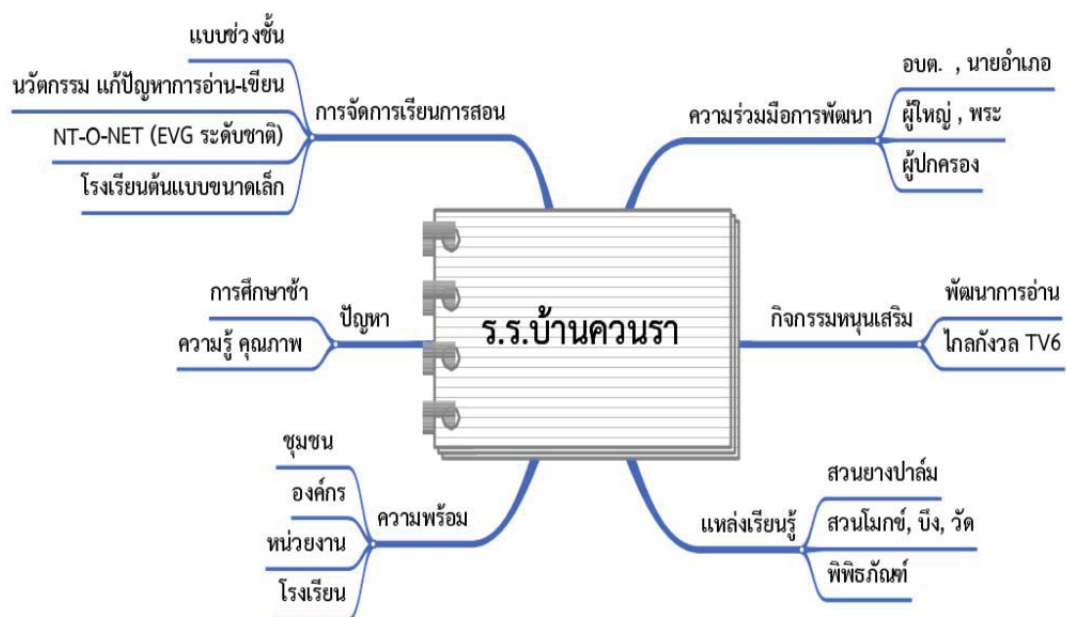
ผลการถอดบทเรียนองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ศึกษาฐาน
เสริมประสบการณ์การเรียนรู้การสอน LLEN.SRU.

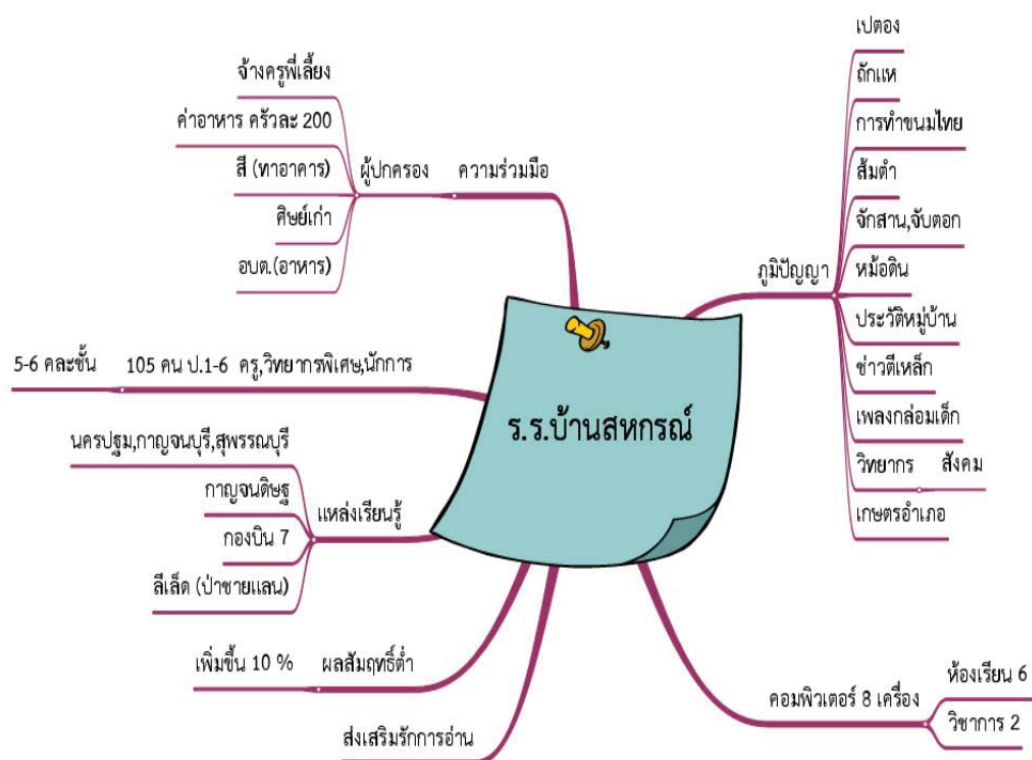

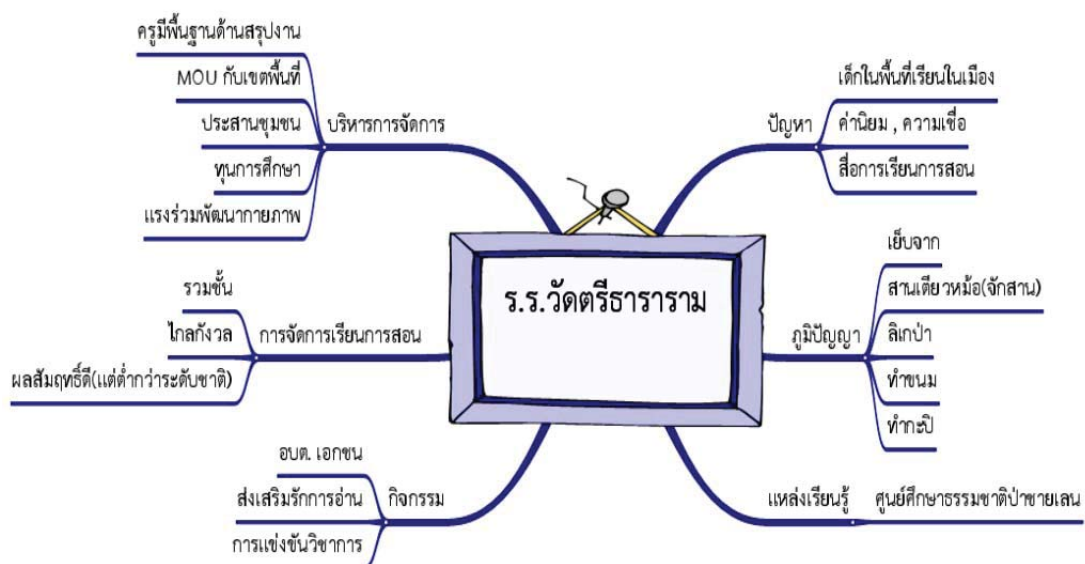
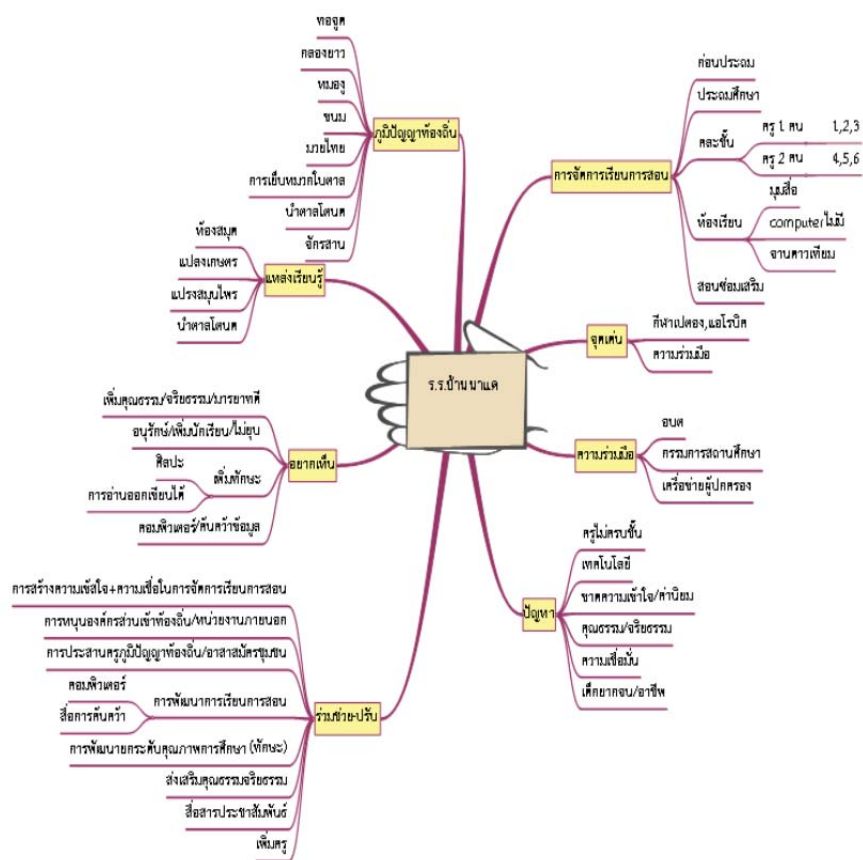
วง
น

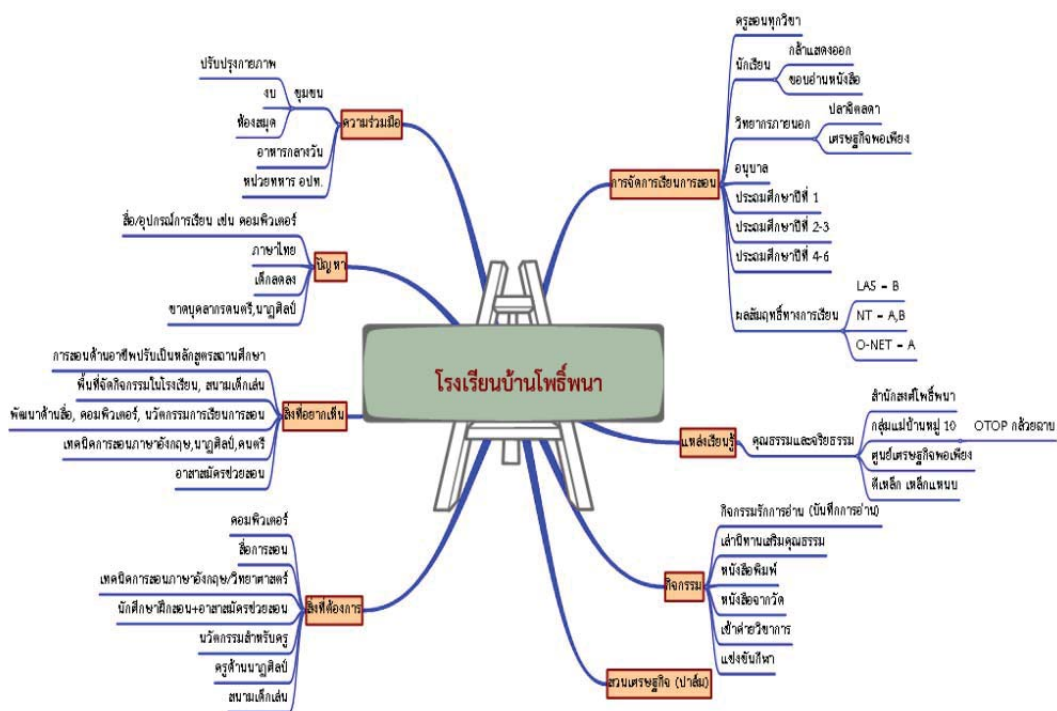
เรา โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัด
ตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านแสนสุข
โรงเรียนบ้านปากน้ำ ซึ่งผลการนิเทศน์ได้ Mind Map ของแต่ละโรงเรียนดังนี้

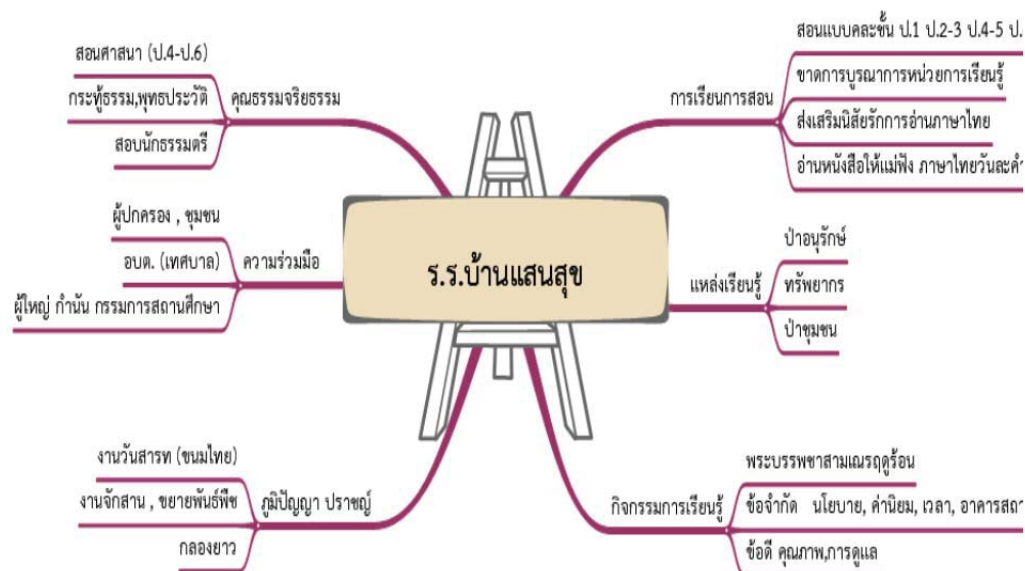
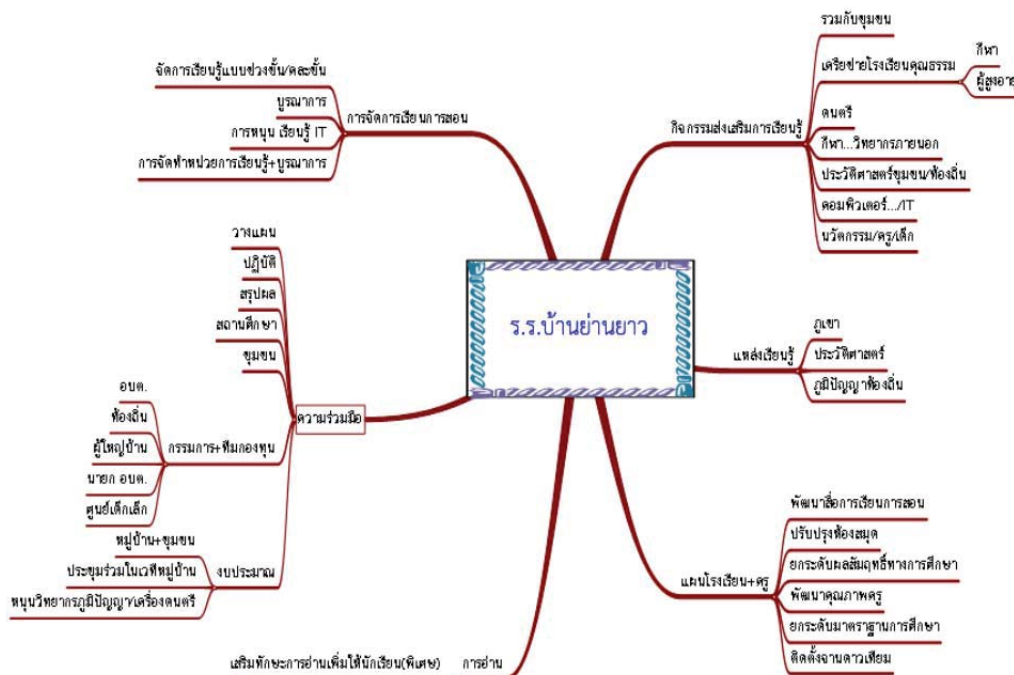

LLEN. คณะกรรมการเครือข่ายต้นกล้าปัญญา นำโดย คุณจตุพร วัชรานัท และคุณเอกพจน์ ยอดพินิจ ตัวแทนกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สฎ. เขต 2 นำโดย คุณณรงค์ เสมิณเพชร และคุณประเสริฐ ชัยจุกรณ์ ได้ลงพื้นที่เยี่ยม โครงการ “การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัด สุราษฎร์ธานี” ในวันที่ 11 มีนาคม 2554 ณ โรงเรียนวัดตรีธาราราม ม.6 ต.ลิเล็ด อ.พุนพิน จ. สุราษฎร์ธานี ผลการตรวจเยี่ยมพบว่า หลังจากที่ครูได้ผ่านการฝึกอบรม 4 กลุ่มสาระ มีหลายโรงเรียน ที่พยายามนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เท่าที่สำรวจได้ เช่น โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา นำเทคนิคการสอนแบบโครงงานไปประยุกต์ใช้ให้นักเรียนทำโครงการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนวัดตรีธาราราม นำเทคนิคคำกลอนและการทำงานหนังสือเล่มเล็กจากการอบรมกลุ่มสาระภาษาไทยไปใช้สอนนักเรียน ให้สามารถทำหนังสือเล่มเล็ก โรงเรียนวัดอินทาราม นำเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษด้วยเพลงไปจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้โรงเรียนที่นำผลการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้สามารถผ่านการประเมินจาก สมศ. โรงเรียนได้รับการประเมินจาก สมศ. ในระดับดีมาก เช่น โรงเรียนวัดตรีธาราราม ที่นำแนวคิดการทำหนังสือคำกลอนและหนังสือเล่มเล็กไปสอนนักเรียน และได้รับคำชมจาก สมศ. ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ครบทั้ง ทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ของนักเรียน

ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียนเดือนพฤษภาคม 2553 – เดือนกุมภาพันธ์ 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งโครงการที่โรงเรียนเสนอมาส่วนใหญ่เป็น กิจกรรมหรือเป็นโครงการที่พัฒนาตัวผู้เรียนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น โครงการบาป-บุญโครงการลูกเสือ โครงการพัฒนาห้องสมุด โครงการเกษตร เป็นต้น ทางโครงการ LLEN.SRU. จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับโรงเรียนว่าต้องเป็นโครงการที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็น “คนดี และคนเก่ง” คือเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นทางโครงการ จึงต้องปรับโครงการ ทุกโครงการให้เชื่อมโยงไปสู่หลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระเป็น สำคัญให้ได้โดยยึดเกณฑ์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ของหลักสูตรและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยการจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest จัดค่าย ทางวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและการร่วมสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรม

กิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายก่อนใช้แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้การ ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการพัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียนจากผลการ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1/2553 และภาคเรียนที่ 2/2553 ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1/2553 การพัฒนาคุณภาพการจัด เรียนรู้ของผู้เรียนภาคเรียนที่ 1/2553 คือ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 13 โรงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 การหาคุณภาพของข้อสอบ และการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาค เรียนที่ 1 จะทดสอบก่อนเริ่มเรียน (Pretest) และปลายภาคเรียน (Posttest)

1. การหาคุณภาพของข้อสอบ

การหาคุณภาพของข้อสอบมีความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 แสดงว่า แบบทดสอบทุก ฉบับมีคุณภาพนำไปทดสอบคะแนนที่ได้เชื่อถือได้มากกว่าร้อยละ 50 แสดงดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงคุณภาพข้อสอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระในระดับชั้น ป.1 – ป.6

วิชา	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
ชั้น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น
ป.1	27	0.741	30	0.774	30	0.725	20	0.809
ป.2	29	0.731	30	0.593*	30	0.734	29	0.824
ป.3	30	0.722	30	0.610*	30	0.610*	28	0.649*
ป.4	40	0.780	39	0.425*	40	0.722	30	0.808
ป.5	39	0.701	40	0.644*	40	0.705	40	0.820
ป.6	40	0.780	40	0.626*	40	0.686*	40	0.836

*ปรับปรุง

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ปรับปรุงแบบทดสอบที่มีค่าความเชื่อมั่นไม่ถึง 0.70 คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ปรับปรุงแบบทดสอบในระดับชั้นป.2-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยปรับปรุงแบบทดสอบในระดับชั้น ป.3 และ ป.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษปรับปรุงแบบทดสอบในระดับชั้น ป.3 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไม่ต้องปรับปรุงแบบทดสอบ ดังนั้นเมื่อปรับปรุงแบบทดสอบผลการปรับปรุงตามตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ผลการปรับปรุงข้อสอบภาคเรียนที่ 1/2553

วิชา	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
ชั้น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น
ป.1	27	0.741	30	0.774	30	0.725	20	0.809
ป.2	29	0.731	30 ข้อ เหลือ 25 ข้อ	0.593* ปรับ 0.685 (6,9,13,19,22)	30	0.734	29	0.824
ตารางที่ 4.24 (ต่อ)								
ป.3	30	0.722	30ข้อ เหลือ 25 ข้อ	0.610* ปรับ 0.701 (8,10,17,24,25)	30ข้อ เหลือ 20 ข้อ	0.610* ปรับ 0.705 (9,13,17,20,21,24,26,28,29,30)	28 ข้อ เหลือ 23 ข้อ	0.649* ปรับ 0.709 (1,7,19,26,27,28,29)
ป.4	40	0.780	39 ข้อ เหลือ 30 ข้อ	0.425* ปรับ 0.691 (1,6,8,17,20,22,30,33,34,38)	40	0.722	30	0.808
ป.5	39	0.701	40 ข้อ เหลือ 30 ข้อ	0.644* ปรับ 0.695 (7,11,15,16,22,24,25,30,35,39)	40	0.705	40	0.820
ป.6	40	0.780	40ข้อ เหลือ 30 ข้อ	0.626* ปรับ 0.723 ผ	40 ข้อ เหลือ 38 ข้อ	0.686* ปรับ 0.712	40	0.836

วิชา	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
ชั้น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น
				9,13,14,1 7,20,27,3 4,36,37,4 0)		(7,29)		

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าประสิทธิผล

การวิเคราะห์ค่าประสิทธิผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 แสดงดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าประสิทธิผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
วิชาคณิตศาสตร์	44.27	21.16	42.75	13.43	15.32	24.77
วิชาวิทยาศาสตร์	35.42	20.91	23.06	7.07	12.91	8.11
วิชาภาษาไทย	27.50	29.13	-13.12	7.51	19.10	7.64
วิชาภาษาอังกฤษ	29.06	9.33	15.31	20.28	16.58	20.64

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของวิชาคณิตศาสตร์ชั้น ป.1 มีค่ามากที่สุด แสดงว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนก้าวหน้ามากที่สุด ถึงร้อยละ 44.27 รองลงมา คณิตศาสตร์ ป.3 วิทยาศาสตร์ ป.1 ภาษาไทย ป.3 ภาษาอังกฤษ ป.1 ส่วน ภาษาไทย ป.3 แยกที่สุด เพราะผลการเรียนรู้ของนักเรียนต่ำกว่าความรู้พื้นฐานของนักเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบผลการสอบก่อน-หลังภาคเรียนที่ 1/2553

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 13 โรงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 ในภาคเรียนที่ 1 จะทดสอบเปรียบเทียบก่อนเริ่มเรียน (Pretest) และปลายภาคเรียน (Posttest) ดังตารางที่ 4.26-4.74

ตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n=66)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	15.14	5.48	5.26	5.37	7.962*
สอบหลัง	20.39	3.24			

*p<.05

จากตารางที่ 4.26 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนดังนี้

ตารางที่ 4.27 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	10.00	4.25	2.032*
	สอบหลัง	17.00	3.50	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	22.00	7.00	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	16.50	4.50	1.826*
	สอบหลัง	21.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	11.50	4.25	1.577
	สอบหลัง	18.50	0.63	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	19.50	2.50	1.761
	สอบหลัง	19.00	1.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	22.00	0.38	1.633
	สอบหลัง	23.50	1.13	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	10.00	4.50	2.023*
	สอบหลัง	21.00	1.75	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	20.00	4.50	0.513
	สอบหลัง	21.00	3.50	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	9.00	1.50	1.826*
	สอบหลัง	22.00	8.50	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	12.00	2.50	2.023*

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	25.00	0.88	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	16.00	0.88	2.555*
	สอบหลัง	20.00	1.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	16.00	5.00	1.825*
	สอบหลัง	20.50	3.63	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.27 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา สูงกว่า สอบก่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n=59)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	13.19	3.43	4.61	5.19	6.819*
สอบหลัง	17.80	4.47			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.28 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนดังนี้

ตารางที่ 4.29 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	9.00	2.00	2.207*
	สอบหลัง	20.00	2.25	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	19.50	3.88	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	12.50	1.25	0.000
	สอบหลัง	13.00	2.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	13.00	1.50	1.841*
	สอบหลัง	16.00	1.50	

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	14.50	2.63	2.032*
	สอบหลัง	18.00	3.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	18.00	2.75	2.023*
	สอบหลัง	25.00	1.50	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	15.00	2.50	0.539
	สอบหลัง	16.00	1.75	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	16.00	2.50	0.000
	สอบหลัง	15.50	3.00	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	12.00	1.00	2.032*
	สอบหลัง	23.00	0.13	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	13.00	2.00	2.371*
	สอบหลัง	22.00	3.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	13.00	1.50	0.426
	สอบหลัง	12.50	1.88	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.29 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อน และหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (n=78)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	13.81	3.76	6.86	4.36	13.905*
สอบหลัง	20.67	3.92			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.30 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.31 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	14.00	4.50	1.604
	สอบหลัง	21.00	6.50	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	15.00	3.25	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	10.00	3.50	2.938*
	สอบหลัง	20.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	16.50	3.88	2.207*
	สอบหลัง	26.50	1.25	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	16.00	1.50	1.582
	สอบหลัง	18.00	5.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	17.00	1.50	1.543
	สอบหลัง	20.00	1.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	12.00	3.00	2.375*
	สอบหลัง	20.00	2.50	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	16.00	3.00	2.371*
	สอบหลัง	23.00	2.00	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	13.00	1.63	2.810*
	สอบหลัง	22.00	7.75	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	11.00	0.88	2.536*
	สอบหลัง	19.00	1.75	
ตารางที่ 4.31 (ต่อ)	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	24.00	2.50	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	12.00	3.50	1.604
	สอบหลัง	24.00	1.00	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	15.50	1.50	2.207*
	สอบหลัง	18.00	4.00	

*p<.05

จากตารางที่ 4.31 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏ และ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว และโรงเรียนบ้านแสนสุข ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.32 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=77)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	17.21	4.89	3.02	5.54	4.855*
สอบหลัง	20.27	5.63			

*p<.05

จากตารางที่ 4.32 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.33 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	17.50	4.50	0.742
	สอบหลัง	20.00	5.50	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	16.00	3.75	0.447
	สอบหลัง	17.00	4.50	
ตารางที่ 4.33 (ต่อ)	สอบก่อน	18.00	1.50	1.342
	สอบหลัง	21.50	1.88	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	21.00	7.00	0.405
	สอบหลัง	20.00	4.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	17.00	3.15	2.143*
	สอบหลัง	20.00	6.25	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	15.50	2.38	0.921
	สอบหลัง	16.50	4.75	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	15.00	5.00	2.207*
	สอบหลัง	24.00	10.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	18.00	4.13	1.841*
	สอบหลัง	21.00	7.13	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	15.50	3.50	0.923

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	17.00	6.75	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	13.00	1.75	1.753*
	สอบหลัง	18.00	4.50	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	16.00	2.50	2.032*
	สอบหลัง	18.00	3.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	23.00	1.25	0.314
	สอบหลัง	23.00	6.75	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	17.00	3.13	1.572
	สอบหลัง	21.00	3.50	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.33 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิและโรงเรียนวัดนาคาวาส สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.34 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=78)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	17.14	4.23	3.35	4.92	6.010*
สอบหลัง	20.49	4.82			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.34 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.35 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	18.00	2.50	2.678*
	สอบหลัง	22.00	2.50	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-

ตารางที่ 4.35(ต่อ)

	สอบหลัง	23.00	1.25	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	16.00	3.13	0.106
	สอบหลัง	16.50	4.13	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	18.00	3.25	1.581
	สอบหลัง	20.50	3.13	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	18.00	3.25	1.185
	สอบหลัง	21.00	4.25	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	18.50	2.63	0.000
	สอบหลัง	19.00	1.75	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	17.50	2.88	0.552
	สอบหลัง	19.50	1.13	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	19.50	3.88	0.211
	สอบหลัง	18.00	2.50	
โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	16.00	3.00	1.826*
	สอบหลัง	20.50	1.38	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	15.00	3.00	1.826*
	สอบหลัง	25.00	4.50	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	-	-	มี 1 คน
	สอบหลัง	-	-	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	18.50	3.13	2.827*
	สอบหลัง	25.00	5.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	16.00	7.50	2.023*
	สอบหลัง	17.50	3.50	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.35 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านควนรา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.36 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=73)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	15.82	4.01	5.99	4.95	10.325*
สอบหลัง	21.81	5.53			

*p<.05

จากตารางที่ 4.36 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.37 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	17.50	3.75	2.316*
	สอบหลัง	22.50	2.75	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	20.00	4.50	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราม	สอบก่อน	11.00	3.50	1.604
	สอบหลัง	17.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	16.00	2.50	0.730
	สอบหลัง	15.00	3.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	15.50	3.63	2.207*
	สอบหลัง	27.50	5.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	17.00	3.00	2.603*
	สอบหลัง	20.00	1.25	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	17.00	3.63	0.552
	สอบหลัง	19.00	7.13	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	11.00	0.75	1.342
	สอบหลัง	14.50	1.13	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	15.00	1.25	2.371*
	สอบหลัง	27.00	3.38	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	19.50	5.63	2.032*
	สอบหลัง	26.00	3.75	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	14.50	2.63	0.949
	สอบหลัง	16.00	2.00	

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	13.00	3.13	2.375*
	สอบหลัง	21.00	2.25	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	13.00	2.25	2.032*
	สอบหลัง	24.00	3.25	

*p<.05

จากตารางที่ 4.37 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา และ โรงเรียนวัดนาควาส ก่อนและหลัง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n=67)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	14.19	5.04	5.60	5.56	8.236*
สอบหลัง	19.79	3.87			

*p<.05

จากตารางที่ 4.38 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.39 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	13.00	7.50	1.625
	สอบหลัง	19.00	2.75	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	6.00	2.00	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	12.50	3.13	1.826*
	สอบหลัง	19.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	-	-	ไม่มีน.ร.
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	14.00	1.88	2.023*

ตารางที่ 4.39 (ต่อ)		การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
โรงเรียน		สอบหลัง	18.00	4.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	16.00	2.88	2.032*	
	สอบหลัง	19.00	1.50		
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	23.50	2.25	0.756	
	สอบหลัง	24.00	0.38		
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	11.00	1.00	2.023*	
	สอบหลัง	20.00	2.25		
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	19.00	2.00	0.760	
	สอบหลัง	20.00	3.50		
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	7.50	1.63	1.604	
	สอบหลัง	16.00	1.63		
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	9.00	1.50	2.032*	
	สอบหลัง	24.50	1.00		
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	12.00	2.25	2.371*	
	สอบหลัง	23.00	2.50		
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	14.00	1.50	2.371*	
	สอบหลัง	18.00	4.50		

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.39 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.40 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n=59)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	12.88	4.06	3.58	4.75	5.784*
สอบหลัง	16.46	3.21			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.40 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.41 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	11.00	3.50	1.363
	สอบหลัง	13.50	3.88	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	17.00	2.88	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	10.50	1.50	2.214*
	สอบหลัง	13.50	2.00	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	14.00	2.00	0.000
	สอบหลัง	13.00	3.25	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	17.50	2.00	0.816
	สอบหลัง	18.00	2.13	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	10.00	1.50	2.032*
	สอบหลัง	19.00	1.50	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	20.00	4.25	0.714
	สอบหลัง	18.00	1.25	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	11.00	0.75	1.826*
	สอบหลัง	20.00	2.13	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	10.50	3.00	2.032*
	สอบหลัง	18.50	0.88	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	12.00	3.25	0.843
	สอบหลัง	13.00	2.00	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	10.00	2.00	2.388*
	สอบหลัง	14.50	2.63	

*p<.05

จากตารางที่ 4.41 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดนาควาส และ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านแสนสุข ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (n=83)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	11.52	3.16	4.27	4.38	8.868*
สอบหลัง	15.78	3.68			

*p<.05

จากตารางที่ 4.42 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.43 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	14.00	3.00	1.342
	สอบหลัง	17.00	2.50	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	10.50	4.50	
ตารางที่ 4.43 (ต่อ) _____ โรงเรียนวัดสุราษฎร์ธานี	สอบก่อน	9.00	1.50	2.625*
	สอบหลัง	14.00	2.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	10.50	1.88	2.032*
	สอบหลัง	16.00	1.13	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	14.00	1.00	1.876*
	สอบหลัง	11.00	3.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	11.00	.300	2.214*
	สอบหลัง	17.00	2.00	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	10.00	1.50	2.410*
	สอบหลัง	13.00	2.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	11.00	1.63	2.366*
	สอบหลัง	20.00	1.00	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	9.50	2.25	2.705*
	สอบหลัง	19.00	2.00	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	14.00	1.63	1.925*
	สอบหลัง	18.00	1.00	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	13.00	1.13	2.032*

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	20.50	1.50	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	10.00	0.50	1.604
	สอบหลัง	15.00	1.00	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	12.50	2.75	1.807
	สอบหลัง	18.00	5.50	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.43 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดตรีธารารามโรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนวัดนาควาสสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.44 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=77)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	12.99	3.68	1.84	4.38	3.689*
สอบหลัง	14.83	3.40			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.44 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.45 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	14.00	3.00	0.170
	สอบหลัง	13.50	2.38	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	10.50	3.38	1.342
	สอบหลัง	12.50	4.13	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	9.50	0.38	1.342
	สอบหลัง	16.00	0.75	

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	11.00	3.00	1.604
	สอบหลัง	16.00	3.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	11.00	0.88	2.557*
	สอบหลัง	17.50	3.88	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	13.00	1.50	1.473
	สอบหลัง	12.50	1.25	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	13.00	2.00	2.014*
	สอบหลัง	14.50	2.50	
8. ตารางที่ 4.45 (ต่อ)	สอบก่อน	14.50	6.75	1.841*
	สอบหลัง	16.00	2.63	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	14.00	3.13	0.211
	สอบหลัง	15.00	2.00	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	14.00	1.00	1.761*
	สอบหลัง	18.00	3.00	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	11.50	2.00	0.631
	สอบหลัง	12.00	2.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	15.50	1.25	0.736
	สอบหลัง	15.50	3.00	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	14.50	1.25	0.682
	สอบหลัง	16.00	2.50	

*p<.05

จากตารางที่ 4.45 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี และ สูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดตรีธาราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.46 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=77)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	15.44	4.94	3.17	5.31	5.242*
สอบหลัง	18.61	4.34			

*p<.05

จากตารางที่ 4.46 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.47 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	15.00	3.50	0.869
	สอบหลัง	19.00	4.38	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	19.50	0.38	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	13.00	3.75	1.625
	สอบหลัง	14.50	2.38	
4. โรงเรียนวัดอินทราราม	สอบก่อน	16.00	4.13	2.207*
	สอบหลัง	18.50	4.13	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	18.00	3.13	0.986
	สอบหลัง	20.00	4.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	21.00	0.00	1.604
	สอบหลัง	19.00	1.75	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	17.00	3.63	1.289
	สอบหลัง	22.00	2.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	18.50	2.63	0.172
	สอบหลัง	18.00	3.50	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	16.00	3.00	1.261
	สอบหลัง	17.50	1.75	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	11.50	2.38	1.826*
	สอบหลัง	18.50	3.13	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	-	-	มี 1 คน
	สอบหลัง	-	-	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	16.00	1.75	2.050*
	สอบหลัง	20.00	2.78	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	17.00	6.25	2.032*
	สอบหลัง	22.00	4.00	

*p<.05

จากตารางที่ 4.47 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.48 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=72)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	18.42	4.13	1.75	4.67	3.323*
สอบหลัง	20.17	3.44			

*p<.05

จากตารางที่ 4.48 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.49 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	22.50	1.25	0.778
	สอบหลัง	22.00	1.13	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	18.00	2.00	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	18.00	4.50	0.000
	สอบหลัง	18.00	3.00	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	17.00	2.38	1.897*
	สอบหลัง	19.50	2.63	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	18.50	1.38	2.032*
	สอบหลัง	22.00	3.25	
ตารางที่ 4.49 (ต่อ)	สอบก่อน	21.00	3.50	0.568
	สอบหลัง	21.00	1.00	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	18.50	3.50	0.736
	สอบหลัง	21.00	5.13	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	17.50	0.38	1.000
	สอบหลัง	16.50	0.38	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	20.00	2.75	0.736

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	20.00	2.38	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	19.50	2.38	1.890*
	สอบหลัง	19.00	1.25	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	19.00	5.50	1.782*
	สอบหลัง	25.00	1.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	12.50	2.00	2.120*
	สอบหลัง	18.00	2.75	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	17.00	3.00	0.184
	สอบหลัง	19.00	2.50	

*p<.05

จากตารางที่ 4.49 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.50 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n=63)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	16.51	4.69	3.71	5.09	5.791*
สอบหลัง	20.22	3.59			

*p<.05

จากตารางที่ 4.50 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.51 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	17.00	3.00	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	18.00	11.50	

3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	13.00	0.75	1.826*
	สอบหลัง	21.50	3.00	
4. โรงเรียนวัดอินทราราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	17.00	3.50	0.957
	สอบหลัง	20.50	2.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	22.50	4.88	0.422
	สอบหลัง	22.00	3.00	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	21.00	1.88	1.841*
	สอบหลัง	24.50	0.63	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	17.00	3.25	1.361
	สอบหลัง	21.00	2.75	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	17.00	2.50	2.553*
	สอบหลัง	18.00	2.50	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	11.00	2.75	1.841*
	สอบหลัง	22.50	1.88	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	14.00	3.00	1.826*
	สอบหลัง	21.00	2.00	

ตารางที่ 4.51 ต่อ)

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	13.50	2.25	2.384*
	สอบหลัง	20.00	2.00	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	20..	5.25	0.593
	สอบหลัง	18.00	6.00	

*p<.05

จากตารางที่ 4.51 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านควนรา และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.52 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n=62)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	14.52	4.93	4.52	5.84	6.093*
สอบหลัง	19.03	4.33			

*p<.05

จากตารางที่ 4.52 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.53 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	13.00	3.00	2.023*
	สอบหลัง	18.00	4.38	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	23.25	1.25	
3. ตารางที่ 4.53(ต่อ)	สอบก่อน	10.50	1.75	2.201*
	สอบหลัง	15.00	5.63	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	12.00	0.75	1.826*
	สอบหลัง	19.00	3.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	21.50	1.75	1.524
	สอบหลัง	19.00	2.88	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	15.00	2.75	2.041*
	สอบหลัง	25.00	2.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	18.00	2.25	0.702
	สอบหลัง	20..	2.50	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	15.50	4.00	0.557
	สอบหลัง	15.00	5.25	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	16.00	2.13	2.032*
	สอบหลัง	22.50	2.13	

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	17.00	4.50	2.524*
	สอบหลัง	19.00	1.75	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	10.00	2.00	2.388*
	สอบหลัง	16.50	3.13	

*p<.05

จากตารางที่ 4.53 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.54 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3(n=83)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	14.14	3.77	-2.08	4.21	-4.509*
สอบหลัง	12.06	2.25			

*p<.05

จากตารางที่ 30 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังต่ำกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย น้อยกว่าก่อนเรียน ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.55 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	17.00	2.00	1.633
	สอบหลัง	15.00	1.00	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	13.00	2.25	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	13.00	2.00	2.408*
	สอบหลัง	10.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	18.00	1.50	2.207*
	สอบหลัง	12.00	1.25	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	17.00	2.00	2.680*
	สอบหลัง	12.00	2.00	

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	17.00	2.00	1.693*
	สอบหลัง	12.00	2.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	12.00	2.50	0.085
	สอบหลัง	13.00	2.50	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	14.00	3.00	1.214
	สอบหลัง	11.00	2.50	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	15.00	3.38	1.679*
	สอบหลัง	13.50	1.63	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	8.50	2.00	1.833*
	สอบหลัง	12.00	0.50	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	12.00	1.50	1.000
	สอบหลัง	12.50	0.75	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	13.00	2.50	1.089
	สอบหลัง	13.00	1.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	14.50	2.63	0.850
	สอบหลัง	12.00	1.00	

*p<.05

จากตารางที่ 4.55 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี ต่ำกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.56 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=77)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	15.51	5.11	1.84	6.44	2.513*
สอบหลัง	17.35	5.08			

*p<.05

จากตารางที่ 4.56 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบ จำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.57 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	16.00	3.63	0.771
	สอบหลัง	17.00	1.75	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	17.50	2.63	0.000
	สอบหลัง	17.50	6.63	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	16.00	1.50	1.342
	สอบหลัง	21.50	1.88	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	15.50	4.25	1.511
	สอบหลัง	22.00	5.25	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	17.00	3.50	0.535
	สอบหลัง	17.50	3.63	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	17.00	2.50	1.604
	สอบหลัง	14.00	2.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	12.00	6.50	2.366*
	สอบหลัง	27.00	2.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	18.00	2.63	0.447
	สอบหลัง	16.50	2.75	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	15.00	3.63	0.561
	สอบหลัง	14.50	1.25	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	14.00	2.50	0.184
	สอบหลัง	12.00	3.50	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	11.50	1.88	1.289
	สอบหลัง	13.00	3.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	20.00	2.50	0.315
	สอบหลัง	17.00	4.75	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	13.50	3.75	1.476
	สอบหลัง	17.00	3.00	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.57 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนบ้านอ่างทอง สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.58 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=81)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	16.86	5.76	4.42	4.97	8.012*
สอบหลัง	21.28	4.78			

*p<.05

จากตารางที่ 4.58 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.59 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	16.00	3.00	1.076
	สอบหลัง	18.00	4.00	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	15.00	3.00	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	10.00	2.25	2.214*
	สอบหลัง	20.00	2.88	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	15.00	5.88	0.318
	สอบหลัง	18.50	3.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	14.00	4.00	2.527*
	สอบหลัง	26.00	5.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	26.50	2.00	1.342
	สอบหลัง	24.00	4.75	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	17.00	4.00	1.841*
	สอบหลัง	22.00	3.50	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	22.00	3.88	1.897*
	สอบหลัง	23.00	1.75	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	17.00	2.50	2.823*
	สอบหลัง	24.00	3.00	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	10.0	3.75	1.604
	สอบหลัง	25.00	0.50	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	-	-	1คน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	-	-	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	18.50	1.75	2.189*
	สอบหลัง	22.00	4.25	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	20.00	9.50	1.625
	สอบหลัง	21.50	6.13	

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.59 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.60 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=73)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	18.15	4.74	1.67	4.42	3.229*
สอบหลัง	19.82	4.85			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.60 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.61 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	22.00	4.00	1.721*
	สอบหลัง	23.00	5.25	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	19.00	9.00	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	17.00	2.00	1.604
	สอบหลัง	20.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดอินทราราม	สอบก่อน	16.00	3.13	1.890*
	สอบหลัง	19.50	3.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	15.00	3.50	1.054

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	19.50	3.50	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	20.00	2.00	1.694*
	สอบหลัง	23.00	3.25	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	21.50	8.38	0.272
	สอบหลัง	20..	8.13	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	15.50	0.38	1.000
	สอบหลัง	14.50	0.38	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	16.00	0.75	2.527*
	สอบหลัง	21.00	1.50	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	20.00	6.25	0.137
	สอบหลัง	24.00	3.00	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	17.00	1.63	1.063
	สอบหลัง	15.00	3.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	11.50	2.75	2.198*
	สอบหลัง	16.00	3.75	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	17.00	2.25	1.625
	สอบหลัง	21.00	3.00	

*p<.05

จากตารางที่ 4.61 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.62 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (n=67)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	9.40	4.44	3.07	4.01	5.713*
สอบหลัง	12.48	2.77			

*p<.05

จากตารางที่ 4.62 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.63 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	10.00	3.75	0.447
	สอบหลัง	11.00	1.25	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
3. ตารางที่ 4.63(ต่อ)	สอบก่อน	9.00	1.50	1.841*
	สอบหลัง	13.00	1.13	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	6.50	1.75	2.201*
	สอบหลัง	14.50	1.88	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	15.50	3.13	0.946
	สอบหลัง	11.50	2.88	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	13.00	5.50	1.069
	สอบหลัง	17.00	0.75	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	3.00	2.00	2.060*
	สอบหลัง	12.00	3.25	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	11.00	4.50	1.429
	สอบหลัง	12.00	3.00	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	5.50	2.38	1.826*
	สอบหลัง	11.00	0.75	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	11.00	2.50	0.813
	สอบหลัง	13.00	1.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	12.00	0.75	0.947
	สอบหลัง	13.00	0.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	9.00	2.25	2.371*
	สอบหลัง	10..	3.00	

*p<.05

จากตารางที่ 4.63 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านแสนสุข ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.64 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (n=60)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	14.42	4.32	4.08	5.55	5.703*
สอบหลัง	18.50	4.82			

*p<.05

จากตารางที่ 4.64 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.65 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	14.00	5.50	1.095
	สอบหลัง	12.50	1.63	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	8.00	1.50	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	11.00	2.13	0.316
	สอบหลัง	13.00	0.63	
4. โรงเรียนวัดอินทราราม	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	7.00	1.25	1.826*
	สอบหลัง	12.00	1.50	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	18.50	2.13	1.611
	สอบหลัง	20.00	3.00	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	16.00	2.25	2.023*
	สอบหลัง	25.00	0.75	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	-	-	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	17.00	2.50	2.549*
	สอบหลัง	21.00	2.00	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	11.50	1.63	1.826*
	สอบหลัง	15.00	2.25	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	14.50	1.63	1.761*
	สอบหลัง			

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	19.50	2.63	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	11.50	2.63	2.521*
	สอบหลัง	23.00	1.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	18.00	2.00	0.509
	สอบหลัง	19.00	3.00	

*p< .05

จากตารางที่ 4.65 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.66 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (n=83)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	14.22	3.35	2.11	5.37	3.578*
สอบหลัง	16.33	4.14			

*p<.05

จากตารางที่ 4.66 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.67 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	21.00	1.00	1.633
	สอบหลัง	12.00	2.50	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	14.50	4.13	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	12.00	2.50	1.011
	สอบหลัง	12.00	2.00	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	16.50	2.50	1.153
	สอบหลัง	13.50	1.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	15.00	1.50	1.719*

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
	สอบหลัง	18.00	4.50	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	16.00	1.50	0.763
	สอบหลัง	18.00	2.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	12.00	1.50	2.371*
	สอบหลัง	22.00	2.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	12.00	2.00	2.414*
	สอบหลัง	20.00	1.50	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	11.50	3.00	2.247*
	สอบหลัง	18.50	2.75	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	16.50	1.00	0.000
	สอบหลัง	17.00	1.75	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	13.00	2.75	2.032*
	สอบหลัง	16.00	1.63	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	13.00	1.00	1.604
	สอบหลัง	20.00	1.00	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	15.00	1.38	0.105
	สอบหลัง	15.00	4.50	

*p<.05

จากตารางที่ 4.67 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดนาควาส สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.68 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=76)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	9.14	3.62	4.22	6.29	5.852*
สอบหลัง	13.37	5.84			

*p<.05

จากตารางที่ 4.68 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.69 ผลการเปรียบเทียบการสอนก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	9.50	1.88	0.339
	สอบหลัง	9.00	2.75	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	5.00	2.25	0.447
	สอบหลัง	7.00	0.75	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	12.50	0.38	1.342
	สอบหลัง	17.00	1.50	
4. โรงเรียนวัดฉิมพลีธาราราม	สอบก่อน	11.50	2.38	2.032*
ตารางที่ 4.69 (ต่อ)	สอบหลัง	24.00	0.75	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	8.00	1.50	0.401
	สอบหลัง	8.00	4.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	6.00	1.88	1.841*
	สอบหลัง	16.50	1.88	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	6.00	2.00	2.388*
	สอบหลัง	20.00	2.50	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	8.50	4.13	1.604
	สอบหลัง	10.00	3.50	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	14.00	2.38	0.765
	สอบหลัง	16.50	2.63	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	สอบก่อน	10.00	2.50	2.032*
	สอบหลัง	18.00	1.25	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	9.50	3.25	0.136
	สอบหลัง	7.00	3.00	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	10.00	0.50	2.032*
	สอบหลัง	13.50	2.38	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	7.50	1.88	0.542
	สอบหลัง	9.00	1.50	

*p<.05

จากตารางที่ 4.69 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.70 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=73)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	11.90	5.74	4.66	7.89	5.047*
สอบหลัง	16.56	6.81			

*p<.05

จากตารางที่ 4.70 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.71 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	10.00	1.50	1.074
	สอบหลัง	12.50	4.63	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	10.50	3.38	
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	8.00	2.38	2.023*
	สอบหลัง	12.50	4.13	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	11.00	2.38	2.207*
	สอบหลัง	23.00	0.50	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	10.50	1.6	2.494*
	สอบหลัง	25.00	1.50	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	7.50	2.38	1.841*
	สอบหลัง	17.00	1.00	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	7.50	2.38	1.841*
	สอบหลัง	17.00	1.00	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	11.00	2.13	0.420
	สอบหลัง	10.00	2.50	

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	13.00	2.00	0.405
	สอบหลัง	13.00	7.50	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	10.00	2.50	1.604
	สอบหลัง	15.50	3.50	
11. โรงเรียนวัดนาคาวาส	สอบก่อน	-	-	มี 1 คน
	สอบหลัง	-	-	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	18.50	2.75	2.100*
	สอบหลัง	24.00	6.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	11.00	4.50	0.535
	สอบหลัง	10..	3.25	

*p<.05

จากตารางที่ 4.71 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.72 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=71)

การสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S_D	t
สอบก่อน	13.94	5.15	5.42	8.12	5.62*
สอบหลัง	19.37	6.94			

*p<.05

จากตารางที่ 4.72 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.73 ผลการเปรียบเทียบการสอบก่อน-หลังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	การสอบ	Mdn	Q.D.	Z
1.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	สอบก่อน	11.50	1.63	2.251*
	สอบหลัง	15.00	2.38	
2. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	สอบก่อน	-	-	-
	สอบหลัง	16.00	1.00	

3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	สอบก่อน	13.00	1.50	1.633
	สอบหลัง	19.00	2.00	
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	สอบก่อน	18.50	2.25	0.405
	สอบหลัง	24.00	6.00	
5. โรงเรียนบ้านนาแค	สอบก่อน	10.50	2.13	1.841*
	สอบหลัง	19.50	2.00	
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	สอบก่อน	14.00	5.00	2.671*
	สอบหลัง	27.00	2.50	
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	สอบก่อน	14.00	1.88	1.461
	สอบหลัง	19.50	4.13	
8. โรงเรียนบ้านควนรา	สอบก่อน	6.00	0.00	-
	สอบหลัง	-	-	
9. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	สอบก่อน	23.00	2.25	2.530*
	สอบหลัง	13.50	4.50	
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	สอบก่อน	14.00	2.13	2.023*
	สอบหลัง	28.00	2.50	
11. โรงเรียนวัดนาควาส	สอบก่อน	13.50	2.13	1.572
	สอบหลัง	20.00	7.50	
12. โรงเรียนบ้านแสนสุข	สอบก่อน	9.00	2.00	2.383*
	สอบหลัง	19.00	7.50	
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	สอบก่อน	11.00	1.50	0.184
	สอบหลัง	11.00	1.75	

*p<.05

จากตารางที่ 4.73 ผลการสอบก่อนหลังของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และ โรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2/2553 การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนภาคเรียนที่ 2/2553 คือ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 13 โรงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 การหาคุณภาพของข้อสอบ และการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 1 จะทดสอบก่อนเริ่มเรียน (Pretest) และปลายภาคเรียน (Posttest)

1. การหาคุณภาพของข้อสอบ

การหาคุณภาพของข้อสอบมีความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 แสดงว่า แบบทดสอบทุกฉบับมีคุณภาพนำไปทดสอบคะแนนที่ได้เชื่อถือได้มากกว่าร้อยละ 50 แสดงดังตารางที่ 4.74

ตารางที่ 4.74 ผลการทดสอบคุณภาพข้อสอบปลายปี

วิชา	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
ชั้น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น	จำนวน ข้อ	ความ เชื่อมั่น
ป.1 ปรับปรุง	30	0.822	30 29 (9)	0.697 0.726	30 27 (4,5,6)	0.629 0.700	30	0.806
ป.2 ปรับปรุง	30	0.764	30	0.767	30 29 (19)	0.697 0.717	30	0.823
ป.3 ปรับปรุง	30 28 (4,15)	0.642 0.704	30 28 (3,5)	0.662 0.713	30 29 (9)	0.677 0.705	30	0.721
ป.4 ปรับปรุง	30	0.779	30 20 (4,8,9,10, 12,19,21, 24,26,27)	0.576 0.763	30 29 (9)	0.677 0.705	30 25 (1,8,13, 14,24)	0.626 0.709
ป.5 ปรับปรุง	30 23 (5,12, 15,19,2 0,23,26)	0.620 0.701	30 25 (9,10,19, 21,25)	0.606 0.722	30	0.714	30	0.826
ป.6 ปรับปรุง	30	0.723	30	0.720	30 25 (5,17,18 ,22,28)	0.641 0.710	30 25 (7,10, 16, 19,27)	0.625 0.726

จากตารางที่ 4.74 พบว่า มีแบบทดสอบทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 แสดงว่า แบบทดสอบทุกฉบับมีคุณภาพ นำไปทดสอบ คะแนนที่ได้เชื่อถือได้มากกว่าร้อยละ 50

2. ผลการเปรียบเทียบผลการสอบก่อน-หลังภาคเรียนที่ 2/2553

การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 13 โรงเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 ในภาคเรียนที่ 1 จะทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ปลายปี โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนน 60% ดังตารางที่ 4.75-4.104

ตารางที่ 4.75 ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์ 60%

กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	t
คณิตศาสตร์	91	30	19.40	6.60	18.00	2.018*
วิทยาศาสตร์	91	29	16.95	4.42	17.40	-0.982
ภาษาไทย	91	27	18.11	4.67	18.00	0.225
ภาษาอังกฤษ	91	30	17.95	5.24	18.00	-0.100

*p<.05

จากตารางที่ 4.75 ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบปลายปีของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนที่ได้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 60

ตารางที่ 4.76 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	29.33	1.21	18.00	11.33
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	10	24.10	0.57	18.00	6.10
3. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	6	23.83	3.82	18.00	5.83
4. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	4	22.50	2.08	18.00	4.50
5. โรงเรียนวัดนาคาวาส	8	22.00	3.42	18.00	4.00
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	10	21.80	5.01	18.00	3.80
7. โรงเรียนวัดอินทาราม	4	21.75	2.06	18.00	3.75
8. โรงเรียนบ้านควนรา	5	20.60	3.05	18.00	2.60

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับ เกณฑ์
9.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	20.60	5.03	18.00	2.06
10. โรงเรียนบ้านนาแค	6	16.50	1.52	18.00	-1.50
11. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	12	16.25	5.19	18.00	-1.75
12. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	12.75	2.50	18.00	-5.25
13. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	11	7.55	1.57	18.00	-10.45
รวม	91	19.40	6.60	18.00	1.40

จากตารางที่ 4.76 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทองโรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดบางมะเดื่อและ โรงเรียนบ้านควนราสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ ร้อยละ 60 ส่วน โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านปากน้ำ และได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.77 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	6	22.00	2.19	17.40	4.60
2. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	21.33	3.50	17.40	3.93
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	4	21.00	0.82	17.40	3.60
4. โรงเรียนบ้านแสนสุข	10	20.30	2.91	17.40	2.90
5. โรงเรียนวัดนาคาวาส	8	19.63	1.30	17.40	2.23
6. โรงเรียนบ้านควนรา	5	19.00	2.35	17.40	1.60
7.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	16.20	6.10	17.40	-1.20
8. โรงเรียนบ้านย่านยาว	10	16.10	2.81	17.40	-1.30
9. โรงเรียนวัดอินทาราม	4	15.25	2.50	17.40	-2.15
10. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	12	15.25	3.36	17.40	-2.15
11. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	11	13.73	1.42	17.40	-3.67
12 โรงเรียนบ้านนาแค	6	11.50	3.51	17.40	-5.90
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	9.25	1.50	17.40	-8.15
รวม	91	16.95	4.42	17.40	-0.45

จากตารางที่ 4.77 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านควนราสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดบางมะเตี๋ย โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านนาแค และโรงเรียนบ้านปากน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.78 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	10	22.50	1.08	16.20	6.30
2. โรงเรียนบ้านควนรา	5	22.40	0.89	16.20	6.20
3. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	20.83	2.32	16.20	4.63
4. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	6	20.83	3.37	16.20	4.63
5. โรงเรียนบ้านนาแค	6	20.33	2.66	16.20	4.13
6. โรงเรียนวัดอินทาราม	4	20.25	1.71	16.20	4.05
7. โรงเรียนวัดนาควาส	8	20.25	2.87	16.20	4.05
8. โรงเรียนบ้านย่านยาว	10	19.60	3.10	16.20	3.40
9. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	4	19.25	1.89	16.20	3.05
10. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	12	15.58	3.03	16.20	-0.62
11. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	14.00	4.40	16.20	-2.20
12. โรงเรียนวัดบางมะเตี๋ย	5	13.60	4.04	16.20	-2.60
13. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	11	10.18	1.33	16.20	-6.02
รวม	91	18.11	4.67	16.20	1.91

จากตารางที่ 4.78 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านย่านยาว และ โรงเรียนวัดตรีธารารามสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดบางมะเตี๋ยและโรงเรียนบ้านสหกรณ์ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.79 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	4	24.00	2.83	18.00	6.00
2. โรงเรียนบ้านนาแค	6	21.83	2.71	18.00	3.83
3. โรงเรียนบ้านควนรา	5	21.40	1.67	18.00	3.40
4. โรงเรียนบ้านแสนสุข	10	21.00	2.83	18.00	3.00
5. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	20.67	3.67	18.00	2.67
6. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	11	19.18	4.00	18.00	1.18
7. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	12	17.58	4.34	18.00	-0.42
8. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	6	17.17	6.97	18.00	-0.83
9. โรงเรียนวัดนาคาวาส	8	16.88	1.73	18.00	-1.12
10. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	16.80	4.21	18.00	-1.20
11. โรงเรียนบ้านย่านยาว	10	15.30	4.97	18.00	-2.70
12. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	9.50	3.70	18.00	-8.50
13. โรงเรียนวัดอินทราราม	4	7.50	3.32	18.00	-10.50
รวม	91	17.95	5.24	18.00	-0.05

จากตารางที่ 4.79 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านปากน้ำ และ โรงเรียนวัดอินทรารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.80 ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์

กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	t
คณิตศาสตร์	67	30	18.75	4.47	18.00	1.368
วิทยาศาสตร์	71	30	16.34	4.47	18.00	-3.134
ภาษาไทย	70	29	16.49	4.66	17.40	-1.643
ภาษาอังกฤษ	71	30	16.45	5.60	18.00	-2.333

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.80 ผลการทดสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.81 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	5	23.60	0.89	18.00	5.60
2. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	22.00	2.16	18.00	4.00
3. โรงเรียนบ้านแสนสุข	9	21.11	3.30	18.00	3.11
4.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	20.60	1.95	18.00	2.60
5. โรงเรียนบ้านย่านยาว	8	20.13	3.14	18.00	2.13
6. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	20.00	3.10	18.00	2.00
7. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	17.67	6.31	18.00	-0.33
8. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	17.25	4.86	18.00	-0.75
9. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	4	16.25	2.99	18.00	-1.75
10. โรงเรียนบ้านนาแค	5	16.20	2.28	18.00	-1.80
11. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	15.00	4.18	18.00	-3.00
12. โรงเรียนวัดอินทราราม	2	10.00	4.24	18.00	-8.00
13. โรงเรียนบ้านควนรา	-	-	-	-	-
รวม	60	18.75	4.47	18.00	0.75

จากตารางที่ 4.81 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านย่านยาว และโรงเรียนวัดนาคาวาสสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดอินทราราม ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนบ้านควนรา ไม่มีผลการสอบ

ตารางที่ 4.82 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	5	23.20	1.30	18.00	5.20
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	9	20.44	2.96	18.00	2.44
3. โรงเรียนบ้านย่านยาว	8	18.63	1.41	18.00	0.63
4. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	18.50	1.91	18.00	0.50
5.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	15.60	4.56	18.00	-2.40

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
6. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	15.44	2.65	18.00	-2.56
7. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	8	15.13	3.56	18.00	-2.87
8. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	15.00	3.35	18.00	-3.00
9. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	13.25	5.62	18.00	-4.75
10. โรงเรียนบ้านนาแค	5	13.20	1.64	18.00	-4.80
11. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	12.00	4.69	18.00	-6.00
12. โรงเรียนวัดอินทราราม	2	9.00	2.83	18.00	-9.00
13. โรงเรียนบ้านควนรา	-	-	-	-	-
รวม	71	16.34	4.47	18.00	-1.66

จากตารางที่ 4.82 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านย่านยาวและโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏีสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดตรีธาราราม และ โรงเรียนวัดอินทรารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.83 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	5	23.40	1.52	17.40	6.00
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	9	22.89	2.09	17.40	5.49
3. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	20.67	2.00	17.40	3.27
4. โรงเรียนบ้านนาแค	5	15.00	2.92	17.40	-2.40
5. โรงเรียนบ้านย่านยาว	8	15.00	2.45	17.40	-2.40
6. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	14.00	1.83	17.40	-3.40
7. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	13.67	4.13	17.40	-3.73
8.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	13.60	1.67	17.40	-3.80
9. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	4	13.25	2.06	17.40	-4.15
10. โรงเรียนวัดอินทราราม	2	13.00	1.41	17.40	-4.40
11. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	13.00	2.31	17.40	-4.40
12. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	12.33	2.34	17.40	-5.07
13. โรงเรียนบ้านควนรา	-	-	-	-	-

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับ เกณฑ์
รวม	70	16.49	4.66	17.40	-0.91

จากตารางที่ 4.83 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านสหกรณ์สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาและโรงเรียนวัดนาคาวาส ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.84 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	5	23.60	4.98	18.00	5.60
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	9	20.56	3.75	18.00	2.56
3. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	20.33	6.31	18.00	2.33
4. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	18.25	5.50	18.00	0.25
5. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	8	17.13	3.72	18.00	-0.87
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	8	17.00	3.78	18.00	-1.00
7. โรงเรียนบ้านนาแค	5	15.80	0.84	18.00	-2.20
8. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	15.78	3.46	18.00	-2.22
9.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	5	12.00	4.30	18.00	-6.00
10. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	10.67	4.63	18.00	-7.33
11. โรงเรียนวัดอินทราราม	2	9.00	4.24	18.00	-9.00
12. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	8.50	1.73	18.00	-9.50
13. โรงเรียนบ้านควนรา	-	-	-	-	-
รวม	71	16.45	5.60	18.00	-1.45

จากตารางที่ 4.84 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดนาคาวาส และ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม และโรงเรียนบ้านปากน้ำต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.85 ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์

กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์	t
คณิตศาสตร์	94	28	18.90	3.89	16.80	5.243*
วิทยาศาสตร์	93	28	15.98	4.50	16.80	-1.759
ภาษาไทย	94	29	16.17	4.29	17.40	-2.778
ภาษาอังกฤษ	94	30	10.56	4.53	18.00	-15.921

*p<.05

จากตารางที่ 4.85 ผลการทดสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.86 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	คะแนนเต็ม	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนวัดอินทาราม	6	23.00	1.10	16.80	6.20
2. โรงเรียนวัดนาควาส	6	22.67	3.56	16.80	5.87
3. โรงเรียนบ้านแสนสุข	5	21.20	2.17	16.80	4.40
4. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	20.60	3.63	16.80	3.80
5. โรงเรียนบ้านควนรา	7	19.14	4.34	16.80	2.34
6. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	11	19.09	3.21	16.80	2.29
7.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	4	19.00	5.60	16.80	2.20
8. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	18.71	2.56	16.80	1.91
9. โรงเรียนบ้านย่านยาว	7	18.43	2.15	16.80	1.63
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	8	18.25	1.49	16.80	1.45
11. โรงเรียนบ้านนาแค	11	17.36	4.57	16.80	0.56
12. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	14.86	3.58	16.80	-1.94
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	5	14.00	2.00	16.80	-2.80
รวม	94	18.90	3.89	16.80	2.10

จากตารางที่ 4.86 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดอินทารามโรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว

โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิและ โรงเรียนบ้านนาแคสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทองและ โรงเรียนบ้านปากน้ำต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.87 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนวัดนาควาส	6	20.00	2.76	16.80	3.20
2. โรงเรียนบ้านควนรา	7	19.71	1.98	16.80	2.91
3. โรงเรียนบ้านย่านยาว	7	19.57	2.30	16.80	2.77
4. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	17.30	5.38	16.80	0.50
5. โรงเรียนบ้านแสนสุข	4	17.25	2.87	16.80	0.45
5. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	17.14	2.27	16.80	0.34
7. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	8	16.75	1.28	16.80	-0.05
8.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	4	16.50	2.65	16.80	-0.30
9. โรงเรียนบ้านนาแค	11	15.18	4.92	16.80	-1.62
10. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	14.00	6.58	16.80	-2.80
11. โรงเรียนวัดอินทราราม	6	13.17	3.97	16.80	-3.63
12. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	11	12.00	3.44	16.80	-4.80
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	5	10.60	0.55	16.80	-6.20
รวม	93	15.98	4.50	16.80	-0.82

จากตารางที่ 4.87 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านแสนสุขและ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนวัดตรีธาราราม และ โรงเรียนบ้านปากน้ำต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.88 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนวัดอินทราราม	6	20.00	4.38	17.40	2.60
2. โรงเรียนบ้านย่านยาว	7	19.71	2.50	17.40	2.31
3. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	18.86	3.80	17.40	1.46
4. โรงเรียนบ้านแสนสุข	5	18.00	4.53	17.40	0.60

5. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	17.80	3.55	17.40	0.40
6. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	11	16.73	3.41	17.40	-0.67
7. โรงเรียนบ้านควนรา	7	16.14	5.93	17.40	-1.26
8. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	15.50	1.05	17.40	-1.90
9.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	4	15.00	3.56	17.40	-2.40
10. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	14.86	4.56	17.40	-2.54
11. โรงเรียนบ้านนาแค	11	14.27	3.74	17.40	-3.13
12. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	5	13.20	2.39	17.40	-4.20
13. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	8	10.63	1.51	17.40	-6.77
รวม	94	16.17	4.29	17.40	-1.23

จากตารางที่ 4.88 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านปากน้ำและโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.89 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	5	20.2	4.49	18	2.20
2. โรงเรียนบ้านควนรา	7	15.43	3.26	18	-2.57
3. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	13.00	2.98	18	-5.00
4. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	12.86	4.67	18	-5.14
5. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	8	11.88	3.52	18	-6.12
6. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	11	10.27	3.72	18	-7.73
7. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	9.5	1.38	18	-8.50
8. โรงเรียนบ้านย่านยาว	7	9.43	1.81	18	-8.57
8. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	8.57	1.72	18	-9.43
10.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	4	7.75	2.99	18	-10.25
11. โรงเรียนวัดอินทราราม	6	7.33	1.97	18	-10.67
12. โรงเรียนบ้านนาแค	11	6.36	1.29	18	-11.64
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	5	5.6	2.3	18	-12.4
รวม	94	10.56	4.53	18	-7.44

จากตารางที่ 4.89 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่าโรงเรียนบ้านแสนสุขเพียงโรงเรียนเดียวที่มีผลการทดสอบของสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนอื่น ๆ ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.90 ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์

กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	t
คณิตศาสตร์	84	30	15.12	4.86	18.00	-5.435
วิทยาศาสตร์	85	20	9.71	3.28	12.00	-6.441
ภาษาไทย	84	29	15.21	4.29	17.40	-4.675
กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	t
ภาษาอังกฤษ	85	25	12.42	4.17	15.00	-5.692

*p<.05

จากตารางที่ 4.90 ผลการทดสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.91 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านนาแค	11	21.82	4.02	18.00	3.82
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	7	17.14	2.79	18.00	-0.86
3. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	15.86	4.74	18.00	-2.14
4. โรงเรียนวัดอินทาราม	5	14.60	3.91	18.00	-3.40
5.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	14.56	5.64	18.00	-3.44
6. โรงเรียนวัดตรีธาราม	2	14.50	3.54	18.00	-3.50
7. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	14.43	3.05	18.00	-3.57
8. โรงเรียนบ้านควนรา	5	14.40	4.72	18.00	-3.60
9. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	13.75	4.35	18.00	-4.25
10. โรงเรียนวัดนาควาส	7	13.43	3.91	18.00	-4.57
11. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	13.00	4.76	18.00	-5.00
12. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	12.50	3.44	18.00	-5.50

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
13. โรงเรียนบ้านย่านยาว	6	11.17	3.87	18.00	-6.83
รวม	84	15.12	4.86	18.00	-2.88

จากตารางที่ 4.91 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่าโรงเรียนบ้านนาแคเพียงโรงเรียนเดียวที่มีผลการทดสอบของสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนอื่น ๆ ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.92 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	7	13.71	2.50	17.40	-3.69
2. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	4	12.00	2.83	17.40	-5.40
3. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	11.29	2.21	17.40	-6.11
4. โรงเรียนบ้านนาแค	12	10.33	3.37	17.40	-7.07
5.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	10.22	2.17	17.40	-7.18
6. โรงเรียนวัดนาควาส	7	10.14	2.73	17.40	-7.26
7. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	9.14	4.95	17.40	-8.26
8. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	2	9.00	1.41	17.40	-8.40
9. โรงเรียนวัดอินทราราม	5	8.40	4.04	17.40	-9.00
10. โรงเรียนบ้านย่านยาว	6	8.17	2.14	17.40	-9.23
11. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	7.75	1.50	17.40	-9.65
12. โรงเรียนบ้านควนรา	5	7.60	3.36	17.40	-9.80
13. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	7.30	2.06	17.40	-10.10
รวม	85	9.71	3.28	17.40	-7.69

จากตารางที่ 4.92 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่าทุกโรงเรียนมีผลการทดสอบต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.93 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์(60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	7	18.71	3.04	17.40	1.31
2. โรงเรียนวัดนาคาวาส	6	18.17	3.66	17.40	0.77
3. โรงเรียนบ้านควนรา	5	16.80	4.21	17.40	-0.60
4. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	15.57	4.61	17.40	-1.83
5. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	2	15.50	0.71	17.40	-1.90
6. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	15.25	5.85	17.40	-2.15
7. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	15.14	3.72	17.40	-2.26
8.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	15.00	3.20	17.40	-2.40
9. โรงเรียนบ้านนาแค	12	14.83	4.86	17.40	-2.57
10. โรงเรียนวัดอินทราราม	5	14.80	4.02	17.40	-2.60
11. โรงเรียนบ้านย่านยาว	6	14.17	5.15	17.40	-3.23
12. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	13.25	5.32	17.40	-4.15
13. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	12.20	3.74	17.40	-5.20
รวม	84	15.21	4.29	17.40	-2.19

จากตารางที่ 4.93 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านแสนสุขและ โรงเรียนวัดนาคาวาสสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านควนราโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิและโรงเรียนบ้านสหกรณ์ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.94 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนวัดนาคาวาส	7	16.71	2.14	15.00	1.71
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	7	16.43	2.51	15.00	1.43
3. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	10	15.20	3.39	15.00	0.20
4. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	7	14.29	2.63	15.00	-0.71
5. โรงเรียนบ้านนาแค	12	14.17	2.69	15.00	-0.83
6. โรงเรียนบ้านย่านยาว	6	13.33	1.75	15.00	-1.67

ตารางที่ 4.94 (ต่อ)

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
7. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	2	11.50	2.12	15.00	-3.50
8. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	7	11.29	2.43	15.00	-3.71
9.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	8.78	3.70	15.00	-6.22
10. โรงเรียนบ้านควนรา	5	8.40	3.29	15.00	-6.60
11. โรงเรียนวัดอินทราราม	5	7.80	2.17	15.00	-7.20
12. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	4	7.75	3.86	15.00	-7.25
13. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	4	7.25	1.26	15.00	-7.75
รวม	85	12.42	4.17	15.00	-2.58

จากตารางที่ 4.94 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียน พบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนวัดนาควาสโรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้าน-ปากน้ำ และ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏีต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.95 ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์

กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	t
คณิตศาสตร์	81	23	13.80	3.59	13.80	0.006
วิทยาศาสตร์	93	25	14.15	4.29	15.00	-1.910
ภาษาไทย	93	30	14.88	4.36	18.00	-6.892
ภาษาอังกฤษ	91	30	13.12	5.41	18.00	-8.601

*p<.05

จากตารางที่ 4.95 ผลการทดสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.96 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	17.00	2.83	13.80	3.20
2. โรงเรียนวัดนาคาวาส	1	17.00	0.00	13.80	3.20
3. โรงเรียนบ้านแสนสุข	13	16.54	3.97	13.80	2.74
4. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	16.00	1.41	13.80	2.20
5. โรงเรียนบ้านนาแค	9	14.67	1.22	13.80	0.87
6. โรงเรียนบ้านควนรา	8	14.13	3.44	13.80	0.33
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	13.83	2.64	13.80	0.03
8. โรงเรียนบ้านย่านยาว	5	13.00	3.24	13.80	-0.80
9. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	10	13.00	1.70	13.80	-0.80
10. โรงเรียนวัดอินทราราม	6	12.00	2.61	13.80	-1.80
11. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	11	11.82	5.31	13.80	-1.98
12. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	10.50	2.17	13.80	-3.30
13. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	-	-	-	-	-
รวม	81	13.80	3.59	13.80	0.00

จากตารางที่ 4.96 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านนาแคสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดอินทรารามโรงเรียนวัดบางมะเดื่อและ โรงเรียนวัดตรีธารารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนบ้านสหกรณ์ไม่มีผลการทดสอบ

ตารางที่ 4.97 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	13	19.00	2.48	15.00	4.00
5. โรงเรียนบ้านนาแค	9	17.56	2.83	15.00	2.56
3. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	16.33	2.73	15.00	1.33
4. โรงเรียนวัดนาคาวาส	1	16.00	0.00	15.00	1.00
5. โรงเรียนวัดอินทราราม	6	14.67	1.97	15.00	-0.33
6. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	4	14.50	6.45	15.00	-0.50

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
7. โรงเรียนบ้านควนรา	8	13.88	2.30	15.00	-1.12
8.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	11	13.09	3.21	15.00	-1.91
9. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	13.00	1.41	15.00	-2.00
10. โรงเรียนบ้านย่านยาว	5	12.40	4.62	15.00	-2.60
11. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	12	11.42	4.25	15.00	-3.68
12. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	10	10.70	3.53	15.00	-4.30
13. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	10.67	3.93	15.00	-4.33
รวม	93	14.15	4.29	15.00	-0.85

จากตารางที่ 4.97 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทองและ โรงเรียนวัดนาคาวาสสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา และ โรงเรียนวัดตรีธารารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.98 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	19.50	0.71	18.00	1.50
2. โรงเรียนบ้านแสนสุข	13	18.46	2.30	18.00	0.46
3. โรงเรียนบ้านย่านยาว	5	17.60	3.85	18.00	-0.40
4. โรงเรียนบ้านควนรา	8	16.50	4.11	18.00	-1.50
5. โรงเรียนวัดอินทาราม	6	16.17	5.04	18.00	-1.83
6. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	15.83	2.86	18.00	-2.17
7. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	6	15.50	4.68	18.00	-2.50
8. โรงเรียนวัดนาคาวาส	1	15.00	0.00	18.00	-3.00
9. โรงเรียนบ้านนาแค	9	14.22	4.32	18.00	-3.78
10. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	10	12.90	3.54	18.00	-5.10
11. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	12	12.83	3.04	18.00	-5.17
12. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	4	12.75	4.03	18.00	-5.25
13.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	11	11.18	5.23	18.00	-6.82
รวม	93	14.88	4.36	18.00	-3.12

จากตารางที่ 4.98 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านปากน้ำและ โรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏีและ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.99 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	13	20.46	3.10	18.00	2.46
2. โรงเรียนบ้านควนรา	8	17.75	7.59	18.00	-0.25
3. โรงเรียนวัดนาคาวาส	1	17.00	0.00	18.00	-1.00
4. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	6	16.83	3.71	18.00	-1.17
5. โรงเรียนบ้านย่านยาว	5	13.60	2.88	18.00	-4.40
6. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	12	12.83	2.37	18.00	-5.17
7.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	10	11.00	2.83	18.00	-7.00
8. โรงเรียนวัดอินทาราม	6	10.33	2.94	18.00	-7.67
9. โรงเรียนบ้านนาแค	9	10.11	5.11	18.00	-7.89
10. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี	4	9.75	0.96	18.00	-8.25
11. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	5	8.80	0.84	18.00	-9.20
12. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	10	8.50	2.64	18.00	-9.50
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	7.50	0.71	18.00	-10.50
รวม	91	13.12	5.41	18.00	-4.82

จากตารางที่ 4.99 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60เพียงโรงเรียนเดียว ส่วนโรงเรียนอื่น ๆมีผลการทดสอบของต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.100 ผลการทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์

กลุ่มสาระ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	t
คณิตศาสตร์	82	30	11.74	4.40	18.00	-12.861
วิทยาศาสตร์	82	30	17.40	3.53	18.00	-1.534
ภาษาไทย	82	25	13.85	4.10	15.00	-2.533
ภาษาอังกฤษ	80	25	10.73	5.44	15.00	-7.032

*p<.05

จากตารางที่ 4.100 ผลการทดสอบของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.101 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	8	17.00	3.30	18.00	-1.00
2. โรงเรียนบ้านย่านยาว	13	15.31	4.03	18.00	-2.69
3. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	7	14.86	4.53	18.00	-3.14
4. โรงเรียนบ้านนาแค	6	12.00	3.03	18.00	-6.00
5. โรงเรียนวัดนาควาส	7	10.86	3.02	18.00	-7.14
6. โรงเรียนวัดอินทาราม	7	10.71	2.75	18.00	-7.29
7. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	4	9.75	4.35	18.00	-8.25
8. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	9.33	2.83	18.00	-8.67
9.โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	9.22	2.28	18.00	-8.78
10. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	3	8.00	3.61	18.00	-10.00
11. โรงเรียนบ้านควนรา	2	8.00	0.00	18.00	-10.00
12. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	5	8.00	1.87	18.00	-10.00
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	7.50	7.78	18.00	-10.50
รวม	82	11.74	4.40	18.00	-6.26

จากตารางที่ 4.101 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของทุกโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.102 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	8	22.50	3.78	18.00	4.50
2. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	19.33	2.06	18.00	1.33
3. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	3	18.33	0.58	18.00	0.33
4. โรงเรียนวัดนาคาวาส	7	17.71	1.98	18.00	-0.29
5. โรงเรียนบ้านนาแค	6	17.67	2.07	18.00	-0.33
6. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	17.00	3.94	18.00	-1.00
7. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	7	16.57	4.12	18.00	-1.43
8. โรงเรียนบ้านย่านยาว	13	16.23	1.83	18.00	-1.77
9. โรงเรียนวัดอินทาราม	7	16.00	2.52	18.00	-2.00
10. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	5	16.00	1.22	18.00	-2.00
11. โรงเรียนบ้านควนรา	2	15.50	2.12	18.00	-2.50
12. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	4	15.00	6.78	18.00	-3.00
13. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	12.50	2.12	18.00	-5.50
รวม	82	17.40	3.53	18.00	-0.60

จากตารางที่ 4.102 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านแสนสุขโรงเรียนวัดบางมะเดื่อและโรงเรียนวัดตรีธารารามสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.103 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	8	18.25	1.49	15.00	3.25
2. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	14.89	2.09	15.00	-0.11
3. โรงเรียนวัดนาคาวาส	7	14.86	4.26	15.00	-0.14
4. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	7	14.71	6.18	15.00	-0.29
5. โรงเรียนบ้านนาแค	6	14.67	2.66	15.00	-0.33
6. โรงเรียนวัดอินทาราม	7	14.43	4.39	15.00	-0.57
7. โรงเรียนวัดตรีธาราราม	3	14.00	2.00	15.00	-1.00
8. โรงเรียนบ้านย่านยาว	13	13.69	2.81	15.00	-1.31

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับเกณฑ์
9. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	5	13.40	2.07	15.00	-1.60
10. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	4	12.25	6.34	15.00	-2.75
11. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	9	10.11	3.18	15.00	-4.89
12. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	9.00	7.07	15.00	-6.00
13. โรงเรียนบ้านควนรา	2	7.50	0.71	15.00	-7.50
รวม	82	13.85	4.10	15.00	-1.15

จากตารางที่ 4.103 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านแสนสุขเพียงโรงเรียนเดียวที่มีผลการทดสอบสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ มีผลการทดสอบของต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 4.104 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกรายโรงเรียน

โรงเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ (60%)	เทียบกับ เกณฑ์
1. โรงเรียนบ้านแสนสุข	8	16.63	2.77	15.00	1.63
2. โรงเรียนบ้านอ่างทอง	4	15.25	4.11	15.00	0.25
3. โรงเรียนบ้านย่านยาว	13	12.46	3.33	15.00	-2.54
4. โรงเรียนบ้านสหกรณ์	8	11.25	2.82	15.00	-3.75
5. โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ	5	10.80	3.03	15.00	-4.20
6. โรงเรียนบ้านปากน้ำ	2	10.00	4.24	15.00	-5.00
7. โรงเรียนวัดอินทาราม	8	10.00	12.20	15.00	-5.00
8. โรงเรียนบ้านควนรา	2	10.00	0.00	15.00	-5.00
9. โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ	9	9.33	3.71	15.00	-5.67
10. โรงเรียนวัดนาคาวาส	7	8.57	3.26	15.00	-6.43
11. โรงเรียนวัดตรีธาราม	3	8.00	1.00	15.00	-7.00
12. โรงเรียนบ้านนาแค	6	7.83	2.56	15.00	-7.17
13. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา	5	4.60	2.19	15.00	-10.40
รวม	80	10.73	5.44	15.00	-4.27

จากตารางที่ 4.104 ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านแสนสุขและโรงเรียนบ้านอ่างทองสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัด

นาคาวาส โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแคและ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ ร้อยละ 60

กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน

โครงการวิจัยฯ ได้จัดค่ายพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย 2 ค่ายด้วยกัน คือ ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน และค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน

กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนวันที่ 26 - 27 มิถุนายน 2553 โดยดร.ขจิต ฝอยทอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย มีการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากค่ายภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่จัดขึ้นในเฉพาะห้องเรียนนั้น ไม่เพียงพอต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมประสบการณ์ นอกชั้นเรียนให้เกิดแก่ผู้เรียนด้วย เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ และความรู้ใหม่ๆซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสทำกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ และทำให้เกิดความรู้สึกรักสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น กิจกรรมที่จะสามารถสร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดแก่ผู้เรียนได้กิจกรรมหนึ่งก็คือ กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ การจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง และในขณะเดียวกันก็เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นนอกห้องเรียน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในบรรยากาศที่สนุกสนาน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว

2. ค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และแหล่งเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงและบ่อน้ำพุร้อน วันที่ 4 - 5 กันยายน 2553 โดย อาจารย์วรภาคย์ ไมตรีพันธ์ จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เป็นหัวใจสำคัญของคนยุคใหม่ทั้งนี้ เพราะ คณิตศาสตร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับ จำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้เพื่อยกย่องวิถีทางการเรียน ค่ายคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สำคัญ ในการช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดี ต่อวิชาคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของคณิตศาสตร์ ฝึกการทำงานเป็นทีม ยอมรับฟังเหตุผลของคนอื่น ๆ มีการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการปลูกฝังด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนที่ร่วมเข้าค่ายคณิตศาสตร์จะได้รับทั้งความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลจากการที่นักเรียนได้เข้าร่วมค่ายคณิตศาสตร์พบว่า นักเรียนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมการเข้าร่วมของกิจกรรมการเรียนรู้ของค่ายคณิตศาสตร์เป็นอย่างดี อีกทั้งนักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และชอบเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น

กิจกรรมการรักการอ่าน

ทางโครงการ LLEN ได้ประสานครูivolช่วย ที่ปะปาน ซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญ และมีจิตอาสาในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการฯ มา ถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่าย โดยก่อนหน้าทีโรงเรียนวัดตรีธารารามจะเข้าร่วมโครงการฯ ครูivolช่วย ได้จัดโครงการรักการอ่านด้วยเงินทุนส่วนตัวในการซื้อหนังสือ และนำไปมอบให้ห้องสมุดโรงเรียนและแจกให้โรงเรียนขนาดเล็กพร้อมทั้งตั้งกติกาให้นักเรียนทุกคนบันทึกการอ่านทุก เพื่อแข่งขันในแต่ละเทอม โดยครูivolช่วยจะเข้ามาตรวจรายงานของนักเรียนที่บันทึกการอ่านทุก เดือน และจะแจกรางวัลให้นักเรียนที่ตั้งใจอ่านหนังสือในทุกเทอม ซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกิดสนใจและ เกิดแรงบันดาลใจในการอ่านหนังสือ อีกทั้งยังเป็นต้นแบบให้โรงเรียนในเครือข่ายนำไปปรับใช้ใน โครงการรักการอ่านของแต่ละโรงเรียนด้วย

ช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล

การสรุปวิเคราะห์ และประเมินผล เดือนมีนาคม 2554 – เดือนสิงหาคม 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุป วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู และการพัฒนา คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการถอดบทเรียนและข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโครงการของ โรงเรียนในเครือข่ายวิจัย LLEN.SRU.วันที่ 11 มีนาคม 2554 ณ โรงเรียนวัดตรีธาราราม ตำบลลีเล็ด อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปดังนี้

โรงเรียนวัดตรีธาราราม

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับโอกาสให้เข้าร่วมโครงการ ได้สร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้ามามีบทบาท ในการส่งเสริมศักยภาพด้านผู้เรียน เช่น การจัดกิจกรรมรักการอ่าน การเข้าค่ายวิชาการ เป็นต้น อีกทั้ง โรงเรียนในเครือข่ายจำนวน13 โรง ได้รับการสนับสนุนจากโครงการวิจัย LLEN มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานี ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. ด้านการบริหารจัดการ

มีการประชุม สัมมนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนำสิ่งที่เห็นว่าดีและมี คุณค่าไปปรับปรุงและพัฒนาด้านการบริหารจัดการ และจัดทำแนวทางในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน ซึ่งเป็นแนวทางในการเตรียมรับการประเมินคุณภาพ ผู้เรียน ได้แก่การทดสอบ O-Net ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การทดสอบ NT ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 และการ ทดสอบ LAS ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายทั้ง 13 โรง ได้มีความใกล้ชิด ทำงานร่วมกันเป็นทีมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่เสมอ

3. ด้านครู

คณะครูได้รับการพัฒนาโดยการประชุม อบรม สัมมนา ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ กลุ่มสาระภาษาไทย กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ และ กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ครูผู้สอนได้นำความรู้จากการประชุม อบรม สัมมนา ดังกล่าวไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอน และเกิดแนวคิดในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูได้เข้าร่วมกิจกรรมศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ณ โรงเรียนวังไกลกังวล และโรงเรียนสมถวิล ห้วยหิน อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง จังหวัดกระบี่

4. ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น มีการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์และภูมิใจกับผลงานของตนเอง คาดว่าในปีการศึกษา 2553 นี้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับ

5. ด้านชุมชน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการของโรงเรียน และมีความพึงพอใจที่บุตรหลานมีความสามารถในการอ่านและเขียนได้คล่อง พึงพอใจที่โรงเรียนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยสังเกตได้จากการส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพิ่มขึ้น ไม่มีการขอย้ายนักเรียนออกไปเรียนในโรงเรียนใกล้เคียง และยินดีให้การสนับสนุนโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ และไม่ต้องการให้โรงเรียนในท้องถิ่นของตนเองต้องถูก ยุบเลิก

โรงเรียนวัดอินทาราม

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจจากชุมชนมากขึ้น และได้รับความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย ความเต็มใจ รวมถึงโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร ได้แก่การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน

2. ด้านการบริหารจัดการ

ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารด้วยกันช่วยเพิ่มพูนศักยภาพในการบริหารจากประสบการณ์ตรง และได้รับการช่วยเหลือทางอ้อมในการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การนิเทศติดตามผลของโครงการเป็นระยะต่อเนื่อง

3. ด้านครู

ได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในสาระต่าง ๆ และได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ ซึ่งครูสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้บูรณาการจัดการเรียนการสอน มีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น สามารถพัฒนางานในหน้าที่และโรงเรียนของตน อีกทั้งครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีเทคนิคในการปฏิบัติตนต่อนักเรียนในเชิงบวก มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน รวมถึงครูมีความตื่นตัวอยู่เสมอเนื่องจากการติดตามผลในการปฏิบัติงาน มีการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้มากขึ้น และได้รับการประเมินผลในทุกสภาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความสุข สนุก ในการเรียนรู้

5. ด้านชุมชน

ชุมชนมีความภาคภูมิใจที่โรงเรียนได้รับเลือกเข้าร่วมโครงการ เห็นความสำคัญ ให้ความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครอง รวมถึงชุมชนมีความรัก ศรัทธา เชื่อมั่นและมีความไว้วางใจโรงเรียนมากขึ้น

โรงเรียนบ้านย่านยาว

จากสภาพปัญหาความเป็นมาของการเข้าร่วมโครงการนี้คือ โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพครูอย่างเป็นระบบได้ ครูมีน้อยและไม่สามารถรวมกลุ่มได้ ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนักเรียนไม่ได้ใช้สื่อใหม่ ส่วนในด้านอื่นๆมีดังนี้

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนเป็นที่รู้จัก และมีเครือข่ายการพัฒนา มีการพัฒนาที่ดี เพื่อสนองโครงการวิจัย รวมถึงโรงเรียนสามารถดำเนินการงานภายในโรงเรียนเป็นไปตาม PDCA และการนิเทศติดตามงานอย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

2. ด้านครู

ครูได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีเครือข่ายกว้างขวาง มีเพื่อนต่างโรงเรียนที่มีขนาดเหมือนกัน รวมถึงครูได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ มีความเข้าใจปัญหาที่คล้ายกัน

3. ด้านนักเรียน

นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านวิชาการ และได้รับการประเมินผลการเรียนรู้สม่ำเสมอ มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น รวมถึงเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. ด้านชุมชน

ชุมชนได้รับรู้ความเคลื่อนไหวทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมถึงผู้ปกครองให้ข้อคิดและร่วมทำ ทำเอกสาร ทำใบงาน นอกจากนั้นชุมชนผู้ปกครองร่วมทำโรงเรียนให้เป็นบ้านและชุมชนผู้ปกครองพึงพอใจในการพัฒนา

โรงเรียนวัดนาควาส

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนมีการพัฒนาครู บริหารจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น พัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ แต่ยังขาดแคลนครูขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียน

2. ด้านครู

ครูได้นำความรู้พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อนำใช้ในการพัฒนา และครูได้รับความรู้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกทั้งครูได้รับความรู้และเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง นอกจากนี้ครูได้รับความรู้และเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง คือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และนำไปปรับแผนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่น ๆ รวมถึงครูได้รับความรู้ในเรื่องการวัดผลประเมินผลและนำผลจากการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ซึ่งจากทางโครงการวิจัยฯ ได้พัฒนาครูโดยการศึกษาศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ ผลจากการศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนวังไกลกังวล และโรงเรียนสมถวิล หัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้นำเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมาปรับใช้

3. ด้านผู้เรียน

จากการเข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่าย ภาษาอังกฤษ และกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ ผู้เรียนพัฒนาทักษะ การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน มีความคิดสร้างสรรค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน มีความสุขในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ของครู ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4. ด้านชุมชน

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับทราบถึงองค์กรภายนอกที่เข้าดูแล ตลอดจนนิเทศติดตาม ในเรื่องการเรียนการสอน มีความพึงพอใจและเข้าในการบริหารจัดการของโรงเรียนและยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนใน ทุกด้านและชื่นชมผลงานของนักเรียน ซึ่งจากการดำเนินการตามโครงการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน ตลอดทั้งชุมชนที่ให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของชุมชน

โรงเรียนบ้านแสนสุข

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับโอกาสในการสร้างเครือข่ายร่วมกัน และได้รับการสนับสนุนจาก โครงการ LLEN เช่น การจัดทำแผนคณะชั้นเครื่องคอมพิวเตอร์ รถจักรยาน อีกทั้งโรงเรียนได้มีแนวทางในการสร้าง Best Practice เป็นของตัวเอง

2. ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารสถานศึกษาได้องค์ความรู้ใหม่ในด้านการจัดการมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเครือข่ายมากขึ้น รวมถึงได้เปิดวิสัยทัศน์ โดยการศึกษาดูงาน ในด้านการบริหารจัดการหน่วยงานต้นสังกัดมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตัวบริหารมากขึ้น เช่น ทางเขตพื้นที่ได้เชิญผู้บริหาร ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ LLEN. ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัยในเรื่องของโรงเรียนขนาดเล็ก

3. ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่นๆ โดยการเข้าค่ายทางวิชาการทำให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น รู้จักวิเคราะห์/สังเคราะห์มากขึ้น เช่น การเข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับอำเภอ ทำให้นักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศในรายการการแข่งขันอัจฉริยะทางคณิตศาสตร์อีกด้วย นอกจากนี้ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น มีความสุขในการเรียนมากขึ้น จากการปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอนของครู

4. ด้านครู

ครูได้พัฒนาตนเอง โดยการร่วมอบรมใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ร่วมศึกษาดูงาน ในด้านการจัดการเรียนการสอน และได้ปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนการสอน

5. ด้านชุมชน

คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของโรงเรียนมากขึ้น และภาพลักษณ์ของโรงเรียนดีขึ้น เห็นความช่วยเหลือ ความร่วมมือจากสถาบันหลักทางการศึกษาอย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (มรส.)

โรงเรียนบ้านควนรา

1. ด้านโรงเรียน

ปัญหาของโรงเรียนก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการนี้ก็เหมือนกับปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก อื่น ๆ คือ ขนาดแคลนครู บุคลากรทางการศึกษา แนนอนครูไม่ครบชั้น การแก้ปัญหาของโรงเรียนบ้านควนราคือ โดยการจัดการเรียนการสอนแบบและมีความเสียสละในการรับผิดชอบงานในส่วนนี้ ในส่วนของงบประมาณ เมื่อโรงเรียนได้รับเข้าร่วมโครงการวิจัย LLEN.SRU. สิ่งที่ได้รับคือโรงเรียนเป็นที่รู้จักมากขึ้น โรงเรียนมีความภูมิใจไว้อย่างน้อย โรงเรียนบ้านควนราก็เป็น 1 ใน 13 โรงเรียนที่ได้รับการเข้าร่วมในโครงการวิจัย LLEN.SRU.

2. ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารได้รับความรู้ใหม่ ๆ ทำงานเป็นระบบมากขึ้น มีความเข้าใจในการบริหารจัดการโรงเรียนมากขึ้น

3. ด้านครู

ครูนำสิ่งที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง มีความรู้ในการพัฒนางานด้านการเรียนการสอน มีเทคนิคการสอน ทำให้ผลการเรียนที่ดีขึ้นมีชิ้นงาน ที่สามารถนำมาเสนอได้

4. ด้านผู้เรียน

สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโครงการนี้ ผลคือนักเรียนมีความสุขมากขึ้น คือ นักเรียนได้รับการเรียนการสอนของครูด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ได้ทำกิจกรรมนอกเขตพื้นที่ ได้มาเข้าร่วมกิจกรรมค่ายวิชาการที่ทางโครงการวิจัย LLEN.SRU. จัดขึ้น ซึ่งสิ่งนี้เป็นโอกาสน้อยมากที่นักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับ แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการนี้ก็ได้รับโอกาสดังกล่าวนี้ ทำให้นักเรียนมีความสุขมากขึ้น และอีกอย่างคือ นักเรียนได้รับการประเมินความรู้จากโครงการอยู่เป็นระยะๆ ซึ่งเป็นการทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

5. ด้านชุมชน

เมื่อทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีได้ลงพื้นที่ ทางโรงเรียนก็ได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน ผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมรับฟัง แต่ก็ไม่ทราบว่าทุกท่านที่เข้าร่วมรับฟังในวันนั้นแล้ว ก็น้อยส่วนที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียน มานั่งคิดว่าคิดว่าถ้านายกอบต.เขาถ่านเป็นเหมือนนายกอบต.บ้านยาง คือเข้าร่วมรับฟังข้อมูลต่าง ๆ ของการศึกษาได้ โรงเรียนบ้านควนราก็คงจะดีกว่านี้เยอะ ในการที่เชิญท่านเข้าร่วมประชุมหรือเข้าใกล้ตัวนั้นทำยากมาก การจะเข้าไปนั่งในใจของท่านก็ยิ่งยากเข้าไปใหญ่

โรงเรียนบ้านอ่างทอง

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในสาระ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ มี

ความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กทำให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การเข้าค่ายกิจกรรม การศึกษานอกสถานที่ การพัฒนานิสัยรักการอ่าน การเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกับชุมชน พัฒนาสถานศึกษาทั้งในด้านแหล่งเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้

2. ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอน ในสาระวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา และระหว่างผู้บริหารที่เข้าร่วมโครงการ เช่น ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กเทคนิคและวิธีการบริหารงาน รวมถึงได้รับการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในมิคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด อีกทั้งได้รับประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จจากการทัศนศึกษา โรงเรียนไกลกังวลและโรงเรียนสมถวิล อำเภอลำพูน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ด้านครู

ครูได้รับการพัฒนาทักษะวิชาชีพครูและเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสาระวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้ร่วมศึกษาดูงานจากโรงเรียนไกลกังวล และโรงเรียนสมถวิล อำเภอลำพูน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากได้รับการพัฒนาดังกล่าวแล้วบุคลากรยังได้รับการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาโดยการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้รวมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิสัยทัศน์ ให้เป็นบุคคลที่พร้อมจะรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้บุคลากรครูเริ่มพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้การจัดการเรียนโดยโครงการในบางสาระวิชาเพื่อแก้ปัญหา การพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ และทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ของผู้เรียน

4. ด้านนักเรียน

นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติของจริง ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนโรงเรียนในเครือข่าย จากกิจกรรมเข้าค่าย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย มีผลการเรียนรู้ เช่น โครงการวิทยาศาสตร์ โครงการภาษาไทย ตลอดจนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีความสุขในการเรียน

5. ด้านชุมชน

ชุมชนได้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ชุมชนมีความภาคภูมิใจต่อการพัฒนาสถานศึกษาของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้รับการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกด้วย

โรงเรียนบ้านปากน้ำ

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับการดูแลอย่างเป็นพิเศษจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีจนทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ให้ความสำคัญและชะลอการยุบเลิกสถานศึกษาเพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง สามารถเป็นโรงเรียนดีใกล้บ้านตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ด้านการบริหารจัดการ

ในด้านการบริหารจัดการข้อดีของโรงเรียนขนาดเล็กคือมีสายการบังคับบัญชาที่สั้นลงทำให้การประสานงานระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว หลังจากเข้าโครงการแล้วทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทาง และเป็นระบบ

3. ด้านครู

โครงการนี้ส่งผลดีต่อตัวครูมากที่สุด ก่อนหน้าที่จะเข้าโครงการจำนวนครูของโรงเรียนที่มีอยู่แค่ 2 คนทำให้ต้องแบกภาระที่หนักอึ้งท้อแท้ แต่เมื่อโครงการได้เข้าไปช่วยเหลือพัฒนาเทคนิคการสอน การทำกิจกรรมและข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ ทำให้ครูมีกำลังใจที่ดีขึ้นและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีกว่าเดิม

4. ด้านผู้เรียน

เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ครูได้รับแรงกระตุ้นจากโครงการจึงทำให้ครูได้ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนทำให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน และเมื่อมาโรงเรียนแล้วก็มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทำจึงทำให้นักเรียนมีความสุขจิตใจที่ดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

6. ด้านชุมชน

เมื่อเข้าโครงการนี้แล้วทำให้ครูได้ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน และผู้บริหารได้วางแผนการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างเป็นระบบจึงทำให้นักเรียนอยากมาโรงเรียนทำให้ผู้ปกครองและชุมชนได้หันกลับเข้ามาโรงเรียนอีกครั้งและโรงเรียนได้รับโอกาสจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ได้ส่งนักศึกษาชมรมอาสาพัฒนาท้องถิ่นไปออกค่ายอาสาพัฒนาโรงเรียน ทำให้ชาวบ้านเล็งเห็นความสำคัญและตระหนักว่าพวกเขาเป็นคนในพื้นที่แท้ ๆ แต่ไม่ได้เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนเลยจึงได้ทยอยให้ความช่วยเหลือตั้งแต่นั้น ปัจจุบันมีผู้ปกครองเข้ามาที่โรงเรียนทุกวัน

โรงเรียนวัดบางมะเตือ

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนมีการบริหารจัดการอย่างมีระบบ มีการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น พัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ แต่ขาดขาดแคลนครู

2. ด้านครู

ครูได้นำความรู้พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และครูได้รับเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้รับความรู้และเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง รวมถึงได้รับความรู้ในเรื่องการวัดผลประเมินผลและนำผลจากการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม

ศักยภาพ นอกจากนี้ผลจากการศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนวังไกลกังวล และโรงเรียนสมถวิล หัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้นำเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายมาปรับใช้ในการเรียนการสอน

3. ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนมีความสุขในการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยเทคนิคใหม่ ๆ ของครู และผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4. ด้านชุมชน

ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้รับทราบถึงองค์การภายนอกที่เข้าดูแล ตลอดจนนิเทศติดตาม ในเรื่องการเรียนการสอน ชุมชนมีความพึงพอใจและเข้าใจในการบริหารจัดการของโรงเรียนและยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนในกิจกรรมของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านสหกรณ์

1. ด้านโรงเรียน

สถานศึกษาดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา มีแผนปฏิบัติงาน โครงการ/กิจกรรมในการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดีขึ้น เช่น แผนปฏิบัติงานประจำปีแผนกลยุทธ์ 4 ปี แผนยกระดับคุณภาพการศึกษา(MOU)ที่สอดคล้องกับชุมชน ผู้ปกครององค์กรอื่นๆ และให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเรียนการสอนผู้มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้านทักษะชีวิต งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งสถานศึกษาได้รับการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ภูมิทัศน์ให้สวยงามและเอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้สถานศึกษาได้รับการยอมรับการยอมรับจากผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุนพิน 2 (ตาปี) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 2 ในการจัดการศึกษาที่มีผลพัฒนาคุณภาพการศึกษาดีขึ้น

2. ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาคือบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาให้ก้าวไกลสู่ครูมืออาชีพ อีกทั้งผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี คนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ด้านครู

ครูหรือบุคลากรด้านการศึกษา จากการอบรม พัฒนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามโครงการวิจัย LLEN. ส่งผลให้ด้านครู-บุคลากรทางการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนให้ก้าวทันต่อภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางการศึกษามีความรู้เรื่องความเข้าใจสาระและการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่แปลกใหม่สร้างความสนใจผู้เรียนให้อยากรู้อยากเรียน และการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสื่อนวัตกรรม ได้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และผลการพัฒนาผู้เรียนได้ดีมีคุณภาพมากขึ้น

4. ด้านนักเรียน

นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการศึกษาเรียนรู้ ผลการพัฒนา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในปีการศึกษา 2552 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 มีความก้าวหน้าค่าเฉลี่ยสูงขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายด้วยตนเองแบบเต็มตามศักยภาพ เช่น การเข้าค่ายวิชาการ ค่ายลูกเสือ – เนตรนารี ค่ายคุณธรรม ทักษะศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น รวมถึงนักเรียนมีผลงานเชิงประจักษ์ มีการพัฒนาผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น หนังสือเล่มเล็ก หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่องสัตว์เลี้ยงของฉัน หนังสือสำนวน สุภาษิต สมุดบันทึกการเดินทาง ทักษะศึกษา ปรินาคำทาย เป็นต้น นอกจากนี้ นักเรียนมีทักษะชีวิต นำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมตามวัย เช่น ประเพณีพื้นบ้าน เดือนสิบ ประเพณี รับส่ง ทำขนม ข้าวต้มมัด ขนมลา ขนมดอกจอก ทักษะภูมิมาปฏิบัติจริงได้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการไปเข้าค่ายคณิตศาสตร์ที่ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเขาควายสถานศึกษา นักเรียนสามารถทำอาหารจากมะขามป้อมได้หลายอย่าง โดยใช้ภูมิปัญญา เช่น มะขามสามรส และได้เผยแพร่ผลงานในการจัดงานมหกรรมการศึกษาภาคใต้ และนักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม กล้าแสดงออก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมทำ และประเมินผลงานการปฏิบัติ

5. ด้านชุมชน

ผู้ปกครองนักเรียนหรือชุมชนมีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษา คือ แสดงความคิดเห็นร่วมวางแผนการยกระดับคุณภาพการศึกษา กลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองระดับชั้นเรียน ยอมรับ และพึงพอใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ไม่เคยจัดมาก่อน เช่น การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ ค่ายคณิตศาสตร์ มีการพัฒนาเปลี่ยนในด้านการปฏิบัติงานและการถ่ายทอดผลงานสู่ผู้ปกครอง รวมถึงผู้ปกครองและครูร่วมกันในการช่วยเหลือเด็กในความปกครองที่มีปัญหาการเรียนการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ไม่ถือว่าเป็นภาระของครูแต่ฝ่ายเดียว ครูและผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนร่วมคิดในการหาแนวทางพัฒนาผู้เรียนตามวาระ นอกจากนี้ผู้ปกครองมีความสนใจในการจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากครูผู้สอน เปลี่ยนมาเป็นเด็กเรียนรู้ด้วยตัวเองเป็นสำคัญ โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ ผู้ปกครองจะศึกษาสอบถาม ทำความเข้าใจ เข้าใจการอบรม เข้าใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ครูผู้สอน ในกลุ่มสาระ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ อีกทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้นวัตกรรมความคิดวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน รวมถึงได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียน และสิ่งที่โรงเรียนต้องส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุงหาวิธีการแก้ไขจุดด้อย

2. ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มาประชุมกัน วางแผนงานของคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน มาร่วมกันแก้ไข พัฒนาในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ด้านการเรียน ห้องเรียน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

3. ด้านครู

ครูได้รับการพัฒนาอบรมความรู้จากวิทยากรระดับชั้นนำเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนการผลิตสื่อการสอน สัมมนาศึกษาดูงานนำสิ่งที่ได้มาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านนักเรียน

นักเรียนได้รับการพัฒนาด้านความรู้และสังคม เช่น การเข้าค่ายวิชาการของโครงการวิจัย LLEN. ในกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ อีกทั้งได้รับการทดสอบความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลงานทั้งใบความรู้ ใบงาน โครงงาน สิ่งประดิษฐ์ แบบฝึกทักษะ

5. ด้านชุมชน

ชุมชนได้รับทราบปัญหา และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อีกทั้งผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท หรือมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา เช่น งบประมาณสนับสนุน ทุนการศึกษา บริจาค วิทยากร ฝึกอบรมความรู้

โรงเรียนบ้านนาแค

1. ด้านโรงเรียน

โรงเรียนได้รับความเชื่อมั่น และความไว้วางใจจากชุมชนมากขึ้น และโรงเรียนได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านงบประมาณในการทำกิจกรรม เช่น อบรม เป็นต้น

2. ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารได้มีโอกาสดูและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เพิ่มพูนศักยภาพในการบริหาร ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การนิเทศ ติดตามผลของโครงการเป็นระยะต่อเนื่อง

3. ด้านครู

ครูได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ การศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ ซึ่งสามารถนำสิ่งที่ได้รับมาใช้บูรณาการจัดการเรียนการสอน มีวิสัยทัศน์กว้างขึ้น สามารถพัฒนางานใน หน้าที่และโรงเรียนของตน นอกจากนี้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรเรียนการสอน มีเทคนิคในการปฏิบัติตนต่อนักเรียนมากขึ้น และมีความมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน

4. ด้านผู้เรียน

ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความสุขและสนุกในการเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายวิชาการ ส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้มากขึ้น อีกทั้งผู้เรียนได้รับการประเมินผลในทุกสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5. ด้านชุมชน

ชุมชนมีความรัก ศรัทธา เชื่อมั่นและมีความไว้วางใจโรงเรียนมากขึ้น รวมถึง ชุมชนมีความภาคภูมิใจที่โรงเรียนได้รับเลือกเข้าร่วมโครงการ เห็นความสำคัญให้ความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้บริหาร

โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ

ในการเข้าร่วมโครงการวิจัย LLEN.SRU. โรงเรียนได้รับความรู้มากมาย ซึ่งเป้าหมายของโครงการนี้ก็คือนักเรียนจากการที่ได้เข้าร่วมโครงการวิจัย LLEN.SRU. จากการที่ครูได้ร่วมเข้ารับการอบรมทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ได้รับความรู้ เทคนิคการสอนที่ได้มาปรับใช้ในการเรียนการสอนให้มีวิธีการสอนที่หลากหลายขึ้น ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มากขึ้น อยากที่จะสร้างผลงานด้วยตนเอง อยากที่จะนำเสนอผลงานของตนเอง นักเรียนรู้จักการสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการที่ครูได้สอนไป สรุปผลการเรียนเป็นผังความคิด และนักเรียนมีความสุขในการเรียน

แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

1. ศึกษาปัญหาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

หากลองไปวิจัยในพื้นที่โดยถามความต้องการจากครู หรือเขตพื้นที่ที่จะถูกตีกรอบ (Frame) ด้วยวิธีคิดแบบเดิม คือ ครูหรือเขตพื้นที่บอกปัญหาให้กับนักวิจัย ซึ่งไม่แน่ใจว่าปัญหาหรือความต้องการของครูและเขตพื้นที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาได้หรือไม่ เพราะปัญหาหรือความต้องการที่ได้จากเขตพื้นที่ อาจเป็นความต้องการ “ลวง” ก็ได้ เพราะเขตพื้นที่เองก็จะใช้กรอบวิธีเดิมๆ ซึ่งอาจไม่นำไปสู่การแก้ปัญหาได้ ดังนั้นนักวิจัยต้องใคร่ครวญทบทวนปัญหาให้ดี ก่อนด่วนสรุปข้อมูล เช่นเดียวกัน ปัญหาที่เป็นความต้องการของครู บางครั้งอาจเป็นความต้องการส่วนตัวของครูที่ทำให้ขาดรอยต่อระหว่างครูกับศิษย์ เพราะส่วนมากครูอาจต้องการรูปแบบที่ต้องการทำผลงานหรือการได้รับปริญญาที่สูงขึ้น ที่เป็นความความก้าวหน้าของครู แทนที่จะเป็นความต้องการที่มุ่ง “ครู+การเรียนรู้ของศิษย์” ดังนั้นปัญหาที่นักวิจัยต้องตั้งโจทย์ที่เน้นไปที่เรื่องของการทำให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก พัฒนาการเด็ก ความรู้ของเด็ก การเรียนรู้ของเด็ก มากกว่าความรู้ที่เป็นวิชาหรือองค์ความรู้ที่แยกขาดจากการเรียนรู้นักเรียน ควรหลีกเลี่ยงแนวทางการศึกษาที่เน้นตัวปัญหา (Problem Approach) โดยการไปนิยาม (Define) ปัญหาและหาทางแก้ปัญหา ก็จะได้โดน “หลุมทรายดูด” จมหายไปกับปัญหาเดิมๆ เช่น ลงไปศึกษาปัญหา พบว่าเด็กนักเรียนมีปัญหา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่ดี จึงแก้ปัญหาด้วยการจับครูคณิตศาสตร์มาอบรมที่โรงแรมหรือมหาวิทยาลัย การดำเนินกาแบบนี้เปรียบได้กับเราถูกปัญหาดูดจมลงไปกับปัญหา แต่ผลคือ นักเรียนจะเรียนอ่อนในวิชาคณิตศาสตร์เหมือนเดิมอยู่

การพัฒนาโดยวิธี การพัฒนาโดยวิธีคิดแก้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Approach) ก็สำคัญ เพราะปัญหาเป็นตัวบอกวาคืออะไร แต่ไม่ควรไปหลงที่จะแก้ปัญหาโดยตรง เพราะจะทำให้เราติดอยู่กับปัญหาจนถอยตัวไม่ขึ้น คุณภาพการศึกษาที่ตกต่ำทุกวันนี้อาจมาจากการที่เราใส่อะไร (Input) เข้าไปมากจนเกินไป ทำให้ครูคิดไม่เป็น ทำให้ครูเป็นง่อยในการแก้ปัญหา ครูแก้ปัญหาด้วยตัวเองไม่ได้ จึงเกิดค่านิยมที่ต้องการคอยรับอย่างเดียว

แท้จริงการเปิดโอกาสให้ครูและโรงเรียนได้หาวิธีแก้ปัญหาด้วยตัวเอง จะทำให้ครูและโรงเรียน มีความมั่นใจ เกิดความเชื่อมั่น หน่วยงานกลางหรือต้นสังกัด ไม่ควรส่งเครื่องมือสำเร็จรูป และบังคับให้ครูใช้มากนัก ทั้งนี้เครือข่ายครูและโรงเรียน สามารถริเริ่มพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ แล้วนำผลปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จมาเล่าสู่การฟัง (Success Story Sharing : SSS) เพื่อการเสริมต่อขยายและแพร่กระจายสู่การปฏิบัติ และสร้างรูปแบบใหม่ๆเพิ่มขึ้น จะนำไปสู่การยกระดับองค์ความรู้ในเรื่องคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนกระจายไปทุกพื้นที่ในที่สุด เราไม่ควรเดินไปสู่เนินเขา เพราะจะทำให้เรายิ่งหลุดลอยจากสภาพความเป็นจริง ขณะเดียวกันเราก็ไม่ควรเดินหลงสู่หุบเหวแห่งปัญหา

เพราะจะทำให้เราจมดิ่งไปกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาลักษณะเดิมๆ ซึ่งผลออกมาชัดเจนแล้วว่าขาดประสิทธิภาพหรือไม่สามารถแก้ปัญหาก็ได้ แต่หากต้องเกิดจากการเรียนรู้และศึกษาสภาพความเป็นจริงใน “พื้นที่”

ปัญหาที่ผ่านมาของการศึกษา คือการไปเน้นที่ปัญหามากกว่าการหาศักยภาพ การหาศักยภาพ คือการไปทำงานกับเครื่องยนต์ที่ยังไม่ดับ เข้าไปทำงานกับกลุ่มที่มีพลัง คนทั่วไปมักจะคิดว่า “ครูไม่รู้ แต่เรารู้” และเรามี “อะไรที่เรารู้แต่ครูไม่รู้” ดินโดยทั่วไปมีแร่ธาตุ ดินไม่ได้ว่างเปล่า หากรู้ที่ดินมีแร่ธาตุอะไรและขาดอะไร เราก็จะเติมแร่ธาตุนี้ได้ถูกต้อง ไม่ใช่แค่ NPK ตามหลักทฤษฎีที่เราเชื่อหรือเราชอบ ครูเปรียบเหมือนดินที่อุดมดีที่รองรับเมล็ดพันธุ์ คือ นักเรียน

2. คุณภาพของการเรียนรู้อยู่ ณ ที่ใด

ที่ผ่านมาระบบโรงเรียนมีโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนมากมาย เป็นต้นว่า การพัฒนาครู (อบรมครู) ด้วยความเชื่อว่าจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน แต่แท้ที่จริงคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนน่าจะมาจาก “ตัวเชื่อม” ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้นว่าการจัดการเรียนการสอนของครู ความรักของครูต่อลูกศิษย์ การติดตามดูแลนักเรียน ปฏิสัมพันธ์ ครูกับนักเรียน ภาษาที่ใช้ สื่อการสอน เทคนิคการสอน ทักษะการสอนของครู ฯลฯ กล่าวโดยสรุปแล้ว คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน น่าจะมาจาก “จุดเชื่อมต่อ” ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ ในขณะที่ผ่านมามีโครงการพัฒนาครูเป็นจำนวนมากใช้วิธีการอบรมครู ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ยิ่งเป็นการ “ถ่าง” จุดเชื่อมต่อของครูกับนักเรียนให้ห่างขึ้นทุกๆ ที่เพราะการอบรมครูมักเป็นการดึงดูครูมาจากห้องเรียนเสมอ โครงการที่ผ่านมามักจะพลั้งเผลอในการดำเนินการที่หลุดจากการเน้นที่ตัว “นักเรียน” แต่กลับไปเน้นที่ตัวครู เน้นที่ปฏิสัมพันธ์กับครูและผู้บริหาร หรือ “ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับวิชา” มากกว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

3. นวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ควรเป็นโครงการที่ใช้แนวทางในการพัฒนาด้วยความชื่นชมเชิغبวก (Appreciate Approach) ไม่ใช่แนวทางการพัฒนาที่ยึดปัญหาเป็นหลัก (Problem Approach) แต่เป็นโครงการที่มุ่งหาทรัพย์สินทางปัญญา (Asset) ที่มีอยู่ในแผ่นดิน เชื่อว่าครูและโรงเรียนในพื้นที่ส่วนมีศักยภาพ (Potential) เพราะเราได้ใช้งบประมาณไปเป็นจำนวนมากในการสร้างศักยภาพให้ครูและโรงเรียนตลอดจนผู้บริหารตลอดมา ดังนั้นโครงการ LLEN จะมุ่งเน้นนำศักยภาพที่มีอยู่มาทำให้เป็นทุน (Capital) ที่สามารถเป็นทุนที่มีพลัง (Capitalize) ส่งเสริมขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้

มีความเชื่อว่าครูจำนวนมากยังมีพลัง และทัศนคติเชิงบวกในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเปรียบเสมือนเครื่องยนต์ (Engine) ที่กำลังติดอยู่เครื่องยนต์เหล่านี้ยังไม่ดับ ดังนั้นหน้าที่เราคือการหาวิธีการลงไปช่วยให้เครื่องยนต์ดังกล่าวมีพลังขับเคลื่อนได้เพิ่มขึ้น (Empowerment) เครื่องยนต์บางเครื่องที่ติดอยู่ยังไม่ดับ บางเครื่องมีอาการ “ตั้งแต่ท่อ ล้อไม่หมุน” ก็จะลงไปช่วยดูว่าที่ล้อไม่เหมาะสม

เพราะอะไร หรือล้อหมุนแต่รถไม่เคลื่อน เพราะอะไร ติดหล่ม ติดหลุมตรงไหน ก็จะได้แก้ปัญหาและเสริมแรงให้ขับเคลื่อนไปข้างหน้าให้ได้

ครูหรือเครือข่ายโรงเรียนจำนวนมากที่มีรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี สามารถเป็นต้นแบบที่ดี โครงการ LLEN เข้าไปเติมเต็มหนุนเสริม (Enrichment) ไม่ควรเอาสิ่งที่เรามีอยู่สำเร็จมาแล้ว (Best Practice) แล้วนำมาพัฒนาเสริมต่อเพื่อการเผยแพร่ขยายกระจายไปสู่พื้นที่อื่นเพื่อเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (COP)

เราต้องเชื่อมั่นว่า สามารถทำให้ครูทุกคนเป็นครูที่ดี คือ ทำให้เกิดคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ครูทุกคนสามารถมีแนวทางและคำอธิบายของตนเอง ความเชื่อนี้จะทำให้เกิดการสร้างบรรยากาศของการส่งเสริม (Enrichment) ศักยภาพเท่าที่ครูมีและทำให้ดีที่สุด จากนั้นถ้าครูต้องการความรู้หรือวิชาเพิ่ม ก็สามารถนำเอาความรู้จากข้างนอกไปเติมเต็มบ้าง ก็จะทำให้การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างยิ่ง

แต่หากไปถามครูว่าครูมีความรู้อะไร ครูจะบอกว่าไม่มียังขาดอีกมากเป็นเช่นนี้ทุกคน ทำให้นักวิจัยหลงทางจึงพยายามดึงครูออกจากห้องเรียนเพื่อมา “บรรจุ” วิชาให้เต็ม (สมอง) ซึ่งไม่แน่ใจว่า “บรรจุ” ได้มากน้อยแค่ไหน ครูรับได้แค่ไหนและที่เรารับรู้นั้นคืออะไรใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่ เพราะเป็นวิธีการที่ไม่ทำให้ครูได้สร้างความสำเร็จจากสภาพจริงที่ครูสัมผัสนักเรียนอยู่เป็นประจำ จะยกระดับความสำเร็จนั้นที่มีอยู่นั้นให้เพิ่มขึ้นได้อย่างไร ซึ่งผลความสำเร็จนั้นจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ยั่งยืน โครงการ LLEN จึงเป็นโครงการสร้างแชมป์เปี้ยน (Champion) เป็นการใช่วิธีผู้นำ (Leadership) โดย “การนำจากข้างหน้า” (Stewardship) เป็นการทำงานที่ไปแพร่กระจายขยายเมล็ดพันธุ์ไปสู่พื้นที่ และสุดท้ายให้เมล็ดให้เมล็ดงอกงามเองตามสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

4. แนวทาง 3 มิติ ของการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

1. การจุดประกายให้ครูจัดเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในโรงเรียน มหาวิทยาลัย ไปจุดประกายแล้วเฝ้ามองคอยช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้มีการรวมพลัง (Synergy)

2. ระบบทางการที่สั่งมาก็ยังคงมีต่อไปแต่ต้องใจแข็งเป็นตัวของตัวเองในส่วนที่ตนเองโดดเด่นอยู่แล้ว เพื่อจะทำให้ครูและโรงเรียนมีพื้นฐานเข้มแข็งสามารถรองรับปรับเปลี่ยน สิ่งที่ต้องการให้มาได้ ไม่ใช่เป็นผู้รับฝ่ายเดียวโดยไม่มีส่วนร่วมคิดพัฒนาด้วยเลย

3. ศึกษาว่าพลังสร้างสรรค์และการพัฒนาของครูทั้งสองเครือข่าย คือ เครือข่ายในระบบและนอกระบบมีอะไรบ้าง และเครือข่ายใดที่เข้มแข็งและจะหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยทั่วไปเครือข่ายที่มีระบบสารสนเทศที่ดีก็จะคัดเลือกส่งครูที่โดดเด่นในแต่ละเครือข่ายไปพัฒนา แล้วกลับมาให้คิดในรูปแบบของเขาเองแล้วขยายเครือข่ายโดยแนะนำหรือให้หลักวิธีคิดในการสร้างครูคนอื่น แต่อย่าไปบังคับรูปแบบให้ทำเหมือนตนเอง ดังนั้นครูถูกขยายเมื่อเข้าใจหลักคิดแล้วจึงสามารถคิดรูปแบบใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนที่ไม่เหมือนรูปแบบที่เป็นต้นแบบขึ้นได้มากมาย

ปัญหาที่ผ่านมาของการศึกษา คือการไปเน้นที่ปัญหา (Problem) มากกว่าการหาค่าศักยภาพ (Potential) การหาศักยภาพคือ การไปทำงานกับเครื่องยนต์ที่ยังไม่ดับ เข้าไปทำงานกับกลุ่มที่มีพลังการพัฒนาผู้บริหารในวิชาการก็น่าสนใจ เพราะผู้บริหารที่มีมโนทัศน์ดีมีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะมีผลต่อการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนและคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนได้

ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนมีทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ทำเหมือนเดิม และกลุ่มที่สร้างสรรค์ (Creative) บางคนทำตามที่คนอื่นคิดมาให้ ไม่ได้ทำตามที่ตนเองคิด การร่วมคิดร่วมทำของครูมีไม่มาก การบริหารความยั่งยืนของโรงเรียนไม่มี ทุกคนเป็นผู้บริหารหวังความก้าวหน้าเหมือนการมา “ทำบุญที่วัด” ทำบุญแล้วผลลัพธ์คือครูหรือนักเรียนทุกคนก็อึด แต่นักเรียนไม่ได้เรียนรู้อะไร การอึดแบบนี้เดี๋ยวก็หิว ไม่สามารถหากินต่อไปด้วยตนเองได้ จึงเป็นการทำหน้าที่ไม่ยั่งยืน

5. แนวทางการพัฒนาโครงการวิจัย

1. “มองหาแวว” (Asset ของพื้นที่อาจเป็นครูหรือเป็น ผอ. ว่ามีโครงการอะไรดี?) พร้อมที่จะสานต่อให้ยกระดับความเข้มแข็งสู่การพัฒนาและกระจายสู่เครือข่ายในพื้นที่ได้

2. สร้างเครือข่ายทั้งในระบบและนอกระบบ โดยต้องมี

2.1 มาด้วยใจ เปิดเวที ทำ KM และเปลี่ยนเดิมความรู้จากข้างนอกบ้าง และค่อยๆ เชื่อมโยงเพื่อการพัฒนา

2.2 จัดเวทีปฏิบัติการ (Workshop) ระหว่างครูเหล่านี้ว่าประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนประเด็นใดที่เขาอยากพัฒนา แล้วให้เขาตั้งเป้าหมายไปที่ตัวเด็กไปที่คุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก และเป็นเป้าหมายที่สามารถวัดได้แล้วร่วมกันคิดรูปแบบและวิธีการดำเนินการ اجرาระบบการที่เราเคยดำเนินการมาแล้วประสบความสำเร็จ

2.3 การทบทวน (Review) ข้อมูลทั้งหลาย ควรออกแบบที่ไม่มีการลงข้อมูลมากเกินไป (More for the same) แต่ควรมาจากการทำเวที (Workshop) ให้มาก ข้อมูลต่างๆ ไร่ประกอบเหมือนบริบท เพื่อ “การตั้งเป้า” ที่มีความเป็นจริง การทำเวทีจะทำให้มีการ “ตั้งเป้า” การใช้ Dialogue และหารือทำให้ตรวจสอบเช็คได้ว่า ครูแต่ละคนมีใจกับเราแค่ไหน พร้อมจะร่วมมือทุ่มเทกับเราหรือไม่

3. การเชื่อมภาคี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของเด็ก จะต้องตอบตามพันธกิจของพื้นที่ แต่ควรระวังไม่ให้จมไปกับเขตพื้นที่เพราะบางครั้งเขตพื้นที่อาจมีความต้องการ “लग” ที่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก อย่าเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์ว่าหากคุยกับเขตพื้นที่แล้วจะได้ปัญหาจริงทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์

4. การตรวจสอบกับคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยก็จะพบว่า มีคณะต่างๆ ว่าจะสามารถมีความรู้เติมเต็มหรือหนุนเสริมการทำงานของครูและโรงเรียนอะไรได้บ้าง

5. เป้าหมายการทำงานที่สำคัญ

5.1 ต้องเริ่มที่ฐานความเชื่อมั่นในตัวครู ศ.น.พ.วิจารณ์ พานิช ให้ความเห็นไว้ ว่าครูมีความภูมิใจของตนเองในความสำเร็จ ถ้าครูคนนั้นเคยทำงานมา แม้แต่ครูที่ถูกมองว่า เป็นครู “ที่ไม่เอาไหน” แต่เขาก็จะมีความภูมิใจในความสำเร็จของงานที่เขาทำมาสักอย่างหนึ่งแน่นอน

5.2 ปลูกฝังเพื่อให้เขาเปิดใจที่จะรับ ต้องทำจากพื้นล่าง (Ground) เครื่องมือที่สำคัญคือการเวทีของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสุนทรียสนทนา (Dialogue)

5.3 การนำเสนอเค้าโครงการวิจัยควรมีเป้าหมายร่วมกัน เช่น “การมี NT เพิ่มขึ้น” หรือเด็กมีทักษะความรู้ที่ดีสิ่งสำคัญที่โครงการวิจัยต้องเน้น คือ เป้าหมายต้องเป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นกับตัวเด็ก เพราะหลายโครงการวิจัยทำ Training ที่ตัวครู และไม่มีผลต่อ Learning ที่ตัวเด็กทำให้เกิดปัญหา ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กได้

5.4 จำนวนโรงเรียนที่จะทำในแต่ละช่วง ควรเลือกประมาณ 15 % เพราะถ้าน้อยเกินไปจะไม่มีพลัง มากเกินไปก็จะล้มเหลวได้ สมาชิกควรเป็นระดับธรรมดาไปถึงดี การเริ่มต้นด้วยความเชื่อในศักยภาพ (Potential Approach) เพื่อจะสร้างทุนที่มีอยู่ให้มีพลังขับเคลื่อน (Capitalize)

บทที่ 5

บทสรุป

โครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยโดยการผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการคือ ประการแรกเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย อบต. และผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ/ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประการที่สอง เพื่อพัฒนาครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการจัดการความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนของครูเอง โดยคงไว้ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ประการที่สาม เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการและช่วงชั้นการเรียนรู้ควบคู่การวิจัย สื่อเทคโนโลยี กิจกรรมพัฒนาเพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทักษะการปรับตัว ทักษะการอ่าน ตลอดจนความรู้พื้นฐานด้านอาชีพในท้องถิ่น และประการสุดท้ายเพื่อประเมินผลการพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนความสำคัญของการวิจัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายเน้นการสร้างเครือข่ายสถาบันการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก เขตการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตลอดจนเน้นการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนในเครือข่าย ทั้ง 13 โรงเรียน โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนหรือความไผ่ผ่น 4 ประเด็นคือ ขั้นที่ 1 จัดระบบ - นวัตกรรมการบริหารจัดการเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ขั้นที่ 2 ยกระดับ - นวัตกรรมจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพนักเรียน การพัฒนาครูสู่คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ขั้นที่ 3 สนับสนุนเพิ่ม - หนุนเสริมคุณภาพผู้เรียน และขั้นที่ 4 เติมเต็มทั้งจังหวัด - ประเมินผลการสร้างเครือข่าย การพัฒนาครู การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและเผยแพร่องค์ความรู้ ซึ่งในการพัฒนา 4 ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 4 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล ซึ่งผลการวิจัยใน 4 ช่วงสามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานีสรุปผลการวิจัยออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดกิจกรรมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีการประชุมหาความร่วมมือเครือข่าย และภาคีเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก เครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เครือข่ายภายนอกและภาคีที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินงานสรุปได้ว่า โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองในพื้นที่โรงเรียนขนาดเล็ก 13 โรงเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมากขึ้นผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะชุมชน และผู้ปกครองในเขตโรงเรียนเครือข่ายได้รับรู้ ได้ร่วมมือกันมากขึ้นในการพัฒนาโรงเรียนไม่เพียงการสนับสนุนงบประมาณหรือแรงงานเพียงอย่างเดียวแต่มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมวางแผนกับคณะผู้บริหารและครูในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในขณะนี้ชุมชน ผู้ปกครองต่างรู้จักโครงการ LLEN.SRU. เป็นอย่างดี ส่วนเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เข้ามาเป็นแนวร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้ไปจัดกิจกรรมออกค่ายอาสา รวมถึงเครือข่ายต้นกล้าปัญญาที่เป็นเครือข่ายภายนอกเข้าร่วมพัฒนาโครงการ รวมถึงการระดมทุน และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อหนุนเสริม การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนสีเขียว แหล่งเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง และบ่อน้ำพุร้อน อีกทั้งที่สำคัญคือ เครือข่ายภาครัฐและสื่อมวลชนเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก

ช่วงที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ดำเนินกิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 กลุ่มสาระ ตลอดจนกิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู ผลการดำเนินงานสรุปได้ว่า

1. กิจกรรมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

ก่อนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู มีการจัดทำแผนและแนวทางพัฒนาการทำแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สามารถช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ 7 ยุทธศาสตร์ และติดตามผลการทำแผนปฏิบัติการและการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียนโดยใช้วงจร PDCA ของเดมมิ่ง ได้รูปแบบและแนวคิดแผนการจัดการเรียนรู้/สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ หลังจากนั้นประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครู โดยการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับคณะครูและผู้ปกครอง ทางคณะครูและผู้บริหาร ต่มาอบรมครูให้โรงเรียนในเครือข่ายได้ร่วมจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553 ใน 4 กลุ่ม

สาระหลักคือ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระภาษาไทย สาระวิทยาศาสตร์ ซึ่งผลการอบรมสรุปได้ว่า

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมาก มีความพึงพอใจประเด็นความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นความเหมาะสมของสถานที่ หลักสูตร ระยะเวลาการจัดอบรม และเอกสารการประกอบการอบรม ตามลำดับ และสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก รวมถึงให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมอยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมากที่สุดถึงมาก มีความพึงพอใจประเด็นทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ รูปแบบของการจัดอบรม สถานที่ที่ใช้จัดอบรม หลักสูตรในการอบรม และเอกสารการประกอบการอบรม ครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก ให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมและวิทยากรอยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมาก มีความพึงพอใจประเด็นทักษะและความสามารถของวิทยากร เอกสารการประกอบการอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ รูปแบบของการจัดอบรม สถานที่ที่ใช้จัดอบรม และหลักสูตรในการอบรม ครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก ให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมอยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยก่อนการอบรมมีความรู้ในระดับปานกลาง แต่หลังการอบรมมีความรู้ในระดับมากที่สุดถึงมาก มีความพึงพอใจประเด็นโดยรวมต่อการเข้าร่วมโครงการ ทักษะและความสามารถของวิทยากรในการจัดอบรม รูปแบบของการจัดอบรมมากกว่าประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจประเด็นสถานที่ที่ใช้จัดอบรม หลักสูตรในการอบรม และเอกสารการประกอบการอบรม ครูสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติภายหลังการอบรมอยู่ในระดับมาก และให้ความสำคัญหลักสูตรการอบรมวิทยากร และระยะเวลาอบรม อยู่ในระดับดีมากกว่าประเด็นอื่นๆ

2. กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาครู

การจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนและครูในโรงเรียนเครือข่ายเข้าร่วมเรียนรู้ด้วย 2 ค่ายด้วยกันคือ ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลนและค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงและบ่อน้ำพุร้อน ทำให้ครูทั้ง 13 โรงเรียนได้มาพบปะกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพจริยธรรมและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน

3. กิจกรรมการจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU.

การจัดกิจกรรมตลาดนัดความรู้โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายมาร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนของแต่ละโรงเรียนและโครงการร่วมกันของเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน ซึ่งการจัดโครงการมุ่งเน้นให้ความรู้ 5 เรื่องคือ เรื่องเทคนิคการเพิ่มสมรรถนะผู้บริหาร สมรรถนะผู้บริหาร เรื่องเล่นเส้น เรื่องหลักสูตร เรื่อง ICT ใช้ประโยชน์อะไรบ้างจาก ICT และเรื่องคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 2544 กับหลักสูตร 2551 ต่างกันอย่างไร

4. กิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเสริมประสบการณ์การเรียนรู้การสอน

การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานของโรงเรียนในเครือข่ายเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและปรับโลกทัศน์ให้กับคณะครูของโรงเรียนในเครือข่าย มีครูเข้าร่วมโครงการ 14 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดบางมะเต๋อ โรงเรียนบ้านไทรงาม โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านศิลางาม โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว ผลการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนองค์ความรู้จากครู ได้แก่ ครูต้องมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีเอกสารประกอบการสอน สอดคล้องกับคู่มือการสอน มีความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยี รวมทั้งต้องมีความมุ่งมั่นพร้อมที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงและการสัมพันธ์ด้านชุมชน ต้องดึงภูมิปัญญาของชุมชนมาไว้ในโรงเรียนโดยให้ครูศึกษาและถ่ายทอดให้นักเรียน นอกจากนี้ที่สำคัญครูต้องอุทิศเวลา และเสียสละ ภาระหน้าที่ของครู

5. กิจกรรมการนิเทศเพื่อหนุนเสริม (Site Visit)

การลงพื้นที่เพื่อนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่าย(Site Visit) ได้แก่ โรงเรียนโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดบางมะเต๋อ โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านปากน้ำ ผลการนิเทศได้ Mind Map เพื่อเสริมศักยภาพของครูทำให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน และเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

6. กิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU.

การจัดกิจกรรมตรวจเยี่ยมโครงการ LLEN.SRU. ทำให้ครูที่ผ่านการอบรม 4 กลุ่มสาระนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา นำเทคนิคการสอนแบบโครงงานไปประยุกต์ใช้ให้นักเรียนทำโครงการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนวัดตรีธาราราม นำเทคนิคคำกลอนและการทำหนังสือเล่มเล็กจากการอบรมกลุ่มสาระภาษาไทยไปใช้สอนนักเรียน ให้สามารถทำหนังสือเล่มเล็ก โรงเรียนวัดอินทาราม นำเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษด้วยเพลงไปจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในช่วงชั้นอื่น ๆ นอกจากนี้โรงเรียนที่นำผลการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้สามารถผ่านการประเมินจาก สมศ. โรงเรียนได้รับการประเมินจาก สมศ. ในระดับดีมาก เช่น โรงเรียนวัดตรีธาราราม ที่นำแนวคิดการทำหนังสือคำกลอนและหนังสือเล่มเล็กไปสอนนักเรียน และได้รับคำชมจาก สมศ. ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ครบทั้ง ทักษะการคิด วิเคราะห์และการเรียนรู้ของนักเรียน

ช่วงที่ 3 พัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน

การพัฒนาคุณภาพการจัดเรียนรู้ของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest ทดสอบนักเรียนในโรงเรียนเครือข่ายก่อนใช้แผนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้การทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ และการร่วมสรุปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรม Pretest และ Posttest โดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากจัดทำข้อสอบที่มีคุณภาพความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 เมื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 13 โรงเรียนก่อนเริ่มเรียน (Pretest) และปลายภาคเรียน (Posttest) ในภาคเรียนที่ 1/2553 และภาคเรียนที่ 2/2543 จะทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ปลายปี โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนน 60% ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ในระดับชั้น ป.1 – ป.6 ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทองโรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดบางมะเดื่อและ โรงเรียนบ้านควนราสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ ร้อยละ 60 ส่วน โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านปากน้ำ และได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านย่านยาว และโรงเรียนวัดนาคาวาสสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านนาแค

โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดอินทาราม ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนบ้านควนรา ไม่มีผลการสอบ

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดตรีธาราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏฐิ และ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว และโรงเรียนบ้านแสนสุข ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดอินทรารามโรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดตรีธารามโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏฐิและโรงเรียนบ้านนาแคสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทองและโรงเรียนบ้านปากน้ำต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิและโรงเรียนวัดนาคาวาส สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่าโรงเรียนบ้านนาแคเพียงโรงเรียนเดียวที่มีผลการทดสอบของสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนอื่น ๆ ต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านควนรา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และโรงเรียนบ้านนาแคสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

ส่วนผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนวัดบางมะเดื่อและ โรงเรียนวัดตรีธารารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนบ้านสหกรณ์ไม่มีผลการทดสอบ

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา และ โรงเรียนวัดนาคาวาส ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของทุกโรงเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านควนราสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านนาแค และโรงเรียนบ้านปากน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนวัดนาคาวาส และ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านแสนสุข ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านย่านยาวและ

โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาและ โรงเรียนวัด
ตรีธารารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยรวม
ทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบ
จำแนกรายโรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียน
วัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการ
สอบของโรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง
โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน
นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่
6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้าน
แสนสุขโรงเรียนวัดบางมะเดื่อและโรงเรียนวัดตรีธารารามสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการ
ทดสอบของต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมทุก
โรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกราย
โรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัด
สุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้าน
ควนรา และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกราย
โรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านอ่างทอง
โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียน
บ้านย่านยาว และ โรงเรียนวัดตรีธารารามสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของ
โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดบางมะเดื่อและโรงเรียนบ้านสหกรณ์ต่ำกว่า
คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมทุก
โรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกราย
โรงเรียนพบว่า โรงเรียนวัดบางมะเดื่อ โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้าน
อ่างทอง โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนาสูงกว่า สอบก่อน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้าน
สหกรณ์ และโรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปี
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนก
รายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านแสนสุข และโรงเรียน

ทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านปากน้ำและ โรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิและ โรงเรียนวัดบางมะเตือต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน พบว่า โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ และโรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านแสนสุขเพียงโรงเรียนเดียวที่มีผลการทดสอบสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ มีผลการทดสอบของต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน พบว่า โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ และ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านแสนสุข ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านแสนสุข โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านสหกรณ์ สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านปากน้ำ และ โรงเรียนวัดอินทรารามต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏิ โรงเรียนวัดนาคาวาส และโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน พบว่า โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียน

บ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านอ่างทอง และโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านแสนสุขสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 เพียงโรงเรียนเดียว ส่วนโรงเรียนอื่น ๆ มีผลการทดสอบของต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยรวมทุกโรงเรียน ผลการสอบหลังสูงกว่าสอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สูงขึ้น ผลการเปรียบเทียบจำแนกรายโรงเรียน พบว่า โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนบ้านนาแค โรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี และ โรงเรียนบ้านแสนสุข สูงกว่า สอบก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการสอบของโรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านอ่างทอง โรงเรียนวัดนาควาส และโรงเรียนบ้านโพธิ์พนา ก่อนและหลังไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผลการทดสอบปลายปีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อจำแนกรายโรงเรียนพบว่า มีผลการทดสอบของ โรงเรียนบ้านแสนสุขและโรงเรียนบ้านอ่างทองสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60 ส่วนผลการทดสอบของโรงเรียนบ้านย่านยาว โรงเรียนบ้านสหกรณ์ โรงเรียนวัดสุวรรณโกฏี โรงเรียนบ้านปากน้ำ โรงเรียนวัดอินทราราม โรงเรียนบ้านควนรา โรงเรียนวัดบางมะเตือ โรงเรียนวัดนาควาส โรงเรียนวัดตรีธาราราม โรงเรียนบ้านนาแคและ โรงเรียนบ้านโพธิ์พนาต่ำกว่าคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 60

กิจกรรมจัดค่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาผู้เรียน

โครงการวิจัยฯ ได้จัดค่ายพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย 2 ค่ายด้วยกัน คือ ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน และค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ว่า

ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลนเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย มีการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากค่ายภาษาอังกฤษไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่จัดขึ้นในเฉพาะห้องเรียนนั้น ไม่เพียงพอต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมประสบการณ์นอกชั้นเรียนให้เกิดแก่ผู้เรียนด้วย เพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ และความรู้ใหม่ๆซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสมากขึ้นทำกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ และทำให้เกิดความรู้สึกรักสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น กิจกรรมที่จะสามารถสร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดแก่ผู้เรียนได้กิจกรรมหนึ่งก็คือ กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ การจัดค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง และในขณะเดียวกันก็เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นนอกห้องเรียน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในบรรยากาศที่สนุกสนาน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว

ค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เป็นหัวใจสำคัญของยุคใหม่ทั้งนี้เพราะ คณิตศาสตร์จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาทุกระดับ จำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้เพื่อยุทธศาสตร์ทางการเรียน ค่ายคณิตศาสตร์เป็นกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สำคัญ ในการช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของคณิตศาสตร์ ฝึกการทำงานเป็นทีม ยอมรับฟังเหตุผลของคนอื่น ๆ มีการวางแผนการทำงาน และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการปลูกฝังด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนที่ร่วมเข้าค่ายคณิตศาสตร์จะได้รับทั้งความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลจากการที่นักเรียนได้เข้าร่วมค่ายคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมการเข้าร่วมของกิจกรรมการเรียนรู้ ของค่ายคณิตศาสตร์เป็นอย่างดี อีกทั้งนักเรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และชอบเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น

กิจกรรมการรักการอ่าน

ทางโครงการ LLEN ได้ประสานครูivolช่วย ที่ปะปานิ ซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญและมีจิตอาสาในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่เข้าร่วมโครงการฯ มาถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่าย โดยก่อนหน้าที่โรงเรียนวัดตรีธารารามจะเข้าร่วมโครงการฯ ครูivolช่วย ได้จัดโครงการรักการอ่านด้วยเงินทุนส่วนตัวในการซื้อหนังสือ และนำไปมอบให้ห้องสมุดโรงเรียนและแจกให้โรงเรียนขนาดเล็กพร้อมทั้งตั้งกติกาให้นักเรียนทุกคนบันทึกการอ่านทุกเดือน และจะแจกรางวัลให้นักเรียนที่ตั้งใจอ่านหนังสือในทุกเดือน ซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกิดความสนใจและเกิดแรงบันดาลใจในการอ่านหนังสือ อีกทั้งยังเป็นต้นแบบให้โรงเรียนในเครือข่ายนำไปปรับใช้ในโครงการรักการอ่านของแต่ละโรงเรียนด้วย

ช่วงที่ 4 สรุป วิเคราะห์ และประเมินผล

การสรุปวิเคราะห์ และประเมินผล มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุป วิเคราะห์และประเมินผลการพัฒนาเครือข่าย การพัฒนาครู และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนในเครือข่ายวิจัย LLEN.SRU. ในด้านโรงเรียนการบริหารจัดการ ครู นักเรียน และชุมชน ผลที่สรุปได้ว่า

ด้านโรงเรียน

โรงเรียนที่ได้รับเข้าร่วมโครงการวิจัย LLEN.SRU. เป็นที่รู้จักและได้รับความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจจากชุมชนมากขึ้น และได้รับความร่วมมือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โรงเรียนมีการพัฒนาครู บริหารจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาหลักสูตร พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น พัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ แต่ยังมีขาดแคลนครู ขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาโรงเรียน

ด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มพูนศักยภาพในการบริหารร่วมกัน รวมถึงได้เปิดวิสัยทัศน์มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตัวบริหารมากขึ้น ทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ อีกทั้งได้รับประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จจากการทัศนศึกษา โรงเรียนไกลกังวลและโรงเรียนสมถวิล อำเภอยะอำ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์นอกจากนี้ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนในสาระวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในมีคุณภาพ

ด้านครู

ครูที่เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ ได้รับการพัฒนาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสาระภาษาไทย กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และสามารถนำความรู้พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคลากรครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจากภาคการศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดกระบวนการเรียนจากโรงเรียนไกลกังวล และโรงเรียนสมถวิล นอกจากนี้ครูยังได้รับการพัฒนาทักษะวิชาชีพครู มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนพร้อมจะรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

ด้านนักเรียน

นักเรียนได้รับการประเมินผลการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและได้รับการพัฒนาด้านวิชาการและได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนอื่นๆ โดยการเข้าค่ายทางวิชาการ คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลงานทั้งใบความรู้ ใบงาน โครงงาน สิ่งประดิษฐ์ แบบฝึกทักษะ ตลอดจนได้พัฒนาทักษะ การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน มีความคิดสร้างสรรค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กล้าแสดงออก มีความสุขและสนุกในการเรียนรู้มากขึ้น

ด้านชุมชน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน เห็นความสำคัญให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความพึงพอใจและเข้าในการบริหารจัดการของโรงเรียนและยินดีให้ความร่วมมือและสนับสนุนในทุกด้าน มีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ชุมชนยังได้รับการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาท้องถิ่นโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีชมรมอาสาพัฒนาท้องถิ่น

สรุปแนวทางการทำงานกับโรงเรียนในเครือข่าย

เครือข่ายและวิธีสร้างเครือข่าย

โครงการ LLEN.SRU. สร้างเครือข่ายเขตพื้นที่และโรงเรียน ชุมชนเป็นเครือข่ายแรก จากนั้นจึงสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนโครงการโดยเชื่อมต่อกับกลุ่มสนใจการศึกษาในจังหวัด จัดตั้ง “เครือข่ายต้นกล้าปัญญา” ถือเป็นเครือข่ายหลักในด้านกำลังความคิดและการสนับสนุนในทุกด้าน ต่อมาจึงสร้างเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย และเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ตลอดจนเครือข่ายด้านสื่อมวลชนในพื้นที่

เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กและชุมชนในพื้นที่ 13 โรงเรียน หลังจากได้ดำเนินการโครงการโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารและครูได้เข้าร่วมกิจกรรมกันหลายครั้งมีความสนิทสนมกันมากขึ้น โครงการ LLEN.SRU. โดยมี ดร.ทวีลาภ แก้วคงคา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนาควาส เป็นประธานเครือข่าย และนายสุบิน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอ่างทอง เป็นเลขานุการ ซึ่งมีการประชุมเครือข่าย LLEN.SRU. ครั้งแรก ในวันที่ 11 – 12 ตุลาคม 2553 ณ ในเพลาเบียร์สอร์ท อ.ชนอม จ.นครศรีธรรมราช ต่อมาได้เปลี่ยนประธานเครือข่ายโรงเรียนมาเป็น นายวินัย จันทรสว่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตรีธาราม เป็นประธานเครือข่าย เนื่องจากประธานคนเก่าได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่น ในขณะเดียวกันก็พยายามเสนอแนวทางให้โรงเรียนชุมชน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มากขึ้น ซึ่งก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะชุมชน และผู้ปกครองในเขตโรงเรียนเครือข่ายได้รับรู้ได้ร่วมมือกันมากขึ้นในการพัฒนาโรงเรียนไม่เพียงการสนับสนุนงบประมาณหรือแรงงานเพียงอย่างเดียวแต่มีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมวางแผนกับคณะผู้บริหารและครูในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในขณะนี้ ชุมชน ผู้ปกครองต่างรู้จักโครงการ LLEN.SRU. เป็นอย่างดี

เครือข่ายในมหาวิทยาลัย ชมรมต่างในมหาวิทยาลัย หลังจากโครงการ LLEN.SRU. ได้จัดประชุมเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งได้แก่ชมรมต่างๆในมหาวิทยาลัย ปรากฏว่ามีชมรมอาสาพัฒนา ได้เข้ามาเป็นแนวร่วมในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยได้ไปจัดกิจกรรมออกค่ายอาสาที่โรงเรียนบ้านปากน้ำ ในช่วงวันที่ 18-27 ตุลาคม 2553 โดยทางโครงการ LLEN.SRU. ได้ช่วยประสานเรื่องงบประมาณกับบริษัท Dur Bell ซึ่งเป็นบริษัทในเครือข่าย กระทั่งแดง และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการออกค่ายอาสา เป็นจำนวนเงิน 99,000 บาท ในขณะที่ชมรมอื่นๆของมหาวิทยาลัย ก็มีโครงการที่ออกค่ายอาสาในลักษณะเกี่ยวกับโรงเรียนเครือข่าย LLEN.SRU. ในช่วงธันวาคม – พฤษภาคม 2554 ในปีหน้า

เครือข่ายภายนอก(ภาคเอกชน) เครือข่ายต้นกล้า ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีและอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีเป็นที่ปรึกษา และมีนายแพทย์บรรจบมานะกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทักษิณ เป็นประธานเครือข่าย ปัจจุบันมีการประชุมเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ การระดมความคิดเห็นการใช้ข้อคิดเห็นเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาโครงการ รวมถึงการระดมทุนและทรัพยากรต่างๆ เพื่อหนุนเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการ LLEN.SRU. อย่างต่อเนื่องทุกเดือน

เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนลีเล็ด/ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง/เขื่อน
รัชชประภาและสถานีประมงน้ำจืด ฯลฯ ในขณะนี้ทางทีมงานวิจัย LLEN.SRU. กำลังสร้างการ
เชื่อมโยงเพื่อให้เกิดวงเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยที่ผ่านมา
ได้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นในหลายๆที่ ซึ่งได้รับการตอบรับ
เป็นอย่างดี เช่น ป่าชายเลนลีเล็ด ซึ่งทางโครงการ LLEN.SRU. ได้รับความร่วมมือในการจัด
ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน หรือศูนย์การศึกษา เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งให้ความช่วยเหลือและ
อำนวยความสะดวกในการจัดค่ายคณิตศาสตร์ให้นักเรียนของโรงเรียนในเครือข่าย

เครือข่ายภาครัฐ สพท.สุราษฎร์ธานี เขต 2/จังหวัด/ช่อง 11 ฯลฯ ทางทีมวิจัย
LLEN.SRU. ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเครือข่ายภาครัฐ โดยเฉพาะ สพท.สุราษฎร์ธานี
เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน เป็นอย่างดี โดยเฉพาะ
ในช่วงที่มีการจัดอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูในโรงเรียนขนาดเล็กนั้น ทาง สพท.สุราษฎร์
ธานี เขต 2 ได้เลื่อนทำกิจกรรมของทางเขต เพื่อไม่ให้เวลาทับซ้อนกับทาง LLEN.SRU. ทำ
กิจกรรม ร่วมถึงส่งทีมศึกษานิเทศก์ มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเกือบทุกกิจกรรมที่ทาง
LLEN.SRU. จัดขึ้นมา ในขณะเดียวกันที่ LLEN.SRU. ได้รับความช่วยเหลือจากทีมสื่อมวลชน
ของทาง ช่อง 11 ในการติดตามโครงการ LLEN.SRU. ทำข่าวและสื่อบทเกี่ยวกับการพัฒนา
โรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง รวมถึงช่วยจัดเวทีทัศน์ เพื่อนำเสนอการดำเนินงานของ
โครงการ LLEN.SRU. ด้วยดีตลอดมา

การเสริมสร้างศักยภาพครู

การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารและคณะครู ทั้ง 13 โรงเรียน เป็นระยะ
การลงพื้นที่ถอดบทเรียนแต่ละโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่น
ปราชญ์ชาวบ้าน และภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในที่นี้

การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 กลุ่มสาระวิชาหลัก จากผลการลงพื้นที่และเปลี่ยนเรียนรู้ กับ
คณะครูและผู้ปกครอง ทางคณะครูและผู้บริหารมีความต้องการที่จะได้รับความรู้เทคนิค การจัดการ
เรียนการสอน เพื่อเสริมศักยภาพของครู ทำให้ครูมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน 4 กลุ่มสาระหลัก
จึงจัดให้มีการจัดอบรมครู 4 กลุ่มสาระ

1. กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โดย ผศ. ดร. ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น
เป็นวิทยากร
2. กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ โดย ดร. ขจิต ฝอยทอง จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ
กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะการพับกระดาษ ดร. บัญชา ธนบุญสมบัติ สว.ทช. เป็นวิทยากร
3. กลุ่มสาระภาษาไทย โดย อาจารย์วิมลศรี ศุภสิวรรณ และคณะจากโรงเรียนเพลินพัฒนา
เป็นวิทยากร
4. สาระวิทยาศาสตร์ โดยรองศาสตราจารย์ ดร.พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และรองศาสตราจารย์
พเยาว์ ยินดีสุข จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร

ในการจัดอบรมทุกครั้งจะเชิญศึกษานิเทศก์ และครูจากโรงเรียนอื่นที่สนใจรวมทั้ง

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จากคณะครุศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเข้าร่วมอบรมด้วย

การจัดอบรมเทคนิคการใช้ IT ในการจัดการเรียนการสอน โดยศูนย์วิทยสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

การลงพื้นที่ เพื่อเฝ้าสังเกตการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในเครือข่าย (Site Visit) การจัดค่ายพัฒนาการเรียนรู้ โครงการได้จัดค่ายพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย (ให้ครูเข้าร่วมเรียนรู้ด้วย) 2 ค่ายด้วยกัน

1. ค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน โดย ดร.ขจิต ฝอยทอง
2. ค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงโดย อาจารย์วรภาคย์ ไมตรีพันธ์

จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลจากการที่ครูนำนักเรียนเข้าค่ายทำให้ครูทั้ง 13 โรงเรียน ได้มาพบปะกัน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพ จริยธรรม และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งคณะครูทุกคนเห็นตรงกันว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปปรับใช้ของแต่ละโรงเรียนนั้นมีประโยชน์มาก เป็นผลพลอยได้ที่คณะครูได้คุมนักเรียนเข้าค่ายและมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

การจัดตลาดนัดความรู้ LLEN.SRU. เพื่อให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายมาร่วมกันถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังจากดำเนินการโครงการแล้ว 1 ปี และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่เป็นโครงการเดียวตามจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่จะต่อยอดแนวปฏิบัติที่ดีของแต่ละโรงเรียนและโครงการร่วมกันของเครือข่ายทั้ง 13 โรงเรียน คือ โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบคณะชั้น และการจัดทำเครื่องมือวัดประเมินผล เพื่อนำผลการพัฒนาทั้ง 2 โครงการนี้ มาจัดนิทรรศการในปลายปีการศึกษา เพื่อเผยแพร่ต่อไป

วิธีที่ครูใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

หลังจากที่ครูได้ผ่านการฝึกอบรม 4 กลุ่มสาระ มีหลายโรงเรียน ที่พยายามนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเท่าที่สำรวจได้ เช่น

1. โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา นำเทคนิคการสอนแบบโครงงานไปประยุกต์ใช้ให้ นักเรียนทำโครงงานการจัดการเรียนการสอน
2. โรงเรียนวัดตรีธาราราม นำเทคนิคคำกลอนและการทำหนังสือเล่มเล็ก จากการอบรมกลุ่มสาระภาษาไทยให้ใช้สอนนักเรียน ให้สามารถทำหนังสือเล่มเล็ก
3. โรงเรียนวัดอินทาราม นำเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษด้วยเพลงไปจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนในช่วงชั้นอื่นๆ

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในช่วง 2 ปี

การสร้างวงเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ชุมชน แหล่งเรียนรู้ นักเรียน LLEN.SRU. เครือข่ายในมหาวิทยาลัย เครือข่ายต้นกล้าปัญญา เกิดเป็นความร่วมมือและความช่วยเหลือกันตามศักยภาพและความถนัด จุดแข็งของตนเอง เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเครือข่าย

1. การจัดค่ายภาษาอังกฤษในป่าชายเลน ได้ระดมความช่วยเหลือ เช่น สถานที่และวิทยากร จากชุมชนลีเล็ด และกำนันประเสริฐ ชัยจุกรณ์ ซึ่งเป็นเครือข่ายแหล่งเรียนรู้สำคัญของโครงการ LLEN.SRU.

2. การจัดค่ายคณิตศาสตร์ในศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับความร่วมมือจากคุณสีหนาท ศรีสวัสดิ์ ผู้นำชุมชนเขาหัวความในการเป็นวิทยากรเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

3. ในการลงพื้นที่โรงเรียนและชุมชน หลังจากดำเนินการไปแล้ว 2 ปี พบว่าชุมชนจะถามถึงทีมวิจัยแอลเลน(LLEN) และรับรู้ทาง LLEN.SRU. กำลังมาทำอะไรกับโรงเรียนในชุมชน ซึ่งทุกคน (ผู้นำชุมชน/ผู้ปกครอง/อบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน) จะให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมของโรงเรียนและโครงการ LLEN.SRU. เป็นอย่างดี

4. โรงเรียนที่นำผลการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้สามารถผ่านการประเมินจาก สมศ. โรงเรียนได้รับการประเมินจาก สมศ. ในระดับดีมาก เช่น โรงเรียนวัดตรีธาราราม ที่นำแนวคิดการทำหนังสือคำกลอนและหนังสือเล่มเล็กไปสอนนักเรียน และได้รับคำชมจาก สมศ. ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ครบทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ของนักเรียน

5. ผู้ปกครองชุมชนเริ่มศรัทธาโรงเรียน จากการเข้าร่วมโครงการ LLEN.SRU. ของโรงเรียนทั้ง 13 โรงเรียน มีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองและมีรูปธรรมการพัฒนาโรงเรียนที่ชัดเจน เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น และโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีนักเรียนเพิ่มขึ้นแน่นอนในปีหน้า จากข้อมูลเบื้องต้น ขณะนี้มีโรงเรียนเพิ่มขึ้นแน่นอน เช่น โรงเรียนบ้านปากน้ำ เดิมนักเรียนมี 22 คน เพิ่มเป็น 30 คน โรงเรียนวัดตรีธาราราม เดิมนักเรียนมี 32 คน เพิ่มเป็น 40 คน โรงเรียนบ้านโพธิ์พนา เดิมนักเรียนมี 45 คน เพิ่มเป็น 50 คน นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีทั้งโรงเรียนชุมชนและโครงการ LLEN.SRU. มีความภูมิใจร่วมกันที่สามารถเรียกศรัทธาจากผู้ปกครองคืนกลับมา เพราะโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมดหากถอยหลังไป 10-20 ปี เคยเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนร่วม 500 คน “ เป็นโรงเรียนที่รักและหวงแหนของคนรุ่นปู่ย่า แต่เป็นโรงเรียนที่ไม่สามารถสร้างความศรัทธาในรุ่นลูกหลานได้” แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการ LLEN.SRU. โรงเรียนคาดว่าจะเรียกศรัทธากลับคืนมาได้เป็นภาพลักษณ์ใหม่ “ โรงเรียนขนาดเล็ก : โรงเรียนดีใกล้บ้าน”

6. การสนับสนุนจากภาคเอกชน หลังจากที่ได้ดำเนินโครงการและรายงานผลการดำเนินงานให้ทางเครือข่ายภาคเอกชน(ต้นกล้าปัญญา) ทราบอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจากภาคเอกชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่า LLEN.SRU. เป็นโครงการวิจัยที่ไม่เหมือนกับโครงการวิจัยอื่นๆ ที่เคยเห็น แต่โครงการ LLEN.SRU.ให้ความสำคัญที่ตัวนักเรียนและเน้นการพัฒนา

อย่างต่อเนื่องยั่งยืนเป็นโครงการที่ “เป้าชัดวัดได้และทำจริง” ซึ่งทางเครือข่ายตอบสนองโครงการแม่
हनอน (หนังสือ) สนับสนุนเงินทุนสำหรับซื้อหนังสือ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กๆ ใน
โรงเรียนขนาดเล็ก

บทเรียนข้อระวังที่เกิดขึ้นในการทำงานและวิธีแก้ไข

1. ความห่างไกลของแต่ละโรงเรียน แต่ละโรงเรียนและจำนวนโรงเรียนที่มีจำนวนมาก ซึ่ง
ทำให้เป็นปัญหาในเรื่องระยะทางและระยะเวลาในการไปตรวจเยี่ยมเป็นประจำ หรือการจัดอบรม
สัมมนาต่างๆ แต่ในทางปฏิบัติโครงการต้องหมั่นนิเทศติดต่อกับโรงเรียนอยู่ตลอด ต้องซึมลึกใน
รูปแบบของ “ ก้าวเล็กแต่ก้าวเรื่อยๆ ” ก็จะถึงจุดหมายและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ทั้งนี้เพื่อให้
โครงการดำเนินไปได้โดยที่นักวิจัยยังคงยึดเป้าหมายคณะครู และผู้บริหารก็ทำงานอย่างมีความสุข

2. การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีการโยกย้ายตลอดเวลาทำให้นโยบายไม่
ต่อเนื่องต้องทำความเข้าใจใหม่กับผู้บริหาร

3. กิจกรรม/โครงการต่างๆ ที่ทาง LLEN.SRU. ดำเนินการพัฒนาโดยผ่านตัวครูเพื่อลงไปสู่
ตัวนักเรียนยังส่งผลค่อนข้างน้อย ตามความคาดหวังว่า ครูจะต้องแสวงหาแนวทางและประยุกต์ใช้
ด้วยตัวเอง เพื่อให้การพัฒนาเปลี่ยนแปลงยั่งยืนทางโครงการ LLEN.SRU. ต้องมีการติดตามและ
ช่วยเหลือเป็นเพื่อนคู่คิดปรับกระบวนการทัศน์ใหม่และทำความเข้าใจกับคณะครูสู่การพัฒนาการเรียน
การสอนต่อไปภายใต้ความรับผิดชอบและการเอาใจใส่อย่างจริงจังของผู้อำนวยการโรงเรียน

4. โครงการพัฒนาผู้เรียน โครงการที่โรงเรียนเสนอมาส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมหรือเป็น
โครงการที่พัฒนาตัวผู้เรียนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น โครงการบาป-บุญ
โครงการลูกเสือ โครงการพัฒนาห้องสมุด โครงการเกษตร เป็นต้น ทางโครงการ LLEN.SRU.
จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับโรงเรียน ว่าต้องเป็นโครงการที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็น “คนดีและคนเก่ง”
คือเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น ทางโครงการจึงต้องปรับ
โครงการทุกโครงการให้เชื่อมโยงไปสู่หลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระเป็นสำคัญให้ได้
โดยยึดเกณฑ์มาตรฐาน ตัวชี้วัดของหลักสูตร และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร รวมทั้งการ
จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ข้อเสนอแนะ

แนวคิดในการสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนขนาดเล็ก

การวิจัยพัฒนาเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการ LLEN (Local Learning Enrichment Networks) ผู้วิจัยมีแนวคิดในการสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนขนาดเล็กดังนี้

ประการแรก สนับสนุนงบประมาณบุคลากรและอุปกรณ์ให้โรงเรียนขนาดเล็กโดยไม่ใช้เกณฑ์เดียวกับโรงเรียนทั่วไป แต่ควรให้งบประมาณแบบ “เป็นธรรม” แทนการจัดสรรงบประมาณแบบ “เท่าเทียม” (เสมอภาค) ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณแบบคิดรายหัวนักเรียน เพื่อหนุนเสริมให้โรงเรียนขนาดเล็กพัฒนาตนเองเป็นกรณีพิเศษภายใต้ความขาดแคลน

ประการที่สอง สนับสนุนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง เอาวิชาเป็นเครื่องมือ เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่มีความหมายและเกิดประโยชน์โดยตรงต่อผู้เรียน โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระการเรียนรู้กับทักษะอาชีพในท้องถิ่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมจะทำให้เกิดหลักสูตรท้องถิ่นที่มีชีวิต มีคุณค่าและมีความหมายต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เมื่อโตขึ้นเขาเหล่านี้ก็จะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นได้

ประการที่สาม สนับสนุนให้โรงเรียนขนาดเล็กมีผู้บริหารที่มีความสามารถรอบตัว เก่งรอบด้าน ประสานชุมชนได้ เข้าใจการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพราะผู้บริหารถือเป็นปัจจัยที่ชี้ขาดความสำเร็จของโรงเรียน ผู้บริหารที่มีความสามารถก็จะเป็นผู้นำ ชี้แนะและหนุนเสริมการทำงานของครู เมื่อมีครูที่ดีนักเรียนก็จะตามครูมาเรียนเอง เพราะปัจจัยแห่งความสำเร็จของโรงเรียนไม่ได้อยู่ที่ขนาด แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารและคุณภาพของครูผู้สอนต่างหาก

ประการที่สี่ ส่งเสริมให้การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม แทนการบริหารจัดการที่เน้นโรงเรียนและผู้บริหารเป็นศูนย์กลางมากเกินไป เปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นจัดการตนเอง โดยการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน แต่การปฏิบัติต้องสอดคล้องต่อบริบทสภาพแวดล้อมและการบริหารของแต่ละโรงเรียน ส่วนกลางสั่งการให้น้อยลง และควรมีมาตรฐานตัวชี้วัดเฉพาะที่ตอบสนองต่อสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน

ประการสุดท้าย ควรมีการถอดบทเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการว่ามีแรงบันดาลใจและก้าวผ่านอุปสรรคปัญหาได้อย่างไร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคือใครบ้าง คนเหล่านี้มาสนับสนุนโรงเรียนอย่างไร ตลอดจนบทบาทของชุมชนรอบข้างที่มีต่อโรงเรียนอย่างไร มีหน่วยงานหรือองค์กรธุรกิจเอกชนใดบ้างที่สนับสนุนทรัพยากรให้กับโรงเรียนนอกจากทรัพยากรที่ได้รับจากภาครัฐ

แนวทางที่โรงเรียนขนาดเล็กจะก้าวเดินต่อไป

โครงการวิจัยการพัฒนาเครือข่ายในพื้นที่เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ได้นำร่องกับโรงเรียนขนาดเล็ก 13 โรงเรียน ปรากฏว่าเป็นโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนบ้าน 8 โรงเรียน และโรงเรียนวัด 5 โรงเรียน เป็นสิ่งยืนยันได้เป็น

อย่างที่ว่า บ้าน วัด โรงเรียนเป็นที่ยึดเหนี่ยว และศูนย์รวมของชุมชนในอดีตที่ผ่านมา และหน่วยที่สร้างคุณค่าให้ชุมชนมีการยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยชุมชนสามารถดูแลและแก้ปัญหาของตนเองได้ โรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนของชุมชน ที่มีคุณภาพได้ ด้วยหลักการและแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก โรงเรียนขนาดเล็กจะต้องเป็นโรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง ทุกภาคส่วนในชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเข้าใจชุมชนและทำงานอย่างใกล้ชิดอย่างเป็นหนึ่งเดียวกับชุมชน

ประการที่สอง โรงเรียนขนาดเล็กควรกำหนดเป้าหมายร่วมกับของชุมชน ในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ด้วยความเข้าใจของเขตพื้นที่ที่คอยสนับสนุนและทำงานร่วมกับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีธรรมชาติ และบริบทแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เกณฑ์ตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดเล็กจึงแตกต่างจากเกณฑ์ของโรงเรียนทั่ว ๆ ไป

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมและรวมพลังในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น โรงเรียนขนาดเล็กสามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่นไม่เฉพาะเพียงงบประมาณที่เป็นตัวเงินเท่านั้นแต่หมายถึงทรัพยากรในทุกด้านทั้งทรัพยากรบุคคล โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มาร่วมเป็นครู ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว ที่ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีความหมาย และเป็นการจัดการศึกษาที่ไม่ทำให้แยกจากวิถีชีวิตทักษะอาชีพในท้องถิ่นเป็นการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นมิใช่การจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาของการศึกษา และสังคมในปัจจุบัน

ประการที่สี่ โรงเรียนขนาดเล็กจะเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับคนในชุมชนที่ไม่หลุดลอยจากรากเหง้าของตนเอง จะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีความรักในท้องถิ่นของตนเอง ครูในท้องถิ่นทั้งครูภูมิปัญญาทำหน้าที่ทั้งสอนวิชาความรู้ และการอบรมคุณธรรมควบคู่กันไป เป็นการจัดการศึกษาที่แท้จริงตามความหมายของการศึกษา หรือ สึกขา คือการฝึกฝนเล่าเรียน

ประการที่ห้า เครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กจะเครื่องมือที่สำคัญในการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเพื่อร่วมคิด ร่วมทำ โรงเรียนขนาดเล็กควรมีเครือข่าย ทั้งเครือข่ายโรงเรียน เครือข่ายผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่น เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันสามารถถอดบทเรียนการทำงานทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวเพื่อการก้าวเดินต่อไปอย่างมั่นคง